

КРАЛЕТЕ НА ТРИЛЪРА®

ОТ АВТОРА НА •ТЕОРИЯ НА ХАОСА•

ДЖОНАТАН РАБ

РЪКОПИСЪТ

МОЩЕН СВАЪСЪК МЕЖДУ НАСТОЯЩЕТО
И ДРЕВНОТО МИНАЛО!

ДЖОНАТАН РАБ РЪКОПИСЪТ Q

Превод: Петър Герасимов

chitanka.info

*Езикът е само инструмент на науката
и думите са само знаци на идеите:
би ми се искало обаче този инструмент
да се поддава по-малко на разруха,
и тези знаци да бъдат постоянни, като
нещата,
които описват.*

Самюъл Джонсън
„Речник на
английския език“

ВСТЪПЛЕНИЕ

ПРЯК, БОСНА, 1992

В безлунното небе се разхвърчаха земя и стъкло. Огнена стена, широка почти двеста метра, сочеше мястото, ударено от снаряда. След секунди през горещата и без това нощ премина нажежена вълна.

За кратко всичко замря. Не се чуваше картечна стрелба, нито свистящата песен на приближаващите мини, само въздухът бе пропит с острата миризма на бензин. В далечината проехтяха викове, но бързо потънаха в прашенето на пламналото училище, използвано за склад на гориво. Беше минала цяла вечност от времето, когато тук имаше деца, най-малко шест, седем месеца — сега селището беше смалено до странна купчина камъни. Пряк никога не беше изглеждал като град, но сега го беше сполетяла още по-зла съдба. Бе станал стратегическо място, притиснато между сръбската Баня Лука и хърватския Боснански брод. Пущинак от жизнено значение.

Поне засега.

Иън Пиърс се вираше в нощта. За два месеца беше отслабнал пет килограма и сега бе само изопната кожа и мускули. Някога късо подстриганата му коса се спускаше почти до раменете, прибрана зад ушите, потна, със сплътени кичури — вече втора седмица не се беше къпал с топла вода. Но лицето му беше гладко избръснато. По някакъв начин в склада, на Слитна бе пристигнала пратка от десет хиляди самообръсначки, вместо пеницилина, който бяха поискали. Хората можеше да измрат, но щяха да изглеждат прилично.

— Налапах стръвта — чу се шепот някъде над него. — Изчакай Йосип да привлече огъня им, после тръгвай.

Църквата на Пряк — това, което бе останало от нея — беше само на трийсетина метра, очертана в блясъка на пламъците — две стени и увиснали части от покрива. Пиърс вкопчи ръце в тревата под себе си в очакване оръжията да залаят. Избухналият резервоар беше изненада, допълнителна премия към отвличащата маневра, която бяха замислили: взривяване на старата сграда, което да отвлече вниманието

от църквата, където им бяха съобщили, че се намират трите сандъка черноборсаджийски пеницилин. В склада обаче имаше пазачи, и то повече, отколкото предполагаха. Което означаваше, че поне един или двама от тях все още са там и дебнат.

Обади се автомат и Пиърс хукна приведен през църковния двор. Краката му бяха свикнали с гъбестата почва на Босна — лепкави буци, набъбнали от летните дъждове. Опита да тича на пръсти, за да пази равновесие, но все пак краката му се плъзгаха толкова често, че трябваше да се опира и на ръка, за да не падне.

На пет-шест метра от църквата се спъна и внезапно се озова срещу две зелени очи — осветени от огъня, обградени от безжизнени клепачи. Вратът на мъжа беше счупен. Тихо и ефикасно. Пиърс посегна към замръзналите очи и ги притвори. Нова вълна от изстрели. Някъде напред две фигури се вмъкнаха в църквата. Пиърс скочи и се втурна след тях.

Влезе и се долепи до една от оцелелите стени; от лявата му страна бяха останките от единствения витраж в Пряк — парчетата стърчаха назъбени и хвърляха сини и червени отражения върху разпилените наоколо камъни. В далечината се запали втори резервоар — нова вълна от задушлив, горещ въздух. Той инстинктивно се дръпна и огледа малката църквица. До отсрещната стена имаше няколко походни легла, одеяла, купчини слама. Зачуди се, колко ли души са намирали убежище в изоставената църква, колко са лежали тук, ранени или умиращи, и са молели да дойдат камионите и да ги закарат в някоя болница, бежански лагер — или най-вероятно до някой гроб край пътя. Мюсюлмани и католици, налягали един до друг. В очакване.

Само в моменти като този си позволяваше да погледне през тесния фокус на оцеляването към истинското опустошение. Хиляди и хиляди измъкнати от домовете им от техните съседи и приятели, на които бе казвано да си вземат каквото могат и да се махат. Къде? Нямаше значение. Само да се махнат. Онези, които имаха късмет да стигнат границата, бяха оцелявали дни наред с храна, която само преди месец бяха приготвяли за кратка екскурзия сред природата — през гори, през планини, но никога по основните пътища: страх ги беше от военизираните групи, които стреляха по когото им падне. И всичко това, заради бледата надежда да се натъпчат в някоя спортна зала или склад, с по едно одеяло за цялото семейство. Онези, които нямаха

толкова късмет, бяха преследвани, причаквани и убивани от засада. Дори и в църквите.

Пиърс се опита да не се разсейва, приклекна до купчина тухли и зачака. Знаеше, че ако позволи подобни мисли да го обземат за повече от няколко секунди, ежедневно то усилие за оцеляване няма да е резултатно; но да се откаже съвсем от тези мигове би означавало да затъпее и да загубее. И колкото повече се надяваше да възроди наивните, добронамерени убеждения, които го бяха довели тук, толкова повече разбираше, че би трябвало да има нещо по-възвишено от това безцелно унищожение. Вярата му оставаше силна. За него затъпяването не беше алтернатива.

Не и за човек, чието бъдеще беше в църквата.

Родителите му бяха против още отначало. И двамата бяха научни работници, добри католици, но по-скоро заради родителите си, а не заради самите себе си; всъщност вярата изобщо не влизаше в сметките им.

С изключение на ритуалите. Те си ги обичаха. И затова водеха него и двамата му братя на църква не заради духа, а по-скоро за да почетат календарната дата. Разбира се, не правеха нищо, което би могло да попречи на бейзбола, но пред олтара винаги се намираше нещо за едно дете, особено за най-малкото от тримата. Когато той започна да забелязва, че всъщност тези занимания са само повърхностни, не му се скараха. „Това е въпрос на култура — бе казал татко, — по този начин семейството се събира заедно“ — което, разбира се, означаваше повече време за ритуалите. Когато им съобщи, че намира във всичко това повече смисъл и привлекателност, те отново не бяха много изненадани. В крайна сметка и бележките, и приятелите, и преподавателите от колежа потвърждаваха колко е добър във всичко. Не само в играта, но и в начина, по който я играеше — с някакъв възторг, като чудо. На терена Пиърс беше най-добрият и всеки знаеше това. Нямаше проблем и когато продължи да ходи всяка неделя на църква.

Но когато се оказа, че го вдъхновява не бейзболът, а вярата, родителите му зяпнаха втрещени.

— Свещеник? — каза баща му. — Това не е ли малко... твърде католическо?

Училището беше първият компромис. Колежът „Света Богородица“. Беше използвал времето най-вече, за да играе; защо да не види нещата по-реално? И макар да отказваше да приеме това сега, статутът му на спортист беше направил живота му в колежа приятен. Бяха дошли да го видят как играе дори от първа лига. Дойдоха и си отидоха. Всички бяха обхванати от мрачни настроения. Особено младите дами. Нали се бе стремил високо нагоре. Какво искаше повече?

Вторият проблем бе с висшето образование. Отначало записа теология, но мама и татко го убедиха да погледне на нещата по-широко. Класическа филология. Сега му изглеждаше като скок в неизвестното. Беше се засмял и бе отстъпил. Но дори и той самият се изненада, когато започна с неочаквана лекота да учи латински и гръцки. Казвах му, че това било специфична дарба. Винаги бяха във възторг — особено когато обясняваше колко му е приятно да се занимава в клас с откъси от стари текстове и произведения. Беше като игра, казваше той. Да намериш липсващите парчета в мозайката — думите, които някога са били там, откъслечните фрази в пергаментата, от които да оформиш смислени изречения. Винаги беше имал вкус към пъзелите. Татко се смееше и се веселеше от сърце.

Докато Пиърс не му каза, че не Хораций или Есхил, а свети Павел предизвиква целия този смях.

— Ние го пращаме в католически университет, а той иска да се зароби за цял живот? В какво сме сгрешили? Татко, разбира се, се шегуваше; родителите му никога не се бяха съмнявали в неговата искреност, дори и тогава, в гимназията. Но Пиърс знаеше, че тези шегички означават, че те всъщност никога няма да приемат решението му. Бяха си далеч по-добре с интелектуалните занимания и научните си програми. Не беше учудващо. И затова винаги се бяха отнасяли със собствената си вяра като с нещо, което трябва да се държи на една ръка разстояние.

А Пиърс знаеше, че това няма да му подхожда. Той се прехвърли теология, прекара няколко лета, работейки за архиепископията в Чикаго, и направи първите си стъпки над равнището на обикновените ритуали. Първите стъпки над играта на ученост и към крепостта на църквата.

Заедно с Джон Джей.

Дори сега, на повече от пет хиляди километра, клекнал зад камара строшени тухли, Пиърс не можеше да сдържи усмивката си при мисълта за отец Джон Джоузеф Блейни, енорийски пастор на църквата „Свято сърце“ — тази грамада от бяла коса, тези вежди, които винаги се нуждаеха от оформяне. Първия път, когато се срещнаха, Пиърс наистина трудно си наложи да не зяпа косматите снопчета, виещи се към клепачите, макар че никога не стигаха чак дотам. Впечатлението оставаше дори когато човек откриеше мъдростта и духовната сила на Блейни, скрити зад приведените рамене и зад изтощеното тяло, далечно ехо на някога внушителна фигура.

Същото чувстваха и останалите свещеници, дори и най-нахалните — никой не смееше да се изпречва на пътя на шейсет и пет годишния Блейни. Веднъж той дори взе участие в акция за залавяне на наркотици — беше научил, че някои от по-младите членове на паството му са се поддали на порока. Естествено, взе със себе си и Пиърс и двамата се потиха часове с три ченгета в едно претъпкано приземие. По типичния си начин Джон Джей накара Пиърс да прекара времето, като тихичко повтаря на глас игрословици — напред и наопаки: според него нещо необходимо за човек, облякъл расото.

Пиърс нямаше да има нищо против да си поиграе точно сега.

— Вярата е пъзел — казваше Блейни, — трябва да пазиш бодър ума си за нея.

Когато най-после, след три часа, децата дойдоха с шейсет грама марихуана, Пиърс направо трябваше да удържа за ръкава единия от полицаите, за да не се нахвърли върху Джон Джей.

— Три шибани часа, отче, за шейсет...

Блейни знаеше какво ще представлява „пратката“ (макар че не беше казал на Пиърс). Известно му беше също как ще се отрази гледката на тримата цивилни полицаи, готови да се нахвърлят върху дванайсетгодишни „дилъри“. Три часа за шест деца. Добра сделка, според Джон Джей. Трябваше му известно време, за да убеди полицаите да не прилагат строго закона, но накрая те се съгласиха и оставиха нарушителите в ръцете на Джон Джей. Видът на децата, разбрали, че с тяхното „превъзпитание“ ще се занимава отецът, беше достатъчно изразителен.

Пиърс обичаше онези летни месеци с Джон Джей. Чудесни и възторжени дни. След тях решението му вече беше категорично.

Но баща му беше на друго мнение.

— Сигурен ли си? — попита той. — Искам да кажа, съвсем сигурен?

— Да, татко, сигурен съм. — Седяха на кухненската маса в последните часове на Деня на благодарността — сами. Пиърс бе свидетел на нещо, което не бе вярвал, че ще види: баща му загуби дар слово. И за първи път се почувства равен с него.

— Предполагам, че си се надявал да се насоча към нещо друго, така ли?

— Всъщност... Не знам.

— Това е главното. Че никой не знае нищо.

— Хитрец. — Усмивка.

— Лукавец, по-точно. — Той гледаше как баща му се смее. — В това намирам смисъл, татко.

— Разбирам. Само че... животът ти ще бъде много самотен, Иън. Свещениците са друго племе. Сигурен съм, че отец Блейни ще е първият, който ще ти го каже.

— Затова ли носят тази маскарадна въшлива якичка?

— Говоря ти сериозно.

— Знам. И се опитвам да ти кажа, че не схващам нещата по този начин. Виж... помниш ли летните игри в лигата „Нютън“? — Кимване. — Спомняш ли си как ти казвах колко много обичам онова чувство, когато все още има достатъчно слънце, за да се види топката, но не достатъчно, за да му вярваш напълно? И тогава я запратиха към мен, и аз затичах да я гоня и тъкмо да я хвана, затворих очи, за да разбера дали ще падне в ръкавицата ми.

— Какъв превзет кучи син си. — Усмивка.

— Ами да — Пиърс се засмя. — Добре, спомняш ли си, когато ти казах, че когато отворих очи, топката беше там?

Кимване.

— Това е почти същото, само че хиляди пъти по-хубаво. Не можеш да го видиш, но знаеш, че го има. През цялото време. Как може да се чувстваш самотен?

За миг Пиърс помисли, че вижда в очите на баща си сянка на съжаление. Не за сина, който беше „на грешен път“, а за самия себе си. Тъга по чувство, което никога нямаше да изпита.

И все пак именно баща му предложи мисията за подпомагане на бежанците. Възторжените моменти в бейзбола и летата със свещеника бяха едно; босненските сражения бяха друго. Да изпробваш убежденията си на място, където вярата е в минимално количество. Преди да се хвърлиш в дълбокото. Затова беше дошъл.

Бездушието не беше възможност.

— Оттук — чу се глас зад купчините развалини. — Открихме ги.

Пиърс позна гласа — Салко Мендравич, мъж като мечка, който бе взел Пиърс под крилото си още първата седмица след пристигането му. Човек, който даваше мило и драго да общува при всяка възможност с пристигналите в селото американски свещеници и техните млади придружители. „Да, ваше преосвещенство, ще положа много грижи за тези млади хора, толкова смели, с толкова благороден дух...“ Мендравич, актьор преди войната, със същия ентусиазъм започна да ги учи да разглобяват, почистват и сглобяват автомата „Калашников“ веднага след като свещениците си тръгнаха. Не съвсем обичайната учебна работа за младежите. Бяха шестима. Петимата издържаха две седмици. По някаква причина Пиърс беше останал.

„По-силно убеждение“ — бе си казал тогава.

— Лошо. — Мендравич излязе на открито, проблясъците от горящия склад с гориво очертаваха огромното му тяло. — Йосип е ранен. — Той застана до Пиърс, гласът му свистеше. — Искать свещеник.

— Аз не съм свещеник — отвърна Пиърс.

— Знам... но ти дойде със свещениците. А точно сега той се нуждае от свещеник. Ти си най-близкият подръка. Той има нужда от последно причастие.

— Не мога да му дам последно причастие.

— С него е Петра — Мендравич опита да се усмихне. — Прави всичко възможно той да се чувства по-добре.

— Ще го вземем с нас. — Пиърс се раздвижи. — Ще му намерим свещеник в Слитна.

— Ще трябва да го носим. — Мендравич го стисна за ръката. — А възможността Да издържи е много малка. Колко пеницилин искаш да оставиш тук, Иън, за да го спасиш? — Усмивката беше изчезнала, хватката беше желязна. — Той иска да умре в мир. Мислиш ли, че Господ ще разбере?

Пиърс се опита да отговори, но внезапна експлозия пред външната стена на църквата не му позволи. Мендравич го блъсна на земята, насочи автомата си към отдавна изкъртения прозорец и изстреля един откос. Секунда по-късно двамата скочиха — сенките им върху отсрещната стена също скочиха — и се вмъкнаха под купчината греди и тухли — част от стената и покрива захлупиха пода като капак. Куршумите рикошираха зад тях.

— Петра! — високо прошепна Мендравич.

— Тук съм — чу се глас от мрака.

— Колко сандъчета можеш да носиш?

— Какво?

— Колко сандъчета с пеницилин?

Настъпи пауза, после се чу:

— Защо питаш? Всеки може да вземе по едно...

— Ако Иън и аз носим Йосип, колко можеш да вдигнеш?

Отново пауза. После:

— Йосип умря.

За момент Мендравич не каза нищо; после се обърна към Пиърс.

— Тогава всеки взима по едно.

Пиърс кимна. Мендравич вече го дърпаше за ръкава — отново засвириха куршуми. Безредни, диви изстрели; само единични куршуми влитаха в църквата — но достатъчно, за да накарат двамата мъже да се притиснат до земята. За нула време стигнаха до Петра; след още половин минута тримата тичаха към укритието на гората зад църквата. Носеха и трите сандъчета.

Нямаше нужда да се тревожат от преследване. Войниците в Пряк бяха „Бели Орлови“ — „Белите орли“, съвременни бандити — четници, обичащи насилието, и не изразходваха енергията си за нещо толкова обикновено като пеницилина.

Щяха да стрелят по звездите и да оставят евентуалните си жертви да се измъкнат и да се скрият в гората.

Разбира се, ако бяха открили Йосип жив, щяха да си направят голяма веселба.

Пиърс видя Йосип отново чак след пет седмици. При друга, нощна авантюра — този път наградата бе две дузини яйца — случайно откриха няколко плитки гроба в предградията на още едно

неотбелязано на картите селище. Осем тела, всички жестоко обезобразени от Бели Орлови — накълцани лица и гениталии, последните напъхани в това, което беше останало от устата на жертвите. Пиърс бе чувал за подобни неща, казвали му бяха, че това е най-сигурният знак за себеотвращение, нуждата да обезобразиш един враг, приличащ на теб самия твърде много, но досега не беше виждал подобни неща. Сърби, хървати, мюсюлмани. Етнически неразличими по улиците на Сараево само допреди две години. Неразличими и сега — дори когато палачът е гледал лицето на жертвата и е виждал себе си.

Пиърс позна Йосип само по шарената носна кърпа — от колежа „Света Богородица“, випуск 1992-ра. Беше я подарил на Йосип в деня, когато той го бе научил да борави с „Калашников“.

— Едва ли ще мога да застрелям някого — беше казал Пиърс, докато нарамваше оръжието.

— Да застреляш някого ли? — отвърна Йосип. — Ти се радвай, ако сам не се застреляш. Все пак е добре да го носиш. Нали знаеш? Мъж без оръжие...

— ... не е никакъв мъж. — Петра бе излязла на прага на близката къща — две стаи и кухничка, плюс една стара радиостанция, която някак си ги свързваше с другите хърватски градове в района — тук беше и комуникационният център за безкрайния поток бежанци. Носеше косата си на конска опашка и се мъчеше да държи встрани от лицето си буйно развяващите се черни къдрици. Както винаги, губеше битката. Две-три къдрици край бузите, маслинена кожа и остър поглед на черните като въглен очи.

Той осъзна, че се е заяпал в странната ѝ красота: гъвкаво тяло в панталони, блуза, пистолет на хълбока — поклащаше се свободно до бедрото ѝ. И тези нейни очи... И рядко просветващата усмивка.

Още не беше свещеник.

— Е, значи и аз не съм никакъв мъж, като се има предвид как стрелям с това нещо — каза той.

Следа от усмивка.

— Ще се научиш — каза тя. — С повече практика.

Погледна оръжието, после него. Пристъпи и оправи тъмния ремък с нежните си пръсти.

— Всички свещеници ли са толкова непохватни? — Тя се забавляваше, като подръпваше ремъка.

— Когато стана свещеник, ще ти кажа.

— А, вярно. Забравих. — Тя се отдръпна. — Всъщност ти изобщо не приличаш на свещеник.

— Сериозно?

— Сериозно.

Усмивката му постепенно се превръщаше в смях. Той свали автомата и го подаде на Йосип.

— Така по-добре ли е?

Тя продължаваше да го гледа.

— Значи мислиш, че можеш да оцелееш без оръжие?

— Може би.

На лицето ѝ се мярна изписа подигравателна изненада.

— Ти да не си молил случайно хората да се предават?

— Не.

— Ясно. — Тя разкопча кобура си и пусна пистолета на земята.
— Е, как ще ме накараш да ти се подчиня?

Пиърс хвърли поглед към Йосип; хърватинът се усмихваше и клатеше глава. Личеше си, че много се забавлява.

— Ами... — Пиърс посегна към нея, без да спира да говори — има си начини.

Искаше да я хване за рамото, но тя внезапно промуши ръка под мишницата му, извъртя се и преди да може да реагира, го подсече; ботушът ѝ стъпи върху едната му ръка, коляното ѝ — върху гърдите му, пръстите ѝ го стискаха за гърлото, а палецът ѝ бе болезнено впит в адамовата му ябълка.

— Нали каза, че веднъж си свалил в безсъзнание сто и двадесет килограмов борец?

Пиърс понечи да отговори, но тя натисна още по-силно.

— Не, не. Пази си силите. — Усмивката се появи отново. — Видя ли, че не се давам лесно? — Тя отдръпна палеца си и освободи гърдите му. — Ако бях на твое място, щях да се науча да стрелям. Много по-безопасно е.

После скочи и се запъти към къщата още преди той да се е надигнал.

— Трудно ще се справиш — каза Йосип, докато помагаше на Пиърс да стане и му подаваше автомата.

Пиърс метна ремъка през рамо; очите му не изпускаха Петра.

— Сега е по-добре, нали?
— Не говоря за автомата. — Йосип намигна и кимна към къщата.
— Тя не е разбрала защо съм останал, нали?
— Не знам. — Йосип го погледна в очите. — Не знам. Но все пак това е добър въпрос.
— Досега не съм чул никакви недоволства.
— Още не си видял никого от нас убит.
— Това ли я безпокои?
— Не. — Йосип поклати глава. — Американските момчета идват, за да доставят храна, одеяла, може би малко вяра на народа — нещо, за което той не бе и чувал.
Дръпна оръжието на Пиърс по-надолу.
— Босненецът се нуждае от помощ, от духовно ръководство, независимо от това на кой Господ се моли. За него е лесно да облекчи съзнанието си, да служи на собствения си Бог и да крачи редом с другите, Но не го прави.
— Е, това не е лесно.
— Няма нищо лесно на тоя свят. Разликата е, че ти можеш да си заминеш където поискаш.
— Но не го правя.
— Да, не го правиш. — Той отхлаби малко ремъка. — И точно затова толкова ни озадачаваш — също както и ние теб. Аз съм добър католик, Иън, но ако не бяха направили това с дома ми, нямаше да бъда тук.
— Дори ако беше видял снимките от Омарска?
— Хиляди хора са виждали лагерите. И хиляди са вдигали рамене и са питали как е възможно такива неща да се случват в един цивилизован свят. Те не са лоши хора. Но това не е техният дом. Не е и твоят. И все пак ти стоиш тук.
— Така ли мисли и тя?
Йосип се засмя и поклати глава.
— Нямам представа какво мисли. Но ти трябва да се научиш да стреляш. Това ще е достатъчно.
— Надявам се, че никога няма да се наложи да го използвам.
— Тогава защо се мъча да те уча? — Усмивката на Йосип се стопи.

Осакатеното му тяло вече достатъчно бе служило за храна на птиците и дивите животни. По трупа беше останало малко кожа, очите и ушите бяха изчезнали. Неуместността на окървавената колежанска кърпа, леко окървавена, големите букви „СБ“ около китката му, отвратиха Пиърс толкова, колкото и накълцаната и ръфана плът. За първи път можа да свърже глас, усмивка, арогантен чар с останките пред себе си. За първи път се запита колко дълго може да издържи вярата му.

— Той казваше, че си луд да останеш. — Петра пристъпи до него, днес конската ѝ опашка беше вързана малко по-добре. — Но мисля, че се възхищаваше от това. — През последния месец двамата се бяха сблизили — толкова, колкото се осмеляваха. Той се бе научил как да събужда усмивката ѝ, да открива изплъзващите се моменти, когато грижата падаше от лицето ѝ, да говори за миналото, за което тя вече не си спомняше много точно.

Стояха и гледаха обезобразения труп.

— Толкова беше благодарен, когато му я дадох — каза накрая Пиърс, очите му бяха вперени в кърпата. — Като че ли му подарих нещо безценно. — Той поклати глава.

— Може би е било точно така — каза Петра, помълча и добави: — Трябва да тръгваме.

И закрачи към Мендравич и останалите. Пиърс приклезна и се прекръсти. И се помоли за успокоение на душата на Йосип.

Беше нощ. Седяха в една от оцелелите къщи на Слитна — няколко стола, квадратна дървена маса, сламеници във всеки ъгъл — и гледаха как няколкото деца лакомо нагъват. Майките им, в дълги шарени басмени рокли, с черни забрадки на главите, стояха встрани и се усмихваха на всеки детски, безгрижен залък. Мендравич също гледаше и се усмихваше заедно с децата, празната му уста дъвчеше заедно с техните в шеговито доволство, което предизвикваше взривове от смях и слабите личица светваха.

Пиърс отхвърли спомените за Йосип и се поддаде на техния възторг, на заразителната му новост. Петра също: хвана едно от момчета — високо до кръста ѝ — и започна да танцува из стаята и да го върти. Другите деца се ококориха и запляскаха с ръце, без да спират да лапат. За няколко минути светът като че ли изчезна. Това, че по-

малко от половината щяха да стигнат до границата и още по-малко от тях щяха да оцелеят там, нямаше значение. Достатъчно им бе да получат каквото могат и когато могат.

Смехът на големите и радостните писъци на възторжените деца заглушиха свистенето на приближаващите снаряди. Каквато и да беше причината, ужасяващият вой влетя в малката стая само секунди преди снарядът да избухне. Нямаше време да се търси зимникът, да се прегърнат децата от закрилящи ръце. Първо рухна отсрещната стена — изду се в средата, като че ли беше от хартия. Вихри от пушек и прах. Пиърс падна на земята и удари силно и болезнено лявото си рамо — хапеща болка, която усети, като се опита да се надигне. Опипа врата си — нищо счупено, но болката не намаляваше. Без да мисли, се изправи и сграбчи толкова малки телца, колкото може. Децата пищяха, някои бяха ранени, някои се тресяха лудешки. Отново свистене на артилерийски снаряд изпълни въздуха, този път придружено от тежък тътен откъм покрива. Знаеше, че разполага само със секунди. Притисна малките телца към гърдите си, хукна през стаята, полуослепал от праха, и се хвърли през това, което се надяваше, че е врата.

Звездите отгоре и глътката свеж въздух му подсказаха, че е успял. Едва сега усети тежестта в ръцете си и погледна надолу към четирите телца, които се бяха вкопчили в него. Пищяха, но бяха живи. Едно от момчетата се опита да побегне при майка си в горящата вече къща, но Пиърс го стисна здраво. Момчето запищя и започна да дращи ръката му.

— Молим! Молим! — но нищо не можеше да се направи. Още един снаряд се взриви някъде отдясно, взривната вълна срути покрива, дъжд от дърво и камък се посипа в нощта. Пиърс падна на колене, опита да защити децата с тялото си, момченцето все още се дърпаше, другите трепереха, обзети от неимоверен ужас. Парчетии западаха по главата и гърба му, свистяха шрапнели, после ударната вълна отмина. Чу се още една последна експлозия извън границите на селището — и после нищо.

Нападението беше като всички други — някъде от хълмовете, без определена цел и без реално военно значение. Тактика на терора. Пиянската игра на Босна от края на дваисети век. Както ненадейно бе почнала, така и свърши.

Започнаха да се появяват хора; отвсякъде викове, паника. От околните сгради се измъкваха късметлиите, избегнали нощния обстрел. Пиърс се опита да се изправи — изохка от болката в рамото, — две от децата се измъкнаха и затичаха към къщата. От развалините се измъкна някой, две големи ръце ги прегърнаха. Пиърс заслони очи от пламъците и горещината. Беше Мендравич. Грамадните му ръце вдигнаха двете малки момчета и ги притиснаха към огромните му гърди. Куцаше, десният му хълбок беше целият в кръв, но той зашепна нещо на децата и замилва малките главици. Дотичаха две жени и взеха малките; трета се приближи, за да се погрижи за другите две деца, които все още стояха до Пиърс.

— Трябва да ти превържем раната — каза Пиърс на Мендравич.

— И твоята. — Едрият мъж посочи и Пиърс чак сега видя червеното петно на рамото си. Помръдна ръка. Повърхностно. Загледа се в горящата къща. Мендравич го хвана за здравата ръка.

— Нищо не можеш да направиш. — Ръката му беше като менгеме. — Нищо.

Втора стена се срути и това проправи още по-широк път на огъня. Отвътре се чува приглушени викове. Последва тишина. Пиърс инстинктивно се опита да се освободи, но Мендравич беше много як.

— Петра успя да изнесе момчето навън; аз взех още три. Май една-две от жените също успяха. — Просто факти, никакво обсъждане. — Едно осакатено дете не може да оживее — продължи той, за да убеди колкото себе си, толкова и Пиърс. — По-добре да умрат сега, отколкото да гладуват самотни и след седмица да умрат.

Пиърс бе чувал тези разсъждения и почти се бе научил да ги приема. Но не и тази нощ.

— Наистина ли вярваш в това?

Мендравич гледаше пламъците. Не каза нищо. Пусна ръката на Пиърс, тръгна нанякъде и подхвърли през рамо:

— Сама ще си изгори. Няма нужда да хабим водата.

Пиърс пребиваваше в някакво безтегловно състояние; краката му бяха вкопани в земята, тялото му — внезапно притиснато от огромното бреме на последните три месеца.

„По-добре да умрат сега.“

Всеки чудовищен момент — всяка подробност, всяка картина — всичко това отново нахлу в съзнанието му с кристална яснота. И при

всеки взрив в паметта му един глас в него крещеше: „Какво възнаграждава вярата?“ Той се наблюдаваше отстрани, поразен, че въпросът въобще е изплувал на повърхността. Домът, единственото постоянно нещо. Единствената сигурност. Сега танцуващ в пламъци пред него.

— Тръгвай с мен. — Той се обърна. До него стоеше Петра. Нямаше представа колко дълго е била тук, колко време е стоял неподвижен. Тя чакаше, без да помръдва. Черни ивици се бяха стекли по страните ѝ, тънки струйки кръв по врата ѝ, но Пиърс виждаше само очите. Ясни, живи и в момента неспособни да скрият отчаянието ѝ. Той бавно кимна. Закрачи.

С всяка стъпка чувството на безпомощност започна да запълва пустотата в него толкова непознато, колкото и изнервящо. Отвращението, гневът, дори омразата ѝ в миналото бяха завладявали съзнанието му, но винаги бе намирал начини да ги отблъсне. Сега усещаше как този механизъм се разпада и на мястото му идва нещо много по-разрушително.

Минаха край още една горяща къща, после край други сгради и закрочи през откритото поле: стъпки на ботуши по тревата, две фигури в чудесен синхрон, бавни и предпазливи. Зад тях блясъкът на пожара намаляваше, тъмнината, прогонвана само от луната, постепенно ги поглъщаше. Никой не произнасяше и думичка, всеки разбираше другия по движенията му. На няколко пъти стигаха до шосета, понякога вървяха по тях, понякога — не. Винаги тя избираше, винаги тя решаваше. Той само я следваше, Щастлив, когато отново влезеше в несъзнателния ритъм.

Когато след два часа тя най-после заговори — почти шепнешком — Пиърс имаше чувството, че гласът ѝ пронизва цялото му тяло.

— Вече е близо. — Думите го накараха да се стегне и да ускори крачка.

След десет минути Петра спря. Стояха в средата на голяма равна поляна. Тъмна сянка очертаваше отсрещния край — дървета, предположи той, зад тях може би се простираше гъста гора. Петра закри през поляната, той тръгна до нея; с всяка стъпка пред тях все по-ясно се очертаваше висока сянка. Трябваше му цяла минута, за да разбере, че в средата на поляната има нещо; очертанията му ставаха

все по-ясни, докато приближаваха. Стигнаха на двайсетина метра до него и спряха.

Пред тях се издигаше недокоснатата църква. Без паднал купол, без срутени стени. Цяла. Беше висока десетина метра, с нисък купол и камбанария, издигаща се в небето; каменната зидария лъщеше в лунната светлина. Беше невъзможно да се каже кога точно е построена. Може би преди петдесет, може би преди сто години. Може би повече. Начинът, по който босненците строяха църквите си, се бе променял съвсем малко, за да се правят точни предположения. Най-добре можеше да се съди по патината на времето. В централната част се виждаха две големи правоъгълни врати, тъмнеещи в мрака, на всяка имаше ръждиви метални халки. Петра се запъти към тази вдясно, Пиърс вървеше на няколко крачки след нея.

Влязоха. Лъчи лунна светлина се промъкваха през няколкото реда счупени прозорци; беше достатъчно светло, за да се види, че пейките отдавна са натрошени за подпалки; каменният под беше омазан с петна и осеян с боклуци, неподходящи за грабеж. Както във всяко нещо с покрив в района, покрай стените се редяха купчини слама, останали от някогашни посетители, макар че най-известните пътища за бягство се отдалечаваха все повече и повече от църквата, което я освобождаваше от задължението ѝ да бъде убежище. Под купола висеше огромен железен полилей; празните гнезда и проблясващите долу стъклца, бяха единствените останки от отдавна изпотрошените крушки. Втора, по-малка лампа висеше над олтара; дългата ѝ верига се поклащаше във въздуха от невидимо течение. Над нея с дебели главни букви бе изписано „Благословени са дошлите“.

Горната част на църквата обаче бе останала незасегната; тук-там имаше откъртени парчета тухла или камък, но нищо друго не бе повредено.

— Никой вече не идва тук — каза тя, — дори бегълците.

Намери нещо на земята и се опита да го разгледа в жълтеникавата светлина.

— Невероятно е, че е оцеляла. — Той прокара пръсти по стената — студен гладък камък със следи от влага.

— Не е невероятно. Разрушаването ѝ ще е светотатство.

— Светотатство? — Думата изглеждаше странна и съвсем не на място. — Това не ги спря в Пряк.

— Онази църква беше католическа. Те изпитват удоволствие да разрушават католическите църкви.

— А тази православна ли е? — попита той и посочи надписа над олтара. — Не мисля.

— Е, тази част е католическа. — Тя видя, че не я разбира, и поясни: — Историята ѝ е малко необикновена. Отдолу има стара православна църква, почти разрушена по време на турското робство. Но е оцеляло достатъчно, за да запази и очертае свещената земя. Под нея пък има останки на светилище от времето на богомилите. Всички пластове са един над друг Чудесен модел за това как е протичал животът по тези места. Разбираш ли, ако унищожих едно, разрушаваш всичко. Светотатство за всеки, който изстрелва снаряди или мини.

Преди той да може да каже нещо, тя тръгна към една ниска арка в лявата част на олтара и изчезна. Той я последва и заслиза по тесни стъпала; каменните стени в мрака извиваха, следвайки стълбата.

След няколко крачки светлината изчезна. Като опираше ръце в стената, той слизаше предпазливо; звукът на стъпките ѝ отпред му даваше достатъчна представа за посоката. Веднъж или два пъти стъпалата се стесняваха и това объркваше ритъма му. Трябваше да спира, да опипва с крак следващото стъпало и чак после да продължава.

— Пази си главата. — Тя беше доста по-далеч, отколкото бе очаквал, гласът ѝ прозвуча на около пет метра пред него, но не много надолу. Той предположи, че има още само две-три стъпала, и протегна ръка пред себе си. Внезапната болка му напомни за раната в рамото. Пръстите му срещнаха камък и той започна да изследва извивката на арката. Наведе се и бавно продължи напред; очите му все повече и повече свикваха с тъмнината и той долови очертания на стена и на под.

Победата му бе краткотрайна — внезапно ярка светлина освети всичко: беше фенерче в ръката ѝ.

Той закри очи с ръка, после я свали. Стените тук бяха с различен цвят, някак по-бели. Докато горе, в църквата, всеки камък бе издялан в точна правоъгълна форма, тук имаше големи неравни плочи. Таванът беше нисък, не повече от два метра, гладката му повърхност и майсторската зидария бяха ясно доказателство, че е построен от католици върху малката православна църквичка, в която стояха. Нищо

в помещението обаче не напомняше за някогашните му религиозни предназначения, с изключение на откъси от надписи на кирилица по горната част на всяка стена. Буквите бяха избледнели и не можеха да се разчетат. Още слама, още едно съдрано одеяло.

— Държа го тук — каза тя и постави фенерчето на един издаден камък. Той не отговори нищо. Почти минута никой не пророни и дума. Накрая тя продължи: — Късмет, че никой не го е прибрал. — Чак тогава той осъзна, че са сами. Без среднощни нападения, без експлозии, без трескави разговори. Сами. Очевидно бе, че и тя го усещаше.

Тя се обърна и махна къдриците от лицето си.

— Решил си да си тръгнеш.

— Какво? — Въпросът го свари неподготвен.

— Да си заминеш. За Щатите.

Той я гледа известно време преди да отвърне.

— Нищо не съм решавал.

— Време е да станеш свещеник.

Той пак не каза нищо.

— Няма нужда да обясняваш — каза тя, вече по-меко. — И аз щях да замина, ако можех.

— Сериозно? — Тонът му изразяваше несъгласие. — Не, нямаше. Никой от вас не би заминал.

— И заради това мислиш, че трябва да останеш? Защото нямаме избор? — Тя поклати глава. — Това не е добър отговор.

— Останах, защото имах причина да дойда.

— Но причината, заради която си тук, няма нищо общо с това, заради което си дошъл. — Без гняв, без укор. Наблюдаваше как очите му я отбягват. — И двамата го знаем. Иначе щеше да заминеш отдавна, с всичките други здравомислещи момчета, които видяха достатъчно за две седмици. Но ти остана, защото мислеше, че си по-силен от тях, че твоята... вяра може да издържи повече.

Той се втренчи в нея.

— Е, моята вяра загуби битката доста отдавна. — Тя не отклони очи. — Мисля, че и с твоята е същото. По-добре замини преди да е станало късно.

Той мълчеше. Искаше да ѝ отговори, но не можеше. Нямаше начин да се защитава срещу истината. Накрая каза:

— Тогава какво да направя? Да го приема ли?

— Не знам — каза тя.

Пиърс опря глава в стената.

— Не ми помагаш много.

— Можеш да намериш нещо друго. — Тя отново го загледа настойчиво. Изчака, после се обърна и скупчи сламата; беше с гръб към него. — Може би вече си го направил. — Главата ѝ се наклони на една страна, косата ѝ се разпиля по рамото; вратът ѝ беше гол, половината в сянка, половината осветен.

— Знаеш, че е така — каза той.

Тя донесе още слама. Не го гледаше.

— И това е проблемът, нали?

Той все така стоеше до стената.

— Какво искаш да ти кажа?

Тя се обърна към него.

— Има ли значение?

— Разбира се, че има.

— Защо? И двамата знаем, че нищо няма да промени онова, което правиш. — Тя млъкна за момент. — Или това, което правя аз. Аз не мога да се махна оттук, Иън. Знаеш го.

— Не те моля за това.

— Напротив, молиш ме. Казваш или: „Ела в Щатите и ме избави от това да стана свещеник“, или: „Качвам се на следващия самолет без теб“.

— Не е честно. Не става въпрос да ме спасяваш от нищо.

— Тогава за какво става въпрос? Ако искаш нещо толкова отчаяно, за какво всъщност става дума? — Тя отново замълча. — Нещо се случи — и двамата го знаем — и съжалявам, че не подхожда на мястото и на времето. Съжалявам, ако това е объркало плановете ти. Съжалявам, че не си позволяваме лукса да се измъкнем оттук и да се махнем. Съжалявам за всички тези неща. Но не мога да направя нищо. Аз съм тук, където трябва да бъда, и ти или можеш да останеш тук, с мен, или да си тръгнеш. Изборът е твой. Аз нямам избор.

Пиърс я загледа втренчено. Все повече осъзнаваше чувството, стягащо гърдите му. Тя отново се обърна към купчината слама. Той бавно тръгна към нея, с очи, втренчени в раменете ѝ — те се повдигаха и се смъкваха нежно с всеки неин дъх. Коленичи зад нея и обгърна

кръста ѝ с ръце. Никога не я беше докосвал така, никога не беше усещал слабия ѝ дъх на летен дъжд. Стояха неподвижни, дори не смееха да дишат. После устните му бавно докоснаха врата ѝ. Гърдите му бяха опрени в нея. Започна да гали раменете, ръцете, дланите ѝ, също така търсещи, както и неговите; тя се притискаше към него; устните им се сляха в целувка.

Той се отдръпна. Усещаше дъха ѝ върху устните си, виждаше очите ѝ, впити в него.

— Аз... не мога да остана в Босна — прошепна той. — Не мога да издържа да гледам всичко това.

— Знам. — Тя го гледаше все така напрегнато.

— Не, не знаеш. С мен става нещо, което си бях обещал да не допускам никога. Ставам равнодушен. Не мога да позволя това. Свещеник или не, не мога да загубя усещането... И не мога да го изгубя тук, с теб. Разбираш ли ме?

— Не. — И след няколко мига: — Може би.

И още един миг. Тя изчака, после се наведе към него, като че ли за да го целуне.

— Тогава защо ме доведе тук тази нощ?

— Защото знам, че ще си тръгнеш. — Устните им почти се докосваха. — И защото така искам.

Тя бавно го дръпна към себе си за целувка, отначало нежна, после ръцете ѝ се плъзнаха по гърдите му, стиснаха раменете му. Усещаше как той се бори със себе си — неговото желание беше също толкова голямо, колкото и нейното, но той все още се противеше вътрешно. Нежно пхна пръсти под ризата му и ръцете му внезапно я прегърнаха здраво. Тя го притегли още по-близо, устните му намираха бузата, врата ѝ, ръцете му бяха на хълбоците ѝ, той се изправи и я вдигна, телата им бяха опрени в камъните, фенерчето остана на земята, но вече не светеше. Започна да разкопчава блузата ѝ; езикът му се плъзгаше по раменете, по гърдите ѝ. После я пусна на пода върху сламата.

Вече бяха голи — очите му бяха достатъчно зорки, за да я видят в тъмното — и той влезе в нея. Горещината изригна към гърдите им; вкус на изследващи устни; той вдигна краката ѝ по-високо; ръцете ѝ бяха на хълбоците му и го притеглиха. За момент останаха абсолютно неподвижни. После започнаха да се движат: пръсти, впити в плътта,

устни, потънали в устни, трескаво дишане. Времето като че ли изчезна, вълни от звуци минаваха през тях — докато в една секунда на върховно напрежение по лицето ѝ не премина силна тръпка, очите ѝ бяха все така вперени в неговите, ръцете и краката ѝ ставаха все по-настойчиви с всеки тласък. Всеки мускул в него започна да се стяга, той се вкопчи в някакво неизвестно убежище, загуби себе си в нея, двамата започнаха да стенат, после стигнаха върха и след миг разтрепераните им тела се отпуснаха, жадни за въздух и отново намерили спокойствие.

Тънка струйка пот се стече по гърба му, изви по хълбока му и закапа на земята. Тя започна да милва — съвсем лекичко — влажната му кожа. Той повдигна глава и усети внезапен студен повей върху гърдите си. Загледа я, някак си още по-влюбено отпреди. И се целунаха.

После зарови чело в косите ѝ и и двамата заспаха.

След два часа се събуди, изтръпнал в тъмното. Беше го събудил някакъв звук, триене на камък в камък; съзнанието му се мъчеше да се ориентира. Мигна няколко пъти и бавно осъзна, че до него се е сгушила Петра. Надигна се да я целуне, но спря, защото стържещият звук се повтори. Той извъртя глава и видя тъничкия лъч светлина, който лазеше ио отсрещната стена.

Петра, все още потънала в съня, се сгуши в гърдите му.

Светлината идваше отдолу — от друго стълбище, водещо към някогашното богомилско светилище. „Никой не идва повече тук, никой, дори и бежанците.“ Отново стържение, тъп звук, като че ли някъде се бе откъртил камък. Пиърс внимателно се освободи от Петра и бързо навлеche панталоните и ризата си. Светлината се усилваше, подскачаше неравномерно, като че ли търсеше пътя си по стълбата. Чуха се стъпки, светлината обля цялата отсрещна стена. После се показва някаква сянка. Прилепен до стената, Пиърс наблюдаваше. Един едър мъж се качваше по стъпалата към църквата. Почти бе стигнал до тях, когато Петра отново се размърда и сламата под нея прошумоля.

Светлината незабавно се насочи към тях. Пиърс скочи и разпери ръце така, че да се виждат ясно, в случай че човекът държеше нещо повече от фенерче. Беше залавян в подобни моменти и преди; най-добре беше да играе ролята на объркан служител от хуманитарната помощ и да се надява, че възрастта му е достатъчно красноречива. Ако

мъжът беше католик, нямаше нужда от тревога: нямаше смисъл да тълкуват станалото по друг начин освен като невинно недоразумение.

Пиърс — ръцете му бяха все така разперени — заговори, като полекичка се отдалечаваше от Петра.

— Здраво, здраво — каза той на хърватски, — аз съм от католическата помощна мисия... Отделих се от групата си в Слитна... Само пренощувах тук. Имам документи.

— Спри. — Светлината сега беше насочена право в очите му. Пиърс мигаше бързо, като внимаваше да не прави резки движения. — Документите. Бавно.

Пиърс бръкна в джоба си и извади документите си, удостоверяващи, че е дошъл с хуманитарна мисия. Бяха малко посмачкани, но печатите все още ясно личаха. Светлината се отклони от очите му към тях, после непознатият каза:

— Изтекли са преди цял месец.

Пиърс продължи да се прави на наивен.

— Да... вече се получиха следващите, чакат ме в Загреб. — Лъжа, но той знаеше, че споменаването на бюрокрацията е най-сигурният начин да се отърве от по-нататъшно разпитване.

— Аха.

Двамата се гледаха. Не само произношението и очите, търсещи подробности, се сториха странни на Пиърс; начинът, по който бе облечен мъжът, беше съвсем не на място. Носеше добре ушита риза със защитен цвят — скоро гладена, също както и панталоните му. Косата му бе късо подстригана и сресана на тънки руси таралежови иглички в характерния военен стил. На колана на мъжа висеше кобур — хубава кожа, без следи от износване. А в лявата си ръка носеше малка чанта с дълга дръжка, също от кожа и също в отлично състояние. Но най-озадачаващото бяха ботушите. Пиърс бе виждал в Щатите такива ботуши — струваха по петстотин долара и трудно можеха да се открият в радиус от хиляда километра около Слитна.

— Трябва да ги подмените колкото се може по-скоро — каза мъжът вече на английски, произношението му беше обезпокояващо чисто. На Пиърс му се стори, че мярка в очите му следа от самодоволство, като че ли мъжът изпитваше приятно чувство, че се е изправил пред толкова лесен проблем. — В тази част на света има хора, които биха ви разстреляли за подобен пропуск.

— Прав сте. — Пиърс знаеше, че не трябва да спори, че трябва да избягва противоречието. — Грешката е моя. — Двамата отново се загледаха. Никой не помръдваше. Накрая мъжът леко кимна и Пиърс се опита да разрежи напрежението, като бавно тръгна към стената вдясно.

Мъжът пристъпи и препречи пътя му. За секунда доброто настроение се смъкна от лицето му — и след секунда се върна, някак неестествено живо.

— Няма ли да останеш тук, докато се съмне? — Неловко мълчание, отново усмивка. — Или съм променил плановете ти?

И преди Пиърс да успее да отговори, изражението му отново се промени. Вече нямаше закачки, нямаше игрички — само маска от студено безразличие, каквато Пиърс не бе виждал никога.

В следващия миг главата на мъжа внезапно отскочи встрани — прозвуча изстрел — и той рухна на земята. Последва го и фенерчето — заподскача по пода и захвърля безредни светлини. Пиърс замръзна.

— Имаше нож — чу гласа на Петра и бавно се обърна. Беше се изправила — гола, с пистолет в ръка. Светна с фенерчето си. Той стоеше вцепенен. — Щеше да те убие.

После бавно остави пистолета на земята и го погледна объркана, едва сега осъзнала, че е гола.

Наведе се и затърси дрехите си. Гласът ѝ, някак далечен, повтаряше:

— Той имаше нож — намъкна блузата си, — щеше да те убие.

Пиърс можа само да кимне. Беше го усетил, но никога не беше стоял толкова близо до смъртта, никога не я бе предусещал така пряко. Тя се облече и клекна до трупа. Пиърс клекна до нея и я прегърна. Тя се притисна към него. И двамата трепереха.

— Досега не бях убивала така — прошепна тя. — Да изчакам, да дебна...

После внезапно се отдръпна. Личеше, че иска да каже нещо. Той понечи да отвори уста, но тя рязко тръсна глава. После приклекна и обърна трупа, оцъклените очи я гледаха.

— Не е бежанец — каза тя, претърси джобовете му, не откри нищо и посегна към кожената чантичка. Пиърс приклекна до нея и каза:

— Благодаря.

Тя се спря, без да откъсва очи от малката чанта. После я отвори и бръкна вътре.

— Изведнъж цялото му лице се промени — каза Пиърс. — Никога не бях виждал такова нещо.

— Може би е искал да разбереш, че ще те убие. — Гласът й някак се оживи. — Някои хора намират удоволствие в това.

Извади от чантата твърда пластмасова кутия и я сложи на пода. Докато я отваряше, Пиърс погледна трупа.

Мъжът беше атлетичен, с широки рамене, ръката му все още здраво стискаше ножа. Пиърс погледна късото острие и разбра колко близо е бил до смъртта. Последните три месеца не само го принуждаваха да влиза в противоречие с морала си, но и всеки случай бе различен и неочакван, като куршумите, свирещи при някое бясно нападение. Трупът пред него беше нещо много по-лично. Един нож, предназначен специално за него.

— Защо искаше да ме убие? — Въпросът бе неочакван и за самия него.

Петра се мъчеше да отвори кутията с ножа си. Капачето щракна и отвътре се разнесе странна миризма.

— Защото тук е Босна. Тук се убива.

— Не, ти го видя. Той просто изведнъж реши да ме убие. — Разумът не се предаваше така лесно.

Петра не отговори — разглеждаше съдържанието на кутията, три тетрадки от пергамент, съшити с тънки ремъчета — нещо подобно на книга. Пергаментът беше напукан и жълтеникав, изписан със странни знаци на език, който никой от двамата не бе виждал. Петра опита да отгърне първия, но успя да отлепи само края му — грапавият пергамент бе залепнал за долния лист. Отдолу се видяха подобни редове на същия неразбираем текст.

— Сигурно е пазил това — каза тя, докато се опитваше да разлистни втората и третата тетрадки. — Виждал ли си нещо такова?

Пиърс не отговори, а се вгледа в трите малки тетрадки. Забеляза малък знак в горния десен ъгъл на всяка страница: триъгълник, половината запълнен, половината — празен. Тъкмо понечи да попита Петра какво ли може да е това, когато един глас изпълни помещението. Глас, увеличен от високоговорител.

— Come va? (Как е? (итал.) — Б. пр.)

После радиостанцията, закачена на кръста на мъртвия мъж, млъкна в очакване на отговора. Когато не последва нищо, се изля втора вълна от италианска реч.

Петра затвори кутията, вдигна я и забърза по стълбите. Пиърс беше точно зад нея: нямаше нужда да му се обяснява, че тук вече не могат да разчитат на гостоприемство. Щом стигнаха горе, тя угаси фенерчето и забързаха през празната църква; спряха при вратите и се послушаха за подозрителни шумове. Не чуха нищо и се измъкнаха навън. Леко приведени, поеха през широката равна ливада; послушваха се за всеки звук, оглеждаха се за всяко движение. На пътя видяха джип. Празен. Всичко беше тихо, небето беше ясно. Беше четири сутринта.

Часовете, която бяха прекарвали заедно, бързо изчезнаха от ума им; двамата отново мислеха единствено за оцеляване.

— Пергамент, древен пергамент..., да — говореше Мендравич. Бинтованият му крак беше поставен на стол, на ушите му имаше слушалки. Петра и Пиърс седяха в новия комуникационен център. Между тях бе поставена и пластмасовата кутия. Мендравич кимна и продължи да говори в микрофона: — Да, в „Свети Йероним“... около три или четири сутринта... Причината няма значение. Само ми съобщете, ако имате... Добре, добре. Дочуване. — Той се обърна към двамата на масата и вдигна рамене. — Няма представа какво е. Но имам познат специалист в Загреб. Ще се обади след час.

Бяха скрили повечето подробности от Мендравич, включително външността на мъжа: двамата били в черквата; там открили кутията. Край на историята. Мендравич също не се интересуваше много-много. Тази сутрин имаше да се занимава с по-важни дела. Преброените убити бяха сравнително малко — шест деца и пет жени. Но трябваше да се направи подходящо погребение. Трябваше да намерят свещеник. За странните тетрадки можеше да отдели не повече от няколко минути.

Пиърс излезе навън. Денят беше горещ, безоблачен, нямаше и помен от есенното време, което бяха предвидили за последните две седмици. По обед сигурно щеше да стане горещо. Петра го чакаше на вратата.

Без да се обръща към нея, той каза:

— Ела с мен вкъщи.

Почака, надявайки се на отговор, макар да знаеше, че такъв няма да има, после добави:

— Май няма да стане, нали?. — Обърна се да я погледне.

— Не и със свещеник. — Поради някаква причина, тя се засмя.

Той не можа да се сдържи и също се засмя. Тръгнаха заедно.

— А може и да стане — каза той.

— Няма. Аз трябва да съм тук, а ти... — тя спря и го погледна — ти не трябва да си тук. Нали вече го обсъдихме.

Той бавно кимна.

— Трябва да тръгнеш. И то днес. — С внезапно, стремително движение тя го прегърна и опря глава на гърдите му. Той я притегли по-близо. Стояха така няколко минути, без да продумат.

— Трябва да съм сигурна, че си разбрал — прошепна тя накрая. Думите засядаха на гърлото ѝ.

И все още опряна на гърдите му, тя вдигна ръка към лицето си. Дори и през полуусмивката ѝ той видя сълзите в очите ѝ.

— Просто няма да стане. — Тя поклати глава. Дишаше тежко. После се отдръпна от него. — Трябва да си заминеш още днес. Така искам. Разбра ли?

Сега Пиърс си опитваше да сдържи сълзите си. Кимна.

— Сигурна съм, че довечера ще успееш да намериш превоз от Загреб — каза тя. — Салко може да го уреди.

И се обърна и се отдалечи.

Той понечи да я последва, но чу звук на хеликоптер, избърса очите си и погледна нагоре.

През тези три месеца в Босна не бе виждал хеликоптер. Казваха, че били много лесна цел за всевъзможните снайперисти, особено в ясен ден. Този, който идваше, летеше безпрепятствено над последните оцелели сгради в Слитна. Петра спря и също го загледа. Мендравич излезе на прага и заслони очи с ръка, а когато машината започна да се спуска, изкуцука на улицата. Махна на Петра да почака, махна и на Пиърс да си стои на мястото и тръгна към вече кацащия хеликоптер.

Косата му се развяваше от забавящите хода си витла. Петра се приближи до Пиърс и двамата загледаха как от кабината изскачат двама мъже с черни очила и сиви костюми. По-високият извади от джоба си някаква карта. Мендравич ги погледна, кимна и ги поведе към Петра и Пиърс.

— Тези мъже идват за кутията, която сте намерили — каза той високо, за да надвика шума на моторите. — От Ватикана са.

Двамата само кимнаха и продължиха към къщата.

— Бързаме да се върнем — каза по-високият и свали очилата си. — Разбира се, ако сте намерили това, което търсим.

Внезапно на Пиърс му хрумна, че Мендравич всъщност беше пратил съобщението само преди минути. Как тези двамата бяха разбрали, че трябва да дойдат тук?

— И какво всъщност е това? — попита той.

— Моля? — Високият се обърна към него.

— Тетрадките. Какво точно представляват?

Мъжът се взря за момент в Пиърс.

— Вие сте единият от хората, които са ги открили, нали?

— Да — отвърна той. — И жената.

— Ясно. — Мъжът погледна Петра, после пак се обърна към Пиърс. — Разгледахте ги, нали?

Вече приближаваха къщата.

— Опитяхме се — отвърна Пиърс, — Но никой от нас не познава...

— Странните знаци ли?

— Да — каза Пиърс.

— Ясно.

— Заповядайте — каза Мендравич и посочи вратата. Мъжът задържа погледа си върху Пиърс, кимна и влезе.

Кутията стоеше отворена на масата. По-ниският бързо започна огледа тетрадките. Пиърс спря на прага и каза:

— Ватикана. Доста отдалече идвате. И толкова бързо.

— Ами ние сме си бързаци — каза по-високият. Следеше с очи какво прави колегата му.

— Като се има предвид, че предадохме съобщението по радиото само преди петнайсетина минути, наистина сте бързаци.

— Да. — Мъжът се обърна към Пиърс. — Прехванахме го по радиото. В хеликоптера. — Личеше му, че се насилва да говори небрежно. — Просто късмет.

— Много голям късмет — отвърна Пиърс.

Мъжът се усмихна. Само свиване на устните.

— Както ви обясних, бързае да се приберем. — Отработената усмивка остана. — Къде, казвате, сте намерили кутията?

— В една църква — отвърна Пиърс, очите му бяха втренчени в мъжа. — „Свети Йероним“.

— Само вие и жената бяхте там, така ли? — Тонът му подсказваше, че знае много повече, отколкото казва. Пиърс разпозна заплахата.

— Да — отвърна той и хвърли поглед към Петра. Тя кимна.

— Църковни документи — каза мъжът и понеже Пиърс не отговори, добави:

— Питайте какво е това. Език, а не символи.

Въпреки че целият му инстинкт подсказваше да не приказва, Пиърс не можа да се сдържи.

— Смешно! Щяха да се изгубят в една запустяла църква в центъра на военна зона.

— Да — отвърна мъжът. Наблюдаваше как партньорът му внимателно разгръща страниците. — Това бе откраднато от Ватиканската библиотека преди няколко месеца. Съобщиха ни, че се е появило тук, на черния пазар.

— Ясно. — Пиърс усещаше напрегнатия поглед на Петра, но предпочете да не му обръща внимание.

— Черният пазар е гадна работа — продължи мъжът. Гледаше колегата си. — Убиват хора за едно парче месо.

Обърна се към Пиърс.

— Имали сте късмет, че не сте срещнали никого в тази запустяла църква. — Задържа погледа си върху него за няколко секунди, после пак погледна колегата си, който кимна и затвори кутията. — Но няма за какво да се безпокоите повече.

Взе кутията и двамата тръгнаха към вратата. Пиърс се отмести да им направи път.

— Благодаря. — Мъжът спря. В очите му се таеше заплаха. — Сигурно имате много работа тук. Дано да я свършите по-бързо.

Още една усмивка — и последва по-дребния мъж навън. Пиърс ги гледаше как се отдалечават.

— Много си глупав, Иън — каза Мендравич над рамото му. — Нямам представа какво има в тази кутия, но не бива да предизвикваш такива като тях.

— Не мога да си представя, че Ватиканът...

— И аз не мога, но нищо не може да ме спре да им кимам и да се усмихвам, и да им дам всичко, което искат. Колко време изкара тук и още не си разбрал това?

Двамата мъже стигнаха до хеликоптера. Мендравич продължи:

— И няма да си губя времето да ви питам какво наистина е станало снощи в църквата. Имали сте късмет, че никой от тях не е бил там.

Пиърс гледаше как хеликоптерът излита към слънцето.

Шофьорът, албанец от Тирана, се бе промъкнал през границата преди няколко месеца и сега помагаше и на други да се измъкнат от опасната зона. Срещу заплащане, разбира се. Днес щеше да придружава един млад американец до Загреб. Бяха му казали, че е журналист. Подробностите нямаха значение. Естествено той делеше с няколко подкупни граничари — ако някой въобще можеше да нарече онези продажници „граничари“, — но все пак оставаше и за него. Американците винаги плащаха предостатъчно.

— Плащаш двойно, ако стигнем границата след залез слънце — изсумтя шофьорът.

Пиърс не му обърна внимание и продължи да говори с Мендравич.

— Имам адреса.

— Той ми е доста далечен братовчед — каза хърватинът. — Но все пак трябва да разбере, че съм още жив.

Пиърс кимна и се опита да се усмихне.

— Тя няма да излезе, нали?

Мендравич го хвана за раменете и го погледна в очите.

— Това, което те е довело тук, е все още в теб. Не го подлагай на изпитание.

— Ще се опитам.

Мендравич се усмихна и кимна. После каза:

— Няма да излезе. — Потупа Пиърс по бузата. — Сбогом, Иън.

После се обърна и влезе в къщата.

Пиърс изчака още един миг, после се качи в буса, погледна за последен път обезобразената от войната околност и се отпусна на седалката. Албанецът изглеждаше разтревожен.

— Казвам ви, след залез не можем да се промъкнем. Без значение колко пари имате. — Той изчака Пиърс да каже нещо, после попита: — Имате пари, нали?

PATER^[1]
РИМ, АВГУСТ 2000

Летният дъжд бе сварил неподготвени повечето от събралите се в базиликата „Сан Клементе“. Дневната горещина беше навън, зад каменните стени, но и тук шапки и ръце се бяха превърнали във вентилатори, за да се борят със задухата. Дори мозайките отгоре, извивки в червено и зелено, като че ли се потяха в горещината. Обикновено празен, сега нефът беше зает от плътни редици столове, поставени точно зад „скола канторум“ — мястото на църковния хор, запълнено от деца в бели одежди.

От време на време малка ръчица се вдигаше, за да изтрие капките пот; иначе момчетата бяха съвсем неподвижни, заслушани в месата, посветена на монсеньор Себастиано Руини. От олтара се извиси глас на скръбен латински. Равният му ритъм действаше приспивно на тълпата.

Отец Иън Пиърс седеше от лявата страна на предпоследния ред и си вееше с молитвеника си, за да прогонва горещината; мислите му бяха заети с многобройните вадички пот, който се стичаха по гърба му.

Всъщност не познаваше Руини. Виждал го беше веднъж-дваж в библиотеката на Ватикана — мъж, влюбен в архитектурата на четвърти век, само допреди няколко седмици участвал в тримесечни разкопки някъде из Турция — но познанството им беше достатъчно, за да оправдае появата си на погребението му. Така беше и с повечето от присъстващите духовници, дошли да повишат знанията си в Рим — те отделяха по-малко време на въпросите на вярата, отколкото на учението. Всеки би могъл, ако бъде принуден, да направи избор между двете неща, но техният път бе различен начин да се служи на Господа — да учиш, а не да водиш паство. Да е тук, за един млад свещеник, работещ неуморно в малката си бостънска енория, бе нещо чудесно.

Е, може би неуморно не беше правилната дума. Но винаги разтревожен. Несигурен. Въпросите от Босна така и не бяха забравени. Защо? Няколко месеца, след като се бе прибрал, Петра бе престанала да пише — той бе взел своето решение; тя — своето. Всички връзки бяха прекъснати. Това правеше болката само по-остра. Майка му и

баща му бяха казали, че трябва да се върне и да я намери, за да може да прецени всичко. Този път нямаше друг мотив. Просто искаха да е щастлив.

Вместо това той беше отишъл в „Саут Бенд“, бе играл с младите възпитаници от колежа, вложил бе усилия в отбора, прибавил бе загубените пет кила. Най-добрата форма в живота му.

И пак същата празнота.

След това повика Джек и Анди. Малкият брат имаше нужда от помощ. Джек учеше словесност; Анди беше в Харвард — пишеше дисертация по философия. И двамата зарязаха всичко и дойдоха в Кейп. Една седмица в старата лятна къща. Нощи на брега с повече каси бира, отколкото можеха да запомнят. И разбира се, свещеното среднощно плуване в последната вечер заедно.

— Много шибано подаване, отче. — Това беше вечната шега на Джек. Докато беше в колежа, „Отците“ бяха единственият отбор, от който Пиърс наистина се интересуваше. Джек обичаше иронията. — Не ти трябва студена вода. Хващай самолета и отиди при нея. Вярвай ми, нещата ще се оправят.

Джек решаваше нещата по свой начин. Дори когато по-младите му братя се измъкваха от заплашителната сянка на огромния му ръст, Джек си осигуряваше първенството по други пътища. Изразът „вярвай ми“ му беше любим.

Както винаги, Пиърс се опитваше да плува по гръб, очите му бяха втренчени в звездите.

— Дами и господа, предлагам ви теорията за решимостта на сбръчканите топки! — Анди се разсмя и нагълта вода. Благословен с тяло на Адонис — сто осемдесет и пет сантиметра, седемдесет и пет кила — той нямаше и грам спортен талант.

Започна да кашля и да плюе вода.

— Давиш ли се, недоносче такова? — попита Пиърс.

— Ще ви се обадя от рая.

— А бе и аз се нагълтах достатъчно — обади се Джек.

— И това го чувам — разсмя се Пиърс — от човек, който прави докторска дисертация.

— Замръзнах. — Джек заплува към брега. — Вие с Водния човек може да продължите. Аз се отказвам.

Пиърс пусна краката си надолу и задържа над водата само главата си. Анди беше на три метра от него.

— Мислиш, че трябва да се върна ли? — попита той.

— Може би.

— Отново заговори философът. — Пиърс изчака. — Не, какво мислиш наистина? — Анди заплува наляво.

— Мисля, че животът ти щеше да е много по-лесен, ако ставаше въпрос само за нея.

— В смисъл?

— В смисъл, че ако беше само тя, ти щеше да останеш.

Пиърс не каза нищо.

— Така че въпросът не е само в нея — продължи Анди. — Трябва да прочетеш Декарт.

— Какво?

— Декарт. „Cognito ergo sum“ (Мисля, следователно съществувам (лат.) — Б. пр.). Трябва да го прочетеш.

— Е, и?

— Нищо. Само че това не е вярно. Не мисленето ти казва, че съществуващ; а съмнението. Защото когато човек се съмнява, трябва да мисли. Така че фразата трябва да е *dubito ergo sum* (Съмнявам се, следователно съществувам (лат.) — Б. пр.), а не *cognito ergo sum*.

— Колко си пил?

— Не ме слушаш, момче. Аз съм може би най-близо до атеизма в това семейство, но дори и аз знам, че вярата е съпътствана от съмнението. Ако не си задаваш въпроси, защо вярваш? А в Босна очевидно нещата са доста изкривени. Точно това беше главната причина, поради която отиде там, нали? И ако не се бе върнал разочарован, наистина щеше да имаш проблем. Аз не мога да го разбера, братко, но знам, че ти можеш. Винаги си бил изправен пред някакъв морален проблем. Сега за първи път нещо те кара да защитаваш вярата си. Точно затова всичко е толкова трудно. И така ще е, докато не разбереш, че ако сега тя беше тук, с нас, нямаше да има никаква разлика. — Анди потопи главата си под водата, после отново се показва. — Едно е сигурно. Че тук е шибан студ.

И заплува към брега.

— Благодаря, Анди — подвикна Пиърс.

И някак си нещата като че ли започнаха да идват на мястото си.

По време на целия семинар той се мъчеше да поддържа това чувство. Тази връзка. Това усещане за истинско чудо. Живот в манастирска изолация. Най-сигурният начин да държи Петра на разстояние.

И с времето въпросите избледняваха, дори и предположението, че Анди бе казал нещо много важно. Пиърс предпочиташе да вижда нещата така. Чист размисъл. Близостта до Бога, усетена в сенчестото усамотяване на следобедната молитва.

Но само за известно време. Когато бе извън града, той като че ли изпадаше в още по-силно смущение, особено по отношение на ролята си на свещеник: твърде много отговорности, поети за едно добронамерено паство; твърде лесно бе да се възползваш от отдалечената йерархия. Църковната догма можеше да замъглява всичко. И това, което изглеждаше толкова чисто, толкова лично по време на семинара, започна да прилича на онази посредствена духовност, която бе наблюдавал при родителите си. Истинската връзка вече губеше смисъл. Имаше прекалено много препятствия между вървация и Христос, та тази връзка наистина да съществува.

И не беше учудващо, че духовната празнота от Босна неусетно се завърна, заплашвайки да разруши всичко, което бе изградил. Знаеше, че трябва да открие нов път към призванието си, по-самотен и по-сигурен, където църковната структура не можеше да минира неговата винаги твърде крехка и неустойчива вяра. И където Петра нямаше да намери отново път към него.

Един следобед, докато се разхождаше близо до площад Копли, внезапно му хрумна къде би могъл да открие този път. Или най-малкото как. Всичко бе някак си помрачняло; трябваше да освети нещата. Така се върна при игрите, при забавата да търси отделните части и да решава пъзелите. Този път не беше пътят на Павел, чийто подход все пак бе оцветен от едно фарисейско минало, нито на евангелистите, всеки погълнат от собствената си програма, а на Августин, където откровенията бяха много лични и някак си по-малко ограничаващи — веселието и чудото се възпяваха едновременно.

И все пак беше погълнат от акта на себеспасение. Откри, че това е напълно в негова власт, че просто е прекрачил на друг път, водещ към по-сложния свят на литургичния анализ. Някъде по този път той дори започна да добива авторитет — конференции извън стените на

църквата, трудове извън рамките на личната вяра — започна да се превръща в учен езиковед. Всички бяха много изненадани, но не повече от самия него. Някогашният борец за свобода от Босна бе потънал в света на подробностите, на вариациите на значенията — енергия, посветена на подробностите около вярата, а не на самата вяра.

Защото бе много по-лесно да „вземеш и да прочетеш“, отколкото да „разбереш и познаеш“.

В крайна сметка той бе син на родителите си.

Като не искаше да приеме, че е попаднал в същия капан, той се зарови в свети Амвросий, наставника на свети Августин, вдъхновението за най-блестящия ум, който бе познавала Църквата. Най-смислената вяра, която бе познавала. Самата яснота и мъдрост.

И когато във Ватикана му се откри възможност да прегледа сборника с лични писма на свети Амвросий — писма от четвърти век! — той направо подскочи от вълнение при този неочакван късмет. Не само от гледна точка на науката, но също така и от самото място. Може би в Рим щеше да може да си възвърне чистотата, която някак си бе загубил по житейския си път. И сигурността.

Оттогава бяха минали две години. Две години, в които намираше и други проекти, които го ангажираха, заемаха вниманието му и го държаха в Рим, усамотен в един свят на абстрактното благочестие и набожност. Отговорите можеше да не са толкова лесни, но поне въпросите отново изглеждаха някак си далечни.

Духовниците се изправиха, Пиърс също стана. За причастието. Направи няколко крачки, за да заеме мястото си на опашката, и на десетина метра пред себе си забеляза познато лице — един мъж гледаше назад и се опитваше да привлече вниманието му. Беше Данте Чезаре, брат от манастира „Сан Клементе“, страстен изследовател на древните църковни основи — стоеше под една арка край главния църковен кораб.

Беше висок, но с петдесетте си килограма буквално се губеше в расото си и приличаше на безтелесен — подаваха се само костеливите му ръце и крака, — а отгоре бе кацнала издължената му глава с клюнест орлов нос. Един оживял Ел Греко.

Бяха се срещнали преди година във Вила Дория Памфили, парк, разположен досами Ватикана, най-доброто място за игра през уикендите. Всяка събота Пиърс взимаше няколко деца от

американското училище, разхождаше ги и играеха бейзбол. Един следобед Чезаре се появи зад едно дърво — гледаше отдалече, но очевидно бе впечатлен от играта им. Когато една изпусната топка се изтърколи край него, той затича след нея с ентусиазма на петгодишно момче. Споменът за скелетоподобните му ръце и крака, размятани при тичането, още предизвикваше усмивка у Пиърс. Оказа се, че това, което липсваше на монаха като физическа способност, е компенсирано от разбирането на играта — Чезаре беше отчаян запаянко и почитател на „Янките“, знаеше всички статистики и истории. Децата го обикнаха, така че Пиърс водеше тренировките, а Чезаре се занимаваше с всичко останало.

Завързаха много добро приятелство.

Сега кокалестото лице на Чезаре изглеждаше още по-изопнато, което не беше много чудно, като се имаше предвид колко близък беше той с покойния монсеньор. Но Пиърс забеляза в очите му повече загриженост, отколкото мъка. Монахът кимна наляво, тръгна към украсените с фрески и мозайки високи стени и Пиърс го последва.

Никой не им обърна внимание.

— Изпускаме най-важната част — каза Пиърс, когато излязоха навън.

Чезаре не му отговори. Стигнаха до една порта от ковано желязо — зад нея се виждаха стълби, водещи към подземията. Монахът отключи и отвори. Скърцането на ръждясалата врата се загуби в траурната меса, която звучеше зад тях. Чезаре бързо се огледа и побутна Пиърс надолу. Нямаше време за въпроси. После затвори вратата, заключи я и заслиза след приятеля си.

Пиърс бе идвал тук само веднъж. Тогава двамата разглеждаха една малка статуетка, която Чезаре бе намерил при разкопки: божество на плодородието от храма на Митра от втори век, който се намираше два или три етажа надолу — не можеше да си припомни точно, — още една антика от все по-разрастващата се слава на прочутата „Сан Клементе“. Както и другите подобни базилики в града, тя се славеше с поддържаната си крипта — събрала археологически находки още по времето на древните римляни. За разлика от тях обаче, в „Сан Клементе“ можеше да проследяваш историята, като слизаш от един етаж на друг, от една църква към друга — дванайсети век, четвърти, втори — всичките запазени в почти отлично състояние. Затова

базиликата беше толкова известна сред туристите. И затова Пиърс винаги се чувстваше някак си нервно тук. „Сан Клементе“ твърде много приличаше на една друга църква. От едно друго време.

„Никога не скъсвай напълно с миналото...“

Чезаре го беше въвел през входа, запазен само за хората, заети с разкопките. Извади фенерче, включи го и го подаде на Пиърс; после извади още едно и заслиза надолу, без да продума. На първата площадка отново погледна назад. Без да знае защо, и Пиърс направи същото; стълбището беше празно. Продължиха надолу. На два пъти Пиърс попита къде отиват и и двата пъти Чезаре само му махна да мълчи.

След като се промъкнаха през поредица криволичеща тунели — навсякъде около тях се чуваше шум от стичаща се вода — стигнаха до катакомбите от шести век: грубо издялани камъни, надвиснали над тесни коридори. Чезаре спря, приведе се и пристъпи в едно малко странично помещение, високо не повече от метър и половина. Пиърс го последва.

— Тук е — каза италианецът. Стоеше превит почти на две в помещението, широко може би два метра и дълго около три. Стените напомниха на Пиърс за замъците, които правеха в края на лятото на плажа на Кейп Код — влажен пясък сипещ се от тавана, всяка капка заплашваше да срине целия градеж. Имаше чувството, че стената от древен пясъчник ще се срути и ще ги затрупа.

— Още едно божество на плодородието ли? — попита той с усмивка, но все пак остана на прага на помещението.

— Какво? — Чезаре го погледна; мислите му очевидно бяха другаде. След момент осмисли въпроса. — Не, нищо подобно. Защо стоиш там? Ела по-близо. Бързо.

Пиърс се наведе и влезе.

— Наистина не мога да те разбера. — Той се усмихна широко. — Един монах и божество на плодородието.

— Какво? — попита разсеяно Чезаре. Беше се навел над купчина камъни и ги местеше. И без да чака отговор, продължи: — Знаеш ли, че Себастиано копаяше зад фреските Рапица? — Спря за момент. — Какво говоря? Разбира се, че знаеш. Нали точно там откриха тялото. — Личеше, че е развълнуван. — Но не смятам, че е бил тук преди две нощи.

Снимката на четиридесет и пет годишния Руини, тялото му, лежащо в храма от четвърти век — замръзнал в контрастно черно и бяло на първа страница на вестниците — изникна в съзнанието на Пиърс.

— Смяташ, че не е бил там, където са го открили? — попита той саркастично.

— Да. И не мисля, че сърцето му просто се е пръснало, както ни убеждават.

Пиърс го погледна по-внимателно: нервни, отривисти движения на човек, известен със сдържаността си. После каза:

— Разбирам. — Сарказмът му очевидно нямаше ефект. — Но защо все пак ме доведе тук?

Чезаре го погледна и каза:

— Ела ми помогни. — Отмести се, за да направи място за Пиърс, и той приклекна до него. Заедно отместиха последните няколко камъка. В стената се откри малка дупка. Чезаре се просна на пода, бръкна в нея и измъкна цилиндрична метална туба; после се изправи и каза:

— Защото преди три дни той ми даде това.

И вдигна цилиндъра.

— Какво е това? — попита Пиърс, докато също се изправяше.

— Беше много разтревожен — продължи Чезаре, като че ли не бе чул въпроса. — Никога не го бях виждал такъв. Каза ми да го пазя няколко дни и да не казвам на никого.

Спря, сякаш загубил нишката на мислите си. Изглеждаше разсеян. Много разсеян.

— Доста интригуващо — каза Пиърс в опит да разведри настроението.

Коментарът му върна Чезаре към действителността.

— Какво?

— Нищо. Каза ли ти защо ти го дава? — Чезаре продължи да гледа безизразно и Пиърс добави. — Погледна ли какво има вътре?

— Защо питаш? — Очите на Чезаре внезапно подивяха.

Пиърс вдигна ръце в знак на шеговито предаване — още един опит да успокои приятеля си.

— Само питам. Не исках да кажа...

— Да, разбира се, само питаш... — Лицето на Чезаре внезапно се разведри. — Извинявай. Само че... — Той отново застина, загубил нишката на разговора, пое дълбоко дъх, после бавно издиша. Пиърс търпеливо чакаше. — Взех го, прибрах го в стаята си и не помислих повече за него. И изведнъж той умря. Естествено, че погледнах вътре.

— И?

Чезаре повъртя тубата в ръцете си, хвана малката ръчка, монтирана по средата, дръпна я и загледа как капакът се отваря с тихо съскане — звукът на освободен вакуум. После внимателно извади свитък тънък пергамент.

— Каза, че го открил тук, зад стенописите.

— И нямащ ли представа какво е това? — попита Пиърс. Чезаре бързо поклати глава. — А защо го е дал точно на теб?

— На мен ли? — Трябваше му време, докато осмисли въпроса. — Беше уплашен. Двамата бяхме тук и копаехме, той ме видя и... Не знам. Каза, че трябвало да го скрия само за няколко дни.

Пиърс кимна, повече за да ободри Чезаре, отколкото себе си.

— Тогава защо си донесъл тубата тук?

Италианецът го изглежда така, сякаш не го разбираше.

— Защо... защо тук ли? — Отново замълча, за да събере мислите си. — Защото в деня, след като Себастиано беше... в деня, след като той умря, се прибрах и видях, че някой е претърсвал стаите ми.

— Какво? — Тонът на Пиърс загуби всяка следа от хумор.

— Някои неща не си бяха на точните места. Аз съм много педантичен. — Той кимна няколко пъти, за да подчертае фразата. — Както и да е, разбрах, че някой е влизал. За щастие, имам местенце, където пазя някои неща. Те не са го открили, които и да са били. Но са влизали. Разбрах го. И за да съм по-сигурен, преместих тубата тук.

— Защо не каза на абата или на полицията?

— Бях в паника. Докато измисля какво да направя, вече бяха решили погребението да е тук, в „Сан Клементе“. Всички приготовления — беше невъзможно да се слезе долу, без някой да ме види. А не можех да отида нито при абата, нито в полицията без това — каза той и вдигна свитъка. После внимателно го сложи пак в цилиндъра, дръпна механизма и тубата се затвори плътно.

— А защо ме доведе тук?

Чезаре го погледна безизразно, после опита да се усмихне.

— Не знам. Видях те. И си помислих, че е по-добре да има някой с мен. — Внезапно спря, погледът му шареше по пода. — Всъщност това не е цялата истина. — Пиърс чакаше приятелят му да продължи. — Знаех, че днес ще си тук. — Продължаваше да гледа надолу. — Знаех, че никой няма да ни забележи по време на причастието.

Очевидно се бореше с нещо. Пиърс чакаше.

— Себастиано каза, че свитъкът... ръкописът... — Чезаре вдигна очи. — Че може би има нещо общо с манихеите.

Пиърс не каза нищо и той продължи:

— Запознат си с тази ерес от четвърти век, нали — с отговора на Августин до Мани и неговите последователи. Помислих си, че ще знаеш какво да правиш с този свитък... Защото някой може да бъде убит заради него.

Тази мисъл го накара да притвори очи и да опре глава в стената.

— Манихеите ли? — Пиърс го изглежда смаяно. — Данте — той се усмихна, опитвайки се да намери подходящите думи, — не съм специалист, но не мисля, че някой би могъл да убие човек заради това, което са твърдели манихеите. Това е... нелепо. — Не можа да сдържи усмивката си. — Сектата я няма от хиляда и петстотин години. — Видя, че усилията му са безрезултатни. — Виж, ако съдържанието на свитъка е такова, мога да ти кажа, че няма от какво да се тревожиш. Просто няма за какво. Може би не си разбрал правилно какво ти е казал Себастиано...

— Не! — Отговорът беше изпълнен с гняв. — Знам какво видях. Знам и какво ми каза той. И знам кои са манихеите. Разбира се, никой не убива за една древна ерес. Аз не съм глупак, Иън.

— Не съм казвал...

— Себастиано мислеше, че има и нещо друго. И е много станно, че умря два дни след като ми даде свитъка, който според теб не би трябвало да ми дава никакъв повод за тревога. Стаята ми е била преровена много внимателно. Ако мислиш, че това е смешно...

— Добре — предложи Пиърс, — да занесем ръкописа на абата или на полицията, или където смяташ, че е най-добре. И тогава ще видим. Какво ще кажеш?

Чезаре въздъхна.

— Добре.

— Значи се разбрахме. — Пиърс усещаше, че атмосферата е все още много напрегната, така че добави: — Снощи „Сокс“ спечелиха срещу „Янките“.

Минаха няколко секунди преди Чезаре да разбере какво му е казал.

— Какво?

— „Сокс“. Напредват.

— Какъв беше резултатът?

Пиърс продължи да гледа отсрещната стена.

— Не си спомням точно.

— И това ми било бейзболист. — Чезаре не можа да скрие усмивката си.

Внезапно в коридора се появиха светлини и той пак се напрегна.

— Светлините за туристите — каза той и тръгна към вратата. — Могат да се включват само два етаж по-нагоре. — Огледа коридора, после се обърна към Пиърс и му подаде тубата. — Ще им трябват няколко минути да слязат дотук. Пъхни това пак в дупката.

— Данте, сигурен съм...

— Моля те, Иън, направи това, което ти казвам. После ако искаш ми се смей. Но просто го направи! — Пиърс погледна цилиндричната кутия. — Сложи камъните, изключи фенерчето и изчакай десетина минути преди да тръгнеш. Аз ще се опитам да ги объркам. Ще се видим пред Колизея след час.

И преди Пиърс да може да отговори, монахът се промъкна през ниската врата и звукът от стъпките му бързо заглъхна по коридора. Пиърс скри тубата в дупката, затрупа я с камъните, угаси фенерчето и помещението потъна в мрак с изключение на слабата светлина, проникваща от коридора. Той погледна часовника си — пет без двайсет. Седна до стената и притвори очи.

Манихеите. Пиърс не можа да сдържи усмивката си. Бич за истински вярващите. Петнайсет столетия потънали в тъмнина, а сега го принуждаваха да седи в една влажна дупка в основите на базиликата и да чака лампите да угаснат. Какво по-подходящо за Братята на светлината?

Но дори свети Августин се беше увличал от мистиката на манихеите — известно време бил техен предан член, впечатлен от отговора на сектата на големия въпрос: „Откъде идва злото?“. Темата

се бе превърнала в истинска мания сред ранните християни — всички били съгласни, че не идва от съвършения Бог. Но ако не е от Господ Бог — източника на всички неща — тогава откъде? От това, което откъслечно си спомняше за тях, манихеите бяха заложили на много интелигентен подход: персийския дуализъм — светът, разкъсан между двете враждуващи царства на светлината и мрака, на духа и плътта — принуждаващи човек да използва разума си, за да открие разликата между тях. И изведнъж самопозаанието се бе превърнало в ключ към спасението. Дори бе поставено и над вратата — стъпка, която младият Автустин накрая все пак бе отказал да направи. И колко люто се бе нахвърлил по-късно върху някогашните си другари — беше ги наричал еретици, беше ги принудил да минат в нелегалност, беше обрекъл сектата на унищожение. Като че ли това с било най-важното — да дамгоса опасната, но крехка простота на учението им.

И колко драматично се бе променило всичко през последните хиляда и петстотин години. Погребалната служба горе все още се даваше причастие — един обичаен ритуал, пренебрегващ необходимостта да се вниква в по-дълбокото му значение. Противоречията отдавна бяха забравени. Нямаше вече битки за спечелване, нямаше ереси за сваляне, нямаше нищо, което би могло да породии реален диспут.

Вяра в най-кроткия ѝ вид.

Пиърс прогони от ума си съмненията и се замисли за Чезаре. Много му се искаше да отхвърли твърдението, че смъртта на Руини не е естествена, но напрежението на монаха го бе завладяло и го караше да се замисли. Дори и сега обаче не виждаше никакъв смисъл. Вестниците твърдяха, че е сърдечен удар. Същото твърдеше и църквата. Защо? За да открият свитъка? Манихеите? Това беше... абсурд.

Далечни стъпки по коридора го накараха да отвори очи. Без да мисли, той се прилепи по-плътнo до стената. Ненужна предпазливост, тъй като седеше скрит в тъмнината, но инстинктът да потърси опора в камъка зад гърба си беше по-силен от разума. Очакваше някое познато от базиликата лице да надникне през вратата и да му зададе притеснителния въпрос какво прави тук? Опита се да намери отговор, но стъпките приближаваха и нещо привлече вниманието му към тях —

твърде премерени, твърде точни. Който и да беше, вървеше съвсем бавно, като че ли търсеше нещо.

Или някого.

За първи път, откакто бе започнала цялата тази дивотия, Пиърс се разтревожи. Прибра крака към гърдите си и се загледа в светлината в коридора — тя бавно се приближаваше.

— Тръгна към старата църква — изведнъж отекна италианска реч, глас от радиостанция. — Падна ни. — Някой притича покрай вратата, твърде бързо, за да може Пиърс да го огледа добре. Мъж, среден на ръст. Черна коса. Шлифер. След няколко секунди стъпките му заглъхнаха.

Пиърс не мръдна. Отекналият глас беше достатъчен, за да го стресне, но думите направо го вцепениха.

„Падна ни.“

Тревогата се превърна в истински страх и Пиърс разбра как се чувства Чезаре. Опита се да си обясни последната половин минута. Но не можеше. Безстрастният глас по радиото, съчетан с ужаса в очите на монаха, предлагаше само един извод.

Той се изправи — главата му едва не удари тавана — и се запромъква към вратата. Фенерчето бе в ръката му. Надникна в коридора. Нищо. Забърза, но само след секунди разбра, че няма представа къде е старата църква. Грубите стени се смениха с погладки, сега таванът беше на няколко сантиметра над главата му, но пак не знаеше накъде да върви. Подмина едно стълбище и излезе на площадка, от която тръгваха три коридора. Спря и се вслуша за някакво движение, но му пречеше шумът на течащата вода.

Изра централния проход — опитваше се да стъпва възможно най-тихо, вслушваше се много внимателно и в най-слабия звук. Нищо. Скоро отново стигна до разклонение. Опита да се ориентира — затвори очи и се помъчи да си представи завоите и коридорите, през които бе минал, като си сравняваше с плана на църквата, който помнеше от различните посещения. Това още повече го обърка. Тръгна наляво, отново с предпазлива стъпка, но скоро разбра, че е отишъл твърде далеч и е подминал подземната църква. Тук пътят не се разклоняваше и имаше възможност да се върви само напред. Помисли си да се върне, но реши, че ще е безполезно.

След пет-шест минути стигна до някакво стълбище и изкачи едно ниво, после още едно. Яката му беше мокра от пот. Накрая спря пред голяма желязна врата. Обзе го моментна паника, че може да е заключена като онази, която беше отворил Чезаре. Тук обаче имаше само метално резе, спуснато в каменния под, и беше достатъчно да го повдигне няколко сантиметра, за да може да отвори. От другата страна на вратата бе окачен надпис, гласящ „Влизането забранено“. Той затвори вратата и огледа малкото входно антре. В другия му край имаше обикновена дървена врата и през прозорчетата ѝ се виждаше плочникът на църковния двор.

Най-после разбра къде се намира — основната сграда на базиликата беше от лявата му страна. Стълбите към храма от четвърти век бяха точно отсреща. Колкото се може по-небрежно Пиърс закрачи през вътрешния двор, с бавна, делнична походка, като придържаше фенерчето към крака си. Отвори стъклената врата и отново го посрещна тихият шум на погребалната церемония от лявата му страна; монотонността приглушаваше шума от собствените му стъпки. Той бързо отиде до арката в другия край на двора и заслиза по стълбите. Видя друга табела: „Затворено“, написана с дебели червени букви — разкопките бяха затворени заради погребението. Без да ѝ обръща внимание, продължи надолу.

Пак погледна часовника си: пет без пет. Бяха минали над десет минути, откакто гласът по радиостанцията му бе подсказал къде са открили Чезаре. Десет минути лутане. В ума му пробяга лицето на монаха, обхванат от ужас, паниката, предизвикана от собствената му безпомощност. Стигна долното ниво, опита се да успокои дишането си и да пристъпва безшумно към входа на подземния храм. Откри фреските Рапица и продължи по коридора, като се придържаше към стената. Посрещна го пълна тишина. Той спря при сводестия вход. Нищо. Миг по-късно Пиърс влезе в сърцето на древната църква.

Беше абсолютно празна. Колоните, ограждащи центъра на помещението, бяха осветени отгоре и хвърляха ъгловати сенки. Пиърс пристъпи по-навътре, погледът му шареше насам-натам. Знаеше много добре, че няма да открие нищо, но все още се надяваше. Стигна до отсрещния край, тръгна обратно и повтори безсмислената проверка; мина и край малката, опасана с кордон зона, където бяха намерили тялото на Руини. Нямаше и следа, че някой е идвал тука, след като го

бяха открили преди два дни. Искаше му се да вярва, че въображението му го е подвело, че гласът по радиостанцията е просто странно съвпадение с паниката на Чезаре — резултат от лудешки подозрения. Притихналата зала обаче само засилваше предчувствията му.

Тук цареше някакво странно спокойствие, придружено от блясъка на флуоресцентните светлини върху древния камък. Тънкото бръмчене на лампите като че ли увеличаваше чувството му за самотност. Започна да осъзнава всяко свое вдишване, потта, стичаща се по гърба му, внезапно изстудена от въздуха в подземие. Невъзможно му беше да мисли, така че просто закричи към изхода.

На половината път към стълбите лампите изведнъж угаснаха. Инстинктът му го прилепи до стената, сърцето му препускаше бясно. Очакваше някой да се нахвърли върху него от тъмнината, нещо да потвърди това, което казваше Чезаре, но всичко си беше тихо. Сети се, че ключовете за лампите са на горния етаж. Които и да бяха непознатите, сега премахваха следите си. Пиърс не можеше да направи нищо. Запали фенерчето и забърза по коридора.

След минута беше горе; чуваха се гласове — хората излизаха от базиликата. Той остави фенерчето на предпоследното стъпало и спокойно тръгна към преддверието. Повечето хора излизаха през отсрещната врата, само един или двама поемаха през двора. Пиърс кимна на неколцина познати, докато вървеше към главната сграда. Вглеждаше се в тълпата с надеждата да мерне характерния профил на Чезаре, главата, стърчаща над другите. И внезапно се сети, че и някой друг може да прави същото. Може би Чезаре беше успял да избяга. Може би затова църквата долу беше празна. Надеждата е мощен еликсир. Той задиша по-спокойно.

Излезе на улица „Сан Джовани“ в квартала Латерано; джътът се бе превърнал в ситна мъгла. Краткото успокоение, което бе почувствал в църквата, бе отстъпило на чувството, че Чезаре е изчезнал.

„... Колизея... след един час.“ Можеше само да се надява, че монахът ще е там.

Щефан Клайст вървеше по покрития с килим коридор, следван само от звука на собствените си стъпки. В него нямаше нищо забележително освен раменете — два пъти по-широки от нормалното за човек с неговия ръст. Те му придаваха неочаквана мощ и плътна

твърдост, която се отразяваше на цялата му личност. Елегантните ръце се спускаха покрай тялото му, мускулите личаха дори под финия плат на костюма му, едната ръка бе мушната в джоба на панталона му. Някаква прислужница излезе от една стая; влачеше количка. Върху хотелските кърпи се виждаше запазеният знак на хотел „Бернини-Бристол“. Клайст се усмихна — само леко повдигане на устните, зелените му очи не издаваха друго освен пълна съсредоточеност. В момента, в който младата жена отмина, изражението на Клайст се върна към обичайната му суровост — леденостудени очи, устни, свити в твърда права линия. Той стигна до края на коридора, зави наляво, спря пред двойната, облицована с кожа врата, водеща към последния апартамент, разположен надве нива, и натисна звънеца.

След секунда отвътре се чу глас.

— Си? (Да (итал.) — Б. пр.)

— Щефан.

Ключът се превъртя и вратата се отвори. Клайст влезе в широкото антре, кимна на мъжа до вратата и тръгна към просторната стая.

Четиримата присъстващи вдигнаха погледи и му кимнаха, Клайст не каза нищо и седна на един стол до стената, точно зад човека, който говореше.

— Може би довечера или утре — продължи мъжът, — най-късно до края на седмицата. — Също като Клайст, и той беше облечен безупречно. От малкото джобче на самото му се подаваше върхът на кърпичка; дългите му крака бяха кръстосани. Кардинал Ерих фон Нойрат беше към шестдесетте, оплешивял, тъничкият венец на останалата му коса му придаваше решителна строгост. Изпъкналите скули и жълтеникавият цвят на кожата подчертаваха почти неизменния му израз на безразличие. Обичайните му свещенически одежди му придаваха вид на замислена състрадателност. Ако облечеше костюм обаче, веднага изпъкваше аристократичната му превзетост.

— И няма изглед по някакъв чудодееен начин да се възстанови? — попита единствената жена в стаята. — Някакъв Божествен акт? — Доня Марсела де Ортас Сомальо, кастилска графиня — единствената истинска аристократка тук — беше към петдесетте и вече бе погребала четирима съпрузи, последния трийсет години по-стар от нея. Не носеше черно — бе облякла костюм на Армани в тъмнозелено: полата

бе точно под коленете ѝ, така че да подчертае най-доброто от фигурата ѝ. В интерес на истината всичко по нея и у нея бе от най-добро качество. Изящен нос и нежни страни, над които светеха две тъмнокафяви очи, говорещи, че тя винаги знае много добре какво мисли другият. И наистина в повечето случаи бе така. Дори тъмнорусата коса, събрана на кок — който при друга жена би изглеждал превзет, та дори и по-лошо — подходеше чудесно на цвета на кожата ѝ. Не че изглеждаше двайсет години по-млада. Не беше така. Но нямаше двайсет и пет годишна жена, която не би дала всичко, за да притежава това, което имаше графинята. И тя го осъзнаваше чудесно.

— Не — отвърна фон Нойрат, — дори и папата има своите граници. Лекарите нямат обяснение за внезапната поява на болестта му, но са на едно и също мнение: че тя е вече много напреднала, за да могат да му помогнат. Както казах, най-късно през уикенда.

Най-младият член от четворката се помръдна на ръба на креслото.

— Тогава ще трябва ли... така да се каже, ще трябва ли ...

— Изплюйте камъчето, Артуро — каза фон Нойрат.

Артуро Лудовизи, старши аналитик в банката на Ватикана, кимна неловко и това му придаде още по-притеснен вид. Беше дребен; един идеално оформен кичур подчертаваше линията на напомадената му коса, яката на ризата му беше стегната почти до задушаване и там, където вратът допираше плата, се виждаше тънка линия пот. И все пак имаше забележително красиво лице, запечатало като че ли завинаги неловкото си изражение. Той пое дъх и започна отново:

— Ще трябва ли в такъв случай да ускоря вноските?

Фон Нойрат го погледна.

— Просто поддържайте нещата в ред, Артуро. Не. Няма нужда да ускорявате нищо.

Бързо кимване. Лудовизи очевидно съжаляваше за неуместната си намеса.

— И смятам, че няма нужда да отменям никой от ритуалите — каза последният от четиримата и леко се размърда на канапето. Отец Джон Джоузеф Блейни, някогашен енорийски свещеник, сега специален пратеник във Ватикана, очакваше отговор.

— Разбира се, че не — каза фон Нойрат. — Сега те са още по-важни. — Изчака познатото кимване на Блейни и продължи: — Ако

това се случи в следващите няколко дни, ще се нуждаем от потвърждение за разпределението на гласовете. Това е много спешно. Вече има слухове, че Перети и аз разединяваме кардиналския съвет, като по този начин оставяме папството на не знам кого си.

— Не мисля, че ще е много трудно да приложим малко натиск в определени кръгове — обади се графинята.

— Натискът, доня, няма да е проблем — намеси се Клайст, все още седнал зад фон Нойрат. Двамата бяха развили топло приятелство, нещо като майка и син, но без обичайните усложнения. Една наставница за него... Един довереник за нея.

— Проблемът не е в прилагането на сила — каза Блейни. — Оценявам вашия ентусиазъм, хер Клайст, но физическата принуда — или някаква друга крайна мярка — трябва да е последното, крайно средство. Ако въобще е нужно.

— Но това е една възможност — каза фон Нойрат.

— Не сме в петнадесети век, Ерих — въздъхна Блейни, — И вие не сте херцог Медичи.

— Изборът няма да е проблем — противопостави се графинята, — но трябва да помислим за следващите седмици. Нали затова сме се събрали тази вечер.

— Без избори — отвърна фон Нойрат — няма да има следващи седмици.

Отново мълчание. Накрая Блейни каза:

— Трябва просто да изгладим някои неща.

Говориха още половин час и накрая Лудовизи събра документите пред себе си и каза:

— Полетът ми... Ако трябва да се прехвърлям... трябва да тръгвам веднага.

Като че ли очакваше позволение.

— Добре — кимна фон Нойрат. — Мисля, че свършихте работата си тук.

Лудовизи се изправи, очевидно облекчен.

— Ще осъществите необходимите контакти, нали? — запита фон Нойрат. — Припомнете им, че сега от тях ре изисква да поддържат абсолютна тайна.

Лудовизи кимна.

Фон Нойрат се изправи и се обърна към Блейни.

— О, между другото. Някакви новини от историята в „Сан Клементе“? Имате ли представа какво точно се е случило там?

Блейни изчака малко, после поклати отрицателно глава.

— Наистина не знам. Смятам, че хер Клайст отговаря за това. — Погледът му мина покрай фон Нойрат. — Не е ли така?

— Съвършено вярно, отче. — Младият мъж се изправи и застана почти мирно. — Това е моя грижа.

Лудовизи тръгна към изхода.

— Не забравяте ли нещо, Артуро? — попита Блейни. — Не пропуснахте ли нещо?

Графинята първа стана и коленичи на пода. Фон Нойрат показва леко раздразнение, после направи същото. Другите ги последваха. Блейни беше последен и започна молитвата:

„Идвам от Съвършената светлина, от истинския възход, който съм открил за всички, които ме търсят. Като ме приемете, вие намирате себе си, обгърнати в светлина, за да се въздигате към вечността...“

След пет минути апартаментът беше празен.

Последната група туристи мина забързано през въртящите се прегради — скоро щяха да затворят. Пиърс седеше на една пейка на двайсетина метра от тях, подпрял брадичката си с длан, и се чудеше къде ли са тръгнали — денят беше мрачен, залязващото слънце не можеше да пробие дебелината на облаци, но все още беше твърде рано и лампите по площада не бяха запалени. Но дори и при това положение фотоапаратите и камерите вече бяха готови.

Мислеше си да отиде в полицията, но знаеше, че Чезаре бе прав: какво можеше да каже, че да не го помислят за побъркан? От друга страна, свитъкът бе скрит под основите на „Сан Клементе“. Освен това той все още вярваше, че има някакво разумно обяснение, че Чезаре ще дойде — глупаво-добродушна усмивка, леко повдигане на раменете — и ще се смеят по пътя към близкото кафене.

— Манихеите — щеше да каже той. — Глупости!

Но в главата му звучаха думите от катакомбите: „Падна ни“.

Погледна часовника си: шест и четвърт. Огледа се. Чезаре трябваше да е тук преди половин час.

Може би за четвърти път през последните петнайсет минути стана и се запъти към пешеходната зона — широка павирана алея,

простираща се на двайсетина метра във всяка посока. От лявата му страна малка група чакаше на автобусната спирка, имаше и няколко души, пред фургоните за кафе и закуски покрай оградата на Форума, но Чезаре не се виждаше никъде. Отново поглеждане към часовника.

Беше трудно да не привлече внимание — свещеник, разхождащ се сам, с несъмнено угрижено лице. Една от жените до подвижната лавка за кафе се усмихна нервно, когато погледите им се срещнаха, Пиърс разсеяно кимна и се обърна с надежда да види костеливата фигура на Чезаре. Нищо. Върна се, мина покрай пейката, неспособен да седи на едно място. Приблужи до мястото, където наскоро бе издигнато скеле — триетажна метална конструкция, извисяваща се над амфитеатъра — и чу шепнещ глас.

— Иън! — Беше Чезаре, невидим, някъде между натрупаните пръти и големи билбордове. — Продължавай да се разхождаш, като че ли чакаш някого.

Пиърс съвсем се обърка. Погледна отново часовника си, като съзнаваше, че жестът му е неловък, неубедителен.

— Продължавай — настоя Чезаре, — Гласът му едва се чуваше, но бе достатъчно убедителен, за да изпрати Пиърс обратно към лавката за кафе. Едни автобус спря, започнаха да се качват. Шофьорът го погледна и му каза:

— Отче?

На Пиърс му трябваше известно време, за да разбере, че говорят на него. Въпросът някак си изискваше от него повече, отколкото бе в състояние да направи. Шофьорът го попита отново. Пиърс бавно завъртя глава. Човекът кимна, затвори вратата и подкара автобуса по улицата.

Пиърс се обърна и отново закрачи към скелето. Колкото се може по-естествено мина до ниската каменна стена — висока не повече от шейсет сантиметра — и тревната ивица между автобусната спирка и Колизея, достатъчно близко, за да може да се води разговор. Седна, отпусна ръце на коленете си и зачака.

— Това е най-добрият начин, за да можем да говорим — започна Чезаре. Гласът му бе уморен и напрегнат. Пиърс кимна. Очите му оглеждаха района.

— Имаш ли носна кърпа? — попита Чезаре. Без да отговори, Пиърс бръкна в джоба си и извади кърпата си. — Ако искаш да ми

отговориш, престори се, че я използваш. Не смятам, че някой ме следи, но ще е по-добре да сме предпазливи.

Пиърс веднага постави кърпичката на устата си и прошепна:

— Какво става?

— Искях да се уверя, че си сам.

— Търсих те в старата църква. Помислих, че някой те е... не знам.

Настъпи мълчание, после монахът попита обвиняващо:

— Откъде разбра, че съм ходил в старата църква?

— Чух един от тях да говори по радиостанция, Данте. — Тонът му беше твърд: Пиърс не искаше повече да си играе на криеница. Чакаше ясни отговори. — Кой бяха тези хора?

— Аха, радиостанцията — повтори другият. Обяснението като че ли го задоволи. — Трябва да отидеш да вземеш свитъка.

— Какво? — Пиърс се притесни. — Ами ти... Защо?

— Защото мен ще ме проследят.

— Нямам предвид това. — Чезаре не отговори и Пиърс настоя. — Кой ще те следи, Данте? Кой бяха онези хора в тунелите?

— Казах ти. Има връзка с манихейството.

— Това не е отговор и ти го знаеш много добре! — Раздразнението и объркването на Пиърс растяха.

— Моля те, Иън. Единственото, което трябва да направиш, е да вземеш свитъка и...

— Не — категорично възрази той и продължи по-меко: — Виж, просто ми обясни какво става. Защо толкова се плашиш да не те видят, че говориш с мен?

Близко половин минута италианецът не каза нищо. Когато отново се обади, в гласа му не се усещаше обичайната настойчивост.

— Повярвай ми, нямах намерение да въвличам и теб.

— В какво да ме въвличаш? — Пиърс се обърна и огледа скелето. — Тук няма никого, Данте. Никой не те следи. — Тишина. — Казвам ти, че е безопасно. Можеш да излезеш.

Отново тишина. След близо минута Чезаре предпазливо се измъкна от сенките, седна до Пиърс, скръсти ръце на гърдите си и наведе глава.

— Дали това ще те направи по-щастлив?

— Светът ще стане по-щастлив. Кажете сега какво става?

— Преди два дни стаите ми бяха претърсени основно...

— Вече ми го каза — прекъсна го Пиърс.

— Да, но... аз ги заварих. Трима души.

— Какво? — Пиърс се опита да скрие недоверието си. — Защо не отиде в полицията?

Чезаре пренебрегна въпроса и продължи:

— Беше по време на вечернята. Бях уморен — не бях спал достатъчно предишната нощ, когато работихме със Себастиано. Помислих си, че ще е добре да полегна. Очевидно са си мислили, че това е най-подходящото време за тяхната работа. Когато им казах, че ще ида при абата, те ми отговориха, че именно той им е дал разрешение да прегледат стаите ми.

— Абатът?!

— Да. После единият ми показва удостоверението си: Службата за сигурност на Ватикана. Много добре знаеш, че полицията не се меси в работите на Ватикана.

Няколко секунди Пиърс не промълви дума. После попита:

— И затова ти скри свитъка?

— Да. — Чезаре кимна. — Полицията нямаше да е от полза. А абатът... нали точно той ги бе пратил.

— И какво им каза?

— Това, че доколкото знам, моите две стаи не са част от Ватикана. Те не видяха в това нищо смешно.

— Има си хас!

— Разпитваха ме, дали Себастиано ми е дал нещо. Попитах ги дали не му се е случило нещо. Те отново ми зададоха въпрос дали ми е дал нещо. И така нататък. Не знам защо им отговорих отрицателно. Имаше нещо в тях, нещо, което ме караше да защитавам приятеля си. Може би грешах. Може би трябваше да им дам това, което искаха.

— Аз щях да постъпя по същия начин — рече Пиърс. — Казаха ли нещо друго?

— Искане да знаят дали Себастиано ми е говорил за нещо, открито напоследък в църквата.

— Споменаха ли въобще свитъка? Обясниха ли какво е това?

— Не. Попитах ги защо ватиканската служба за сигурност е излязла така далеч от границите си. Казаха ми, че това не било моя

грижа. После продължиха с въпросите. И всеки път им казвах, че съжалявам, но не знам какво търсят.

— И те ти повярваха?

— Нямам представа. Но накрая си тръгнаха.

— И това ли беше всичко? Нищо друго ли не се случи до историята в подземиято?

— Нищо друго ли? — допита изненадано Чезаре. — Е, нищо, ако не смяташ смъртта на Себастиано за нещо дребно.

Пиърс се обърна към него.

— Знаеш, че нямам предвид това. — Почака, после попита: — И това е всичко, което казаха, така ли?

— Да. — Чезаре закима, после спря. — Не, имаше и още нещо... Когато си тръгваха, единият... единият каза: „Ние знаем за Съвършената светлина“. И допълни: „Не бъдете толкова глупав да си мислите, че можете да я скриете от нас“. — Той погледна Пиърс. — Стори ми се доста странно. Разбира се, нямах представа какво има предвид. Мислех си, че е във връзка със Свети Дух или...

— „Съвършената светлина“? — повтори Пиърс с внезапно напрегнат тон. — Сигурен ли си, че каза точно това?

— Мисля, че да — отвърна Чезаре, забелязал промяната в гласа му. — Да, така беше. Както казах, думите бяха странни... — Предполагам, че го каза като някакъв вид заплаха. Очакваше да го разбере. Очевидно нещо ми се губи.

— Това не е било във връзка със Светия Дух. — Пиърс гледаше пред себе си. — Имал е предвид Съвършената светлина.

— Да де... — повтори италианецът малко озадачено. — Нали точно това казах.

— Съвършената светлина, Истинското възнесение — каза Пиърс. — Може би не е толкова абсурдно.

— Какво да не е толкова абсурдно?

— Съвършена светлина, Истинското възнесение — това е молитва, Данте. Молитва на манихеите. Предполага се, че е съставена от слова на Иисус.

— Молитва ли?

— Предавана е само устно — обясни Пиърс. — Никога не е имало писмен текст. Или поне така казва свети Августин. — Той се

обърна към монаха. — Абсолютно сигурен ли си, че онзи мъж е казал точно тези думи?

— Да! — Чезаре внезапно се оживи. — И може би свитъкът е именно това... Съвършената светлина?

— Нямам представа — поклати глава Пиърс.

— Искаш да кажеш, че една молитва е била причина тези мъже да ми ровят из жилището, така ли? — Чезаре внезапно кипна. — Причината да ме преследват в „Сан Клементе“ и в старата църква? И Себастиано е убит заради една молитва, така ли? — Последната мисъл го ядоса още повече. — Не вярвам в това, Иън. Това е абсурд! Една молитва не може да обясни това, което се случи.

— Разбирам, но нямам друг отговор, който да те задоволи. Искаше връзка с манихейството. Е, това е. Колкото и да е странно. — Пиърс скочи на крака. — Сигурен ли си, че същите трима бяха и в тунелите?

— Да. Кой друг би могъл да е?

Внезапно му хрумна един въпрос и той се обърна към монаха.

— Откъде си сигурен, щом не са те заловили?

Чезаре го погледна, внезапно притеснен от въпроса.

— Откъде знам ли? — Пиърс усети в гласа му отбранителни нотки. — Има много начини да бъдеш забелязан или не в онези проходи, Иън. Не беше толкова трудно да се оставя да ме открият, а също така бе лесно и да им изчезна.

Сигурен съм, че по времето, когато са отивали към старата църква, вече съм поемал насам. Това има ли някакво значение?

— Е, щом си им се измъкнал, защо те е страх, че може да те следят?

— Не те разбирам! — възкликна Чезаре малко гневно.

Гледаха се известно време. Накрая Пиърс поклати глава и отново седна.

— Не знам... наистина не знам.

— Виж, поставих те в неудобно положение, разбирам — почна Чезаре. — Естествено е да си подозрителен. Дори може би така е по-добре.

— И сега какво смяташ да правиш?

— Имам приятели. Все ще ме приютят довечера.

— А после? — Чезаре измъкна една торбичка, окачена на врата му.

— Има ли някой, който разбира повече от тези неща — как да се изразя?...

— По-умен от мен ли? — попита Пиърс с усмивка. — Разбира се.

— Тогава мисля, че тази личност трябва да види свитъка.

— И искаш да го взема, така ли?

Чезаре отвори торбичката и измъкна лист хартия.

— Нарисувал съм ти една малка карта. Как да стигнеш до катакомбите през главния вход на базиликата. Може да отидеш утре. — Той подаде листа на Пиърс.

— И ако го направя, всичко ще почне отначало, така ли? Отново ще трябва да говоря два дни с човек, скрит зад скелето?

Чезаре не каза нищо; просто остави листа да падне в скута на Пиърс.

— А ако кажа не? — попита Пиърс.

— Себастиано е мъртъв. Ще се върна в „Сан Клементе“. Може би онези мъже са там и може би този път няма да задават само въпроси. Ти сам ми каза, че това има реална връзка с нещо, което, както предполагахме, е забравено преди столетия.

— А ако не е забравено — настоя Пиърс, — каква възможна заплаха може да представлява то сега? Говорим за идеология, Данте. Църквата е разполагала с хиляда и петстотин години, за да се утвърди и изгради. Не мисля, че някаква древна ерес може да подкопае нейния авторитет.

— Добре. Защо тогава онези мъже толкова се стараят заради една молитва? Това не ти ли говори нещо? Не те ли поразява фактът, че именно Службата за сигурност на Ватикана проявява интерес? Каквото и да е, то е извънредно важно за някого. Достатъчно важно, за да струва един човешки живот.

Пиърс се взря в очите му. Известно време никой от двамата не произнесе нито дума. Накрая Пиърс взе листа от скута си.

— Благодаря — каза монахът. — А утре ще го занесем на вашия специалист.

— Сигурен ли си, че имаш къде да пренощуваш? — попита Пиърс, докато гледаше набързо надрасканата карта.

— Имам стари приятели. — Чезаре стана, постави ръка на рамото на по-младия мъж и с бавна крачка се отдалечи. След десетина метра се обърна. — Върви си с мир. — Двамата си размениха усмивки, после Чезаре се обърна и продължи пътя си.

Останал сам на пейката, Пиърс го наблюдаваше. „Върви си с мир.“ Де да беше толкова лесно.

Щефан Клайст седеше в малкото студио. Пред него имаше няколко телевизионни монитора. Един от екраните показваше момиче, към седемгодишно — играеше си на тревата. Около него имаше други деца; малко встрани една възрастна жена дремеше на една пейка. Главата ѝ бе клюмнала, ръката ѝ бе отпусната на пейката. Камерата отново хвана в кадър момиченцето и Клайст заговори в микрофона, снабден с устройство за променяне на гласа.

— Мога да я отвлека, докато старата спи. Сестра ви би трябвало да е по-внимателна с внучката си. — Видеолентата показва друга сцена. Същото момиче, този път с млада жена на оживена улица; жената зяпаше витрината на някакъв магазин и не виждаше, че детето се отдалечава все повече и повече. После камерата показва лицето на жената, когато тя се обърна и видя, че детето го няма. На лицето ѝ се изписа паника. Накрая зърна момиченцето, изтича след него, грабна го и започна да го гълчи, че се е отдалечило. Клайст отново заговори в микрофона: — Или когато племенницата ви се зазяпа. Тогава е съвсем лесно. — Екранът потъмня, после показва друга картина, този път през решетките на желязна ограда: момичето седеше на стълбището пред едно манастирско училище. Камерата промени ракурс и се спря на млад свещеник, който идваше от другия край на двора. — Това може да съм аз — каза Клайст. — Или това — добави той, когато камерата се спря на една сестра, идваща от другата страна. — Защо детето да не подаде ръка на една монахиня? — Екранът се запълни с множество снимки на детето — в училище, с приятели, в парка — навсякъде, където може да се открие едно седемгодишно момиченце. — Толкова много възможности. Толкова е трудно да опазиш едно дете. И ако мислите, че полицията може да ви помогне, откажете се. Ще узная преди да сте затворили слушалката. И детето ще изчезне.

Екранът почерня, после се появи стара вестникарска изрезка. Отначало беше трудно да се разпознае снимката. Ватиканът. Дим от

един комин, хиляди хора, наблюдаващи малките облачета, разтварящи се във въздуха. По всичко изглеждаше, че снимката е правена някъде през двайсетте години. Бял дим. Приветствия. Един безизразен глас внезапно изпълни стаята. „В Рим е избран папа Пий Единадесети. Светът чества...“ — Гласът замря, заменен от този на Клайст.

— Когато дойде време да направите своя избор, ваше преосвещенство, не забравяйте малкото момиченце. Не забравяйте какво може да се случи на внучката на един кардинал. — Отново снимка на играещото дете, и пак черно.

Клайст превъртя лентата, за да е сигурен, че всичко е записано точно, после я изтегли от машината. Елементарно, но ефикасно. Изборите нямаше да са проблем. Трябваше да се мисли за следващите седмици. Колко права беше графинята. И все пак работата сега бе важна. Клайст провери надписа — „Мадрид“ — и пусна касетата в кутията ѝ. После я сложи на една купчина от може би двайсетина подобни поставени от лявата му страна: Буенос Айрес, Сидни, Сейнт Луис — това бяха само част от надписите. Той протегна ръка вдясно и издърпа следващата — „Ню Йорк“; все още не бе направил записа на гласа — и я пхна във видеомагнетофона. Трябваше да подготви около шейсет касети.

Предстоеше му дълга нощ.

От Колизея Пиърс тръгна обратно към площад „Венеция“ през широкото Корсо, покрай близнаците-църкви на площад „Дел Пополо“ и по моста към Ватикана. Минаването по моста „Реджина Маргарита“ малко му удължаваше пътя, но той винаги предпочиташе да минава през района край Тибър, покрай широките булеварди и дърветата, които толкова му напомняха Париж. Колкото повече обикваше Рим, толкова повече нещо му тежеше. Може би това чувство извираше от собственото му съзнание. Париж му се струваше малко по-лек.

Тази вечер обаче мислите му не бяха свързани с Париж. „Свършена светлина“ — мислите му непрекъснато се връщаха към това. Августин споменаваше за някакъв сборник от слова на Иисус. Пиърс знаеше, че въпросната молитва не съществува самостоятелно, извън различните религиозни трактати от четвърти век. Беше чувал за различни сборници от онова време — повечето от тях неоргинални и фалшифицирани, но всички претендиращи за връзка със Спасителя и

стремящи се да наложат един или друг клон от новопоявилата се тогава религиозна идея. Това, че четирите Евангелия бяха надделели, не омаловажаваше търсенето на истинските Христови слова. Много вярващи не разбираха — дори и сега — защо Евангелията предлагат само преразказ на Христовите слова, като всяко дава свое тълкувание, оцветено от историческите условия, пред които са били изправени самите автори. Пиърс също често си бе блъскал главата над този факт. Матей, Марк, Лука, Йоан, всеки зает с основната задача да оформи лика на Църквата и нейната догма, но всеки от тях доста отдалечен от произнесеното Слово, страхуващ се да не бъде изтълкуван погрешно. Даже и след дните, прекарани в Чикаго с Джон Джей, Пиърс вярваше, че ако човек прочете истинските поучения на Христос, ако се изправи лице в лице с тяхната простота, ще си изясни всичко, ще премахне всяко съмнение, всяка несигурност. Неговото истинско Писание. Сърцевината на вярата.

Нещо, което Петра никога не бе разбирала напълно.

Стигна до площад „Рисорджименто“ — в този натоварен час трамваите изплюваха и поглъщаха десетки пътници — и си позволи да се отдаде на фантазията си. Какво ли щеше да е, ако молитвата наистина бе свързана с тези Слова? Ако истинският Христос бе скрит някъде в нея? Освободени от структурата, която ги бе обгръщала през последните столетия, тези идеи биха могли да вдъхнат нов живот на вярата, която ставаше все по-статична, трудно подвижна, отдалечена. Биха могли да запалят истинска страст, основана на чистотата на Словото.

Хрумна му една много завладяваща мисъл, породена по-скоро от събитията през последните няколко часа, отколкото от нещо друго... Тази яснота и светлина бе нужна някому. И бе достатъчно важна, за да се отнеме един човешки живот. Преди двацет минути той би направил всичко възможно, за да прогони мисълта за такава възможност; сега откриваше, че му е доста по-трудно. Можеше ли свитък като онзи да бъде заплаха — един-единствен глас, Христовото учение, най-последно показано ясно и открито? Как щеше да се посрещне това? Не като отговор на благостта, а като шок за самия й корен. Щеше да смъкне одеждите на тълкуванията на Библията, натрупани върху притчите, върху словата на Блажените, цялата догма, която бе обрасла с безброй значения.

Можеше ли яснотата да изглежда така опасна, че дори намекът за нея да кара някого в църквата да се мъчи да я потисне — по-добре ли беше да се поддържа сегашната структура, отколкото всичко да се промени коренно, без значение колко близък до Христовото слово може да е този източник?

Истинският парадокс на вярата: Истината срещу Структурата. Искаше му се да вярва, че Църквата е надрасла подобни страхове.

И все пак един мъж беше мъртъв.

Пресече булеварда, без да обръща внимание на гневните клаксони. Вече на сигурна почва, закрачи край стената на Ватикана — двайсет метра градеж от износен от ветровете иафяво-сивкав камък и малки кулички; след двайсетина метра влезе през портата на Света Ана. Стражите охраняваха прохода, облечени в обичайните сини куртки и шапки. Тук минаваха малко коли — стражите хвърляха небрежен поглед към излизащите, но бяха много по-внимателни, когато оглеждаха влизащите. Мъжът, застанал на пост, кимна на Пиърс, след като огледа внимателно ватиканските му документи.

Светът, скрит зад стените на Ватикана, толкова миниатюрен по пътя към истинското величие, можеше да го омае, но той не му се поддаваше. Пазеше възторзите си за обществените места — музеите, катедралата „Свети Петър“. Тук имаше просто административни сгради, поща, жилища; единственото величествено нещо беше двайсетметровата арка, водеща към библиотеката. И всичко това се нуждаеше от добро почистване. Но за разлика от всички други места в Рим — и може би в целия свят, — Пиърс се чувстваше истински сигурно зад стените: безопасност, за която суетността можеше само да мечтае. И същевременно усещаше лекота, непостижима в останалата част на Рим.

Именно затова бе приел предложеното помещение, когато пристигна и година по-късно бе поискал ватиканско гражданство. Духовно бягство. Истинско свързване на сърцето с Църквата. Чувство за сигурност, към което той толкова отчаяно се стремеше.

За нещастие изборът му драматично бе променил отношенията му със семейството му. Разговорите с Джек и Анди станаха по-редки — чувството, че свещеникът е станал по-недосегаем, се бе засилило. Родителите му не знаеха как да се отнесат към този факт — окончателното осъзнаване, че синът им вече не е техен, а принадлежи

на Църквата. Той се опита да ги убеди, че не е така, но беше безнадеждно. Никой от тях не разбираше какво го бе тласнало към тази стъпка — особено след като Петра не можеше да го последва зад високите стени на Ватикана.

Това беше донякъде вярно, а може би не съвсем.

Докато крачеше по павираната алея — все още лъщяща от дъжда, — си помисли дали да не купи няколко плода от пазара, може би и нещо сладко, но не беше гладен. Пък и в стаята имаше някакво сирене, което щеше да се развали, ако не го изядеше. Мина под друга, по-обикновена арка и забърза през покрития с калдъръм вътрешен двор към входа на своята сграда.

Три стъпала, къс коридор и завъртане на ключа. И двете стаи, които вече му бяха дом.

Диванът, столовете и бюрото, служещо за маса, го посрещнаха мълчаливо, докато си събуваше обувките. Две малки прозорчета на отсрещната стена, които — доколкото знаеше — никога не бяха виждали слънцето. Но винаги имаше надежда. Между тях, върху една висока до кръста му етажерка, той държеше саксия с надеждата, че някой слънчев лъч може да помилва бледозелените листа.

Това беше осмото растение за две години.

Само през нощта светлината успяваше някак си да проникне в стаята му, достатъчно силна, за да хвърли решетъчната сянка на ръждясалата противопожарна стълба. И тази нощ не беше изключение. Успоредните черни линии незабавно се появиха, щом той светна настолната лампа. Свали якичката си — обикновено най-отпускащият момент за деня, завъртя врат и закрачи по покрития с линолеум под към книгите. Клекна и измъкна няколко тома. „Съвършена светлина.“ Време беше да види какво точно си спомня.

Измъкна и една топка от ръкавицата си на пода и отиде до масата. Седна и започна да я прехвърля в ръцете си. Това винаги му помагаше да се съсредоточи.

Първата книга беше един от подвързаните в червено томове на „Латински църковни текстове“ — вътре бяха антиманихейските текстове на Августин. Пиърс си припомни няколко откъса от молитвата, цитирана по време на борбата на Августин за собствената му вяра. Много преди той да реши „да вземе и да го прочете“, героят от „Изповеди“ бе размишлявал върху въпроса колко високо би могло

да го издигне „Истинското възнесение“. Сега Пиърс преглеждаше тези въпроси и разбираше, че тази възможност е ясно усетена от младия Августин. Повечето от написаното обаче се съсредоточаваше върху манихейското „Царство на Мрака“, което бе направило на Августин много силно впечатление: злото на свобода — толкова спорно, колкото и зашеметяващо. За момент Пиърс се замисли дали сам не е бил свидетел на подобно нещо: описанието много му напомняше за дните, прекарани в Босна. Може би манихеите заслужаваха повече доверие, отколкото им бе гласувал Августин.

След четиридесетина минути затвори и последната от книгите — не бе стигнал много по-далеч, откъдето бе тръгнал: всяко позоваване беше твърде общо и несигурно по отношение на конкретното тълкуване на молитвата. За Августин „Съвършена светлина“ беше останала загадка. За човека, може би, с най-могъщия разум в дългата история на Църквата. Това само подчертаваше нейната сила — неразгадаема, като всяко нещо, близко до божественото.

Пиърс остави книгата на пода — вдигна парченце сирене, паднало между книгите, отиде до дивана, легна и изпъна крака. Започна да подхвърля топката във въздуха: надяваше се да му хрумне нещо. Но нямаше смисъл да упорства. След няколко минути очите му се затвориха и диванът го приласка с мекотата си.

Събуди го звънене. Отначало си помисли, че е будилникът, но видя, че е още на дивана, и разбра, че звъни телефонът. Зашляпа през стаята — светлината на лампата беше почти болезнена — и пристъпи към масата.

— Ало? — Беше прегракнал.

— Иън? — Беше Чезаре; чуваше се и шум на автомобили — Пиърс едва го чуваше. — Трябва да го намериш, трябва да го вземеш... — Кашлица.

— Данте? Къде си? Какво става?

— Някак си... дойдоха. Знаят... — Пак кашлица, не му достигаше въздух. — Те ще променят всичко. Всичко!

— Кой? Какво ще променят?... — Лицето му пребледня. — Данте, къде си? Как си?

— Все още съм жив... Не им казах... Още съм жив...

И връзката прекъсна.

[\[1\]](#) Бог Отец (лат.) — Б. пр. [↑](#)

Пиърс тичаше надолу по стълбите, а в ушите му звучаха думите на Чезаре: „Все още съм жив“. Стигна до партера, отвори рязко външната врата и блъсна някакъв престарял йезуит, който тъкмо се канеше да влезе. Нямаше време за извинения. Пиърс затича към арката.

Беше чакал почти пет минути Данте да звънне пак, зазаяпан в телефона — внушаваше си, че причината за прекъсването е само в лошата връзка. Трябваше да се съсредоточи и да се успокои, но съзнанието му все още не можеше да приеме очевидното. „Те ще променят всичко.“ Те?

Излезе от Ватикана и погледна към стоянката за таксита. Не се виждаше никаква кола. Видя един автобус да завива към спирката в центъра на площад „Рисорджименто“ — маршрутът му бе към „Лабикано“ — и хукна натам, като се промъкваше между туристите, които все още обикаляха около базиликата.

Скочи през задната врата последен. Повечето пътници го погледнаха неодобрително — така се бе засилил, че едва не проби отсрещния прозорец. Вратата се затвори с тих шум и автобусът потегли. Пиърс се сети, че е тръгнал без якичката си, инстинктивно прокара ръка по врата си и се усмихна притеснено на малцината, които го зяпаха.

След двама и пет минути автобусът мина през Траяновия парк и Пиърс слезе и се втурна през кръстовището. Спирачките на колите заскърцаха. Той прескочи металната ограда, разделяща двете платна, провря се между колите и с бърза крачка тръгна по „Сан Джовани“ — вече виждаше базиликата „Сан Клементе“.

Влезе вътре — пустата централна зала приличаше на огромна пещера без столовете от вчерашния следобед и бе странно студена в оскъдната светлина, осигурявана само от една-две лампи на високия таван. Постоянните молитвени скамейки стояха зад мястото на църковния хор — тежко черно дърво върху камък. Имаше един-единствен молещ се и още един — при свещниците, със затворени очи.

Тишината се нарушаваше само от стъпките на Пиърс, който тръгна към стълбите, които бе изкачил само преди пет часа.

Внезапно се сети, че там няма осветление, а той не носи фенерче — как щеше да намери пътя през тунелите без светлина? И изведнъж видя фенерчето, което му беше дал Чезаре и което беше оставил на второто стъпало. Взе го и заслиза надолу.

Картата на Данте беше далеч от съвършенството, Пиърс на няколко пъти се озоваваше в задънени проходи и трябваше да се връща, само за да разбере, че някоя почти незабележима крива линийка на рисунката сочи завой под прав ъгъл. Бе изолиран от света, освен капането на водата нямаше нито звук, само собствено му дишане; но пък в това имаше нещо успокояващо. Когато стигна катакомбите, вече бе свикнал с указанията на монаха и му трябваша само минути, за да открие малкото помещение, да разбута купчината камъни и да измъкне металния цилиндър. След малко беше отново в базиликата и направи всичко възможно, за да изглежда спокоен, докато минаваше през пустата зала с цилиндъра в ръка. Никой не му обърна внимание.

Навън поспря и се огледа. Ризата му безмилостно се бе лепнала за гърба му. Не беше сигурен дали обилното изпотяване се дължи на влагата, или на напрежението, че свитъкът е у него. Дъждът бе завалял пак, не, по-скоро бе мъгла — неподвижен въздух, изпълнен с влага. Пътят бе тих и спокоен дори под ярките отблясъци от Колизея. Той спря до една сергия за плодове и започна да разглежда ябълките — трябваше му нещо повече от няколкото парченца сирене в апартамента му. Странно усещане — да разбереш, че апетитът може толкова лесно да измести разсъжденията.

Изра две големи ябълки и ги подаде на жената зад количката, а съзнанието му бавно се върна към последните четирийсет минути. За пръв път след обаждането на Данте намираще удобен момент, за да размисли върху това, което правеше. Лудешката реакция, завела го до „Сан Клементе“, вече губеше импулсивността си. Цилиндърът беше у него, но оставаше въпросът: а сега какво? Всяко напомняне за Руини, за Данте, за внезапния край на телефонния разговор — дори и за загадъчния текст — всичко беше само и единствено това — напомняне, съмнение. Намирането на свитъка не променяше нищо. В

полицията, да не говорим за ватиканските служители на реда, щяха да кажат, че няма никакви факти, само приказки.

Оставаше му само едно решение — самата молитва. Данте знаеше истината: някъде в свитъка беше ключът, способен да обедини отделните случки.

Прибра рестото, взе хартиената торбичка с ябълките и си погледна часовника. Десет без пет. Внезапният пристъп на лудост бе загубил силата си, но нещо все още го караше да бърза; реши да се обади по телефона. Всъщност не беше много късно за Рим. В крайна сметка нали точно тя му бе казала „Никога не сядайте на вечеря преди девет и половина; със сигурност ще ви вземат за турист.“

Думите ѝ още звучаха в ушите му, когато тръгна към телефонните кабинки срещу Колизея. Когато вдигна телефонната слушалка, от първата ябълка беше останала само огризка.

— Атендере, прего. (Почакайте, моля (итал.) — Б. пр.) — Операторът намери търсения номер за по-малко от минута. След още трийсет секунди един телефон някъде в Трастевере иззвъня.

— Пронто? — Гласът ѝ беше напълно буден.

— Буона сера — каза Пиърс. — Професор Аниели?

— Да?

— Обажда се Иън Пиърс, от Ватикана. Преди няколко месеца беседвахме с вас за ръкописите на свети Амвросий.

— За свети Амвросий? — Кратко колебание. — А, отец Пиърс. — Гласът стана по-оживен. — Разбира се. Още въпроси ли имате? Още някой от пъзелите, в които сте толкова добър?

— Всъщност не точно. Надявам се, че не звъня много късно.

— А, сега си спомних. — Смях. — Отец Пиърс, американецът. Защо да не вечеряме заедно... или вече е твърде късно за вас? — Отново смях.

— Вече посвиквах. Не по-рано от осем и половина.

— Слава Богу. Макар, че не и преди...

— Девет и половина. Да. Помня. Да разбирам ли, че не съм се обадил твърде късно?

— Съвсем не — отговори тя. — С какво мога да ви бъда полезна?

Пиърс се постара да измисли нещо, едновременно смислено и не много конкретно — без много подробности, с акцент върху

изключителната находка — надяваше се, че любопитството ѝ да види свитъка ще надвие скептицизма.

— И никой не е имал възможност да провери автентичността му? Аз ли ще съм първата? — Въпросът ѝ му подсказа, че е успял.

— Доколкото знам, да.

— Разбирам. — Кратка пауза. — А как точно го е намерил вашия приятел? — И без да дочака отговор, тя продължи: — Разбира се, „Сан Клементе“ е идеалното място за подобни находки, но все пак...

— Просто късмет — намеси се Пиърс, като се опитваше да отклони по-нататъшното разпитване. — Той знае, че се интересувам от такива неща. И щом го видях, пожелах да разбера колкото се може повече за този свитък.

— Да, това е съвсем разбираемо. — Той усети почти детската ѝ нетърпеливост, после линията отново замълча, — „Съвършена светлина“. — В гласа ѝ се прокрадна нотка на копнеж. — Знаете ли, смятаха, че са го открили в Наг Хама в един от Берлинските сборници. Беше 46-а или 47-а. Някъде там. Мисля, че Клознер направи първите съобщения в началото на петдесетте.

— Не съм имал възможност да ги видя. Даже не съм сигурен, че...

— Смятате ли, че може да го донесете още тази вечер?

Той се надяваше точно на този въпрос, но трябваше да се престори на малко изненадан.

— Ами аз... сигурно, но само ако сте убедена, че не е много късно.

— Стига с това „много късно“. — Отново къс смях. — Отче, колко пъти сте имали възможността да държите пергамент от преди хиляда и седемстотин години? Сигурно и вие сте заинтересуван не по-малко от мен.

— Разбира се.

— Отлично. Запишете си адреса ми.

След четирийсет и пет минути той натискаше втория звънец на площад „Санта Чечилия“ № 145 — четириетажна сграда, издигаща се до двора на църква от пети век. На тесния площад имаше място само за няколко коли. Единствените признаци на живот идваха от малкото ресторантче вляво — тракане на чинии и разговори на висок глас. Не беше идвал никога в дома ѝ: предишните им срещи винаги бяха в

библиотеката на Ватикана или в някое близко кафене. Това място подходдаше чудесно на Аниели.

Чу се глас, премесен с пукота на домофона.

— Да?

— Здравейте, аз съм...

Още преди да свърши, ключалката приглушено избръмча. Пиърс хвана дръжката и отвори високата дъбова врата. В коридора светеше една-единствена крушка и всичко се нуждаеше от поне няколко пласта боя. В дъното вляво имаше вити стълби. Някъде отгоре се чу звук на отваряща се врата. Светлина на втората площадка. Преди да измине и половината от разстоянието Пиърс видя познатото лице, широката усмивка между двете пълни бузи. Очите ѝ блеснаха при появяването му.

— Отец Пиърс — каза тя. С едната ръка го канеше да влезе, от другата се издигаше цигарен дим.

— Професор Аниели — каза той и прекрачи прага.

Тя незабавно затвори вратата след него.

— Добре дошли, добре дошли. — Тя мина пред него и се отправи към всекидневната; той я последва.

В центъра на стаята имаше бюро, отрупано с книги; в средата имаше малко празно пространство, в единия му край бе поставен празен пепелник. Беше ясно защо бюрото е така претрупано. Висока до тавана библиотека покриваше всеки сантиметър от едната стена; рафтовете бяха претъпкани с всевъзможни книги — от древни томове до съвременни романи с меки корици. Жълтеникава светлина се процеждаше от два лампиона, които позволяваха да се виждат тесните проходи, оставени между книгите на пода. Там се подаваха и краищата на овехтял ориенталски килим. Повечето от пътеките, прилични на някаква паяжина, започваха от бюрото и завършваха при един дълъг шкаф на отсрещната стена. Несъмнено странната подредба бе свързана с проекта, върху която тя работеше в момента.

— Точно така си представях дома ви — каза той, все още застанал на прага.

— Смятам да го приема като комплимент — отвърна тя и му посочи един стол до пътеките. Пиърс седна. — Малко е разхвърляно, но трябва да ме извините. Пиша статия за едно английско списание. Знаете как англичаните държат на уговорените срокове.

Не по-висока от метър и петдесет, с прошарена черна коса, Аниели беше най-малко на шейсет — макар никой да не можеше да определи възрастта на италианките — и несъмнено бе малко по-пищна, отколкото преди двайсет години. Теглото обаче почти не бе нарушило извънредно бодрия ѝ вид и лекотата, с която тя се придвижваше към единствения друг свободен от книги стол. Този, най-близко до втория пепелник.

— И това е Чечилия, моля — каза тя с усмивка, докато сядаше и дърпаше от цигарата си. — Не помните ли, Чечилия от улица „Санта Чечилия“?

— Как бих могъл да забравя — усмихна се той. — А аз съм Иън от Ватик-Иън.

Тя се разсмя високо.

— Да, да. Това сте вие. Никога не намалявай темпото, така ли беше? — Бързо дръпване преди да остави цигарата в пепелника. — А сега да видим този свитък. — Ръцете ѝ вече бяха протегнати, нямаше молба, просто едно движение във въздуха, пръстите разперени, чакащи нетърпеливо. Без да мисли, Пиърс ѝ подаде цилиндъра. Тя седна отново и внимателно махна капака.

— Господи, запазили сте го запечатан. — Докато я чакаше да разгъне свитъка, той видя, че тя прави нещо съвсем неочаквано; помириша отвора на кутията. Няколко пъти. — Запазил е мириса на масло — каза тя. — В някаква делва ли е намерен? — Той не отговори и тя поясни: — В амфора ли? Нали ги знаете, от тези, които бяха открити в Кумран или Наг Хамади?

Той поклати отрицателно глава.

— Когато го видях, беше в тази кутия и това е всичко, което знам.

Тя кимна, бръкна в отвора и извади свитъка; цилиндърът падна на пода. С огромно внимание и напрежение започна да изучава лентите около пергамента. Две кожени ивици — увити около трета, поставена напреко — единствената преграда между опитните ѝ пръсти и текста. Вместо да ги развърже, тя продължи да прокарва палеца си покрай кожената обвивка. Ясно беше, че търси нещо определено, макар Пиърс да нямаше представа какво означава целият този странен ритуал.

— Структурата — каза тя, като че ли разбрала озадачения му вид. — И влажността на кожата. Ако сте се занимавали със свитъци като този, сигурно знаете, че това е... нещо, което трябва да се установи много внимателно. Ако директно е отишло от делвата в цилиндъра, все още може да се усети влажността на кожената обвивка. — Очите ѝ останаха втрещени в тънката кожа. — Клозньър беше изключителен при подобни неща. Успя да датира два от ръкописите от Мъртво море при Кумран с точност плюс-минус сто години от истинската им възраст само с допир. — Тя погледна Пиърс; очите ѝ издаваха огромно вълнение. — Имаше фантастични пръсти. — После стана и се отпрати към бюрото; той незабавно я последва. Гледаше я как разгръща свитъка на празното място, очевидно разчистено след обаждането му. Беше забележително как е знаела колко пространство ще ѝ трябва; свитъкът бе разположен чудесно.

Тя внимателно свали кожената обвивка, после бавно започна да развива пергаментата. Трябваша ѝ дващест минути, за да отвори част не по-дълга от педя. Грижливостта ѝ порази Пиърс. От време на време дума или две се изплъзваха от съсредоточено присвистане на уста; очите ѝ горяха, макар че внимателните пръсти не издаваха вълнението ѝ. Когато сметна, че е разгърнала достатъчна част от пергаментата, тя измъкна отнякъде нещо, което приличаше на четири кадифени торбички, пълни с пясък, и ги постави на краищата на древния ръкопис. После, когато свитъкът беше подготвен, измъкна от едно чекмедже широка стъклена купа — в края ѝ беше монтирана странна метална клапа — и я постави над свитъка. С неуловимо движение обърна металната скоба и загледа как купата прилепва към повърхността на бюрото с внезапно свистене на въздух.

— Хитро приспособление — каза тя. — Не е вакуумно устройство, но е нещо подобно. Позволява ми да прекарам известно време с ръкописа, без да го повреждам. — Извади цигара от пакета на бюрото, измъкна запалката от джоба си и запали.

— Удобно е да разполага човек с нещо такова — каза Пиърс. — Радвам се да ви наблюдавам, как се справяте. — Той се усмихна.

— Така си осигурявам собствената индулгенция, отче.

Той гледаше текста.

— Ако мислите, че вярвам в това, че...

— Наистина, отче, карате меда де изчервявам... — Зад цигарата се чу задавена тютюнджийска кашлица.

— Някак си — каза той, като се усмихна още по-широко — се съмнявам и в това.

— Какъв резил, та вие сте свещеник... — Отново взрив от смях. — Четете ли древносирийски, отче? — Той поклати отрицателно глава и тя продължи: — Точно това лежи пред вас. Доста изненадващо. Бих помислила, че...

— Латински или гръцки — отсече той.

— Латински или гръцки? — Тя беше искрено озадачена.

— Ами — обясни той — малкото манихейски текстове, които съм виждал, са писани на единия от тези езици.

— Наистина ли? Това е странно. По-скоро бих казала китайски. Единственият латински текст, с който разполагаме, е „Устав за оглашение“ — той бе открит край Тебеса, в Алжир. А на гръцки има само по-късни трудове. Предполагам, че говорите за определена сбирка? — Нямаше време за отговор, защото тя отново се съсредоточи върху ръкописа; от джоба си бе измъкнала очила; говореше някак си отнесено, а очите ѝ пробягваха по думите. — Всъщност най-запазените текстове, с които разполагаме, идват от няколко секти от седми и осми век, които са успели да оцелеят по границите на китайската империя. — Тя го погледна. — Може ли да си представите? Китай! — Със същата бързина тя се обърна към свитъка. — Дори има сведения за една манихейска общност, толкова отдалечена на изток...

— Фу-Киен? — каза той, неспособен да сдържи усмивката си. — Тринайсети век?

Тя спря и го погледна. Изненадата ѝ беше очевидна.

— Много добре.

— Е, трябваше да се поровя в латинските текстове. Да ви покажа, че съм малко повече от едно симпатично лице.

— Наистина. — Тя замълча, после добави: — Забравих, че трябва да съм нащрек с вас.

Усмивката ѝ показва, че е отбелязал точка.

— О, знам, че това не е истина. Спомням си, че вие сте много, много добра във всички древни пъзели. — Тя отново се изсмя. Очевидно можеше да е и доста скромна, когато пожелаеше; Пиърс не беше сигурен, но си помисли, че току-що е участвал в моментен флирт.

Съзнателен или не. Още едно обяснение защо винаги му е толкова приятно да работи с Чечилия Аниели.

Тя пак се обърна към разтворения свитък.

— И така, както казвах, очаквах китайски, ако не китайски, то пахлави, согдиански или средноперсийски. Но не и древносирийски. — Тя се наведе още по-ниско над стъкления похлупак, пушекът излизаше от ноздрите ѝ. — Това прави този документ доста странен. Наистина доста особен ръкопис.

Свали очилата си и се изправи.

— И значително по-стар от подобните китайски текстове... — Обърна се към него. — Искате ли кафе? Мисля да сваря една каничка. — И без да дочака отговор, се запромъква през купчините книги; очилата изчезнаха в джоба ѝ, зад нея се носеше струя сив дим.

Пиърс се усмихна. Не я възпираше това, че беше трийсет години по-млад от нея. Само якичката, която сега — както се сети — дори не си бе сложил. Но тя бе достатъчно любезна да не му го спомене. Или може би именно това я бе развълнувало. Пиърс се разсмя и се приближи към бюрото.

Погледна странныя ръкопис под стъклото. Дебелите извивки на буквите се сливаха леко една с друга, макар че всяка бе различна. Редове неразгадаеми знаци, свързани само от докосването на ръката на пишещия. И между буквите — тънички, прилични на пръчки фигурки — малки човечета с ножове, нещо прилично на лъв, готвещ се за скок. Като че ли бръчки и петна от сълзи изпъстряха почти хипнотичния поток от думи и илюстрации, липсващи откъси, изгубени завинаги, оставени на разумното въображение на съвременния читател. Пиърс знаеше, че Аниели няма да се затрудни да запълни празнотите, да предложи своята гледна точка за вечността заедно с различни интригуващи обяснения, като че ли е била там, надничаща над рамото на древния писар. Така се бе справила и със свети Амвросий; той усещаше някак си, че тя се чувства по-добре, по-удобно, с вероотстъпниците и еретиците.

— Мислех си — каза тя от вратата, — че това може да има връзка с мандеанците, предвид малките рисунки. Бащата на Мани е бил мандеанец. Това е естествена връзка. Колко далеч ви отведоха вашите изследвания на свети Амвросий, стигнахте ли при тях? — Отново извади очилата и се приближи към бюрото.

— Мандеанци? — попита Пиърс. — Всъщност... не. Не бих казал.

— Познавате Фу-Киен, а не знаете за мандеанците? — Тя като че ли видимо се забавляваше. — Сериозно?

— Звучи шокиращо, знам.

— Всъщност те са нещо като изолирана гностична групировка. — Усмивката ѝ се разшири. — Личната отговорност, скрито познание — така нареченият „гносис“. Подобни неща. Сигурно има връзка, но те са много по-ранни от Мани и манихейството.

Като остави за момент шегите настрана, той каза:

— Щом са живели по-рано, това означава, че са били вече мъртви по времето, когато е написана „Съвършената светлина“.

— А, не — отвърна тя. — Днес повечето от сребърните и златни пазари в Басра и Багдад са собственост на мандеанци. В действителност веднъж прекарах чудесен следобед с един от техните „насурай“ — „пазител“ на тайните им ритуали и знания. — Вгледа се в една точка на килима. — Впечатляващ мъж. Опитваше се да ми обясни петте царства на светлината. Абсолютно неразбираемо. — Тя го погледна с усмивка. — Все едно гледаш този древносирийски текст с рисунките — да, доста странно усещане. — Тя пристъпи напред и отново зараглежда ръкописа.

— Естествено. — Той си спомни колко важни са за нея подобни отклонения — за нея и за работата ѝ — важни, макар и неразбираеми донякъде. Най-добре беше да остави умът ѝ сам да търси посоката. Но все пак попита:

— Значи не мислите, че е свързано с мандеанците?

— Разбира се, че не. Защо питате?

— Ами... просто така — усмихна се Пиърс.

Беше време да се захванат за работа. След секунди тя превеждаше прочетеното.

— Това е Съвършената светлина, Истинското възнесение, което съм открил за онези, които ме търсят... — Тя замълча и зачете наум. После продължи: — Това е нещо като увод, после липсва един пасаж, а след това пише: — Това съм аз, с богатството на Светлината, аз съм този, който пази цялата памет. И аз пътувам към... — Спря и се наведе по-близо, за да разгледа изречението по-добре; очите ѝ бягаха по следващите редове, устните ѝ помръдваха. Пиърс забеляза друга следа

от сълза точно под пръста ѝ на стъклото. — Странно. Този откъс, като че ли е взет направо от „Тайната книга на Йоан“, „Поема за избавлението“, поне първите няколко реда... — Тя продължи да чете. — Тук има още един липсващ абзац и след това: „И като пътувах в тъмнината...“ — нещо за затвор и после продължава наред реда: „...и основите на хаоса помръднаха“.

Тя се изправи, очите ѝ бяха втренчени в свитъка.

— Това наистина е Евангелието на Йоан. Сирийска версия на гностическия гръцки, но определено е Йоан. Сигурна съм, че бих могла да намеря и по-добър превод; но мисля, че едва ли ще има голяма полза. Предполагам, че авторът е използвал схемата, за да улови верния тон, търсил е връзка — но защо ще свързва Съвършена светлина с Йоан... — Тя пак се наведе над стъклото. — Все пак не е много ясно.

— Правилно — колебливо каза Пиърс. — Всъщност манихеите може и да не са били единствените, пътуващи из тъмнината.

— Какво? — Тя вдигна очи; очевидно го бе слушала с половин ухо.

— Май съм пропуснал точно този урок — усмихна се той.

— О... мисля, че сте го наваксали със свети Амвросий... или може би не. — Засмя се. Учител, опитващ се да намери правилните думи. — Но всичко това е твърде... мъгляво, нали?

— Малко по-старо е от периода, който съм изучавал. Това е всичко, което разбрах.

— Винаги може да се намери добро извинение.

— Е, тогава ще усвоя и това.

— Достатъчно честно. — Тя отново запали цигара. — Няма смисъл да се запознавате много подробно с този текст. — Усмивката в очите ѝ образуваше ситни бръчки. — Е какво да бъде, отче, встъпителна лекция или да се спра само на основните моменти? — Така и не му даде време за отговор. — Предполагам, само основните моменти.

Тя седна на ръба на бюрото.

— Да видим — дръпна дълбоко от цигарата и я размаха, за да подчертае всяка основна мисъл — датирането... Текстът на Йоан е написан някъде в първи или втори век, така че свитъкът е съвременник на каноничните Евангелия; това е един гностичен трактат и все пак по-

късно ще бъде оценен като заплаха за това, в което се е превърнал правоверният католицизъм; авторът на ръкописа възражда мита за Сътворението и тълкува Бог едновременно като майка и баща; по-висш и от Бога в еврейската Библия... — Силно дръпване, очите ѝ се местеха без определена цел, разказът не намаляваше темпото си. — Той изследва самопознанието и осъжда създаването на верска организация, на институция на вярата; предполага се, че е писано от един от първите ученици на Иисус — Йоан Зеведеев, който претендира, че отразява думите на самия Христос; написано е в разказвателен стил, който наричаме „апокрифно действие на апостолите“, нещо като християнизиран роман. — Последно дръпване преди да се обърне и да смачка фасата в пепелника, без да спира да говори. — Поемата е само част от книгата и обяснява как някой може да стигне до избавлението, като следва чистата или Съвършената светлина. И тук има връзка с манихейската молитва. Не много видима, но все пак връзка.

Като се опитваше да сглоби отделните парчета, той попита:

— И това ли е всичко, което прави поемата му типичен гностически трактат?

— На елементарно ниво, да — отвърна тя. — Това е човек, който притежава тайното познание — директно от Христос, — което избраните първо научават, за да постигнат просветление. Това е гностицизъм в най-характерните си първоначални форми.

Той почувства неочаквана дързост и добави:

— И когато четирите Евангелия са канонизирани, това потъва в мрака заедно с другите гностични писания.

— Е, изтласкано може би е по-добрият израз. Припомнете си, че в края на втори век последователите на Иисус — в техните безбройни секти — са се борили за живота си. Било им нужно да изградят единен фронт, нещо доста трудно, предвид многото евангелия и апостолични писмена, съществували тогава. Това означава, че е имало вътрешно обсъждане, насочено главно към въпроса за оцеляване, а не толкова към идеологията.

— Целесъобразността, надделяла над духа — кимна Пиърс. — Нещо като дошлифоване на нещата, така ли?

— Действителността някак си обикновено прави точно това.

— Радвам се, че не захаросвате нещата заради мен.

— Въобще не се надявайте.

— А аз бих скрил всичките ви пепелници — усмихна се той.

— Държа ги на места, за които никога не бихте се сетили.

Той понечи също да отговори с шега, но размисли.

— Значи са се нуждаели от общо, обединяващо тълкувание, за да се сплотят и изправят срещу врага от Рим, така ли?

— Да... но не само тълкувание. Ранната католическа църква се е нуждала от структура, която да обедини вярващите. Някак си да превърне „последователите на Иисус“ в „християни“. „Движението на Иисус“ в „християнство“. Гностицизмът отхвърля всяка форма на организация и структура и по този начин прави вярващите трудни за контролиране. Няма контрол, няма единен фронт. Разбирате ли накъде клоня?

— Към края на гностицизма.

— Точно така. Антигностичните писания стават един от стандартите на новите ортодоксални католици, най-известните принадлежат на перото на епископа на Лион Иреней. Той написва няколко книги... Тя спря за момент, очите ѝ отново се устремиха някъде в пространството. — Кои бяха най-значителните от тях? „Смъкването“? „Разрушението“? Нещо, свързано с „фалшивото познание“. Както и да е. Той осъжда всички гностични евангелия като ерес и с това помага да се изкорени всяка вътрешна разпрания. Така се получава единен фронт.

Като че ли очакваше по-активна реакция от него, но той само кимна енергично.

— Благодаря. В същото време обаче — продължи тя, — този стандарт утвърждава образа на Христос, който може би е бил доста по-различен от фигурата на Иисус, какъвто са Го познавали най-ранните му последователи. Променяне? Може би. Разбира се, никога няма да узнаем.

— Различна представа за Христос? — За първи път Пиърс не реагира просто като студент. — Не съм сигурен, че ви разбирам.

— Не бих искала да се чувствате неудобно, отче — усмихна се Аниели.

— Да, но определено го правите. — Той ѝ върна усмивката. — Какво променяне?

— О, не съм казвала, че е направена промяна. Казах, че може би е станало така. Никой не е съвсем сигурен как през онези първи няколко столетия, хората са разбирали Иисус. В обръщение са били твърде много версии на Словото. Вземете Павел, Евангелистите, гностиците и редицата Христови секти...

— Да, така е — прекъсна я той, — но има начин да се направи разлика между ортодоксалните католици и гностицизма, нали? Между единия и другия Христос?

— Естествено. Само че не сме сигурни кой е автентичния Христос.

— Разбирам. Но разликите...

— Те съществуват. Да. — Очевидно тази част от разговора изискваше нова цигара. Тя бръкна в джоба си и извади една от видимо безкрайния си резерв. — Казвам това в чистия му вид като учен, отче, независимо дали е захаросано, или не. Като католичка...

— Не се безпокойте, опростена сте.

Аниели му върна усмивката, запали цигара и се впусна в теорията си.

— Да, две основни различия разделят ортодоксалната католическа и гностична представа за Христа. Първо, ортодоксалните католици разглеждат Бог като съвсем отделно цяло. Първичното начало. Може да го почитаме, да се опитваме да подражаваме на Неговия живот и милосърдие, но никога не можем да достигнем сливане с Него. От друга страна, гностиците твърдят, че самопознанието — най-висшата форма на достижимото — е истинското познаване на Бога. По този начин Егото и Божественото стават идентични при определена степен на саморазкриване и опознаване.

— Това звучи като съвсем източно схващане за духовното израстване — каза той.

— На определено равнище, да.

— А вторият момент?

— Също нещо твърде източно. И политически доста повзривоопасно. За ортодоксалните католически християни „живият Иисус“ говори за грях и отричане. В основата си Христос е Спасителят, причина за смъртта Му и за Неговото възкресение са нашите грехове. И възкресението Му буквално е потвърдено от Петър.

Без тази доктрина, без Петър, застанал зад твърдението: „Аз бях първият, мога да се закълна в Неговото завръщане, Той ми даде ключовете и ми поръча да се грижа за овцете...“ и така нататък, нямаше да има нужда от група хора — ръководителите на църквата, — които да поддържат това твърдение. С други думи, без доктрината за телесното възкресение няма начин да се обясни и оправдае апостолическото наследство на епископите. Няма как да се открие пътят към папството.

— Малко притеснително, нали?

— Може и така да кажете. От друга страна, за гностиците, Иисус говори за видения и просветление. Те в един глас отхвърлят буквалното възкресение. Така Христос става само водач по пътя. И отново се наблюдава драматична промяна в отношението към Него, когато последователят достига просветление. Иисус вече не е духовен господар. Вместо това двамата се изравняват по своите познания. Егото и Божественото стават идентични. Следователно вече няма нужда нито от възкресение, нито от папската власт, със съответните структури. Дори и малкото гностични ръкописи, които споменават Възкресението, описват как Иисус се е появил първо на Мария Магдалина, а не на Петър. Представете си как би се отразило това на папското наследство? Доста разтърсващо, нали?

— Тоест гностицизмът очовечава Христос?

— Не. — Аниели поклати глава. — Той издига човешкото самопознание до божествен ранг и поставя отговорността за този висок ранг на плещите на отделната човешка личност. Иисус си остава там, високо. Само че в този случай Той може и да не е задължително сам.

— И всички ние можем да се превърнем в Богове? — Пиърс постави въпроса си някак скептично.

— Не, не мисля, че е точно така... — Този път тя малко забави отговора си. — Всички ние придобиваме знанието, но Христос си остава Христос. Само че нашите отношения с Него не са... не са толкова отдалечени. Не мога да измисля по-добър начин, за да формулирам мисълта си.

— Звучи ми като твърдение, че няма нужда от църква.

Тя се поколеба.

— На определено равнище предполагам, че... да. — Не изглеждаше много сигурна в отговора си и като че ли искаше да убеди самата себе си. — Да, мисля, че така би било най-правилно да се каже. Но на духовно ниво, разбира се, това е много по-сложно.

— Самопознанието е единственият водач, който би търсил един гностик. — Пиърс схвана идеята. — Няма структура. Нищо не се изпречва по пътя му. Една индивидуална, страстна връзка с Христа. Твърде красиво.

— Както казах, в по-голяма или по-малка степен, да. Но не забравяйте, че те никога не са се отказвали от принадлежността си към вярата. Или към Христос като към Месия.

— Да, така е. Но това е била чиста, незамърсена вяра. — Очите му се зареяха някъде далеч.

— Точно така. — Тя забеляза изражението му. — Отче? — Изчака, докато привлече вниманието му. — Сигурна съм, че някои от тези неща ви оскърбяват. Не искам да...

— Не се безпокойте.

— Сигурен ли сте?

— Когато започна да ръмжа, ще разберете, че вече ми е дошло в повече.

— Като и да е, разбирате, че ортодоксалното католическо християнство е имало нужда да потиска тези неща. Имало е нужда от контрол... — Тя спря; беше по-добре да не завършва мисълта си пред свещеник, независимо как би могъл да реагира той. После стана и посочи ръкописа. — Нищо от това обаче не ни помага да отговорим на въпроса: защо гностикът е сложил Йоан в началото на един манихейски молитвеник? Мани може би е започнал като някакъв гностик, но не е завършил пътя си така. — Тя се обърна към Пиърс. — Има много съществени различия.

— Може би това има нещо общо с устната традиция. Нещо, което паството на самия автор е казвало, преди да започне самата молитва?

Силно вдишване, придружено с бързо отрицателно поклащане на главата.

— Ще приема това като „не“.

— При положение, че е бил против всичко, което познаваме като литургически тълкувания — каза Аниели, — разбира се, че не е така.

— Предпочитах да чуя сумтене.

— Предполагам. — Тя се наведе над ръкописа, устните ѝ отново се раздвижиха безмълвно. — Разбирате ли, тук пишещият се приближава към нещо съвсем ново. — Тръгна към един от книжните шкафов. Пиърс я наблюдаваше как преглежда ред след ред, как малкият ѝ дебел показалец се движи във въздуха. С рязко извъртане тя го погледна:

— Вие сте достатъчно висок. Подайте ми зелената книга на четвъртата полица, втората от края. — Разтвори книгата на бюрото и известно време я разглежда мълчаливо. Прелисти още няколко страници, търсейки нужния пасаж, като от време на време хъмкаше, после обръщаше поглед към пергаментата, отсичаше „не“ и продължаваше. След шест или седем неуспешни опита хъмкането стана почти постоянно. Тя затвори книгата и я остави разсеяно върху купчината зад себе си.

— Странно — каза по-скоро на себе си и пак тръгна към шкафа; Пиърс търсеше и донасяше нови книги; кратко преглеждане, отхвърляне на поредната теория и книгата отиваше върху растящия куп ненужни текстове. После тя застана до библиотеката и реши да вземе шест книги наведнъж. Пиърс мълчаливо я наблюдаваше как хъмка над всяка от тях. Помисли си, че би могла да стане превъзходен играч на покер. Накрая, след десет минути, очите ѝ се затвориха и лицето ѝ застина в истински, неподправен шок. Пиърс пристъпи към нея.

— Кафето! — избърбори тя, скочи и забърза извън стаята. Чак сега той си припомни какво означаваше работата с Чечилия Аниели. Винаги беше най-добре да ѝ се оставя простор. Всъщност би било най-умно да я остави известно време сама с пергаментата. Почти с нищо не можеше да допринесе за изследването ѝ, освен да я разсейва.

Това би му позволило да се порови ден-два в своята гностична и манихейска литература — една възможност да се чувства по-удобно с този свитък преди да проследи насоката му, независимо къде би могла да го отведе тя. Различен образ на Христос. В това имаше нещо наистина изкусително.

И най-вече, това щеше да му даде възможност да открие какво е станало с Данте.

Преди тя да се върне с кафето, Пиърс реши, че може да остави ръкописа при нея, без да ѝ казва нито за Руини или Данте, нито за предупреждението на монаха, като просто я помоли да не разгласява, че е открил свитъка. Знаеше, че едва ли би понесла посещение от хората от Службата за сигурност на Ватикана. Беше хубаво да я пази встрани от тази история.

Разбираше също, че е ненужно да я моли да не разгласява откриването на документа. Аниели беше прочута с това, че ревниво крие всичко преди да е събрала всички подробности. Нейната професионална колебливост би била очарователна, ако не беше толкова крайна. По този начин настояваше да разглеждат и свети Амвросий; сега нямаше да бъде по-различно.

Тя се появи на вратата с поднос кафе и бисквити, плюс един празен стол, предназначен да замества масичка. Наля кафето.

— Само по една чашка набързо — каза той — и след това ще ви оставя да поспите.

— Да спя ли? — Тя се засмя. — Мислите, че ще заспя тази нощ? За какво мислите направих кафе? Не, отче, и двамата знаем, че не работя така. Вие ми донесохте нова играчка; искам да си поиграя с нея.

— И двамата знаем също, че тя попадна при мен случайно.

Тя му подаде чаша, взе една бисквита и с усмивка добави:

— Да, да, сигурно е така. — Отхапа внушително парче от бисквитата. — Надявам се вашият приятел няма да има нищо против, ако прекарам известно време с документа?

— Съвсем не. — Пиърс отпи от димящото еспreso. — Разбира се, ако откриете нещо повече за тези странности...

— Веднага ще се свържа с вас, разбира се. — Тя постави чашата и няколко бисквити на бюрото, на мъничкото свободно място между стъкления похлупак и ръба. — В крайна сметка нали вие ми донесохте ръкописа. — Нова хапка. — Подозирам, че в следващите дни все ще открия нещо. Както знаете, обичам да работя... сама, затова ми отнема малко по-дълго време.

— Ще се опитам да запомня кодовете за прием от миналия път — каза той.

— Не беше лошо, нали?

— Резултатите си струваха.

— Вие сте толкова добър свещеник. Все пак срамота е...

Допиха кафето и тя стана да го изпрати — очевидно бързаше да се върне към „играчката“ си. Сбогуването беше кратко.

В дванайсет и петнайсет той вече беше на моста „Гарибалди“. Небето беше пълно със звезди, измито от мъглата и дъжда. От реката полъхваше хладен въздух, закъсняло извинение за горещия ден. Чувстваше как ветрецът гали косата и дрехите му, чуваше шума на Тибър. Спря за кратко на най-високата точка на моста; отразяващите се покрай бреговете светлини бяха дълги няколко метра и оставяха в центъра на реката тясна лента от черно кадифе. Пиърс се загледа в празното пространство под себе си, завладян от въображаемата му пустота.

„Светлина и мрак — помисли си. — Простотата на контраста. Понякога наистина е успокояваща.“

Дежурните, охраняващи портата, изглеждаха изненадани от късното му завръщане. Свещениците — дори и тези без якички — в този час обикновено бяха в леглата си. Пиърс не познаваше нито един от смяната. Преди да го пуснат, огледаха внимателно и него, и личните му документи. Очевидно това, че не го познаваха, ги караше да не го изпускат от очи и докато вървеше към арката.

Ходът на времето бе заобиколил някак си Ватикана. Още в преддверието на сградата го посрещна тежкият мирис на прах. Този път йезуитът не му се изпречи и той леко отвори вратата. Заизкачва стълбището в мътната светлина; коридорът на третия етаж го очакваше притихнал. Като се опитваше да се съобразява с тишината, той закричи към стаята си на пръсти, внимателно отключи, влезе, затвори тихо вратата и остави ключа на масичката до нея.

— Един без четвърт — чу се глас зад него. Пиърс рязко се обърна; очите му още не бяха привикнали към тъмното. Видя решетъчните сенки под прозореца и се опита да определи къде се намира невидимият говорещ. — Доста късно, нали?

Първият му импулс беше да се изкочи обратно през вратата, но от дясната му страна внезапно се появи фигура и една голяма ръка прегради входа. Пиърс неохотно тръгна към стаята си; сега очите му виждаха по-ясно и забеляза фигурата, седнала до прозореца. Имаше и още един, по-близо до него. Без да става, мъжът запали настолната лампа.

— Защо не седнете, отче?

Пиърс изгледа мъжете. И тримата бяха в тъмни костюми.

— Как влязохте тук?

Щефан Клайст бръкна в джоба си и измъкна малък портфейл. Отвори го и показа служебна карта.

— Служба за сигурност на Ватикана.

Беше по-дребен от другите, но определено по-заплашителен. Или може би това се дължеше на акцента? На точността, с която австриецът произнасяше английските думи? Не можеше да каже със сигурност.

— Не знам да има разрешение за влизане посред нощ в частния апартамент на свещеник.

— Само при известни обстоятелства, отче. — Клайст изглеждаше странно различен. По-малко фалшив, отколкото при първоначалната си фраза.

— И това включва и дебненето, докато някой се прибере, така ли?

— Защо не седнете?

Пиърс огледа стаята. Беше малко променена, книгите бяха върнати на лавиците и вече не лежаха на пода до дивана, чинията със сирене също бе изчезнала. Топката беше отново в ръкавицата. Някой бе решил да почисти — може би прекалено старателно — след основното преобръщане на апартамента, в което той не се съмняваше. Погледна още веднъж мъжа, застанал най-близо до него — метър и деветдесет, празни очи; нямаше нужда да заплашва, фигурата му бе достатъчна. Пиърс бавно отиде до дивана и седна. Имаше противното чувство, че вече е изпитвал всичко това.

— Къде е свитъкът, отче? — попита Клайст.

Прямотата му накара Пиърс да застане нащрек. Все пак, като имаше предвид преживяното от Данте, очакваше малко повече финес.

— Какъв свитък? — попита той.

— Тази нощ не ни е до игрички. — Изражението на Клайст остана непроменено, тонът му бе напълно достатъчен, за да покаже нетърпението му. — На погребението на Руини се видяхте с един монах.

— Откъде знаете...

— Често ли излизате без якичката си? — продължи Клайст и вдигна тънката бяла лентичка от масата. — Или само когато бързате? — Пиърс не каза нищо. — Какво сте искали да намерите, че толкова сте бързали? — Той изчака, после попита отново: — Свитъкът, отче — къде е?

Пиърс продължаваше да го гледа, като се опитваше да не позволи на паниката да се надигне в гърдите му. Вслушваше се напрегнато в настъпилата тишина; секундите се изнизваха една след друга. Накрая чу някак далечен глас:

— Имате предвид статуетката ли? — Бе вперил поглед в Клайст, поразен, че думите са излезли от собствената му уста. Видя как през очите на австриеца премина следа от несигурност.

— Какво? — попита Клайст.

— Данте каза, че ставало въпрос за произхода ѝ — продължи Пиърс, не по-малко изненадан от лекотата, с която лъжеше. — И че манастирът твърдял, че имал предимство пред Ватикана.

— За какво говорите?

— За божеството на плодородието, което е намерил в катакомбите. Една статуетка. — Като че ли бе спечелил известно предимство. — Каза, че сте искали да я вземете насила, макар че не съм сигурен, че бихте стигнали толкова далеч. За това ли става дума?

Няколко секунди Клайст не каза нищо. Погледът му бе втренчен в Пиърс. Накрая заговори все така бавно и прецизно.

— Става дума за нещо много по-просто от това, което казвате, отче. — Направи многозначителна пауза и продължи: — И двамата знаем, че монахът изобщо не е споменавал за статуетка. Или за някакво предимство. Говорил ли ви е за един свитък?

Пиърс не каза нищо. Австриецът очевидно бе готов да чака.

След около минута обаче търпението му очевидно започна да се изчерпва и той кимна и каза:

— Добре. — Изправи се и закопча сакото си. — Да отидем да видим тази ваша статуетка.

— Какво? — възкликна Пиърс; мъчеше се да изглежда изненадан. — По това време?

— Да, отче, сега. Ако е там, където казвате, значи сме направили ужасна грешка. И ще ви поднесем извиненията си. — Думите му бяха

лишени от всякакво чувство. — Ако не, ще трябва да започнем всичко отначало.

Нищо в думите му не потвърждаваше това, което Пиърс виждаше в отправените към него очи. Очи, които показваха съвсем ясно защо най-дребният от тримата издава заповедите. И това нямаше нищо общо с акцента. Спомни си монаха; спомни си ужаса в гласа му. Този мъж бе в състояние да каже твърде много неща само с един поглед.

— Вижте, аз съм свещеник... — почна Пиърс.

— Ватикански свещеник — напомни му твърдо Клайст. — Това ви поставя под наша юрисдикция.

— Но също съм и американец...

— В независима държава, където няма посолства. — Той остави време на думите да стигнат до съзнанието на Пиърс. — Градът Ватикана не признава искания от други страни за намеса в суверенитета на Негово светейшество. Като представители на този суверенитет, пред нас също няма ограничения по отношение на онези, които са поискали гражданство между тези стени. — Той изчака и продължи: — Статуетката, отче.

— А ако откажа да ви заведа там, където е? — В него се надигна пристъп на внезапна смелост.

— Защо да го правите? — попита другият без следа от вълнение. — Както ви казах, ние се интересуваме от свитъка. Вие ни показвате статуетката и повече няма за какво да говорим.

Пиърс разбра как добре го бяха изиграли, но реши да се хване за сламката.

— С изключение на вашето извинение.

По някаква причина Клайст си позволи леко да се усмихне.

— Да, отче. С изключение на това.

— Не може да изчакате, така ли?

— Не. — Усмивката беше изчезнала. — Не е възможно.

Едно кимване на Клайст и мъжът до вратата излезе в коридора и застана в очакване и другите да го последват. В същото време вторият мъж мина зад дивана. И той нямаше нужда да заплашва — ръстът му беше достатъчен, за да накара Пиърс да се изправи. Клайст се приближи още една стъпка и кимна на Пиърс да тръгне след човека в коридора.

Нямаше избор. Нямаше никаква възможност. Всички разумни доводи, които бяха останали в ума му, се завъртяха в бесен вихър. Ватикански свещеник. Това никога не бе звучало така заплашително. Тръгна към вратата, завладян от ужас.

Но с всяка стъпка паниката като че ли отстъпваше на чувството за огромна самотност. Чувство, което някак си се бе завърнало, някак си бе обхванало всичко; той наблюдаваше цялата случка, но някак си отдалеч. Под натиска на все по-засилващата се паника Пиърс започна да усеща и необяснима яснота, после умът му внезапно се освободи от трескавото търсене на начини за бягство. Краката му вървяха сами.

Той се наблюдаваше някак отстрани как стигна вратата, как спря спокойно и се обърна към шефа на тримата.

— Трябва ми картата — каза глас, който очевидно беше неговият собствен. — Данте ми нарисува карта.

Клайст, изглежда, не бе подготвен за това.

— Значи можете да намерите статуетката? — попита той; в гласа му се усети гняв.

— Не — отвърна Пиърс. — Свитъка.

За секунда Клайст не знаеше как да отговори. Бе очаквал свещеникът да хитрува, докато лъжата не изплува с някоя неволно изпусната дума в обхваналата го истерия — най-вероятно чак след като се озовеше в колата. Много пъти бе виждал какви чудеса прави пленничеството. Но свещеникът не бе реагирал така. Беше признал истината без обичайното извъртане.

— Карта на „Сан Клементе“?

Пиърс кимна; очите му бяха заковани в отсрещната стена.

— Да.

— Къде?

Пиърс посочи библиотеката.

— Не открихме там никаква карта. — Устните на Клайст се изкривиха раздражено. Пиърс гледаше библиотеката. Могъщата ръка на Клайст тупна на рамото му. — Казвам ви, там не открихме нищо.

Натискът като че ли го освободи от вцепенението. Умът му бе все така съсредоточен и постепенно надмогваше паниката. Той остана неподвижен, с очи, втренчени в отсрещната стена. Нещо му подсказваше да премисли отново последните трийсет секунди. Нещо в подсъзнанието питаше: „Какво не разбирам?“

— Тя е в библиотеката — каза той. — Няма как да я намерите.

Клайст продължаваше да държи ръката си на рамото му. Никой не отронваше и дума. След няколко секунди австриецът свали ръката си и му кимна да извади картата. Пиърс отиде до библиотеката. Очите му все така бяха втренчени в стената. И изведнъж действителност и подсъзнание се сляха в едно. Картина в картина, свършено преливане. „Не гледам стената... а прозореца... пожарната стълба... пожарната стълба.“ Той приклепна между библиотеката и прозореца — нарочно забавяше движенията си, като че ли търси нещо. Опря се в рамката на прозореца точно зад себе си — беше открехнат, през тесния отвор полъхваше свеж въздух. Десет секунди престорено търсене и Клайст тръгна към него.

Пиърс рязко тласна библиотеката към средата на стаята — тя се стовари на пода точно пред краката на Клайст, — дръпна шнура на лампата от контакта и за една ослепяваща секунда лампата угасна. Пиърс чу движението, усети телата, хвърлили се през стаята, и поразен, усети как собственият му гръб излита през разтварящите се крила на прозореца и се стоварва върху противопожарната стълба. Остра светлина се появи от прозореца, една бясно търсеца ръка се протегна към него, но той вече беше скочил. Ръцете му уловиха перилата, ръждата дращеше дланите му, но той налучкваше перилата и слизаше бързо, без да мисли за мъжете горе, за звуците на трескавото преследване. Виждаше само стълбите, последната извивка, взета на един скок. Краката му удариха земята, подпря се на ръце на чакъла, за да омекоти падането. Дрънченето отгоре стана по-силно. Той се изправи и хукна по пътеката вляво. Всичко потъна в непрогледния мрак, но той продължаваше напред — ръцете му опипваха гладкия камък на стените, очите му се опитваха да измерят разстоянието. Нямаше представа къде е нито какви са сградите, знаеше само, че трябва да избяга. Знаеше, че австриецът е някъде зад него, почти усещаше ръцете му, готови да се вкопчат в раменете му и да го повалят на земята.

Внезапно алеята го изведе в малък вътрешен двор; в единия му край самотно светеше мъждива крушка. До нещо, което приличаше на товарна рампа, бяха наредени микробуси за доставки. Зад тях се виждаше малка арка. Стената от дясната му страна отчасти бе потънала в сянка. Пиърс се прислони до нея, очите му бяха приковани

в изхода, който се намираше на не повече от трийсетина метра. Мястото беше пусто, само тук-там светеха прозорците на съседните сгради. Бусовете приличаха на заспали стражи с черни шлемове. Вече приближаваше арката, когато в двора отекнаха стъпки. Пиърс замръзна в напразен опит да не диша.

Появи се ниският мъж — ясно бчертана жилеста фигура, бягаща стремително, стегната и бърза. Ръцете замахваха в плавни движения, гърдите издуваха костюма. Мъжът спря и огледа двора; нямаше никакъв знак, че се е изморил дори и малко. Очите му се спряха върху сенките, където се бе притаил Пиърс, и за секунда той си помисли, че мъжът го е видял, но Клайст продължи да тича все така бързо към арката. Пиърс си пое дъх — австриецът не го беше забелязал.

Не смееше да помръдне. Бе сигурен, че ще дойдат и здравеняците и ще го замъкнат някъде. Но дворчето остана празно.

За миг мислите му се върнаха към апартамента — алеята, пожарната стълба — последното място, където щяха да го търсят. Но в главата му отново прозвучаха думите на австриеца: „Ватикански свещеник... под наша юрисдикция“. Нямаше избор. Нито възможности. Трябваше да излезе от Ватикана, иначе бе лесна плячка между стените му. Плячка? Друга абсурдна мисъл, макар и съвсем реална.

Измъкна се от сянката на стената и тръгна към арката. Чу под свода й ехото на стъпките си. След арката имаше втори двор — по-голям, милостиво празен — в далечината се виждаше част от покрива на музея. Отново се опита да се ориентира. Проблемът беше, че двата изхода от този двор водеха далеч от портата „Света Ана“, което при това положение всъщност не беше толкова лошо. Ако хората от тайната служба искаха да го задържат под своя „юрисдикция“, на пазачите сигурно беше наредено да си отварят очите за свещеник без якичка. И да не го пуснат навън. Големите порти, предназначени да задържат прекалено любопитните туристи отвън, сега трябваше да опазят един свещеник вътре.

Нов абсурд. Трябваше да намери друг път за излизане.

Мина през двора и се озова в една част на Ватикана, където алеите се виеха от двор в двор, обикаляйки около катедралата „Свети Петър“ и Сикстинската капела. Някъде зад тях бяха охраняваните зони — дворецът, църквата „Света Марта“, фонтанът — до тази вечер свети

места за него, а сега просто клетка. Усещането беше странно — да загубиш досег до единственото място в Рим, което винаги си смятал за най-сигурно, най-защитено. Горчива цена за нещо, за което той знаеше съвсем малко. Засега.

Като използваше всяка възможна сянка, Пиърс вървеше по тесните зелени площи. Насочваше се натам, където смяташе, че е най-уместно, и се надяваше да избегне възможен следващ сблъсък. Знаеше, че австриецът има на разположение много хора и че няма да мине много време преди да се сблъска с някого от преследвачите. Това означаваше, че бързо трябва да открие начин за бягство навън.

При всеки следващ завой пред него се извисяваха външните стени, безкраен градеж от камъни и тухли, губещ се в мрачното небе. Нямаше път нито през стената, нито над нея. Тази мисъл думкаше в главата му, докато минаваше от един двор в друг, а алеите го водеха все по-навътре и по-навътре в частния свят на Ватикана. Излезе в парка. Лампите хвърляха бледи кръгове върху каменната настилка. Спря да си поеме дъх, после приклекна в тревата, успокоен, че може да се прикрие под широките клони на дърветата. Тишина. „Няма път през, няма път над“ — продължаваше оглушителният рефрен.

Мина през малката горичка, облегна се на едно дърво и се огледа. Листата го пазеха в сянка. Очите му се спряха на купола на църквата — кръстът горе надничаше към невидимия оттук Тибър. А зад него беше светският Рим. Смешно убежище за човек, приклекнал между тези стени. Колко ли хора бяха виждали „Свети Петър“ оттук — двете големи крила, обгръщащи площада, притискайки до гърдите си вярващите? За да ги приласкаят. А също и да ги унижат, да им покажат колко са нищожни.

Много повече, отколкото си бе представял досега.

Чак сега забеляза едно място, осветено от мътна светлина. Без да е много сигурен, тръгна натам по по-сенчестите алеи. Взря се и видя още една сграда.

Гарата. Разбира се.

Съвсем бе забравил за единствената железопътна линия, която минаваше през Ватикана. Проследи релсите с поглед и видя, че малко по-надолу изчезват в някакъв тунел. „Няма път през, няма път над.“

А как стоеше въпросът с пътя „под“?

Нямаше представа къде водят релсите и дали въобще се охраняват; все пак, като се имаха предвид обстоятелствата, те бяха възможно най-доброто.

Но релсите бяха на откритото. За петнайсет-двайсет секунди щеше да бъде като на длан. Отново се огледа. Никой. Пое дълбоко дъх и затича.

Беше лудост да се разкрие така — можеха да го видят отвсякъде. Усещаше почти болезнено светлината на лампите. Всичко, което долавяше, беше пълната неподвижност около него, като въздушен тунел между дърветата и гарата. Стигна платформата и се просна върху траверсите. Всичко изглеждаше все така ярко и съвсем неподвижно; единственият избор беше да се притисне до ниската стена. Очакваше всеки момент да чуе отекването на стъпките на тичащи към него стражи.

Нищо.

Пое дълбоко дъх и се хвърли към тунела — последните двајсет метра чист спринт преди, покривката на мрака...

Имаше усещането, че върви безкрайно дълго — релсите с тесни платформи от всяка страна изчезваха все по-дълбоко и по-дълбоко под земята. Все пак беше по-добре, отколкото навън. Скочи върху платформата отляво и се взря навътре. Цва пъти погледна назад — светлината все повече се отдалечаваше. Когато се обърна за трети път, бе изчезнала съвсем. Чак сега забеляза сините блещукащи лампи, поставени нарядко по стената. Бяха доста слаби, но като че ли ставаха все по-ярки, докато очите му свикваха с тъмнината. Зачуди се дали вече е извън ватиканските стени.

Отговорът дойде по-бързо, отколкото очакваше — отпред забеляза нещо, което се оказа огромна врата — от релсите до тавана, напълно затваряща тунела. Нищо чудно, че на гарата нямаше стражи: кой би могъл да мине през това? Огледа я. Дебела стомана, преграждаща прохода от край до край.

С надеждата да намери по-малка врата в металната стена, той започна да прокарва ръка по стоманата. Нищо. Клекна и отново прокара ръка. Отново нищо. Качи се на другата платформа и започна да опипва в тъмното. Лакътът му се закачи за нещо, стърчащо от стената. След секунди откри в какво се е ударил: парче желязо —

доста здраво — пет сантиметра широко, трийсет дълго. На педя нагоре откри друго, после още едно, всичките на еднакви разстояния.

Стъпала! Направо чудо.

Изкачи десет или единайсет и напипа отгоре площадка от гофрирано желязо. Хвана се за едната ѝ страна и се изкатери върху нея.

На площадката имаше малка остъклена кабина, несъмнено мястото, откъдето се управляваше огромната врата. Пиърс притисна лице до дебелото стъкло и видя табло за управление; копчетата светеха, боядисани в жълто — достатъчно ярко, за да очертаят дръжката от вътрешната страна на кабината, близо до стената. Но външна брава нямаше. Вместо нея от стъклото се подаваше широка метална кутия. От едната ѝ страна имаше дълъг правоъгълен метален лост, сочещ към стоманената врата.

Пиърс коленичи и започна да опипва кутията. Не можеше да се отвори. Лостът обаче му се стори странно познат. Той прокара пръсти по него и напипа изпъкнали букви. Започна да ги опипва, като бавно оформяше смисъла на думите. Първата беше „SICUREZZA“.

След няколко минути разбра какво пише: „ДА СЕ ОТВАРЯ САМО В СЛУЧАЙ НА ПОЖАР ПО ЛИНИЯТА“. Изход за спешни случаи. Ако преместеше лоста, за да отвори вратата, сигурно щеше да се включи някаква аларма.

С труд съдържа усмивката си; съвременната технология беше стигнала и до Ватикана.

Отначало му се стори странно, че този малък лост стои между него и свободата му, но след като поразмисли, реши, че е още по-странно някой да стигне дотам, че да иска да напусне тайно Ватикана. Охраната в самия град беше минимална, защото единствената ѝ задача беше да пази любопитните да не влизат; хората от сигурността след секунди щяха да тръгнат по тунела, макар че повечето щяха да го търсят по другите пътища, по които би могъл да се измъкне. Последен поглед към тунела.

После рязко натисна металната ръчка надолу.

Звукът беше оглушителен, но не толкова изненадващ, колкото избухналата светлина, която го обля отвсякъде. Той се огледа за врата. Да. Точно отдясно. Пак без ключалка, само кутия и лост. Натисна го без колебание, сега коридорът бе ярко осветен. Тесните стени бяха боядисани в бяло, под ниския таван минаваха тръби. Въздухът беше

застоял, стерилен, оставяше метален вкус в устата му. Той забърза напред.

Непрекъснатият рев зад гърба му ставаше все по-дълбок, после с внезапен стон алармата изключи. Изненадващото прекъсване му действа като удар в корема и той затича. Чуваше само еката на собствените си стъпки по голия циментен под.

Очакваше срещу него да се появи тичаща фигура — и да го притисне между себе си и тези, които сигурно вече бързаха през тунела. Забеляза, че тръбите правят остър завой наляво, забави темпото, зави и внезапно се озова пред друга врата. Блъсна я — изведнъж краката му загубиха опора и той се стовари върху някаква затревена площ.

И като че ли всичко спря. Пиърс лежеше неподвижно по гръб, напълно объркан.

Звезди.

Виждаше звездите. Беше навън. Погледна към стената и видя как вратата бавно се затваря. От външната страна се виждаше само ръждясала метална повърхност — без брава, без ключ — вградена във ватиканската стена; по овехтялата мазилка имаше няколко графити. Иначе бе съвсем незабележима. Той се надигна на лакът. Улицата — сигурно беше улица „Ватикана“ — беше само на два-три метра от него. Въпреки че гръбът го болеше от падането, той избухна в нервен смях. Погледна още веднъж стената и се изправи. Над дебелия каменен зид се издигаше „Свети Петър“.

„Под наша юрисдикция.“

Известно време той просто зяпаше купола.

„Никога вече.“

Звукът на сирени някъде вляво му подсказа, че няма време да се радва на победата. Преследвачите му сигурно скоро щяха да се появят. Затича по плетеницата от пешеходни алеи — и се изправи лице в лице с една истина: Ватиканът вече не беше негов. Той бе загубил убежището си.

Каква победа беше това?

Бе спрял да тича преди двайсет минути, преди десет си бе наложил да не се оглежда уплашено. Оттогава се бе уловил само веднъж или дважд, че се забързва; опитваше се чрез спокойния ход да

освободи съзнанието си от случките през последните няколко часа. И все пак моментите на успокоение отминаваха бързо и отново изплуваше няма тревога и го караше да бъде нащрек. Помисли за хотел — късният час си казваше думата, — но се сети, че кредитната му карта може да се проследи. Порази го дори мисълта, че такова нещо би могло да се случи. За Аниели, разбира се, не можеше да става и дума — най-малкото в близко бъдеще. Най-добре беше да я държи настрана.

Пресече реката при моста „Аоста“ и тръгна по улица „Джулия“, лампите, окачени на високите стени, хвърляха отблясъци над магазините. Срецна само няколко влюбени двойки. Минувачите бяха доста пооредели, което не бе добре за него — трябваше да се насочи към по-оживен район.

Мина през площад „Кампо дей Фиори“, покрай един от любимите си ресторанти в северния му ъгъл — сега прозорците му тъмнееха, — и за миг почувства вкуса на горгонзолата. Беше вечерял тук преди три дни с няколко приятели от библиотеката; сега това място му се струваше странно чуждо — връзка, разрушена през последните осем часа.

Вървеше вече четирийсет минути, като избираше по-оживените места — площад „Навона“, фонтана „Треви“, нагоре към Испанските стълби — но тълпата по импровизирания му маршрут все повече оредяваше. Групички студенти бяха насядали по стълбите и около фонтана, скупчени около някоя китара, записани в юношеска серенада, щастливи просто да зяпат римското лято. Тук имаше много повече двойки, имаше и туристи, които проблясваха със светкавиците на фотоапаратите си срещу камбанариите, издигащи се в небето. Картини, измъкнати от чернеещия мрак.

Търсеното убежище обаче го нямаше. Той се чувстваше откъснат от тълпата, сякаш всяко негово движение се наблюдаваше през шпионка и бе попаднал във фокуса на увеличително стъкло, докато всичко друго се размиваше в неясни, мъгливи очертания. Каквато и сигурност да бе чувствал зад стените на Ватикана, бягството му му бе донесло растящо чувство на самота, подсилващо се от среднощното скитане. Самият град също като че ли усиляше това усещане: всеки нов завой засилваше чувството му за изолация, дори за изгубване на посоката. Всичко, което досега му бе познато, като че ли му бе отнето, останало далеч в миналото.

Дори и на площад „Барберини“ — сред внезапния сблъсък с булевардите, пълни с таксито и леки коли — дори и там му се струваше, че идва за пръв път. Всичко бе някак си по-студено, по-негостоприемно.

Внезапно разбра защо е поел по този път. Разбира се, той имаше и друго убежище в този град. Имаше място, където можеше да обмисли последните дванайсет часа на спокойствие. При Джон Джей. Малко на север от градините на „Квиринале“. Не можеше да повярва, че не му беше дошло наум досега. Вярно, през последните две години бе ходил там само три-четири пъти — Блейни непрекъснато хвърчеше до Щатите и обратно, — но дългите периоди без личен контакт не бяха разстроили отношенията им. Като имаше предвид какво му се бе случило тази нощ, Пиърс си помисли, че позвъняването на вратата му в два през нощта няма да доведе до нещо повече от леко повдигане на веждите. Независимо колко голяма щеше да е изненадата на стария свещеник.

Върна се няколко преки назад и стигна „Авигонези“ № 31, сграда, неразличима между останалите постройки по тясната улица — безкрайни стени от дялан пясъчник, осветени от лампи, накацали по металните стълбове. Огледа прозорците с надеждата да мерне светлинка на петия етаж. Нямахме късмет. Спря пред вратата и натисна звънеца.

На шестото позвъняване се отдръпна в празната улица и видя, че горе светна лампа. Миг по-късно шумът на древен домофон изпълни улицата.

— Си? — излая женски глас. — Са че оро соно? (Да? Знаете ли колко е часът? (итал.). — Б. пр.)

— Да, късно е... извинете — отвърна Пиърс на италиански. — Но трябва да видя отец Блейни.

— По това време? Кой сте вие?

— Отец Пиърс. Отец Иън Пиърс от Ватикана. Сигурен съм, че ще се сети.

— Отец...

Пиърс изчака.

— Американецът? — Тонът ѝ вече не беше така войнствен.

— Да.

— Аха... — Отново мълчание. — Да, отче, сигурно щеше да се сети, но не е тук. Отсъства за няколко дни. Ако мога да направя нещо за вас... но в два през нощта...

Умът му отказваше да приеме факта.

— Не е тук ли?

— Съжалявам, не. Той очакваше ли ви?

Трябваше му няколко секунди, за да отговори.

— Не. Нямаме уговорка.

— Той се обажда от време на време. Какво да му предам?

— Нищо... Всичко е наред.

— Сигурен ли сте, отче? Не бихте ли искали... да се качите?
Сигурен ли сте, че всичко е наред?

Още един дълъг момент.

— Лека нощ.

— Отче...

Докато се отдалечаваше, гласът все още го преследваше. Чувството за самотност беше още по-силно. Още няколко дни. Не разполагаше с толкова време.

Без да е съвсем сигурен какво означава това, той закрачи към площада и към светлините на улица „Барберини“ — градът отново му се стори студен и безпощаден. Не разбираше защо, но чувстваше нужда от опрощение.

Едва когато стигна стръмната част на „Барберини“, разбра. Там, срещу широкия булевард, сбутана в ъгъла на малък площад, беше църквата „Свети Бернардо“. Винаги я бе харесвал — изглеждаше като малокалибрен Пантеон, със скромен купол над старите, изгризани от времето стени. Много по-незабележима и скромна от прочутите си съседи. Може и да нямаше царствената фасада на „Света Сузана“ или архитектурните и скулптурни съкровища на Бернини в „Санта Мария дела Витория“, но излъчваше спокойно достолепие, едно почти средновековно милосърдие. Освен това тази простота му напомняше, сред цялото притеснение в момента, че съществува нещо постоянно и непроменливо. Защото нямаше нищо по-неосезаемо от вярата — макар и да знаеше, че може да намери сили в нея — освен далеч по-релефния образ на молитвата. Какво казваше Блейни? „Духовно убежище в мантрата на повторението.“ Друг вид укритие.

Защо опрощение? Защото днес не бе имал време за молитва, не бе имал време за църковната служба, не бе успокоил ума си. Той бавно прекоси неравния паваж и влезе в пустата църква.

Светлината бе слаба, но достатъчна да хвърля ъгловати сенки от статуите на светците, изпълващи високите ниши покрай стената. Посрещнаха го сурови гипсови лица, страните и ръцете тук-там бяха излющени, гънките на одеждите бяха твърде корави по краищата. Никъде в скованите фигури не се усещаше гальовната ръка на Бернини.

И все пак той почувства ведрото им спокойствие. Потопи ръка в светената вода, прекръсти се и тръгна край дървените пейки. Седна и усети как мускулите му се отпускат след страшно напрегнатите последни часове. Внезапно го обзе изтощение и главата му клюмна.

Обгърнат в лепкавата мъгла между съзнателното и несъзнателното, той се понесе нанякъде. За момент бе в Слитна, в Пряк, в многото други селища, които отдавна бе забравил; всичко около него се надигаше в лудешко настъпление — звуци, миризми, вкусове — нищо определено, всичко объркано в разногласен хаос, но все пак безкрайно осезаемо.

Сърцето му биеше лудо, умът му се губеше в безкрайна поредица от усещания. Той се опита да се съсредоточи. Обзе го спокойна решителност, странно познат отзвук от дните му с Петра. Още тогава бе разбрал, че това чувство не е просто отражение на нейното, а наивна смелост, граничеща с безразсъдството. Все пак това го бе опазвало жив при много случаи. Сега, докато гледаше излъсканото дърво на молитвената пейка пред себе си, Пиърс позволи на същото това чувство да го залее, да зазвучи в него. Един момент с нея. Можеше да има и други такива, но той се насили да не мисли за това.

Не беше трудно да разбере защо споменът бе изплувал точно сега; само се надяваше, че ще може да го задържи.

И той започна да се моли.

Кардинал фон Нойрат дръпна голямата кадифена завеса и замисленият му поглед се насочи към светлините на Рим. Минаваше четири и половина сутринта, а градът бе все така жив. Замисли се колко пъти си бе позволявал да застава така — по нощна роба и чехли, и да гледа, забравил и студа, и неспокойния сън? Твърде много неща

искаше да си спомни. Безкрайните завой на улиците, изчезващи в лабиринта на града, характерни места, оформящи гледката така, че да придава някакъв смисъл на размишленията му: Колизеят — жълтеникав както стара слонова кост, натрапчивото бяло на „Ил Виториано“ и огромният, винаги смълчан купол, очертан върху тъмнеещото небе, който му даваше мълчалив знак, викаше го. Само него. Може би точно тази нощ.

До слуха му достигна звук на минаваща кола. Внезапно хладината и умората станаха по-осезаеми. Продължи да се взира. Рим. Винаги бе означавал твърде много за него.

— Защо не поспиш? — Блейни седеше в едно кресло до стената на спалнята, до него имаше запалена лампа, а краката му бяха изпънати върху ниско тапицирано столче. — Ако има новини, ще те събудя.

Фон Нойрат продължи да гледа навън.

— Не, така ми е добре. — След малко се обърна. — Ако на тебе ти се спи... — Нямаше защо да завършва изречението. Познаваха се от четирийсет години и бяха свързани с нещо, което някога за тях беше съвсем ясен път. Всъщност през всичките тези години Блейни беше разпространявал „Устава на Просветлените“, оформен от Нойрат. Всичко беше съвсем ясно.

Но нещата се променяха. Свещеникът, отдаден докрай на манихейската си вяра, никога не бе желал повече от това да бъде духовен фар. Да пази чисто учението на Мани. Да пази живо Словото. Блейни винаги бе вярвал, че само Словото е всичко, което им е необходимо, за да запазят Църквата истинска и свята.

Но фон Нойрат бе прозрял слабостта още навремето. Само вярата и учението не можеха да заведат някого достатъчно далеч. Идеята на Мани трябваше да има и практична страна. И колкото повече прагматизмът се утвърждаваше, толкова повече Блейни засилваше сляпата си вяра — факт, който го правеше в очите на Нойрат наистина трогателен.

Връзка, изградена на взаимно съмнение. Затова сега двамата можеха да чакат заедно знака.

Фон Нойрат се върна до леглото и седна.

— Някакво потвърждение от Артуро за трансфера? — Попита по-скоро за да минава времето, отколкото заради нещо друго.

— Преди час — отвърна Блейни. — Нашите приятели петдесетниците, баптистите и методистите високо оценяват всичко.

— Не ме интересува как и колко го ценят — каза Нойрат и приглади една гънка върху покривката на леглото. — Искам да знам, че разбират за какво става дума. — Отново приглади без нужда скъпата тъкан и погледна Блейни. — Не мога да започна да укрепвам паството без подкрепа отдолу.

— Сигурен съм, че са разбрали посланието, Ерих.

— Послание? Изразяваш се по доста изтънчен начин, не мислиш ли?

— Може би. Това е нещо, което сигурно би нарекъл „меко внушение“.

Фон Нойрат се засмя.

— Не знаех, че си толкова добър в това отношение.

— Наистина не съм.

— О, не се подценявай, Джон.

— Не, оставям това на теб.

Фон Нойрат го погледна.

— Оголен нерв ли докоснах?

Блейни не отговори.

Фон Нойрат изчака, после каза:

— Май си почнал да не ме харесваш, а?

— Не съм.

— Не ми казвай, че си разочарован.

— Разочарованието включва очакване.

Усмивка.

— Едно на нула за тебе.

— Виждаме нещата различно — каза Блейни.

— Да, така е. Знам, че това послание не е достатъчно. И все пак трябва да сме сигурни, че са го разбрали.

— Ами тогава... мисля, че трябва да има хора на място, за да разберат.

— Ние, Джон. Ние да имаме хора на място. — Той отново започна да приглажда механично покривката на леглото. — Да се рисува светът в черно и бяло не е толкова лесно при наличието на толкова много цветове. Една чиста църква не може да се появи

внезапно. Трябва да поведем хората. И единственият начин да направим това е...

— Да ги манипулираме? — обади се Блейни.

Фон Нойрат не се и помъчи да го погледне.

— Звучи малко грубо и примитивно, но като че ли е така.

— И когато светлината се спусне и мракът отстъпи, кой ще е достоен за мистерията, скрита от очите ни цяла вечност? — Блейни като че ли говореше на себе си.

— Този, който може да съгради целия свят — отвърна фон Нойрат. — Духовното послание на Сит.

— Не си спомням в посланието да се говори за „манипулация“.

— А какво би предложил ти? — Фон Нойрат го погледна в очите. — Докато нашите протестантски приятели са така добре разположени, папските енциклики никога няма да са достатъчни, за да оформят всичко окончателно, с подobaващата непогрешимост или без нея. Само маслиненото клонче може да стигне толкова далеч.

— Всъщност ти си този, който го държи — напомни Блейни.

— Не мисля, че ще има голям проблем. — Кардиналът отново заприглажда покривката на леглото; гънките бяха почти изчезнали. — Понякога Словото не е достатъчно, за да мотивира хората за действие.

— Не съм сигурен, че Мани би се съгласил с теб.

— Мани не си е имал работа с толкова сложен свят.

— О, да, забравих. Бедният, нещастен, малък Мани.

Фон Нойрат отново се засмя.

— Наистина, сарказмът не ти отива, Джон. Много по-добър си, когато се държиш настрана и не привличаш внимание. Винаги съм забелязвал това. Виж, никой не е сигурен кой или какво представляват в наши дни агентите на мрака. Има твърде много демони. Ако мога да се изразя по-просто...

— Ако ние, Ерих. Ние.

— Ако можеше да опростим това, още по-хубаво. Една конкретна заплаха. Един последен демон, който да изгоним, да върнем нещата в ръцете на истинската църква.

— Дори ако този демон не съществува?

— Последния път, когато проверявах, ислямският фундаментализъм си беше жив и здрав. — По устните му пробяга хитра усмивка.

— Да се играе с ирационалните страхове на хората — едва ли Мани е имал предвид това.

— Вече обсъждахме този въпрос. И сега е малко късно да преценяваме метода отново.

— Не го поставям под въпрос. Просто го преповтарям, за да го направя по-разбираем за себе си.

— Нищо не сближава толкова хората, колкото незнанието, Джон.

— „И нищо, освен незнанието, не може да накара светлината да...“

— „Да отслабне и умре“. Да, знам този стих. „Шахпуракан“, трипет. Може също да споменеш „Книга на гигантите“, глава шеста: „И през мрака Той ще излъчи толкова ослепителна светлина, че ще бъде казано — «Аз съм роден от мрака, но освен това съм и самата Светлина!»“ Незнанието, носещо мъдрост. Няма много място за тълкуване. Дали фундаменталистите наистина представляват заплаха, или не — дали Бен Ладен и неговата орда замислят нещо повече от няколко безсмислени експлозии — и двамата знаем, че можем да използваме съществуването им, за да създадем неவிжданo единство. Страхът от общия враг е могъщ стимул. Само трябва да сме сигурни, че импулсът е достатъчно силен. Оттам до истинската църква стъпката е много малка. Тогава ще се види силата на Словото... Ако това не е светлина, родена от мрака, не знам какво е.

— Зависи от това как ще се използва този враг.

— Да. Определено зависи. Не знаех, че си толкова заинтересуван от подобни светски неща... Не, не мисля така. — Стана и се върна при прозореца. — Пази вярата чиста, Джон. Именно там винаги си бил най-добър. Във всичко, което може да възвърне целостта на църквата... макар понякога да се чудя какво според теб означава това.

— Освободена светлина. Триумф над мрака. Не е толкова сложно, Ерих. „Суетната същност на тази плът — победена, безопасна и пречистена; нозете чисти на душата ми могат да пристъпват доверчиво по нея!“

Фон Нойрат се усмихна.

— Абстракциите са лесно нещо. Особено когато можеш да се скриеш зад тях.

— И какво означава това?

— Ние възвръщаме целостта на църквата, Джон, и наш ред е да възродим всичко от пепелищата. Наш ред е да изградим доктрина, да насочим стадото — не само с цитати от книга за псалми. Вече не сме само една доволна от себе си група.

Блейни не каза нищо.

— Две, три стотици избрани между нас? Останалите, приели да се подчинят на един живот в съвършен аскетизъм? Това ще изисква доста голям контрол. Ограничения. Колко от тях, смяташ, ще приемат доброволно да оставят „душите си“ да тъпчат света на плътта? Трябва да изкореним от тях много неща, така че да разберат как „Светлината може да бъде освободена“. Тържеството над мрака изисква голяма дисциплина, здрава доза... превъзпитание. Не всеки ще разбере какво правим за тях... — Фон Нойрат отново замълча. — Не ми казвай, че се чувстваш неудобно при мисълта какво ще правим с нашите врагове, истински или не. Знаеш не по-зле от мен, че всичко това бледнее в сравнение с онова, което сме предвидили за нашите последователи. Този аскетичен идеал изисква жертви. И ние не можем да си позволим лукса да търсим или да избираме какви точно ще са те.

Близко минута никой от двамата не продума. Блейни гледаше телефона: надяваше се да звънне. Фон Нойрат внезапно се обърна към него.

— Защита, нали?

— Какво? — попита Блейни.

— Защита — повтори фон Нойрат. — „Задоволен роб и броня за щита.“

На Блейни му трябваха няколко секунди, за да го разбере.

— А... Да. — Сега си спомни загадката, която му бе поставил през деня. Игрите на думи, с които се забавляваха от години, като всички добри манихеи. Загадки, скрити в самия език. Може би в отношенията им имаше голяма доза недоверие и неуважение, но в крайна сметка главоблъсканиците и словесните загадки поддържаха връзката им. — Това няма да отнеме много време.

— Задоволен, за. Роб, щита — комбинирай ги — каза фон Нойрат — и получаваш „защита“. — Хитро. Непретенциозно, но ловко.

— Правя, каквото мога — каза Блейни. Телефонът иззвъня и той вдигна слушалката.

— Да... Разбирам. Кога?... Не, това няма да е нужно... Добре. Дръжте ме в течение. — И затвори.

— Е? — попита кардиналът.

— Моля? — Блейни го погледна. — О, не. Не е за Негово светейшество. Имаме обаче проблем. Свещеникът от „Сан Клементе“ е изчезнал.

— Мислех, че Клайст се е погрижил за това.

— Както каза, не съм много добър в светските дела, но очевидно и той не се е справил.

— А монахът?

— Аз мога да се погрижа за това. Сега за господин Клайст главната цел е свещеникът.

— Съгласен. — Фон Нойрат помисли за момент. — Сигурни ли сме, че свитъкът е у него? — Блейни не отговори. — Знаем ли дали той изобщо разбира за какво става дума? — Отново не последва отговор. Фон Нойрат се загледа навън към светлините. — Тогава наистина имаме проблем.

Някой го хвана за рамото — внезапно и вцепеняващо усещане. Пиърс нямаше представа къде е; очите му отказваха да се отворят. Лежеше на една страна, краката му бяха притиснати към гърдите, ръцете подложени под бузата на твърдата дървена седалка. Опита да се изправи и насмалко да падне на пода. Огледа се. В църквата беше по-светло, лъч слънце проникваше през един прозорец под купола и огряваше горната третина от стените. Светците обаче си оставаха долу, в мътносивото.

— Извинете — чу глас отляво, — тук не може да се спи, младежо.

Пиърс вдигна глава и видя един свещеник — над седемдесетте, с дебели очила в черни рамки, които почти скриваха лицето му. Очите му изглеждаха огромни зад лещите — гигантски кафяви кълба, запълващи дебелилото увеличително стъкло. И все пак в лицето му имаше нещо приятно, тънките бледи устни бяха свити загрижено и с разбиране. Когато забеляза облеклото на Пиърс, очите му като че ли станаха още по-големи.

— О — продължи той, — не разбрах, че сте свещеник. — Откритието обаче, че един свещеник е спал в църквата, беше още по-

смущаващо. — Вие... молехте ли се, отче?

— Аз... да. Дойдох да се помоля — отвърна Пиърс. — Нямах намерение да... — Ръката му несъзнателно се вдигна към врата.

Старият свещеник се притесни още повече. Заспал свещеник, и то без якичка. Как можеше да си обясни това?

— Аз имам резервни — каза той, посочи стълбата до олтара и тръгна натам.

Пиърс се огледа; църквата бе празна.

— Кое време е, отче? — попита той.

— След малко ще е сутрешната служба — отвърна старият свещеник, без да се обръща. — Винаги идвам по това време. — И пак посочи с треперещата си ръка към стълбите. — Там е, горе. Якичката. — Пиърс стана и го последва, краката му бяха вдървени.

Канцеларията беше строга и семпла: два дървени стола с прави облегалки, поставени пред еднакво неприветливи бюра. Трети беше изправен до стената. Всичко това под внимателния поглед на едно разпятие, закачено на олющената стена. Помещението бе занемарено, като че ли не бе църква, а някакъв мизерен приют. Старият свещеник запристъпва към едното бюро, дръпна чекмеджето и измъкна нова якичка.

— Винаги забравям дали имам достатъчно. Когато минавам край „Гамбрели“, винаги си мисля, че трябва да си купя. — Пиърс кимна — знаеше този магазин на площад „Минерва“. — Стар съм вече, забравям. — Възрастният свещеник се усмихна. — Сигурно имам поне двайсет набутани някъде тук. — Пиърс взе якичката и си я сложи.

— Благодаря.

— Не сте ли италианец? — попита свещеникът.

— Не. Американец съм.

— Нямате къде да се настаните ли? — И продължи преди Пиърс да може да отговори: — Имахме някога един отец от Щатите. Каза ни, че си бил загубил целия багаж и документите. И той беше без якичка. Нахранихме го.

— Значи сте му помогнали. — Пиърс донагласи якичката и разтри вдървения си врат. — Всъщност имам квартира във... — Той млъкна. — Наблизо. — Усмихна се. — Идвам от Бостън... от една малка енория. — Не знаеше какво предизвика това неочаквано признание, но то като че ли имаше желания ефект: свещеникът

слушаше внимателно. — Дойдох рано сутринта да се помоля, но бях много уморен и съм заспал.

— Разбирам. — Внезапен блясък изпълни очите на стария човек. — Искате ли да отслужим сутрешната служба заедно?

Пиърс понечи да откаже, после се спря. За какво всъщност бе влязъл тук? Кога друг път щеше да има такава възможност? Като имаше предвид последните двайсет часа, нямаше представа какво го чака зад вратите на църквата. Ако последната нощ беше някакво указание — при положение че не броеше моментното избухване на някаква решителност, — всичко отсега нататък щеше да бъде непознато.

— Да — каза той. — Много ще се радвам.

— И аз така си помислих. — Свещеникът бръкна в друго чекмедже и извади необходимите принадлежности — кърпи, потир, вино, нафора. Движеше се бавно, много предпазливо. Потъмнялото сребро и пожълтелите ленени кърпи в ръцете му напомняха за загубения блясък на вярата. Той ги сложи на бюрото, обърна се към един малък шкаф до вратата и измъкна също толкова древен епитрахил. Пиърс му помогна да се облече, после взеха нещата от бюрото и заслизаха към църквата, като стъпваха предпазливо по разнебитените стъпала. Пиърс бе обзет от странно спокойствие. Наредиха нещата на масата до олтара.

— Предпочитам латинския — каза старият свещеник. — Когато съм сам. Стари навици. Надявам се, че това няма да ви притесни.

Пиърс кимна. Стари навици. Чувство за място, за принадлежност.

— Добре — усмихна се старият свещеник. После пое дълбоко дъх — момент на спокойна мисъл — и започна месата; очите му зад рамките някак се бяха смалили, бяха съсредоточени, дори вгълбени. Тялото му се клатеше, ръцете му търсеха опората на масата.

Пиърс се присъедини. И за няколко минути като че ли забрави всичко, накарало го да търси убежище в „Сан Бернардо“. Всичко, което се намираше зад тези врати.

Видя светлините на втория етаж и разбра, че е будна; сянката зад прозореца показваше, че още работи върху свитъка. Пиърс натисна звънеца и зачака.

Макар и да не искаше да го признае, наистина нямаше друг избор. Свитъкът беше всичко, с което можеше да продължи. Дори и повече от това — той беше единственият начин да упражни натиск; защото в някакъв момент — той си даваше сметка за това — щяха да го открият. По-добре беше да разбере какво искат преди да се срещне с неизбежното.

Значи пак на урок при Аниели.

Колеблив глас по домофона.

— Ало?

— Аз съм, Иън Пиърс — каза той. — Видях, че свети...

Електрическата ключалка избръмча и той бутна вратата и влезе.

Апартаментът беше целият в облаци дим. Нито дума за поздрав, нито очакваната усмивка; само стъкленият похлупак, показващ се над барикада от книги. Той погледна бюрото и забеляза, че е успяла да стигне до края на свитъка. Видя също колко е изморена: червенината на бузите ѝ бе отстъпила на болезнена сивкавост, косата ѝ бе разчорлена — очевидни признаци, че изобщо не е лягала. От бисквитите бяха останали само няколко трохи.

— Ха, що за изненада! — каза тя прегракнало. — Или може би не.

Пиърс не беше сигурен какво да отговори.

Тя беше напрегната и неспокойна. Загрижена. Може би дори изпитваше някакво опасение, някакъв страх.

— Защо не седнете, отче? — каза тя разсеяно. Пиърс седна на единия от двата стола и почна да гледа как Аниели събира десетките листове, разпилени около купола. Поглеждаше всеки и го изучаваше, като че ли се мъчеше да открие някакъв порядък. — Виждам, че сте намерили якичката си — каза тя, без да вдига очи. Вгледа се в един пасаж, после — в друг. Пиърс не каза нищо. Нямаше смисъл да я запознава със снощните събития.

Тя взе чашата си, заобиколи бюрото, седна на втория стол и отпи една глътка; изражението ѝ му показва, че кафето отдавна е загубило вкуса си.

— Защо не ми казахте какво представлява свитъкът?

Тонът ѝ го изненада.

— Аз... не знаех какво точно е това. И все още не знам.

— Това е открито в базиликата „Сан Клементе“, нали? — Тонът ѝ беше почти обвинителен.

— Така ми казаха.

— Значи зле са ви информирали. — Той не отговори и тя продължи: — Бих приела един такъв молитвеник. Бих приела дори и странното встъпление от Йоан. Но не и това! — Тя вдигна листовете.

След всичко, което бе преживял миналата нощ, Пиърс най-малко се нуждаеше от опяването на Аниели. Освен това поведението ѝ бе някак необичайно. Трудно можеше да си представи, че наистина е повярвала, че я е подвел нарочно. Какво можеше да спечели той от това? Ако беше знаел какво представлява свитъкът, защо му бе трябвало да ѝ го носи? Защо бе цялата тази загадъчност?

Тя заговори отново, тонът ѝ вече не беше толкова суров.

— Наистина ли нямахте представа какво е това?

— Не, никаква. — Той правеше огромни усилия да не позволи преживяното през последните часове да повлияе на тона му.

— Е, това поне е някакво облекчение.

— Ще ми кажете ли все пак за какво става дума?

Тя гледаше някъде над него.

Той взе един от пепелниците и го сложи до ръката ѝ.

— Това ще помогне ли?

Накрая усмивка.

— А, изкуството на изкушението.

— Ако знаех, че е толкова лесно, никога нямаше да стана свещеник.

Още една усмивка. Уморена.

— И така, какво има в този свитък? — попита той.

— Този свитък... е нещо, което никога не бях виждала.

— Това звучи обещаващо.

— Може би. — Дълбока въздишка. Тя се отпусна в стола и започна: — Добре... за начало... това не е цялостен текст, както би могло да се очаква. Това е поредица от пришити единични листа, навити заедно. Това само по себе си е странно, но не е нещо нечувано. — Преди Пиърс да успее да попита, тя поясни: — След пожари, бедствия и така нататък от време на време остават ценни единични листа, разхвърляни безредно, които по-късно се събират в сборник или свитък просто заради по-удобното съхранение.

— И какво е това? — попита той. — Нещо подобно?

— Не. Което е още по-изненадващо. В случая всеки лист е свързан с останалите по много целенасочен начин. Нещо, както казах вече, което не бях виждала. Започва с пълния текст на „Съвършена светлина“, което само по себе си го прави уникален — но после продължава в серия от епистоларен вид. Писма.

В главата му се появи мисъл за свети Павел, скитащ се из Мала Азия.

— Апостолични?

— Не съвсем.

— Тоест свети Августин е грешал? Това не е сбирка от слова на Иисус?

— Очевидно.

За момент той позволи на разочарованието да го обхване, но после попита.

— И към кого са били насочени?

— Добър въпрос.

— Благодаря.

— Към „Братята на Светлината“ — Усмивка ѝ беше дори по-дръзка от отговора ѝ.

— Манихеите ли?

— Да, манихеите.

Мълчание. Тя отново се замисли.

— Колко пепелника ще ми трябват? — попита той.

— Не съм сигурна, че бихте искали да чуете това. — Тя впери очи в него.

— Сега кой се занася? — Той изчака малко. — Тези писма... трябва ли да предположа, че са писани от някой древен книжовник?

— Така си помислихте, нали? Но не са. Всъщност са петнайсет отделни писма — и не са на древносирийски, а на гръцки — това променя датата поне с четиристотин години. — Тя спря, очите ѝ бяха вперени в него.

— Четиристотин години? — повтори той. — Не звучи много правдоподобно.

— Да, съгласна съм. Но като се имат предвид позоваванията на различни императори, папи и патриарси, писмата може да се датират някъде от средата на шести до края на десети век. Като се има

предвид, че се предполага, че западното манихейство е ликвидирано в края на петия, това са доста впечатляващи дати... И трябва да добавя, че всички писма са свързани с молитвата — всички започват с нейно описание. Също странна прилика.

— И откъде идват?

— Отвсякъде. От Лион, от северна Германия, от Рим, Милано, Константинопол, Акра. Известния по онова време свят.

— Това е... невероятно. В канона няма нищо такова.

— Мисля, че току-що го казах.

— И за какво става дума в тези писма?

— Е, точно това е най-интересното. — Веждите ѝ се повдигнаха.

— Добре. Защото за момент си помислих, че съм толкова тъп, колкото снощи. Но какво все пак прави тези писма толкова интересни?

— Това, че всяко от тях е описание на личното „божествено възнесение“ на автора.

— На какво?

— На неговата обиколка в божественото царство, на неговото възнесение, на докосването му до езотеричното познание. Всичко е много манихейско. С изключение на това, че като че ли всяко от писмата е излязло изпод перото на петимата пророци. И точно това е най-странното.

— Петимата пророци?... Какви пророци?

— Адам, Сит, Енос, Сим и Енох — отговори тя, като че ли казваше азбуката. — Манихейските пророци. — Беше време за нова цигара. — В списъка ще откриете също и Ной, Буда, Заратустра и разбира се, Иисус, но първи са споменатите вече петима. — Тя запали цигара. — Самият Мани е последният от тях, Закрилника, „печатът“, обещан от Христос.

— Добре — каза той. — Но какво всъщност казват писмата?

— Започват с основното. Предсказания за края на света, когато цялото зло ще бъде изпепелено в последен пожар, светлината ще бъде освободена, пълното познание — постигнато. Такива неща.

— Това — бавно каза той — са типично апокалиптични предупреждения. Светлината на Христос, изкореняваща злото. Прав ли съм?

— О, това не е светлината на Христос. Съвсем не. Тогава нямаше да са манихейски. — Тя загаси цигарата си и продължи: — Трябва да

си спомните, че за манихеите борбата между светлината и мрака не е метафора. Тя е реална, което се показва и от начина, по който те изпълняват молитвите си, следват ритуалите си, дори избират храната си. За разлика от първите християни, или дори гностиците, манихеите вярват, че светлината и мракът са вещества, вградени в материалния свят. Например те действително са мислели, че дините и краставиците съдържат повече светлина, а месото и виното — повече тъмни елементи. Да ядеш диня означава да вършиш добро. Хапването на пиле вика злото.

— И това ли е взел Мани от гностиците? Лошата, недобра храна?

— Не е толкова глупаво, колкото звучи. Много по-глупава ли е представата за разделения дух и материя — духът е добър, материята — лоша? Гърците са извървели доста път с тази теза. И ако Мани не е считал материалния свят за толкова отвратителен, както го е заклеймявала правоверната християнска религия, то е само защото е успял да претвори част от него в основен етап на избавлението.

— Правилно, така е. — Пиърс си спомни краткото пътуване в света на „Светлината и Тъмната“. Може би затова свети Августин и Църквата се бяха чувствали толкова притеснени.

— Да, така е. Нещо повече: понеже Мани е смятал човешките същества за създадени от демонични сили — принуждаващи ги да пазят Светлината завинаги затворена, — той е мислел и че хората трябва да играят активна роля в своето собствено избавление: да откриват нещата, които им помагат да се освободи Светлината, и да избягват онези, които пречат за това. Дини срещу месо. Свети Августин казва, че волята е свободна само когато избере Бог. При Мани виждаме едно утвърждаване на някакво космическо усещане за отговорността на отделната личност — тя самата може да бъде носител на Светлина. Католицизмът никога не е вярвал в такъв вид автономия на личността.

— Благодаря, че ми припомнихте.

— Казах, че няма да ви хареса.

— Мога и да ви изненадам с отговора си.

— Както и да е, „божественото възнесение“ на един пророк е най-висшата форма на неговата отговорност, която е да се върне гносисът, познанието, и същевременно да се освободи достатъчно

светлина, така че и последният от пророците — самият Мани — да може да се върне и да донесе последното пречистване на света.

— И писмата се занимават с всичко това?

— Не.

— Не? — повтори Пиърс. — Страхотно. — Полагаше неимоверни усилия да не се обърка. — Тоест тези „божествени възнесения“...

— Са, когато започват епистоларните текстове. Да. Това е нещото, което може да наречете манихейство в най-любопитната му форма.

— Разбирам. — Нямаше представа за какво говори Аниели, но реши да продължи да пита. — Но те не свършват с това, нали?

— Да.

Пак трябваше да се бори със смущението.

— Тогава с какво свършват?

— С нещо не толкова привлекателно.

— Какво имате предвид?

— Ами... — Тя отново се поколеба. — Трябва да си припомните, че последователите на Мани са мислели, че тяхната църква е най-истинската и свещена християнска църква.

— Както е правила всяка отцепническа секта навремето — контрира той. — Какво е непривлекателното?

— Да, но манихеите са следвали един вид хипераскетизъм. Те са проповядвали, че са по-чисти от другите църкви, техните писания са били по-разбираеми и безкористни, методите им за описание на света, техните познания — макар и полунаучни — са били много привлекателни навремето, а приготвянията им за завръщане на Месията — по-пълни.

Тя започна да търси нещо в книгите — отваряше ги, без да спира да говори.

— Приготвянията, между другото, изисквали да има само една църква, когато дойде Месията. Всички други църкви е трябвало да бъдат изкоренени, или най-малкото подчинени на манихейската система. Евангелизъм в най-голямата си крайност. Дори римляните са мислили за тях като за „висши християни“, по-усърдни, по-отдадени на вярата от останалите.

— Тоест персийският дуализъм има за цел единството, така ли? Това не звучи много логично.

— Да. Това е известно като „манихейски парадокс“. Светлината и мракът продължават да воюват, но до един момент. Последната, крайната цел е една чиста църква в свят, обграден от тъмнината. — Тя намери страницата, която търсеше, — Ето. Това е ключовата фраза, която са използвали, за да обобщят цялата теория: „На двата принципа и на трите момента.“ Разбира се, двата принципа са Светлината и Мрака. Трите момента са началото, средата и краят.

— Това е нещо, което не бях чувал.

Тя продължи, без да му обръща внимание.

— В началото светлината и мракът са отделни; в средата са смесени — именно тук се намираме ние сега; и накрая се възвисяват във вечния триумф на живота и светлината над смъртта. Това всъщност е съвсем просто.

— Съгласен съм. — Пиърс се насили да кимне. — Но все още не разбирам какво прави тези текстове отблъскващи. Тази теза не се различава много от това, което се е опитвала да прави католическата църква. Вие го наричате „обединен фронт“.

— Така е — каза тя и дръпна от цигарата си. — Но манихеите са били смятани за фанатици, горящи от желание да унищожат онези, които са неспособни да достигнат гносиса — тоест мнозинството, — а също са ги смятали и за заплаха. Само гносисът гарантира свободата; те са мислели, че тези, които не го притежават, трябва да бъдат контролирани, дори манипулирани. Нещо като задушаваша любов. И именно начините им за постигане на този контрол са били непривлекателни и са предизвиквали... подозрение.

— А всъщност истинското зло са били дините.

— Много смешно. Не. Някои ранни християнски писатели са предполагали — по различни, несвързани пътища — че манихеите са мислили повече за материалния свят, а не просто за пречистването му. Или, в крайна сметка, че методите им не са били така благородни, както те са претендирали. Много от съвременните учени твърдят, че това е още един интелигентен начин, по който католическата църква е успяла да низвергне една съперническа група.

— Да, така е. Не само че учението им е било еретично, но те са били също и измамници и манипулатори. Тази част я знам. По едно

време църквата е била много добра в това отношение.

— Точно така. — Димът се точеше от цигарата. — И от време на време, през трети й четвърти век, са се появявали предположения, че те са били... внедрявани — в търсенето на един по-добър свят.

— Внедрявани? — Веждите му се повдигнаха. — Това звучи доста цветисто. И къде?

— Не съм сигурна дали бих използвала думата „цветисто“, но — тя дръпна дълбоко от цигарата — внедрявани в други църкви, където са се домогвали до властта и са насочвали духовните общности в определени посоки. Нещо като рак в католическата йерархия. Болшевиките на четвъртото столетие, ако бихте приели такъв образ. И всичко това с надеждата да създадат собствена, единствена и чиста църква. Разбира се, няма доказателства за подобни действия.

— Разбира се. — Усмивката му стана по-широка. — Наистина звучи много цветисто... болшевики, внедрявани. В чисто академичен план, разбира се.

— Да. Много... цветисто. — Във всички игри Аниели имаше някакви граници. Пиърс се забавляваше като се опитваше да ги премине.

— Както и да е — продължи тя, — повечето от нас вярват, че постепенно католическата църква е станала толкова могъща и добре защитена, че никаква тайна манипулация не би могла да я промени.

— Според вас манихеите са някакво тайно общество.

— Те наистина са били тайно общество. За това мога да ви представя много доказателства. — Тя му се усмихна. — Много цветисти доказателства. Много документи описват как са изграждали мрежа от клетки — като при френската съпротива — в рамките на римската империя, както с цел да разпространяват своето тълкувание за Словото, така и за да избягват преследването. Повечето от изследователите смятат, че сектата е искала да избегне преследване от страна на римляните. Както казах, именно те са били тези, които смятали, че може би манихеите са искали по този начин да избегнат преследване от страна на други християни. И като имам предвид свитъка, който ми дадохте, като че ли съм склонна се съглася с тях.

Пиърс си даваше сметка, че тя казва това повече като лично мнение, а не като академично твърдение. А неговата среща с австриеца

беше допълнително доказателство за това. Но въпросът оставаше: какво следваше?

— И искате да кажете, че петнайсет писма, описващи трансцедентални преживявания, ще променят начина, по който гледаме на манихейството, така ли? Не виждам как това ще предизвика земеръс, освен сред шепа хора.

— Тогава грешите. — Нищо враждебно в тона ѝ, само изтъкване на факт. Тя се наведе и започна да разполага листата на килима, един по един. Когато се нуждаеше от повече място, разбутваше някоя купчина книги. После коленичи, за да ѝ е по-удобно. След малко пространството от бюрото до Пиърс се покри с килим от жълтеникави листове.

— Спомнете си, това е било молитва, предавана само устно — каза тя накрая. — Някак си бях забравила това. Глупаво, много, много глупаво.

Пиърс зяпаше морето жълти листове, объркан от лудешките стрелки, сочещи от лист към лист, от удивителните, оградени с червено мастило, от абзаците, написани в полетата: буквите бяха съвсем дребни и не можеха да се четат добре. Наблюдаваше как Аниели проследява връзките между листовите — червеният химикал току изскачаше от единия ѝ джоб, за да подчертава верността на посоката. Накрая тя доволна се надигна и седна на мястото си.

— Е, какво мислите, че представлява това? — Тонът ѝ беше почти поучителен.

Пиърс поклати глава и я погледна питащо.

— О, стига! Досега бяхте чудесен. Помните ли онези откъси от Порфирий Оптаний, поета-куриер на Константин? Онази игрословица? Вие донесохте това, не аз. — Тя кимна към листовите. — Кажете сега какво мислите, че представляват? Пред вас са.

Ръкавицата бе хвърлена. Пиърс се наведе и започна да чете жълтите страници.

— Преместване на редовете? — каза той накрая. Умора, липса на практика — съзнаваше, че опитът му е неубедителен, но трябваше да почне с нещо.

— Съвсем очевидно.

— Благодаря. — Той я погледна. — Обърнат словоред?

— Преди дванайсети век? Хайде стига. Още не сте се постарали както трябва.

— Обещавам, че ще опитам. — Не можа да сдържи усмивката си.

— Мислете за еврейските писания.

— Окей. Това наистина е... стълб от сол.

— Ха-ха. Казвам ви, че сам ще се намразите. — Той поклати глава и тя примирено добави: — Е, добре. Това е серия от акростихове. Нещо обичайно в молитвите — еврейската литература е пълна с такива. Отне ми цяла вечност, за да разбера какво правят тук, но си помислих, че вие... добре, както и да е. Това са акростихове.

Той проследи редовете и се увери в това.

— Първите букви на всеки ред, поставени заедно, създават друга дума.

— И те са гениалните. Тези страници там — продължи тя и посочи листовите най-близо до Пиърс — са петнайсет преписа на молитвата. Нищо странно ли не забелязвате в тях?

Той се вгледа и каза:

— Дължините на редовете са различни.

— Точно така. Като се има предвид, че това е една и съща молитва, би трябвало да се очаква да са еднакви, или най-малкото достатъчно близки, може би няколко думи, променени тук-там. Но в този случай всеки ред започва и завършва със съвсем различни моменти, докато самите думи остават еднакви. Защо?

Пиърс можеше да се закълне, че тя искрено се забавлява.

— Устната традиция?

— Точно така. Знаех си, че ще се сетите. Не е било необходимо да се определя броят на редовете и ритъмът, защото са могли да бъдат произнасяни като поток от думи — с малко паузи тук-там, — но нищо не е било точно установено. Няма очевидно обяснение за несъразмерностите. Но дали е така?

— Предполагам, че не — отвърна той, все така втренчен в ръкописа.

— И аз започнах да си задавам същия въпрос. Защо, като се има предвид традицията, са сметнали за необходимо в отделни моменти — обикновено разделени във времето с по трийсетина години — да записват молитвата с букви? Освен това с времето би трябвало да се

появи естествен ритъм на рецитацията на молитвата и съответно да ѝ придаде някаква форма. Най-малкото, за да има някаква прилика между копията. И все пак такава няма. Защо? И защо да се смесва молитвата с писма на пророците?

— И тогава сте помислили за акростиховете. — Той кимна.

— Разбира се. Това се връзва чудесно с основното, което лежи в сърцевината на всеки тип гностицизъм, манихейски или не — тайното знание. Гносисът. Ето защо всички те почват с малки откъси от Йоан. Сигнал за тревога, ако предпочитате такова сравнение. „Помни гносиса“, съобщава звънчето. В този случай знанието буквално е скрито в текста! — Ентусиазмът ѝ нарастваше. — А защо е тази разлика в дължината на редовете? Защото всеки препис съдържа определено послание — точно това обуславя наличието на различни първи букви във всеки от редовете.

— И какво е посланието?

— За нещастие — цигарата ѝ намери пепелника — никоя от първите ми находки не донесе нещо, което да ми се струва достатъчно смислено. Освен това започнах да разбирам колко странно е построена самата молитва. Някой би предположил, че молитва, наречена „Свършена светлина, Истинско възнесение“, би била възходяща, ще започва от светското, за да се извиси до божественото. Всъщност тук става точно обратното. Възвишеност в началото, финалът е най-обикновен. Тогава се насочих към писмата. Тя посочи листата най-близо до бюрото. — Те също са за „божественото възнесение“. Защо са ги включили? И защо всичко това е запазено заедно?

Пиърс се взираше в схемата, което Аниели бе оформила на пода, като следваше стрелките, опитвайки се да открие смисъла. Усети нарастващото ѝ нетърпение.

— Целият съм слух — каза той.

— О, стига, вече би трябвало да откриете загадката — каза тя. В тона ѝ отново се долавяше детска закачливост. Когато той поклати глава, тя бързо се наведе и започна да размахва ръце над листовите, три или четири пъти — от бюрото към него. После кимна окуражително.

— Пясъчен стълб ли? — попита той.

Тя енергично вдигна ръце.

— Нагоре. Устремено е нагоре. Истинското възнесение. Трябва да четете преписите от края към началото. Така са направени и

акростиховете.

Той погледна листата; да, сега го видя съвсем ясно.

— Отзад напред?

— Точно така. Посланието е във възнесението. Направо е вълшебно.

— Определено, но все още не виждам какво е...

— Толкова земетръсно ли? — прекъсна го тя. — И аз не разбирах, допреди час. Всеки акростих съдържа отделни смислени изречения, но цялостното им значение няма смисъл — просто несвързани фрази. Не мога да ви кажа колко ме притесни това.

— Работил съм с вас и преди, забравихте ли? Този път няма счупени чинии, нали?

— Онова беше случайно. — Тя замълча за миг. — Е, не съвсем. Само няколко счупени молива.

— Значи не е продължило толкова много, колкото ви се струва.

— Знаете ли — каза тя, — започвам да ви харесвам все по-малко и по-малко.

— Сигурен съм, че е така — засмя се той. — Открили сте отговора в писмата, нали?

— Умно момче!

— А те се приписват на петимата пророци от Стария завет. Кое то всъщност е невъзможно.

— Точно така. О, защо не бяхте тук преди няколко часа! Щяхте да ми спестите толкова време!

— Да не говорим за моливите. — Той се усмихна. — Е, защо писачите са избрали тези имена?

— Да, защо? — повтори тя, измъкна поредната цигара и опушването на стаята продължи. — За да придадат на писмата допълнителна сила и известна святост? Може би. Но самият факт, че всяко от тях включва написаната молитва, беше достатъчен, за да отхвърля това предположение. Трябваше да има и някаква друга причина, нали? И тогава започнах да мисля, че целият свитък може би е основан на идеята за възнесението, или най-малкото използва метод за четене отдолу нагоре. Още от гносиса. След като са използвали акростих, защо да не използват и пророците, които са били най-свещените в манихейската система? — Дълго дръпване от цигарата. —

Може би имената им е трябвало да привличат вниманието не към святото, а към обикновеното.

— Още един начин за обръщане на всичко с главата надолу? Доста добър метод.

— И аз така мисля. — Тя кимна, от ноздрите ѝ излязоха струйки дим. — Това и направих. И чак тогава акростиховете добиха смисъл. Забелязах, че всеки път, когато метафоричната пътека се споменава като част от „небесното възнесение“, има и ред от акростиха, който пряко се свързва с това в един наистина цялостен смисъл и прави нещата разбираеми. Например в ето онова писмо — тя посочи — се описва моментът, когато пишещият, който се нарича Енос, „следва ръката на Закрилника в градината на ароматните кестени и намира с какво да се подкрепи“. В акростиха, който предшества писмото, има изречение, което гласи „В Трипити кестените бяха узрели“. Както знаете, Трипити е град в североизточната част на гръцкия полуостров. — Пиърс не знаеше, но не отбеляза тази подробност. — А също така забелязах, че думата „кестен“ не се появява никъде другаде в акростих или писмо. И така нещата потръгнаха. С всеки нов намек в някое писмо акростихът предлагаше определена връзка с реалния свят. И колкото повече четях, толкова повече се увеличаваха подробностите — мястото, посоката, дори разстоянията. — Тя замълча, после продължи: — Молитвата и епистоларните послания не са свързани с отвлечените въпроси на познанието; те са насочени към много определен проблем. Тук. В материалния свят. — Тя едва се сдържаше да не захихика. — Това, което прави свитъкът толкова зает, е, че той се оказва гениално кодирана географска карта.

Доня Марсела остави звънчето на бялата ленена покрива и разгъна салфетката върху скута си. Пред нея стояха три чинии, покрити със сребърни похлупаци. Вдигна първия и видя варено яйце, плод и идеален квадрат от чист желатин; във втората имаше сандвич с едрозърнест хляб; в третата — ужасната смес, препоръчана ѝ настойчиво от лекарите: мазни сиви парчета, посипани с нещо като тебеширенобели кристалчета. Нейната битка срещу холестерола. По-добре сега, отколкото по-късно, бяха ѝ казали лекарите. Да се противопоставела на лошите храни. Ако знаеха само!

Нахлупи третата чиния и се зае с яйцето. Твърдо сварено и безвкусно. Огледа масата за сол. Никаква. Винаги затрудняваха нещата.

Влакът пътуваше бързо — бяха на час от Барселона: четири частни вагона, носещи се през испанския пейзаж. Тя предпочиташе влака пред самолетите — не че я беше страх от летенето. Но във влака най-малко усещаше движението. Това, че за разлика от баща си и дядо си някога, нямаше лична прислуга в ливреи, ни най-малко не я вълнуваше — хората от железниците бяха любезни и услужливи. Какво повече можеше да иска? Никой от семейството ѝ не я разбираше. Дори и най-младата ѝ племенничка — вече на път към първия си брак — я окуражаваше „да се присъедини към съвременната епоха“. В живота на доня Марсела, особено през последните десетилетия на двайсети век, имаше достатъчно много премеждия, и тя не беше готова просто така да предаде връзките си с едно по-просто време. Десет и половина, Рим. Добро време за сън. Сутринта в Барселона. Бавничко, но с вкус.

Обичаше да кара всички да я чакат — урок, който бе научила от баща си. Тъй като нямаше синове, той рано я бе въвел в манихейската общност — нещо почти нечувано дотогава в братството. Там имаше само няколко жени, допуснати до вътрешните дела, но графът знаеше, че дъщеря му е повече от способна. Знаеше също, че това ще я изолира от останалите. Голямата сума, която бе изнесла тайно от Испания след смъртта на Франко, ясно разкриваше талантите ѝ. Толкова неочаквани за една-жена. Да ги кара да я чакат. И да очакват. Да ги държи на нокти.

Това беше ролята, за която я бе подготвил баща ѝ, роля, която сам бе изпълнявал преди това. Роля до известна степен на куче пазач, на някой, приковаващ вниманието на другите, каращ ги да осъзнават истинската му цена. Много подходяща роля за една жена, оказала се между много мъже.

Беше оставила вагона-всекидневна мебелиран така, както го бе проектирал баща ѝ — скъпо обзавеждане от средата на шейсетте, датски мебели — диван, кресла и маса за карти, завинтена за пода. В малкото пространство между прозорците бяха закачени картини и снимки на разрасналата се фамилия. Тя самата нямаше деца. Но имаше достатъчно племенници, племеннички и дори няколко внуци от тях —

увеселения, ловни спомени, сърф — това придаваше на салона много домашен вид. Обичаше да закусва тук, а не в по-елегантния салон-вагон. По-светло и не толкова официално. Нещо, останало от баща й.

А и малцината, които канеше тук, не се притесняваха толкова, колкото във вагона за вечери.

— Няма ли да ми дадете малко от вашето яйце? — попита тя. — Обичам яйца. — Мъжът посегна към чинията си. — Не-не, благодаря — продължи тя. — В крайна сметка бяхте толкова любезен да посрещнете влака съвсем рано и с такива добри вести. — Вдигна вилицата си и хапна парченце плод. — Сигурна съм, че това ви е причинило неудобство.

— Съвсем не — отвърна той. Към петдесетте, облечен в елегантен костюм, полковник Найджъл Харис изглеждаше като идеалния продукт на Итън и Сандхърст — широко лице и нисоко чело под късо подстригана пепеляворуса коса. Очевидно прекарваше доста време на открито — кожата му беше загоряла до пръстеночервен цвят. Един белег под лявото му око напомняше за последната му задача по време на намесата на НАТО в Босна — една мина го бе изхвърлила от играта след двайсет и пет години служба. Бяха му казали, че окото най-вероятно ще заболее сериозно през следващите пет години. Пълна слепота в рамките на десет. Всъщност нямаше много време, за да остави някаква диря след себе си.

— Мисля, че това не е съвсем вярно, полковник, но благодарая за любезността. — Тя задъвка бавно, но виждаше, че той не проявява признаци на нетърпение. Обещаващо. — Предполагам, че програмата ви е доста натоварена, както в Англия, така и в Съединените щати.

— Да, имам някои задачи.

Чертите му можеха да се определят като красиви, а държането му, както и изправената стойка, го правеха привлекателен мъж. С изключение на очите — прекалено насмешливи. И все пак, ако някой отнемеше войнишкото достойнство и слабата сянка на незадоволена амбиция — знаци, които доня Марсела беше виждала толкова често, че нямаше как да не ги разпознае — щеше да е още по-желан.

Тя изви устни в обиграна усмивка.

— Сега не участвате в „Нощна линия“, полковник. Тук фалшивата скромност не върши работа. — Реакцията му отново беше

такава, каквато я бе очаквала. Усмивка за момент, поклащане на главата.

— Ще споделя с вас, че намирам внезапното ви излизане от Съвета по духовните ценности за доста странно.

— И защо?

— Една напредничава малка организация се превръща в новия образ на християнската политика и вие сте на нейното кормило. Несъмнено някои хора се ядосват, но трябва ясно да разберат, че единствено вие сте отговорен за новите им легиони последователи. И би трябвало да ви поставят на много отговорно място.

— Или да ме превърнат в плакатен образ — „поредния срамен пример за култ към личността“. Вестник „Мирър“ никога не е пестил обидите си.

— Все още — подчерта тя и си бодна още едно парче плод — християнският глас се чува трудно.

— Очевидно не е много силен, като се имат предвид последните парламентарни избори.

— Вашите членове стават все повече с всеки ден. След време...

— Ще бъдем заличени — прекъсна я той. — Не искам да съм мишена, графиньо. Армията ме е научила колко опасно е това. Съветът има влияние, но няма представа как да го използва.

— Християнското водачество не е ли същото като политическото? — Беше време да покаже колко добре разбира своя гост.

— И двата вида не могат да се похвалят с изключителност.

— Мисля, че Тони Блеър би могъл да каже нещо по-значимо по този въпрос.

— Да, това също е проблем. Но той е доста ограничен обект, не сте ли съгласна? Британските протестанти нямат толкова голям стремеж, колкото се наблюдава на други места.

— Както казах, забелязвам растящото ви влияние, полковник. Ставате много известен в Щатите.

— За момента, да. Изглеждат... заинтересувани. Доколкото разбирам, очевидно копнеят истински за нещо далеч над хладните манипулации на партизанщината в политиката, над спорните постижения на пазарните икономики. В Европа това също започва да проличава. За нещастие ние, англичаните, винаги сме на няколко

стъпки зад подобни неща. Хората искат нещо по-стабилно и може би, ако мога така да кажа, нещо вечно. Вярата отново е станала извънредно привлекателна и като че ли американците водят в това отношение. Трудно е да не го забележи човек.

— Тогава вашето решение да напуснете Съвета изглежда още по-обезпокояващо.

— Съвсем не — отвърна той. — Съветът винаги е бил, в известна степен, твърде ограничен. Постепенно попадаме в същата клопка, която разедини Християнската коалиция в Щатите. Превръщаме се в инструмент на радикалната, на крайната десница. Никой не може да очаква, че нечий глас може да се превърне в пътеводен знак за основния поток християни. Не съществува реална възможност за политическа промяна. Не, не смятам, че решението ми да напусна Съвета е обезпокояващо.

— Но вие все още вярвате, че там има голяма и реална възможност да се установи ръководство, което бихте одобрили. — Тя замълча многозначително за момент, после добави: — И затова сте тук.

— Да.

— И мислите, че съм способна да помогна ли?

— Да.

Няколко секунди доня Марсела се вглеждаше в лицето му. После бавно набучи друго парченце плод, вдигна вилицата и спря пъпеша изкусително близко до устните си. Отново загледа напрегнато своя гост.

— Но аз съм католичка, полковник Харис.

Той също я погледна многозначително, после се наведе над ягодите си.

— И аз така знам.

Графинята го наблюдаваше как изискано загребва с лъжичката сметана.

— Вярата не е средство за политически изгоди, полковник. Нито структурите, които я ръководят. Доколкото разбирам, те служат само и единствено на себе си. Не съм сигурна, че ще се съгласите с това, но е така.

За няколко секунди той остана напълно неподвижен. После много бавно бутна купичката настрани и сложи ръцете си на масата. Изглеждаше доволен от мекия допир на тъканта. Очите му оставаха

втречени в почти незабележимите вълнички на белия лен. Обмисляше отговора си — несъмнено печеливша тактика. Когато беше готов, вдигна очи; в израза му имаше неочаквана строгост.

— Самодоволството, графиньо, това разкъсва Църквата вече петстотин години. Нищо друго. Представям си как хиляда години сигурност я превръщат в монолит. И това, което е започнало като многоочакван период на възстановяване, става пречка пред процесите, за които ме предупредихте току-що. Въпросите на вярата, поставени извън политическите процеси; спор за ритуалите и йерархията, превърнали се в смето на собствената ни смърт. С всяка стъпка, с която се отдалечаваме един от друг, ние подкопаваме това, което ни е позволило да определим границите на този несигурен свят — сцеплението, общуването. И все пак е забележително, че християнската вяра е оцеляла въпреки това обременяване. Или може би именно заради него. Всъщност не съм учен. Но по-скоро не: вярата е просъществувала и се е държала, защото нищо особено не я е предизвикало. Ние бяхме единственият отбор в града, както казват американците. — Погледът му се оживи. — Но вече не разполагаме с този лукс. Сега за нас има много по-опасни заплахи от собствените ни болезнени противоречия.

Тя бе очаквала повече политика и по-малко педагогика. Още една точка в негова полза. Той съвсем съзнателно опипваше почвата.

— Какви противоречия по-точно?

— Увеличаващи се главоболия — обясни той. — Преди хиляда и петстотин години или нещо такова се появява господин Мохамед. Хиляда и петстотин години след рождението на Иисус Христос се появява господин Лутер, за да хвърли предизвикателство срещу съществуващия авторитет. Растящи главоболия — повтори той. — Този път обаче идващите от вековете не се прицелват в собствените ни противоречия. Този път те се насочват към един безбожен свят — бившият Лутер се е превърнал в ислямски фундаменталист. Голямата беда е, че в тази въртележка няма нищо достатъчно здраво, за да ги спре. И те имат най-смъртоносните играчки на света.

— Тоест, полковник, вие предлагате Десети кръстоносен поход, така ли? — каза тя с известна доза сарказъм.

— И от двете страни се задава свещена война, графиньо.

За момент тя не беше достатъчно сигурна дали говори сериозно.

— И вие наистина вярвате, че те представляват подобна заплаха?

— Няма значение в какво вярвам аз. Заплахата просто е средство, инструмент. Ние не влязохме в Ирак, защото Саддам убиваше невинни кюрди. Отидохме, за да защитим кувейтския петрол. Едва ли НАТО щеше да получи достатъчно силна подкрепа само за това. Саддам беше заплахата. Саддам беше оправданието. Ако искате да съберете разпръснатото, разединено християнство, предложете нещо ново, което да обедини всички.

— Разбирам. — Бе се появил политикът.

— И най-добрият гид, винаги съм го мислил, е киното. — Бе предвидил изненадата. — О, да. Преди двайсет години лошият идваше във вид на някогашен нацист; преди десет години беше ренегатът комунист. Сега това е полуделият арабин. Ако публиката купува това, защо не й предложим продажба на едро? Има ли значение колко истинска е заплахата?

— Тоест това, което ни разделя, е по-малко важно от това, което би ни обединило, така ли? — Той не отговори и тя продължи въпроса си: — Това ли искате да кажете, полковник?

— Вярвам — лицето му поомекна, — че ще направим глупост, ако не използваме всичко, което имаме на разположение, като се има предвид обстановката. Когато става въпрос да засилим позициите си, има ли значение по какъв начин ще го направим?

Тя го наблюдаваше. Все още не можеше да е сигурна дали това, което казва, идва от сърцето на фанатично настроен човек или от разума на практичен политик. Но какъвто ѝ да беше отговорът, тя разбираше, че Щефан има право. Полковник Найджъл Харис щеше да е полезен през следващите месеци. Въпросът беше кой на кого ще помага?

— И разбира се, вече сте започнали да уреждате това.

— Разбира се.

Тя изчака малко.

— Добре — продължи графинята, като поднесе кърпата към устните си, а после я остави на масата — вие ме накарахте да се замисля за много неща. — Тя се изправи, Харис също стана. — Моля, седете си. Довършете закуската си. Ако имате нужда от нещо друго, просто звъннете. Имам да довърша някои неща преди да пристигнем. Надявам се, че в Барселона ще ви чака кола.

— Много мило.

Тя кимна и се отдалечи от масата. На вратата се обърна.

— Много се радвам, че се срещнахме.

— Удоволствието беше изцяло мое.

Тя кимна пак, после излезе в коридора и влезе в съседното помещение.

Щефан Клайст стоеше пред едно огледало със специално покритие, през което наблюдаваше полковника, който сега отхапваше парче сандвич.

— Е? — каза тя, като изу високите си токове и тръгна към него.

— Трудно е да се каже дали ще можем да го контролираме.

— И аз мисля същото.

— Винаги има начин.

— Ревнив? — Тя се притисна към гърба му; дори без обувки беше два-три сантиметра по-висока. Посегна и разкопча панталона му. Продължиха да гледат Харис. Тя бръкна и скоро усети в ръката си обичайната твърдост. Възбудата ѝ растеше. Обърна Клайст към себе си; очите ѝ наблюдаваха напрегнато Харис, който измъкна от джоба си мобифон и започна да набира номер.

— Можем ли да го засечем? — попита тя, докато Клайст сваляше роклята ѝ; тя остана само по колан за жартиери — никога бикини, за да не се затруднява.

— Погрижил съм се — каза той, докато я навеждаше над голямото стъкло. После посегна към кръста си, но тя го спря.

— Ципът ще драска — каза той.

— Знам — отвърна тя и го вкара в себе си.

Здравите му ръце обгърнаха ханша ѝ и я задвижиха; тя всеки път късо изпъшкваше, когато се допираше до ципа, но това я караше само да се движи по-силно. Щефан пышкаше високо.

— Тихо — прошепна тя, очите ѝ бяха вперени в белега на лицето на Харис. Представяше си как го ближе, как прокарва езика си по него. Секунда по-късно свърши и усети, че и Клайст се освобождава в нея. Той продължи да трепери още малко — няколко последни вълни удоволствие, после дишането му се нормализира.

Тя си мислеше дали ще е така приятно и с Харис.

— Географска карта? — попита Пиърс изненадано. — Каква?

— За какво е може би по-точният въпрос — каза Аниели.

— Добре. Но те очевидно са смятали да скрият това от всички с изключение на няколко избраници. Не мога да си представя, че повечето от манихеите могат дори да препишат молитвеника правилно.

— Като се има предвид устната традиция, сигурно никой. А дори да могат, преписите ще бъдат без значение, ако липсват писмата. Както се оказа, необходими са всички части, в които добре са разграничени и трите подраздела.

— Колко удобно.

— Именно — усмихна се тя. — Както и да е, всеки от подразделите съдържа пет писма — по едно от Адам, Сит, Енос, Сим и Енох. Първата част — най-ранната хронология — описва предимно географските подробности. Каквото и да е скрито, нещата се движат около онези първи пет века. Има следи, водещи дори към Таврическата планина и Армения — диви гористи местности, които не са се променили стотици години. В края на осми век обаче съкровищницата намира постоянния си дом в горната част на гръцкия полуостров — планината Атон. Винаги досега съм мислила, че поселенията в Атон не са по-ранни от десети век. Но очевидно манихеите са били там много по-рано. Атон става центърът на следващите пет писма, пълни с подробности за много оживения някога манихейски манастир, наречен „Свети Фотий“. Според директорията за Атон в Интернет „Свети Фотий“ става гръцки манастир някъде през единайсети век.

— Тоест виждате връзка между онези манихеи и гръцката църква?

— Гърците ли? — Трябваше й момент, за да разбере какво точно й казва. — О, разбирам какво имате предвид. Не. Нищо подобно. Гръцките манастири на Атон се появяват чак към края на десети век, преди разрива между Източната църква и Рим.

— А „Свети Фотий“ предшества манастирите в тази планина?

— О, да. Според тези писания — с около петстотин години. Умни са били онези манихеи. Намерили са си много подходящ светец, какво ще кажете? — Когато Пиърс не отговори нищо, тя добави, че „Свети Фотий“ е от „фос“... гръцката дума за „светлина“. — Всичко е с някаква цел, нали?

Изражението на Пиърс й беше достатъчно, за да се върне към основната си мисъл.

— Както и да е, атонският манастир е изграден около 380-а година. Според директорията монасите от „Свети Фотий“ избрали мястото, защото било толкова „близо до небето“, колкото могли да се приближат. Манихеите очевидно са проникнали там някъде към осми век. Според тези писма още през шести век е имало няколко такива манастира, разположени из цяла Гърция и Македония.

— Непривлекателната страна на манихейството.

— Точно така.

— Следващият цикъл писма?

— Това е мястото, запазено за отговора на въпроса „какво“. — Тя вдигна поглед към него. — За нещастие те не са много ясни. Става дума за нещо истинско, което усърдно и дълго пазят. Но има достатъчно доказателства да се предположи, че е нещо необикновено.

— Над академичните понятия ли? — попита той.

Възбудата от последните десет минути като че ли се смъкна от лицето ѝ и предишната ѝ загриженост се появи отново.

— Ако нещо, способно да подкопае устоите на католическата църква, е повече от чисто научно любопитство, да. Твърдят, че имат нещо, което може да прочисти вярата и да прокара пътя, за да се появи истинската им църква. Нещо много истинско за тях, „най-висок авторитет“, много по-висш и от самия Мани.

— И какво може да е това нещо?

— Не знам. Текстът е много мъгляв. Доколкото мога да предположа, нещо, предхождащо Мани и дори Евангелията. Пергамент, написан на гръцки. Това е най-конкретното, което разбрах. И най-обезпокоително е съобщението, че имат значителен брой клетки, пръснати навсякъде, които са способни да разпространят властта и мощта му.

— Дори и толкова късно — през десети век ли?

— Да. „Картографията“ на последните две писма очертава разположението на големи групи служители в католическата йерархия, свързани с манихеите. Има имена, които дори и аз разпознах, макар че това не е моят период.

— Добро извинение.

— Всичко това предполага — продължи тя, като пренебрегна забележката му — че никога не са изоставяли „Свети Фотий“ и просто са го обявили за свое седалище. Също така очевидни са и данните за

останалата част на Европа. Дали са се укривали и далеч от Атон? Винаги са успявали да се справят със задачите си. Въпросът е: защо не са използвали това, когато мрежата им е била така добре разпространена?

— Може би са се опитали и са открили, че то не е толкова могъщо, колкото са си мислили.

Тя поклати отрицателно глава.

— Не. Писмата са ясни в предупреждението си, че онова, което споменават, е предопределено за „Голямото събуждане“, независимо кога ще стане то. Няма бойни викове за действие, няма сигнали, че завръщането на Месията е предстоящо, дори и в приближаващото се хилядолетие. Нещо повече, още когато са се криели в Атон, са подозирали, че в един момент Църквата ще заговори за манихейската ерес или нещо подобно. Както казах, манихеите са изчезнали от Запада през пети век — няма нищо споменато за тях, като се изключат фалшивите позовавания на катари, богомили и албигойци.

— И вие мислите, че те са оцелели. — Становище, а не въпрос. Пред погледа му мина образът на австриеца.

— Кой знае колко време са стояли встрани? От писмата става ясно, че са се окопали добре и са оцелели столетия. Кой ще докаже, че не са били способни да подържат едно по-продължително криене и бягство? От всичкото, което знаем, може би излиза, че те все още изчакват. Бих казала, че това е повече от малко земетресение. — Чак сега тя забеляза промяната в израза му. — И като гледам лицето ви, смятам, че сте съгласен с мен. — Погледна го право в очите и разбра, че има нещо повече от това. Когато заговори отново, тонът ѝ не беше толкова любезен.

— Всъщност защо дойдохте?

Въпросът ѝ го изненада. Не беше сигурен как да ѝ отговори.

— Искях да разбера как върви със свитъка.

— Да, но защо толкова рано? Ако сте нямали представа какво е това... казах ви, че ще ми е нужно време, нали така беше? — Тя рязко спря, после каза: — Вие сте влезли в контакт с тях, така ли? — Той не отговори, но тя продължи да го притиска. — Вие знаете, че са успели да оцелеят. А те знаят, че свитъкът е у вас. — Той пак не каза нищо. — Значи затова ми разказахте всички онези глупости за „Сан Клементе“.

— Не са глупости — настоя той. — Човекът, който ми даде свитъка, каза, че е открит в църквата от четвърти век.

— И двамата знаем, че това е невъзможно; просто не е могъл да бъде открит там.

— Чак сега го разбирам.

— Кой беше? — настоя тя. — Кой ви даде свитъка?

— Човек, на когото вярвам.

— Може би ще се наложи да направите преоценка.

Тъкмо щеше да ѝ отговори, когато го прекъсна звукът на тръба, последван от военна музика. Пиърс за момент се обърка и затърси източника на звука.

Без да реагира, Аниели погледна часовника си, протегна ръка зад купчината книги в края на бюрото и каза:

— Ранните новини. Шест и половина е. — И извади малък радиоапарат, снабден с часовник. Сините неоновы цифри потвърждаваха часа.

— Понякога заспивам тук и го включвам да ме буди — обясни тя и спря, щом коментаторът заговори.

— Месецът на тъга и молитви дойде до своя печален край — започна той. — Добро утро, аз съм Паоло Тонини. Ецио Паладзини, главата на католическата църква, обявен за папа Бонифаций Десети, почина на шейсет и седем години. Новините за внезапната му болест разнесоха вълни от потрес сред католическата общност, когато преди двайсет и шест дни това бе съобщено. Източници от Ватикана потвърдиха, че тази нощ Негово светейшество се е споминал в съня си...

Пиърс се прекръсти. Аниели скочи, остави радиото в креслото, отиде в единия ъгъл и извади иззад един музикален шкаф малък телевизор. Измъкна от джоба си кърпа и с няколко бързи движения избърса прашния екран. После включи телевизора. Черно-белият екран оживя — показваха стари снимки на папата пред „Свети Петър“, един глас изреждаше кратки подробности за шестте години, които бе прекарал на папския престол.

— Угасете това, може ли? — каза тя на Пиърс, и посочи креслото, като не сваляше очи от екрана. Той изключи радиото и отиде при нея. Манихеите трябваше да изчакат още малко.

— ... учен, много пъти оспорван, подобен папа не е имало от времето на папа Пий Втори през петнадесетото столетие. Въпросът сега е — подчерта гласът — за неговото наследяване. Вече има слухове за двама кандидати. Първият е дългогодишно доверено лице на покойния Бонифаций и също така изтъкнат духовник и учен, кардинал Джакомо Перети, архиепископ на Равена. — Снимка на италианеца по време на аудиенция при папата запълни екрана. — На петдесет и две, Перети е един от най-младите кардинали и мнозина го смятат за изтъкнат представител на либералите. Вторият — нова снимка заема половината екран до тази на Перети: стръмен алпийски пейзаж някъде в Тирол — е кардинал Ерих фон Нойрат, архиепископ емеритус на Линц, шейсет и осем годишен, радетел за помиряване с европейските протестанти чрез работа по обединяване на вярата. И двамата имат голяма подкрепа в конклава, макар че Перети...

Пиърс разглеждаше снимките. Имаше нещо познато, нещо, несвързано с нито единия от кандидатите. Приблужи се до екрана; очите му се спряха на трета фигура — мъж, застанал отляво на фон Нойрат. Стоеше зад рамото на кардинала, лицето му бе потънало в сянка. Пиърс се наведе да го види по-ясно и Аниели забеляза внезапния му интерес.

Пиърс усети как гърдите му се стягат.

От екрана го гледаше човекът от Ватикана. Австриецът, който го бе изгонил от дома му.

Неспособен да откъсне очи от екрана, Пиърс усети как сърцето му замира.

Кардинал Джакомо Перети стоеше мълчаливо пред леглото с балдахин; слабата, почти безплътна фигура на Бонифаций Десети лежеше неподвижно под бялата тъкан, главата му бе отпусната върху копринената възглавница. Стаята — в която допреди три часа бяха само двамата — сега беше претъпкана с лекари, охрана, служители, адвокати — всички говореха тихо, група монахини бяха коленичили в молитва, забравили за всичко друго. Той беше последният, говорил с него, последният, който му бе държал ръката; на своя приятел от четирийсет години, който му беше отправил и последното си предупреждение преди да се отпусне в забрава.

— Пази се, Джиджи. Фон Нойрат иска да спи в това легло много повече, отколкото предполагаш. — Спокойна усмивка и папата си беше отишъл.

Перети нямаше нужда да му се напомня: залите вече бяха пълни със слухове, частният му секретар му беше съобщавал при два различни повода за яростна „предизборна кампания“ — това не беше позволено под никаква форма от канона, но сплетните бяха алчно поглъщани от вътрешните кръгове на Ватикана. Не бяха минали и три часа от смъртта на Ецио и вече всички правеха предизборни предположения.

Той се взираше в пепелявото лице: високо чело, обградено от кичури сиво-бяла коса, посинели устни. Някога остро, изсечено лице сега изглеждаше по-меко. Чудесна фасада за едно тяло без дух. Всъщност това беше без значение в суматоката на хаотичното движение наоколо.

Перети знаеше, че времето, в което може да стои до стария си приятел, е ограничено. Кардиналът камерленго — представляващ най-мрачната служба в църковната йерархия — щеше да дойде до час, за да заключи частните апартаменти, да счупи папския печат и да започне приготовленията за „новемдиелес“, деветте дни на траур. Той вече бе съобщил, че конклавът ще се събере на деветия ден — много по-скоро от обичайно, но имаше властта да наложи това решение. Повечето от

членовете мислеха, че това е заради сегашния камерленго, кардинал Антонио Фабрици, който беше прехвърлил седемдесетте и гледаше вече да работи възможно по-малко. Но Перети имаше и друго обяснение — Фабрици беше един от дългогодишните съюзници на фон Нойрат.

— Искам всички да напуснат — тихо каза Перети. Гласът му обаче прозвуча достатъчно ясно в стаята, за да предизвика внезапна тишина. Един от охраната понечи да възрази, но Перети вдигна ръка. — Само за няколко минути.

Не помръдна — очите му се втренчиха в тялото; лицето бе лишено от изражение.

Монахините първи тръгнаха към вратата. Всяка се обръщаше към Перети и кимваше леко преди да се излезе — кармелитките винаги се съобразяваха с кардиналските желания. Последваха ги в бавна нишка адвокатите и лекарите; последни напуснаха тримата от охраната. Останал сам, Перети пристъпи към леглото. Отново се загледа в безжизненото лице, сякаш се надяваше на някакво потвърждение. Почти очакваше очите да се отворят и немирна усмивка да пробяга по устните на приятеля му.

Отидоха си най-после — живо щеше да каже Ецио, тъничките му крака щяха да се спуснат пъргаво на пода.

Перети коленичи до леглото, главата му се отпусна в молитва.

— Защо беше толкова загрижен за Атон, Ици? — Той вдигна поглед и отново се вгледа в притихналото лице. — И защо си отиде, без да ми кажеш?

Аниели наля още кафе и седна на кухненската маса. Разказът за австриеца бе изпразнил още една каничка еспreso.

— От друга страна — опитваше се тя да убеди както себе си, така и него — мъжете от охраната може да са били точно такива — мъже от Службата за охрана. Може би просто са търсили нещо, за което им е казано, че заплашва Църквата. Малко по-агресивни от необходимото, но все пак...

— Не. — Пиърс поклати глава, загледан в антрацитночерната течност в чашата си. — Дори и да се абстрахираме от Чезаре и Руини — а аз не мисля, че това би било правилно, помислете си, кой би търсил свитька? — Той се втренчи в нея. — Има две възможности.

Едната е някой да е научил за откритието, тръгва по дирите му и после прави като вас — дешифрира картата и открива връзката с Атон. И в този момент разбира, че молитвата е само първа стъпка, а не крайната награда. И решава, че свитъкът повече не му е нужен — вече има информацията, необходима му, за да иде в Атон преди всички останали и да измъкне това, което се намира там. Тоест, дори и да е изгубил свитъка, няма причина да го търси така активно.

— Така е — съгласи се тя.

— Има и втора възможност — продължи той. — Някой да е подочул нещо, но да не е стигал въобще до свитъка и поради това да няма възможност да го дешифрира. Без него няма картата. Без карта и молитва той би трябвало да приеме, че това е просто един от любопитните пергаментови свитъци, за които се говори, че съществуват, но са изгубени през вековете. Най-доброто, което би могъл да направи, е да извърши малко изследователска работа и да провери дали това не е само слух.

— Нито едната от двете възможности обаче не може да обясни огромното старание на нашите приятели от Ватикана. Освен ако — той се наведе над масата — те са знаели, че има карта, преди да са чули за откритието. Карта, която е много скъпа за тях. Въпросът е, като се има предвид това, което ми казахте, кой друг освен манихеите може да знае за картата?

— Разбирам... Всъщност вие сте прав. Никой не е мислил за „Съвършената светлина“ като за карта. Никой не би могъл да мисли така, като се има предвид, че се е вярвало, че няма има писмено копие.

— Тоест единствената личност, която би могла да има толкова много сведения за свитъка — заключи той, — е някой, който е знаел за картата още преди да е била намерена писмената ѝ версия.

— А това — съгласи се тя — значително стеснява кръга.

Последвалата тишина само подчерта страшното значение на изреченото. След няколко минути Аниели каза:

— Това означава, че онези хора от Ватикана са част от нещо, датиращо отпреди хиляда и седемстотин години.

— И все още търсят документа — добави той, — което означава, че все още нямат представа къде ще ги отведе той. Ето защо толкова усилено се стремят да сложат ръка върху него. — Отново мълчание.

Пиърс отпи глътка кафе. — Предполагам, че това ми осигурява някакво предимство.

— Какво? Не говорите сериозно. Ако това за Руини е истина, а също така и за онзи ваш приятел — монаха, трябва да смятаме...

— Вижте — каза той. Разговорът му с Данте — наистина ли беше вчера? — отново изплува. — Никой външен човек не би видял връзката между потвърдения сърдечен удар на един свещеник с акростих отпреди петнайсет столетия, да не говорим за непотвърденото изчезване на един монах и за евентуалното съществуване на нещо по-старо от Евангелието, някъде из Гърция. Дори и църквата ще бъде затруднена много. — Той спря. Спомените за образите от телевизионния екран отпреди малко се върнаха. — Ако фон Нойрат е замесен — мисълта, изречена гласно, беше още по-неудобна — кой би могъл да каже колко дълбоко е проникнало всичко това? И колко загадъчна всъщност е била болестта на папата?

— Тук вече малко се изхвърляте.

— Така ли? Щом и двамата приемаме, че тези хора са свързани с манихеиството, значи си представяте отлично какво са мислили за католическата църква през всичките тези векове. Мога само да си представя как се е развил техният „хипераскетизъм“, стремежът им към „единна, чиста църква“. Ако успеят, тук едва ли ще е най-приятното място. Освен това ще трябва да разрушат и сегашната църковна структура. Като се има предвид какво са сторили на Руини и Чезаре, без да споменавам изобщо малкото си надбягване с охранителите, можете ли да се обзаложите, че греша? — Мълчанието ѝ беше достатъчно красноречиво. — Единственият начин да разнищим това е да стигнем първи в Атон.

Начинът, по който реагира Аниели, го изненада.

— Бихме могли да го унищожим.

— Какво?

— Свитъка, моите бележки, всичко. Нека това, което е в Атон, си остане в Атон. Не ми се вярва, че лично аз предлагам подобно нещо, но това може би е единственият начин.

— И да оставим онези хора безнаказани? Само през Атон може да си обясним какво представляват те и на какво са се надявали през цялото това време.

— Ако не успеят да го открият — настояваше тя, — не биха имали никакви изгледи за успех.

— Разбира се, че има начини да го открият. Разполагат с мен и с вас.

Това беше очевидно, но все пак до този момент Аниели не се бе сетила и сега направо зяпна.

Понечи да каже нещо, но спря, взе чашката си и бавно отпи глътка кафе.

След няколко секунди той каза:

— Аз... не исках да прозвучи така.

— Няма нищо — отвърна тя замислено; чашата все още бе в ръката ѝ. — Вие сте прав, разбира ее. — Очевидно бе, че полага всички усилия да овладее нарастващото си безпокойство. — Те са открили вашия монах, вас и едва ли има основание да се мисли, че не биха могли да стигнат и до мен, за да получат името на манастира.

— Те искат свитъка. Знаят, че е у мен. Ще ме преследват. Но ако стигна пръв в Атон...

— Добре, стигате пръв. И после какво?

Той се опита да се усмихне и поклати глава.

— Не знам. Може би ще ги принудя да излязат на светло.

— Това не е отговор на въпроса ми. — Тя остави чашата, избърса с длан няколко трохи от масата и стана. — Значи нямам голям избор, така ли?

Гласът на Чезаре отново прозвуча в главата му.

— Съжалявам, че ви вкарах в тази история.

— Аз съм се набъркала отдавна — въздъхна тя. — През цялата си кариера да мечтаеш да откриеш подобен свитък, а след това, когато вече е в ръцете ти, да бягаш от него.

— Това е нещо много повече от древен свитък.

— Всички те са повече от обикновени свитъци, Иън. Повтарям това на студентите си вече трийсет години. Глупаво ще е, ако не използвам тази възможност, за да докажа твърдението си, нали?

Той знаеше, че тя се вкопчва във всяко нещо, за да се пребори с тревогата. Кой беше той, за да оспорва решението ѝ?

— Трябва да се обадя по телефона. — Тя тръгна към вратата. — И да препиша бележките си, така че да можете да ги разчетете. — Искаше да се съсредоточи върху преследването, а не върху

последствията от него. Една карта. Нищо повече. Спря се и се обърна към него. — Трябват ви и дрехи. Един католически свещеник в Атон... едва ли ще направи добро впечатление, нали?

След час му подаде голям плик, пълен с жълти страници. След това излезе и след два часа се върна с няколко пакета. През това време той беше успял да се запознае със съдържанието на плика и да начертае една карта. Порази го дори и малкото, което прочете — колко просто беше всичко, погледнато през увеличителното стъкло на специалиста.

Тя се бе справила добре. Панталони, ризи, бельо — всичко необходимо. Той отдавна се бе отказал от условностите на редовото духовенство. Докато пробваше един зелен пуловер, тя извади и последните неща, после измъкна и пачка пари. Той я погледна въпросително, но преди да си отвори устата, тя хвана ръката му и тикна парите в нея.

— Лири, драхми, дори малко долари. Където й да отидете, тези неща вървят.

— Не мога да приема...

— О, можете. — Тя се усмихна. — Може и да не се нуждаете от това, но така ще си осигурите безопасността. — Той се опита да й ги върне, но тя отстъпи назад. — И как точно се канехте да отидете до Гърция и да се върнете? С кредитна карта? — Тя поклати глава. — Винаги могат да я проследят. А също така и тегленето от банкомат. — Тя се оказваше много по-благоразумна и предпазлива от него. Как всъщност си бе мислил да отиде до Атон? Осъзна, че няма избор освен да прибере парите.

— В Солун имам бивш студент, Доминик Андракос — продължи тя, докато нареждаше багажа му. — Казах му, че сте ми колега. И че се казвате Питър Селдън.

— Какво? — Пиърс се изненада.

— Ами нали трябваше да направя нещо. Не бих искала да забърквам и Доминик в това. Питър Селдън е производител на грозде и вино, когото познавам от Калифорния. Прави превъзходно „шардоне“. Това бе първото нещо, което ме впечатли навремето.

По-добре беше да се съобразява с нейната схема. Всъщност той имаше нужда от фалшива самоличност много повече от онзи приятел Андракос — давеше си сметка, че истинското му име би могло да

привлече нечие внимание в Атон. Тя наистина се справяше по-добре от него в това отношение.

— Казах му, че се интересувате от свети Амвросий и възможната му връзка със свети Фотий — продължи тя.

— Няма връзка.

— Да, но Доминик не знае това. — Тя постави сгънатите празни торби в едно чекмедже. — Неговите интереси са към един по-късен период — девети век, разколът между свети Фотий и Николай Първи и така нататък. Има много добри връзки в Атон. Каза, че ще се радва да уреди нещата. Очаква ви утре, късно следобед.

Очевидно бе успяла да изхвърли по-раншния разговор от съзнанието си. Сега и той бе обхванат от изследователска страст. Това започваше да прилича на игра. Купчина банкноти. Ново име. Бивш студент. Достъп до Атон. Това, че трябваше да покаже ватиканския си паспорт на границата — нещо лесно за проследяване — не разбиваше защитата му. Щеше да е в Гърция. Това беше всичко, което щеше да се знае.

Той мушна свещеническите си дрехи в раницата. От опит знаеше колко убедителни могат да бъдат в чужбина. Заедно с ватиканския печат на документите за самоличност те бяха досстатъчни, за да впечатлят някой безразличен пазач. Следващото, което потъна в чантата, беше дебелият плик.

— Знаете ли — каза тя, заровила се в шкафа — може да откриете нещо повече от това, което очаквате.

Внезапната ѝ готовност да поднови разговора за истинския проблем го завари неподготвен.

— Осъзнавам това. Но колкото и манихеите да...

— Нямам предвид това — каза тя твърдо, все още с гръб към него. Той спря да подрежда раницата и зачака обяснението ѝ. — Какво ще се стане, ако това се окаже нещо по-древно и от Евангелията? Как ще повлияе на Църквата, ако промени разбирането ни за Христос и неговите послания? — Тя се обърна към него. — Знам, че винаги сте си имали затруднения със структурата, но това ще надхвърли този проблем. Онези очевидно смятат, че това може да срути Църквата. Независимо от това как манихеите биха искали да го използват, Иън, вие, като католик, до каква степен бихте желали да стигнете до откритието?

За първи път от часове Пиърс осъзна първичната си реакция пред свитъка. Не разбиране. Не страх. Само почуда. Възможността за един истински Христос. Чистотата, връзката, която винаги бе търсил. Единственото Писание. Какво по-могъщо би могло да има от това? И ако все пак не беше в древния свитък, а го очакваше някъде в Атон? Ако не попаднеше в ръцете на манихеите, то едва ли представляваше заплахата, която Аниели виждаше в него. Най-малкото не и за него.

Може би именно затова толкова искаше да го открие, затова толкова бързо бе приел задачата като своя. Заради манихейската заплаха? Заради себе си? Не се напругаше да отговори на въпроса. Нито пък можеше. Двете неща в момента бяха неразривно свързани. Въпросът трябваше да почака.

— Не знам — отвърна просто той.

— Може би искате да обмислите въпроса по-подробно. — Тя го изгледа, после отвори чантата си и измъкна една бейзболна топка от нея. Подхвърли му я. Без да мисли, той протегна ръка и я хвана. — Открих я в „Ринашенте“ — каза тя. — Поразително е какви неща има в наши дни по магазините.

Погледна пръстите му, свити върху малката сфера, и се усмихна.

— Все още си спомняте.

— Свещеник, подхвърлящ си малка топка в кафене, за да може да разгадае една древна рисунка? Да, това не се забравя. Пазете се само да не ви хванат монасите. Може да ви я конфискуват.

Пиърс пътуваше с влака към Бриндизи. Сънят бягаше от очите му. Аниели беше настояла да го заведе на обяд и му бе разказала сбито историята на Атон, с напразното усилие да придаде малко нормалност на създалата се атмосфера. Не си казаха нищо повече, докато се хранеха — около тях се чуваха достатъчно разговори, за да ги разсейват от грижите. Както и можеше да се очаква, разговорите за папата бяха монополизирани всяка маса. Всички правеха предположения и приличаха повече на комарджии, а не на опечалено паство — Перети: две към три, за Нойрат: равен резултат. Бяха включени и други имена. Пиърс беше впечатлен от познанията на обядващите относно вътрешните дела на Кардиналската колегия. Силвестрини: четири към едно (твърде стар); Монгелуци: шест към

едно (твърде млад), Дейли и Тацрич: десет към едно (твърде непознати).

Беше твърде разсейващо и за двамата.

Сбогуваха се накратко и най-вече предпазливо: очевидно и двамата не искаха да се връщат към събитията от последния ден. Той стигна на гарата в един и половина на обяд.

Избра влак, в комбинация с ферибот. Обиколните пътища биха отнели дни, да не говорим за усложненията, които можеха да се получат в бивша Югославия. Беше снабден само с личната си карта от Ватикана, а знаеше, че паспортният контрол по Адриатика е доста по-лек от този по другите летища. Надяваше се, че австриецът не би могъл да наблюдава всичките изходни пунктове — въпреки че на този етап нямаше представа колко широка може да е мрежата му. Фериботите от Бриндизи пътуваха в две направления: за Албания и за Гърция, и тъй като мъжете от охраната на Ватикана едва ли имаха шесто чувство, пристанището не би трябвало да привлече особено внимание. Да, корабите бяха големият му залог. По това време на годината имаше много туристи, между които спокойно можеше да се изгуби.

Влакът тръгна в 6:46 следобед.

В 8:00 си запази кабина за ферибота в 10:30 вечерта — 140 000 лири за пътуване до Игуменица на югоизточния бряг на Гърция. За следващия етап от пътя щеше да мисли утре.

Прекара двата часа в едно малко кафене в гръцки стил близо до пристанището, като прелистваше бележките на Аниели, за да минава по-бързо времето. Опитваше се да запомни подробностите около „Свети Фотий“ — описанията на по-характерните места, които тя бе извлякла от свитъка, бяха забележително подробни. Но недостигът на сън вече започваше да си казва думата и той усещаше как очите му се затварят. По-лесно му беше да насочи вниманието си към обичайния поток на туристите, отколкото към подробностите на набързо надрасканата карта.

Към девет часа започнаха да се появяват пътниците за неговия ферибот.

Движеха се като в ням филм — кафенето беше до брега и вътре не проникваше друг звук освен плисъка на вълните при вълнолома. Пиърс откри, че се заслушва в тях, постепенно обладан от нежния шум

на Адриатика — ударите бяха по-малко натрапчиви от океанския прибой, с който бе свикнал в Кейп: вълните не се разбиваха с такава сила.

За момент той остави съзнанието си да се върне в миналото — спомняше си часовете, които бе прекарал на плажа, блясъка на залязващото слънце, как яркото синьо се превръщаше в бледолимонено — и всичко, което трябваше да прави, беше да плува към брега в обгърналото го спокойствие.

Може би именно това се надяваше да открие в Атон.

Близо до билетното гише прозвуча сигнал. Той вдигна очи и видя, че екипажът е почнал да пропуска пътниците на борда. Настоящото отново доби реални измерения. Туристите се движеха оживено, наблизко се готвеше да потегли още един ферибот. Той взе раницата си и отиде до мъжката тоалетна в задната част на кафенето — свещеническите дрехи изместиха зелените джинси, които бе обул у Аниели.

След десет минути крачеше по мостика на „Лаурана“ — още един спомен за летата в Кейп — фериботът, големият братовчед на корабите, с които бе пътувал до Вайнярд — външността му и документите отговаряха на въпросите, които можеха да му зададат служителите. Няколко безсмислени въпроса, подпис, печат върху различните формуляри, следван от изразително кимване, запазено за представители на духовенството. Нищо необикновено.

Намери лесно каютата си — помещение не повече от два метра дълго, с тясно легло в желязна рамка, завинтено за отсрещната стена, и малък умивалник, монтиран в ъгъла. Без прозорец.

Идеална изолация. По-успокояваща, отколкото би могъл да очаква.

В шест сутринта очите му внезапно се отвориха. Паниката му продължи по-малко от секунда, но това бе достатъчно, за да го вдигне от койката. Устата му усещаше вкуса на застоялия въздух. Седна в катраненочерната тъмнина на малкото помещение. Знаеше точно къде се намира, нямаше нужда да си припомня изминалия ден и половина. Това, че съзнаваше околната обстановка, нямаше нищо общо с моментния шок — бе свързано по-скоро с начина, по който бе спал — на ръба на будността, очите му от време на време се отваряха,

сънищата бяха смесени с действителността в каютата, където не достигаше въздух. Последния път, когато бе погледнал часовника си, беше 3:30. Благодарен беше за последните спокойни часове.

Беше сънувал Данте, неясните картини се връщаха отново и отново. Винаги същите: монахът го водеше из „Свети Фотий“ — манастир, който никой от двамата не бе виждал — но не успяваха да стигнат до находката.

„Водиш ме по грешен път, Данте. Тя каза наляво.“

„Не искаш да отиваш наляво. Моля те, Иън, прави както ти казвам.“

„Но това е точно там. Знам, че е там.“

„Те са стари приятели. Повярвай ми“.

„Но това е...“

„Повярвай ми. Те ще променят всичко.“

„Колко силно искаш да го намериш, Иън? — Изведнъж изникна лицето на Петра. — Колко много?“

Трудно му бе да си обясни съня или нейната поява. В един момент бе отворил очи с усещането, че тя е тук, в потъналата в непрогледен мрак каюта. Първия път се стресна. Тревога, очевидно нямаща нищо общо с настоящата обстановка.

В 6:30 — вече бе взел душ и се бе обръснал — се качи на палубата при онези, които бяха взели от най-евтините билети — само едно място. Повечето спяха, по лицата им личаха следи от среднощно пиене и кой знае още от какво. Въпреки странната смесица от миризми свежият бриз успяваше да донесе соления аромат на морето. Той намери място до перилата и се загледа навън.

Никога не бе виждал Адриатика на слънчева светлина — не бе очаквал, че тук ще открие толкова жив, толкова релефен колорит. Дори и слънцето изглеждаше по-ярко — един непрестанен пулс, тласкащ напред водните гребени, оцветени в прозрачно синьо.

Беше точно така, както му го бе описвала Петра в онези моменти, когато заплашваше да го отмъкне към Дубровник, да намери лодка и просто да отплуват. Двамата. „Какво ще кажеш, а? Няма да е толкова зле.“ Той се усмихваше и й разказваше за Кейп. А тя се смееше.

— Или едното, или другото — казваше му. — Избери кое от двете.

В далечината се появи тънката ивица на брега. Той се взря за миг, после погледна часовника си. Още четирийсет минути до пристанището.

Откакто бе излязъл от Бриндизи, бяха изминали осем часа. Достатъчно време, за да се появи името на един свещеник в компютърния списък, и не беше необходимо шесто чувство, за да се разбере, че е на „Лаурана“, на път за Игуменица. Още по-лесно бе да се вземе самолет до Атина — или до някое частно летище близо до пристанището, — така че да се пресрещне фериботът. Пиърс разбираше, че не трябва да е толкова подозрителен. Огледа се и видя трима млади мъже — прозяваха се и се шегуваха. Погледна дрехите им. Приличаха на неговите — съвсем обикновени неизгладени панталони, измачкани ризи. Той се отдели от парапета и тръгна към тях.

Към 7:30 вече се бяха сприятелили.

Медиите бяха напълно изненадани от съобщението, което Найджъл Харис направи в последния момент. Повечето не очакваха размествания в тази сфера поне още шест месеца — срокът, обещан от Тони Блеър за провеждане на избори. Си Ен Ен реагира първа, като в 7:00 предложи телевизионен репортаж, в който доста мъгляво се обясняваше какво се очаква да разкрие полковникът — бившият полковник, както бе уточнено допълнително. Неговото доста явно напускане на Съвета и последвалите обиколки из Европа и Щатите го бяха превърнали в гореща новина. Публикациите през последните месеци в „Ню Йорк Таймс“, „Кориере дела Сера“ и „Франкфуртер Алгемайне“ не бяха навредили на достойнството му. Ако поискаше сутрешна телевизионна изява — Найджъл пред чаша кафе и филийка препечен хляб, — те биха се подчинили с най-голяма радост. Това ги устройваше. В крайна сметка „новата зора“ трябваше да е основна тема в изявлението му.

Беше мислил за Би Би Си. Малко по-почтено. Но по-домашно. Освен това нямаше тази международна аудитория, която предлагаше Си Ен Ен. Онези щяха да въртят интервюто му отново и отново, през целия ден, и щяха да го излъчват от всичките си станции. Ако не друго, то поне трябваше да са „международни“ — това бе повикът на деня.

Загряваха за предстоящото интервю още от девет вечерта. „Нощна линия“ бе отделила специално време за предстоящото изявление. Предвид часовата разлика те обещаваха да го излъчват до 2:00 през нощта, вашингтонско време, а и да предложат и собственото си тълкуване на нещата, които той щеше да коментира. Един коментатор допусна и възможността за пост в правителството на Блеър. Предвид факта, че премиерът набираше привърженици заедно с архиепископа на Кентърбъри, той очевидно се нуждаеше от помощта на всеки. Някой друг предположи, че пост в новия кабинет на САЩ би бил по-примамлив. Терминът „духовен съветник“ беше употребяван с известна доза игрив цинизъм. Други предсказваха, че ако бъде постигната някаква нова спогодба в Съвета, това ще е начин да се заздравя „новият християнски глас за хилядолетието“ чрез един обновен синаедрион. Каквото и да беше, повечето големи телевизионни мрежи от Европа и Щатите му отделиха време. Харис беше новина, а новините означаваха рейтинг. Неговите съветници по връзките с обществеността му бяха казали да се подготви за многобройни ангажименти през следващите няколко дни. И все пак за какво ставаше дума?

В 7:04, след знака на режисьора в лондонското студио, Харис пристъпи към микрофона, извади две листчета от джоба на сако си и започна:

— Добро утро. Казвам се Найджъл Харис и нека първо изразя благодарността си към Си Ен Ен за добрата организация в така краткото време, а също и към вас за това, че се съгласихте да ме изслушате през несъмнено напрегнатите ви сутрешни часове. Обещавам да бъда кратък.

— Както много от вас знаят — продължи той, — преди повече от година заех поста изпълнителен директор на Съвета по духовните ценности. По това време бях убеден, че организация от такъв вид може да постигне само ограничени успехи в едно светско общество, където, трудно ми е да призная, вярата и политиката никога не са намирали общ път за оформяне на бъдещето ни. Свидетел съм на неуспешни усилия — тук в Европа и в Съединените щати, които обикновено не даваха резултат, и почувствах, че времето ни отминава. Сега разбирам, че съм грешил. — Той спря. — Днес, както никога досега, ми е ясно, че тези цели могат да се постигнат само с взаимно сътрудничество

между двете страни. Вярата трябва да проникне в политиката. Политиците трябва да гарантират правата на вярващите.

Той отново замълча — знаеше, че някъде в сградата на Съвета в Лондон телефоните се тресат от звънене.

„Не знаем дали ще се върне“ — щяха да отговарят служителите. Щеше да му достави огромно удоволствие, ако можеше да види изумените им лица през следващите няколко минути.

— Разбрах също така, че такова сътрудничество не може да бъде ограничавано. В Съвета се придържахме към доста тесни граници. Нашата програма бе по-скоро отчуждена, отколкото всеобхващаща. Когато стремежът да се заздравя семейството, да се възстановят всеобщите, изконни ценности и религиозните свободи се превърне в инструмент на егоистични политически стремежи, тогава загрижеността ни за духовното израстване може да се загуби в хаоса. Зная, че намеренията на Съвета в началото бяха добри, но е тъжно да се види мястото, където се намира той сега... Преди няколко месеца все пак реших, че има нужда от нова ръководна структура, от международна организация, която би отговорила на растящите нужди на новото хилядолетие, на новата зора. С надеждата да се ограничи духовната криза, продължаваща да поражда сърцевината на социалната ни тъкан, събрах заедно граждански и политически ръководители — имена, които ще бъдат обявени в края на предаването, споделящи моята загриженост. С надежда да вдъхновим последователите си, се нарекохме Алианс на вярата. В този момент Алиансът привършва окончателната редакция на едно предложение, което ще бъде изпратено до различни ръководители по целия свят: как по-добре да изградим здрав морален мост към новото хилядолетие. Напълно съзнаваме, че диалогът е едва в началото си, но той няма да означава нищо без вашата подкрепа. Все пак съм-тук тази сутрин, за да ви кажа, че копие от това предложение, заедно с декларацията за задачите на Алианса, ще се появи във вестниците из цял свят следващата седмица, считано от днес. Там ще бъдат и нашите телефонни и факсови номера, като и и-мейл адресите ни, така че да бъдем сигурни, че гласовете ви — гласове на почтеност, на обществена съвест и разбиране — ще бъдат чути.

— Предприемаме тази стъпка, защото чувстваме, че в един свят, свързан с почукването по клавишите на компютъра, не може просто

да си седим така и да позволяваме най-скъпите неща — за нас и децата ни — да бъдат излагани на риск. Сами се нарекохме „безбожно общество“, „велика пустиня“, „общество на самооправданието“ и по този начин станавме лесна плячка за онези, които имат изгода от материалистичната ни гордост и духовна небрежност. Разцъфтява нова форма на тероризъм, където жертвите са безбожните. И затова става наложително да възродим навсякъде вярата и да действаме енергично и смело. Където и да намерим подходяща почва, трябва да поощряваме вярата, за да защитим самите себе си. Религиозните и, разбира се, моралните устои, не би трябвало да се разглеждат вече като овехтели реликви в един свят, осветен от разума, където технологията замести божественото. Бъдещето на нашите деца не ни позволява да сме нехайни и бездейни.

— Позволявам си да кажа, че Алиансът на вярата няма да се занимава с такива парични проблеми като националното здраве, балансиране на бюджетите, данъчните реформи, намаляване на дефицита, европейското финансово сътрудничество или подобни въпроси, които, макар и важни в определени сфери и за определени политици, само отклоняват погледа ни от наистина съществените и значими неща. Нашето послание излиза извън границите на политиката и затова няма партизанска програма.

— През следващите няколко седмици ще узнаете какво точно ние, от Алианса, смятаме да постигнем. Надяваме се, че ще се присъедините към целите ни. Иначе, без подкрепата ви, те биха били безсмислени. Всичко, за което ви моля, е да обърнете внимание на нещата, които ще кажем. Да ги осмислите. Вярвам, че ще се съгласите с мен, че всички заедно трябва да намерим начин, за да вдъхнем духовна и мооална сила във всяка област от живота ни. Ако не заради нас самите, поне заради бъдещето, заради онази дръзка нова зора.

Иначе какво би имало там? Благодаря за вашето време и търпение. Има ли въпроси?

Незабавно се надигнаха двайсетина ръце. Харис видя познато лице на втория ред. Маргарет Браун, от новините на Би Би Си.

— Господин Харис — започна тя, — оценявам желанието ви засега да оставите нещата в по-общ план, но бихте ли уточнили какво имате предвид под термина „религиозна бдителност“? За коя религия говорите?

— Бдителност за вдъхване и окриляне на вяра, Маргарет. Вярвам, че това е в основата на всяка религия. Проблемът не е да открием какво ни разделя, а какво ни свързва. Когато бъде публикувано обръщението ни, вярвам, че ще стане съвсем ясно, че разглежданите въпроси надхвърлят рамките на отделните граници.

— Да — продължи тя, надвивайки следващата вълна от ръкомахания и въпроси — но не твърдахте ли същото и когато бяхте в Съвета? Да няма християнска програма, да избягваме консерватизма в програмата. И после, щом се стигна до лобистките ви усилия в Парламента, се оказа, че въпросът е съвсем друг. Не е ли Алиансът на вярата все пак нов фронт за определени интереси?

— Не съм сигурен какво разбирате под „фронт“, Маргарет, но ще кажа, че изборът ми да надникна извън рамките на Съвета има нещо общо със сърцевината на посланието, отколкото със самото послание. Духовното приобщаване не е нещо, което би трябвало да се опростява. Джим — каза той, като посочи Джеймс Томкинс от „Таймс“.

— Да. Господин Харис, казахте, че обръщението ще бъде публикувано във вестници из целия свят. Това би означавало доста пари. Откъде, ако мога да попитам, идва финансирането?

— Този вид информация ще бъде изяснен в обръщението за нашата цел. — За всички в помещението беше ясно, че времето за отговори е изчерпано. Въпроси без отговори. И все пак ръцете се вдигаха.

Скочи един репортер от „Индипендънт“.

— Споменахте, че Алиансът на вярата ще бъде „международна организация“. Може ли повече подробности?

— Нека поставя въпроса така: ако, да кажем, „Банк ъф Инглант“ тук или Федералният резерв в Щатите трябва да се съобразяват с японската, руската, европейската — която искате — икономики, когато определят политиката си, смятам, че валутната криза ще надхвърля всички граници. Връзките... това е терминът, който обичат да употребяват сега — съвсем кратка дума — не съществуват само в областта на финансовите ни интереси. Световната общност може да бъде само едно — световна. И както трябва да бъдем внимателни към културните различия помежду ни, така е необходимо да се стремим и да откриваме обща почва, която да ни позволи да изградим определени връзки, простиращи се далеч — и до света, който не е нашият

собствен. Синът ми, както и много от нашите деца, ще си позволя това сравнение, е абсолютно отдаден гуру от света на Интернет. За да бъде честен, доста често го използвам и като мой учител. — Кискания. — Въпросът е, че когато той влезе в „чата“, за да си говори с някое момче от, да кажем, Франция или Австралия, или кой знае откъде, бих искал да знам, че говорят един и същ език. Че се чувстват като общност. И че намират успокоение в това. Това всъщност се надяваме да постигнем.

Още един или два по-конкретни въпроса, последвани от друга серия не толкова свързани обяснения на Харис, и пресконференцията завърши. Той знаеше какво мислят репортерите за него и за уклончивите му отговори. Нека бъде така. Не искаше да ги впечатлява. Списъкът от имена, който скоро щеше да бъде разпространен, щеше да ги зарадва много повече. Негова грижа бяха хората, които управляваха медиите; те наблюдаваха тази среща. А за тях звънците и свирките, големият шум винаги бяха добре дошли. Колко от тях можеха да отидат по-далеч от бръщолевенето? Звънци и свирки. По-добре беше да ги остави за тях.

Пристанището на Игуменица се появи неочаквано от откритото море — широка подковообразна извивка на бреговата линия, очертана от къщи, жилищни блокове, хотели — всички притиснати към плажа, защитени отзад от северния клон на планината Пинд. Склоновете ѝ се спускаха меко към града, дърветата и зелените площи стигаха на петстотин метра до водата. Някога оживено пристанище, където Алкивиад и Никий са събирали флотата си, за да поемат срещу Спарта, сега градът се задоволяваше да бъде убежище за туристи, основна точка от маршрута до Корфу, и разполагаше с няколко плажа. Пиърс стоеше зашеметен от красотата на това място. Както и неговите нови познати. И четиримата гледаха мълчаливо, докато фериботът приставаше. Плажът бе брашнобял и повече приличаше на преспа сняг, отколкото на пясъчна ивица. Това, което се виждаше откъм морето, сега бе придобило ясни очертания — дърво и камък на кейове и сгради, обветрено сиви, завършващи с керамичното червено на стръмни покриви, блеснали под лъчите на ранното слънце. Пиърс осъзна, че ако досега бе имал някаква идеализирана представа за Гърция, то Игуменица отговаря точно на неговите очаквания. Изражението на трите лица до него му подсказваше, че не е единствен.

След закуската бе разбрал, че младежите са тръгнали да гледат приятел, който щял да играе в летните футболни състезания във Верея, намираща се малко на запад от Солун. Достатъчно подходящо. Нещо повече: споменаха дори и за някакъв автобус. Той реши да се присъедини към тях.

Постара се да бъде в средата на тълпата, когато се насочиха към мостика. Беше неспокоен, но се мъчеше да оглежда колкото се може по-небрежно лицата на струпалите се по кея.

Доколкото разбираше, повечето бяха свързани с туризма: продавачи, хора, предлагащи превоз до близките курорти, всички говореха някакво подобие на италиански със силен гръцки акцент. Паспортният контрол беше чиста формалност — никой не обърна внимание, че един свещеник е облякъл цивилни дрехи. На брега гледаше да стои по-близо до компанията; правеше се, че е със стари приятели — ръка на рамото, докато се смееше, или оживено кимане на разказите им. Очевидно усилията, положени за присъствието на мач, който се оказа кръг от европейското първенство по футбол, звучаха малко като израз на хайлайф. Пиърс се опитваше да се включи, макар че не винаги разбираше за какво говорят. Няколко въпросителни погледа от италианците, последвани от изблици на сърдечен смях — заедно с очакваното дружеско потупване по гърба — превърнаха някогашното трио в чудесен квартет.

Доколкото разбираше, никой не проявяваше интерес към тях. Един или два пъти се огледа наоколо, като се правеше, че наднича за нещо в раницата си или си завързва обувката. Нищо. На автобусната спирка отново бързо огледа лицата — изглежда, половината ферибот се надяваше да се набути в единствения автобус за града. Пак нищо. Може би Службата за сигурност на Ватикана не беше толкова ловка или способна, както бе мислил. Той си купи билет, скочи в автобуса и се настани вътре — в Игуменица (нещо съвсем нетипично за Гърция) проявяваха достатъчно разум да синхронизират пристиганията на ферибота в пристанището с разписанието на автобусите. В рамките на двайсет минути тримата му приятели бяха на път да подновят прекъснатия си сън от предишната нощ.

Трябваша им повече от осем часа, за да пропътуват по-малко от триста и петдесет километра и това до голяма част се дължеше на честите спирки по пътя. Развитият и Третият свят се смесваха със

завидна лекота. На всяка спирка — едно доста неясно понятие — шофьорът слизаше за по няколко минути, за да се поразтъпче и да побъбри с някого от местните, като даваше възможност на всички да се отърват за малко от сауната вътре. Понякога дори се разхождаше между пътниците и правеше кратки бележки за околните места — легенди за кентаврите, за Язон и аргонавтите — но никога не отговаряше на повече от няколко въпроса преди да затвори всички обратно в автобуса.

Пиърс се възхищаваше на широките пространства необработена земя. Отдалеч тя изглеждаше тучна и свежа, но отблизо зелените островчета се оказваха груба земя, дива растителност, никнеща навсякъде, където е възможно. Като че ли земята бе толкова стара, че не можеше да предложи нищо повече от вялото си съдействие на онова, което се стремеше да си осигури място под слънцето. Трева, дървета, подпирани безкрайното небе, останки от далечно минало, които се появяваха от време на време край пътя, за да бъдат подминати с обичайното безразличие. Една страна на древни руини можеше да избира какво да почита.

Футболната тройка успя да поспи здраво; това обаче не освободи Пиърс от задължението на пътните разговори. Един италианец, очевидно притеснен от горещината — постоянно бършеше врата и челото си с бяла кърпа — използваше спиранията, за да се оплаква от положението си на всеки, който го слушаше. Изпуснат ферибот, изгубена делова възможност. След третата спирка Пиърс беше единственият, който не го отбягваше явно. Бремето на свещеническата чувствителност. Едва когато мъжът започна да разпитва за него самия, Пиърс стана по-твърд.

— Малко в отпуска — отвърна той.

— Къде? — настояваше мъжът.

— Където ме отрее настроението.

След това намираше причини да си остава вътре или да ходи до тоалетните по време на спирките, като избягваше общите миниобиколки. Чувстваше се странно пред тази си реакция — да посреща невинните въпроси с такова подозрение, но знаеше, че няма избор. Трябваше да захвърли повечето си милосърдни инстинкти. Дори и нещо толкова просто като приятелско бърбене. Наблюдаваше как мъжът накрая започна да занимава съседа си по място; но и там

признаците на досада дойдоха бързо и Пиърс се запита ако човекът с кърпичката не слезе на следващата спирка, колко ли дълго ще издържи другият.

Като си спомни защо е в автобуса, Пиърс се върна към бележките си, като обобщаваше странните подробности, описани от Аниели, подчертаващи ексцентричността на маншхейте. Макар и малко общо, описанието не беше по-малко интригуващо: драматизирани варианти на „Божественото възнесение“; ритуални церемонии на „просветление“, за да се изпробва желанието и усърдието на новопокръстения във вярата; тайни ритуали на къпане и ядене, придружени със загадъчни елементи. Между всевъзможните измислици на сектата само една винаги оставаше еднаква: изтънченият ритуал на поздравите, който се появяваше във всяко от писмата. За разлика от преписите на молитвата, там нямаше различия. Пет еднакви стъпки, които, макар че не можеха да бъдат възпроизведени физически в едно писмо, все пак бяха обрисувани достатъчно подробно, за да изградят ясна картина. Когато пристигнаха на мястото, където щяха да обядват, Пиърс откри, че вече сам може да рецитира „знаците на приемането“.

Още едно запознанство с Братството на Светлината.

Изборът му да спре в Каламбдка беше свързан не толкова с богатия избор на ястия в този град, колкото с малката му гаричка. На десетина километра от шосето за Солун, това беше единствената възможност да хване влак на изток или на юг — към Лариса и Атина или навсякъде между тези точки преди автобусът да потегли на север. Нещо повече, това решение предлагаше едночасова почивка от задушаващата жегата на обедното слънце.

Всъщност Каламбака беше очарователно място, по-голям от градчетата, през които бяха минавали досега, с централен площад, запълнен от няколко кафенета и ресторанти. Всичко, несъмнено, предназначено за бизнеса с туристи.

Преди да се спре на един, Пиърс реши да види дали скоро има влак за Солун — през Лариса, — който можеше да е по-бърз от автобуса. На гарата откри, че наистина, по отношение на загубените часове, влакът ще му икономиса цели три. По отношение на реалното време обаче този за Лариса щеше да потегли след цели шест часа.

Разбира се, ако пътуваше за Атина, щеше да замине само след час. Нищо чудно.

И за да не бъде прескачането до гарата напълно загубено време, той спря при една будка и си купи един от местните вестници. Идеята да поупражни гръцкия не беше много лоша.

Докато прибираше рестото, забеляза до гишето за информация съседа по място на човека с носната кърпа. Очевидно не само Пиърс търсеше нещо по-бързо от автобуса. И за секунда на Пиърс му се стори, че този мъж го наблюдава.

Каза си, че това е нищо — в крайна сметка досега бяха пътували заедно в автобуса. Беше естествено за някого да погледне към познато лице. Не беше ли направил и той същото? Все пак имаше нещо във внезапното извръщане на очите. В пристъп на чиста параноя, Пиърс си представи разговора между двамата мъже в автобуса, мушна монетите в джоба си и колкото се може по-спокойно закрачи към изхода, като се насили да не се обръща.

Докато пресичаше улицата, успя да мерне гарата през рамо; мъжът крачеше след него към магазините и кафенетата. Колкото повече Пиърс мислеше за това, толкова повече разбираше, че предпазните мерки, които бе взел в Бриндизи и после в Игуменица, са доста любителски. Да наблюдава няколко туристи. Да открие група, с която да говори. Лесни решения за една невидима заплаха.

Не можеше да измисли нищо друго, освен да предположи, че заплахата вече се е появила.

И все пак нямаше никакъв смисъл. Ако един от двамата мъже беше от Службата за сигурност на Ватикана, защо чакаха досега и не се приближаваха към него?

Освен ако, разбира се, изобщо имаха намерение да влизат в контакт с него. Внезапно в главата му проблесна, че Ватаканът се нуждае само да го проследи. Нямаха представа къде го е изпратила „Съвършената светлина“; всичко, което им трябваше, бе да качат някого в автобуса и да оставят свещеника да го отведе при пергамента. Възможността обаче да се прекачи на влака бе притеснила преследвача му.

Спря и се загледа във витрината на един магазин; с крайчеца на окото си забеляза как мъжът спира, за да си завърже обувката. Това беше цялата информация, от която се нуждаеше. Наоколо нямаше

подлези и безистени и той разбра, че няма възможност да се отърве от непознатия. Трябваше да намери друг начин.

Отправи се към площада. Повечето от пътниците в автобуса седяха в очевидно най-доброто заведение, което Каламбака можеше да предложи. Вместо да спре при тях, той мина покрай фонтана в центъра и се отправи към едно не толкова представително кафене на отсрещния край на площада. Дори и келнерите бяха изненадани от пристигането му. Невъзмутим, Пиърс седна и вдигна менюто пред лицето си. Забеляза, че мъжът се е разположил така, че да може да го наблюдава пряко. Пиърс махна на келнера, посочи нещо на листа, после поиска кафе. Келнерът кимна и изчезна.

След две минути се върна с чаша и я постави на масата. Пиърс сръбна глътка и попита за мъжката тоалетна. Келнерът посочи към вътрешността на заведението и Пиърс стана и влезе. Отвън можеха да го видят, а същевременно той можеше да следи прекрасно човека в другия край на площада. Минаха пет минути преди келнерът да излезе с поръчката му — чиния с нещо кафяво. Пиърс му даде няколко банкноти и му каза да отнесе яденето на масата отвън. Келнерът излезе, после се върна в кухнята.

Пиърс изчакваше.

Минаха десетина минути и накрая непознатият се насочи към кафенето. Лицето му изглеждаше загрижено, Пиърс се дръпна по-навътре в сянката на залата. Няколко минути наблюдаваше как човекът се прави, че обикаля просто от любопитство. Накрая обаче нямаше избор и тръгна към вратата. Пиърс бързо излезе и преди мъжът да може да реагира, му кимна.

— А, здравейте. Нали и вие сте от автобуса от Игуменица?

— Да — отговори мъжът.

— На една седалка с онзи бърбивия италианец.

— Да.

— Ще ми направите ли компания?

Само моментно колебание.

— Много любезно от ваша страна.

Петнайсет минути бърбиха безсмислици, Пиърс си поглеждаше часовника и по едно време каза, че пътува за Атина. Влакът беше след дваайсет и пет минути. Какво съвпадение, мъжът също пътуваше натам. Можели да пътуват заедно? Пиърс заяви, че това е прекрасна идея.

Свършиха с обяда, отидоха пак на гарата, купиха билети и започнаха да се разхождат по перона.

За голямо свое облекчение Пиърс забеляза, че гръцките влакове са в стария европейски стил: отделни купета с врати към коридора. Насочи се към задната част на влака. Трябваше да убият още пет минути и те седнаха в предпоследния вагон, разговорът ставаше все по-приятелски и лек с всяка секунда.

Пиърс изчака още две минути и внезапно се намръщи.

— Какво ви е? — попита мъжът.

Пиърс задържа дъх, после каза:

— Стомахът. — Усмихна се. — Сигурно от ресторанта. Гръцката храна май не ми понася.

Мъжът кимна; в очите му се появи загриженост.

— Е, все ще мога да издържа, докато влакът тръгне — добави Пиърс.

Усмивката на мъжа се върна.

С остро изсвирване влакът бавно потегли. Пиърс стана, взе си раницата — да си извадел тоалетна хартия и кърпа, излезе в коридора и тръгна към задната част на вагона. Усещаше, че мъжът ей сега ще се покаже от купето. Остави раницата на пода, наведе се уж да я развърже — и го видя. Изправи се, бутна вратата на тоалетната, без да натиска дръжката, уж че е заключено, и тръгна към последния вагон. Дори и през замърсеното стъкло видя как мъжът се приближава. Затича бързо по коридора, стигна края на влака и отвори вратата — след секунди щяха да излязат от гарата. Той стисна раницата и скочи.

Ударът беше силен, тялото му се изтъркаля по цимента четирипет пъти. Най-остра бе болката в рамото. Лицето му бе останало невредимо, прикрито от раницата. Пиърс погледна след ускоряващия влак. След няколко секунди от вратата се наведе един мъж — влакът вече беше доста далеч и Пиърс не можеше да го разгледа, но действията му бяха достатъчно ясни: трескава изненада, докато съобразяваше, че влакът увеличава скоростта си и че вече не може да скочи.

Беше се отървал от преследвача си. От тази мисъл дори болката в рамото му поутихна.

Към него тичешком се приближи един гаров служител и се развика, че компанията не носела отговорности за скачащи от влака.

Пиърс се изправи, кимна и отвърна:

— Нямаше тоалетна хартия.

След пет минути излезе от гаровата тоалетна — бе се погрижил да се поизчисти от драскотините и мърсотията. След още пет минути благополучно се качи на автобуса.

Напрежението от последния половин час му натежа едва когато автобусът потегли.

Верея мина и замина, заедно с бързото сбогуване с тримата нови приятели. Половин час по-късно автобусът се движеше в предградията на Солун.

Макар че беше успял да обърка преследвача си в Каламбака, Пиърс остана нащрек. Оттогава бяха минали няколко часа, достатъчно време неговият компаньон по обяд да се свърже с приятелите си и да ги насочи към Солун: това бе логичното решение.

Пиърс се нареди зад първата група пътници, слизащи от автобуса. Нямаше представа какво ще направи, ако се появи някой. Беше изчерпал цялата си фантазия в Каламбака.

Мина по рампата на автогарата и влезе в голямата чакалня.

Автогарата беше по-голяма, отколкото беше очаквал, залата беше покрита с извит купол от стомана и стъкло покрай стените, имаше десетки будки за цигари, вестници и закуски, слабият звук на увеличеното ехо правеше съобщенията почти неразбираеми.

Почти веднага Пиърс забеляза един мъж — на не повече от двайсет и пет, който вървеше право срещу пристигащите. И като че ли гледаше право към него.

За втори път през последните няколко часа Пиърс почувства как кръвта се отдръпва от лицето му и се навря още по-навътре в групата.

Мъжът продължаваше да върви срещу него. Пиърс разбираше, че е безсмислено да бяга. С крайчеца на окото си забеляза пазач на един от изходите. Тъкмо се канеше да се спусне към него, когато младият мъж направи нещо, което Пиърс не беше очаквал.

Размаха ръка и колебливо се усмихна.

Движението спря Пиърс.

— Професор Селдън? — попита младият човек. — Питър Селдън?

На Пиърс му трябваше цяла секунда, за да си спомни.

— Да... Да, аз съм.

— О, хубаво — каза мъжът. — Малко се тревожех. Доминик Андракос. Професор Аниели ми се обади...

— Разбира се. Да. Здравейте. — Дватамата се ръкуваха.

— Бяхте загрижен как ще намерите пътя до жилището ми, така ли? — попита Андракос.

Пиърс разбра, че облекчението, изписано на лицето му, е било твърде очевидно.

— Всъщност да.

— Разбираемо е. — Андракос се усмихна. — Солун може да обърка всеки. Професор Аниели ви описа по телефона. Каза ми, че пристигате с ферибота. И тъй като от запад има само по един автобус дневно, репгих да си опитам късмета. Колата ми е точно отпред.

— Водете тогава — каза Пиърс на гръцки.

— О, вие говорите гръцки? — каза Андракос любезно. — Професор Аниели не ми спомена това.

— Достатъчно, за да се оправям. Но със старогръцкия съм по-добре.

— Е, тук ще можете да се поупражнявате.

След десет минути вече се бореха с натовареното движение по булевард „Игнатия“, една от най-широките артерии на Солун, и Андракос разказваше за историческите места, покрай които минаваха. Пиърс държеше едната си ръка върху таблото на колата и кимаше всеки път, когато младия човек поемаше дъх. Ако не беше скоростта и все още напомнящите за себе си минути на ужасно напрежение на автогарата, вероятно щеше да се наслаждава на тази част от пътуването. Във всеки случай беше доволен, че се приближава към планината.

Охранителят при бюрото кимна на Клайст: нямаше нужда от легитимиране, нито от допълнителен поглед към това, което носеше. След смъртта на папата мерките за сигурност бяха затегнати, повечето сгради във Ватикана бяха под постоянно наблюдение. Като старши офицер обаче Клайст беше станал позната фигура в целия Град. Всъщност през последните два дни бе идвал четири пъти в „Света Марта“. Нищо чудно, като се имаше предвид, че шестетажният хоспис скоро щеше да приюти стотината членове на конклава. От летия

кардиналите бяха принудени да се завират в тесни, неудобни стаи в папския дворец; сега можеха да се радват на много по-просторни помещения по време на колебанията си кого да изберат. Папа Йоан Павел II се бе погрижил за това. Папа Бонифаций не бе открил смисъл да връща нещата обратно.

След като бе огледал сградата няколко пъти, Клайст реши, че би било по-добре, ако покойният го бе направил. Целият комплекс беше твърде пръснат, твърде разпокъсан и труден за наблюдение.

Разбира се, грижите му нямаха нищо общо с безопасността на кардиналите. Всъщност беше точно обратното. Да погребее стотина мъже под петдесет тона мрамор изискваше — както бе установил — много повече експлозиви, отколкото за папския дворец. Имаше и много голяма опасност всичко да се разкрие. Това, че пластичният взрив щеше да бъде поставен в сградата само час след като участниците бъдат свикани, не променяше много нещата. Внезапни проверки от отряда по експлозиви — те водеха обучени кучета — можеше да се очакват всяка нощ, когато конклавът се събираше на заседание. А след като изберяха нов папа, охраната щеше да стане още по-строга. Всичко това означаваше, че докато светът честваше избирането, той трябваше да тича из хосписа и в рамките на дванайсет-четиринайсет минути — в промеждутъка между тръгването на кучетата и връщането на кардиналите — да сложи бомбите.

Фон Нойрат категорично настояваше някои части от експлозивите да останат сравнително запазени, за да може да се проследи произходът им. Трябваше да се справят с редица трудности, докато получат необходимото — експлозиви, които техният сирийски дилър уверяваше, че са от оръжейния склад на Дар Хаджид, най-отчаяната и войнстваща групировка в Иран — и които не би трябвало да затруднят много намирането на първоначалния източник. Изборът на обектите за взривяване — третия и пети етаж, от друга страна, имаше връзка с разпределението по стаи, а също така с характера на сградата. Някои важни кардинали бяха на петия етаж. Най-добра възможност за оцеляване на отделни части имаше на третия. Както бе казал на фон Нойрат, с един удар два заека: печатът на Аллах върху жестокостта и повече места за техни хора в Кардиналската колегия. Беше проявил истински ентусиазъм при описването на подробностите по акцията.

При това ужасът, който подготвиха, ни най-малко не тревожеше Клайст, по-сложно беше с преките инструкции, които получавахе само той, когато обсъждаха с кардинала приготовленията. Обичайният протокол изискваше Блейни, Лудовизи и графинята да са в течение на всяка подробност. Но фон Нойрат бе заявил, че контактите по този въпрос трябва да се ограничат максимално. Макар това да изглеждаше странно.

Като стигна петия етаж, той измъкна набор скоби и част от плана на етажа и тръгна по коридора. Схемата беше учудващо проста. Във вътрешността на няколко вентилационни тръби и отвори в тавана, разположени в общото помещение, монтира скоби, като на всяко място изчакаше около минтута, та епоксидната смола да се втвърди. Същото бе правил този следобед и на третия етаж. Още едно или две минавания и всичко щеше да е готово.

После слезе на приземния етаж, кимна на охраната и каза:

— Всичко изглежда наред.

— Не сме и очаквали друго — отговори мъжът.

„Добре е да се чуват такива неща“ — помисли си Клайст, докато потъваше в нощта.

Като видя университетското общежитие, Пиърс си помисли, че в сравнение с тези малки помещения ватиканските му стаи са претрупани. Андракос настоя да пийнат по чаша преди да излязат; Пиърс прие с готовност, предвид преживяното през последния ден и половина. Чукнаха се над мъничката дървена маса в помещението, което минаваше за кухня, и обърнаха чашите на екс.

Пиърс се закашля и очите му се напълниха със сълзи. Беше пробвал „узо“, но това определено не беше „узо“.

— Наздраве — каза младият грък. — След това качествено питие няма да имате нужда от алкохол поне два дни.

— Е, значи всяко зло за добро.

Андракос се усмихна и напълни чашите отново преди Пиърс да може да каже „не“.

— Там, в планината, пият само вода.

— Мога да разбера защо.

И преди шофирането на Андракос го бе разтревожило, а пък сега, след две от тези чашки, изобщо не гореше от нетърпение да го

види отново.

За негова изненада алкохолът не промени много нещата. В действителност дори като че ли повиши умението му. Докато Пиърс се бе вкопчил в арматурното табло и в дръжката на вратата, Андракос караше из улиците, като задминаваше колите в следобедното движение с изключителна лекота. Дори успя и да му покаже арката на Галерии, двайсет метра изветрял от времето камък и мрамор, външната облицовка бе паднала, откривайки само един портал, на който бяха запазени няколко реда очукани барелефи: прозорец към римското минало на града.

— Малко напомняне за вашия дом — каза Андракос.

— Не прилича на Бостън — рече Пиърс.

— Не — рече Андракос, — имам предвид сегашния ви дом.

— Бостън би ви харесал. Само не забравяйте да си наемете кола.

Минаха по някакви тесни улички; бърз поглед към родното място на Ататюрк, потвърждение за това, че Солун е място за срещи между Изтока и Запада. Андракос бе доста приличен гид и с удоволствие разказваше мрачната история на града, осеяна с войни и бедствия, като постоянно подчертаваше, че независимо от това какво са се опитвали да наложат завоевателите, никога не са имали възможността да избегнат характерния гръцки отпечатък. Солун винаги е бил гръцки, а реликвите — римски, турски, арменски — проникнати от образа на елинистичното минало.

Чак сега Пиърс разбра, че вместо да отиват към планината, навлизат все по-навътре в града, и попита домакина си накъде кара.

— Отиваме за визи — обясни Андракос. — Без визи няма монаси.

След пет минути спряха пред Министерството на Македония и Тракия. Улица „Агиу Димитриу“ отговаряше на римския „Палацо Боргезе“, макар и в доста по-скромен размер и вид. Пепелявосивата сграда се издигаше малко по-навътре от улицата, една декоративна градинка със ситен чакъл водеше към стълбите на главния вход, пред които се издигаха колони и арки. Вътре фантазията на строителя бързо се изчерпваше — мрачни голи стени, врати, водещи към многобройни канцеларии, заедно с две странни съвременни фигури, които стояха на стража до входа. Далечен отзвук от игривите решения на Бернини, които се бе надявал да открие тук.

Андракос забърза към главната зала, като постоянно се здрависваше и кимаше на всеки. Същото беше и на втория етаж: гъркът говореше на малките имена; усмивки и помахвания го следваха по коридора. Очевидно Аниели бе избрала добре своя познат.

Стигнаха една канцелария в дъното на коридора и Андракос влезе, без да почука.

— Ясу, Станто — каза той и тръгна право към бюрото.

Човекът, седнал зад бюрото, вдигна очи — една леко състарена версия на Доминик, братско просветване в очите.

— Никога ли не чукаш, Ники? Можеше да има някой...

— Казах ти, че идвам. Трябват ни документи.

Чак сега по-възрастният Андракос забеляза Пиърс на прага.

— О, да. Здравейте — каза той на английски. — Заповядайте, влезте.

Пиърс пристъпи напред, впечатлен от гледката през прозореца — живописна черква, няколко издути купола над керемиден покрив, ясно указание за важното положение на Станто в министерството. Изглед, за който трябваше да се чака с години.

Доминик вече ровеше в купчините книжа на бюрото.

— Те не са в тези купчини — каза Станто, като се опитваше възможно най-добре да прикрие досадата си, усмихна се на госта, после взе документите от ръцете на брат си и продължи на съскащ гръцки: — Виж, Ники, не мога постоянно да уреждам за теб нещата в последната минута. Това е сериозна служба, а не туристическа агенция. Момчетата в планината могат да се ядосат.

— Там ме обичат — отвърна Доминик и намигна на Пиърс.

— Те обичат Бога, Ники. Теб те търпят.

— Едва ме търпят. — Доминик се засмя. — Между другото, професорът говори гръцки.

По-възрастният Андракос се поколеба, после се обърна към Пиърс.

— Ох. Разбира се. — Той протегна ръка. — Извинете. Константин Андракос. Обикновено не съм така...

— Няма нужда да се извинявате — каза Пиърс, като стисна ръката му. — Питър Селдън. Аз би трябвало да се погрижа за това. Моя е грешката, че оставих нещата за последния момент.

— Много сте любезен, че го казвате, професоре, но аз си познавам Доминик. Не му е за първи път.

Той отиде до един шкаф и извади някакви внушително изглеждащи папки. Пиърс забеляза, че и на двете е написано, че са документация на Светата общност на планина Атон. Носеха и характерния знак: голямата имперска емблема — двуглавият орел на Византия — в горния си край.

— Издадоха „диамонитирио“ само преди петнайсет минути. Мастилото сигурно още е влажно.

Доминик взе паспортите и като се опита да бъде самата любезност, попита:

— Ами корабчето? Осигури ли корабче, Станто?

— Да, осигурих ви превоза — отвърна с досада по-големият брат, като че ли се обръщаше към дете. — Ще ви чака в Уранополис. В Дафни ще ви посрещне брат Геннадийос. Каза, че вече ви очаква.

— Казах ти, че ме обичат.

— Мисля, че имаше предвид професора. — Той се обърна към Пиърс. — Генадийос ми спомена, че някога е работил малко върху свети Амвросий.

— Наистина ли? — Пиърс се усмихна. — Аз... просто нямам търпение да поговоря с него.

Доминик вече беше до вратата.

— Сигурен съм, че имаш още много работа. Не искаме да ти пречим.

— Ти никога не си искал такова нещо — каза по-големият брат. — Само че гледай да си сложиш ред в нещата.

Сто и трийсетте километра до Уранополис — така наречената Небесна порта, нещо малко по-голямо от село в основата на Атонския полуостров, им отнеха малко повече от два часа. Доста изненадващо, като се имаха предвид пътните условия.

— Веднъж го взех за час и четирийсет и пет. — Лицето на Андракос светна в усмивка, докато паркираха на една уличка, широка едва колкото да могат да отворят вратите на колата. — Един приятел твърди, че го е взел за час и половина, но е бил сам. Моят рекорд все още е валиден.

Той измъкна парче хартия, надраска нещо на него, после го остави под чистачката.

— Това е за хората, които живеят тук — обясни гъркът. — Просто им съобщавам кога ще се върнем, за да преместят колата, ако потрябва.

Пиърс забеляза, че ключовете останаха на таблото. Наистина различен свят.

Тръгнаха към следващата улица, малко по-широка и тук-там павирана, но определено нуждаеща се от поправка. Тя слизаше надолу през селото; малките къщички от двете страни приличаха на гигантски пясъчни стъпала, водещи към брега.

— Доста е пусто — отбеляза Пиърс.

— Повечето от лодките още са в морето. Но след час, когато се върнат и почнат да пият, ще е доста шумно.

— От онази огнена течност, която пихме при вас ли?

— Тя е като оризова водица в сравнение с тяхната пиячка — засмя се Андракос. — Не ща да ви кажа колко пъти съм идвал тук и не съм стигал до планината.

— Друг вид изследвания — усмихна се Пиърс.

Приблжиха се до една древна кула, издигаща се близо до водата. Два-три тесни прозореца гледаха от върха ѝ, тук-там мазилката се бе изкъртила, виждаха се тъмnochервените белези на тухления зид отдолу, но кулата се извисяваше, достатъчно горда с височината си — единственият знак на истинската цивилизация сред вечния декор зад нея.

— От това, което чух — отбеляза Пиърс, — може би е нужно нещо по-силно от узо, ако трябва постоянно да се занимавате с монасите. Казвали са ми, че са доста строга компания.

— Строги ли? Те приемат нещата толкова сериозно, че не позволяват в планината нищо женско. Нищичко. Нито коза, нито крава, нито кокошка. И това само защото преди хиляда години неколцина от тях имали приятелски отношения с някои от дъщерите на овчарите... Може би затова наричат мястото „Градината на Девата“.

— Не съм много сигурен — Пиърс се засмя — дали Светата Дева би била съгласна с това.

— Защо? Дори и нея не биха пуснали горе.

Стигнаха до брега и тръгнаха по един тесен мостик: дъските скърцаха под тежестта им. На края на пристана имаше малка кабинка, в която светеше една-единствена крушка. Андракос пристъпи напред.

— Ще се върна след минутка.

Вратата се затвори след него, последва шумен разговор. Пиърс пристъпи към ръба на пристана. За първи път бе останал сам.

Беше достатъчно да затвори очи и да се вслуша в пляска на вълните, да види дълбоко въздуха, смесен с аромат на мандарини и сено; или да присвие силно очи и да се обърне към слънцето, залязващо зад Беломорието, и към облаците, образуващи тънки червени ивици върху потъмняващото синьо на небето. Вместо това гледаше с широко отворени очи — всичко пред него блестеше, това го освобождаваше от всяка мисъл. Очите му се бяха спрели на една точка, може би на стотина метра разстояние, място на пълна неподвижност. На безтегловност. И за няколко мига той беше там, освободен от всичко около себе си, носещ се, плуващ във въздуха. Чувстваше как водата се надига около него, как залива главата и безсилно отпуснатите му ръце.

— Сега вече знаете защо монасите са дошли тук. — Андракос бе застанал до него. — И защо планината е тяхна.

Пиърс продължи да се взира в невероятната картина. Андракос също не се помръдна. После Пиърс се обърна; на десетина метра ги очакваше рибарска гемия с набит капитан с квадратна посивяла брада.

Гърция беше хубава, погледната отвсякъде.

Андракос отиде при кормилото да бърби с капитана и остави Пиърс да се любовува на изгледа на Атон откъм морето. Пиърс стискаше ръждивите перила, с нарастващо чувство за нищожност пред планината.

Това, което отдалеч приличаше на трева и дървета, скоро отстъпи място на оголени скали, стръмни склонове, спускащи се към морето камънаци, зелено-бели въглени, искрящи срещу вечерното небе. И там, където покривалото от дъбове и зелени храсти се опитваше да наложи волята си, широките склонове от назъбени стени се издигаха нагоре, за да осуят и най-агресивните им опити. Дори разпокъсаните парчета прозрачни облаци, носещи се отгоре, не можеха да се надяват на нещо повече от измамна надежда срещу суровия и недостъпен терен.

Богът на Атон беше отмъстителен Бог, изпитващ вярващите в него, нямащ желание да им предложи лесната си милост.

И все пак красотата на планината беше безспорна, не само заради гордото ѝ величие, но и заради нейната монолитност, тя беше

ръбът на разлома между морето и небето. Приличаше на извечно, първично чудо.

Пиърс стоеше, останал без дъх пред това величие, поразен от усещането за плът, за една жива, дишаща земя. Планината беше свещена, и не толкова заради това, че хората я бяха избрали за свое убежище, колкото заради допира си до божественото във всичките му аспекти. Святост, подчертавана от бруталността на природата.

Истината пролича още по-ясно, когато се видяха и първите манастири, съвършени хоризонтални форми, издигащи се над парцаливия хаос на планинското лице. Идеални редици от балкони и покриви, издигащи се над склоновете; камбанария, покрита с характерния византийски купол, стърчаща от замръзналата ъгловатост. Слънцето бе слязло много ниско, за да могат да се виждат подробности, но светлините отвътре образуваха съзвездие, очертаващо малкия град там горе. В неочаквани моменти гледката се изменяше, като откриваше странни отклонения от основната група манастири. Скоро те изчезнаха от погледа им и в далечината се появи ново съчетание; сега профилът на планината се очертаваше срещу вече потъмнялото небе. Някои от манастирите се бяха осмелили да се изкачат нависоко, оспорващи разликата между земята и звездите; други се бяха сгушили в малките долини; видът им беше като на поток от неукротена вода. Всеки от тях — място на съвършен ред, на хиляда години пълна отдаденост.

И той знаеше, че един от тях е пазачът на пергамента, чиято истина надхвърля прелестта и очарованието на самата планина. Като се загледа нагоре към небето, Пиърс разбра — може би за първи път — какво го е довело тук. И до какво се е приближил толкова близо.

Гемията вече бумтеше покрай брега. Погледът му се спря на върха на планината, забулен в корона от облаци. Дори и в тези вечерни часове можеше да се забележи, че блясъкът от единствения манастир в основата му огрява короната му със златно сияние.

„Свети Фотий“ бе на края на полуострова, най-таченото от всички места, запазено за най-най-светия от манастирите.

Капитанът намали хода и остави гемията да се плъзне към пристана на Дафни, селището, което беше в средата на острова — само дотам имаше право да ги води. Оттук щяха да поемат с муле или

камион, в зависимост от трудността на подстъпите към манастира „Свети Фотий“

Спряха. Андракос бутна на мъжа няколко банкноти, после грабна чантата си и слязоха на пристана. Мястото изглеждаше пусто, от градчето на склона долитаха слаби шумове, но не можеха да се съревновават с бодрото пърпорене на рибарската гемия, която потегляше обратно. Андракос заизкачва стълбите нагоре изненадващо тихо. Пиърс го следваше. Стигнаха до пътя. Той също бе пуст. Андракос пусна чантата си и седна; Пиърс направи същото. Все още не произнасяха нито дума. Очевидно тук в планината имаше други правила. Единственият звук беше от подрънкването на стъкло от някаква невидима таверна — няколко глътки преди последните лодки да потеглят назад, към Уранополис.

Не чакаха много дълго — скоро на шосето се появиха две подскачащи светлини. Андракос бързо се изправи и когато очуканият камион спря, намести чантата си на рамо и сложи двете си ръце зад гърба. Престореното нахалство в кабинета на брат му се бе превърнало в истинско уважение. Пиърс се стараеше да се държи като него и зае почтителна поза, когато монахът пристъпи да ги поздрави.

— Какви хитрини си замислил пак, Доминик? — засмя се брат Генадииос и потупа младия мъж по рамото. Носеше класическото черно расо на гръцката православна църква, монашеската му шапка бе накривена под някак войнствен ъгъл. Той прегърна Андракос. Ръцете му бяха големи и мускулести, валма косми се подаваха от ръкавите му. Пиърс забеляза дяволитата усмивка на младия мъж от Солун.

— Ами доведох него — отвърна той и кимна към Пиърс с познатото му вече игриво намигване.

Генадииос се обърна към Пиърс, сграбчи го за раменете, дръпна го към себе си и го целуна по двете бузи. Прегръдката му беше изненадващо мощна; двамата бяха почти еднакви на височина, но монахът беше с цели трийсетина килограмо по-тежък. Мекотата на брадата му изненада Пиърс.

— Професор Селдън! Какво удоволствие. Извинявам се за времето, което сте прекарвали с този тук, но животът е пълен с изпитания и никое не е по-мъчително от младия Андракос.

— Не е толкова лош, ако вече сте пийнали няколко чашки.

Генадиос избухна в смях, след това сграбчи врата на Андракос под сгъвката на лакътя си.

— Доминик е като отворена книга. Като отворена книга. — Той се обърна отново към Пиърс. — Не му позволихте да шофира, нали?

Преди Пиърс да може да отговори, монахът ги набути в камиончето. Предната седалка беше художествено произведение от напукана пластмаса и скоч-ленти. Притиснат в кабината, Пиърс предположи, че фордът е съществувал тук още преди самия Генадиос; ръмженето на скоростната кутия потвърди предположението му.

Карането през нощта не можеше да се сравнява с изгледа откъм морето; от време на време край пътя се мяркаха планинските склонове, тъмни под сянката на листа и храсталаци. В редките участъци, където растителността отстъпваше от пътя, можеха да видят за миг блясъка на звездите. Пиърс разбра, че без човек, който да познава пътя, шофирането по този маршрут е невъзможно. Светлините едва огряваха внезапните завои на тесния планински път. Дори и при двайсетина километра в час колата постоянно друсаше — съчетание от изровения път и отдавна повредените ресори — нещо, което правеше разговора им почти невъзможен. Чувстваха се като в спасителна лодка. Генадиос не спираше да разказва — очевидно всичко, което знаеше за свети Амвросий. Пиърс се усмихваше и кимаше, доловил от време на време дума или две.

Петнайсет минути след започването на лекцията монахът спря камиона.

— ...би могло да промени коренно възгледите ви за свети Августин. Както и да е — каза той и бутна с рамо вратата на кабината, като остави ключовете на арматурното табло — трябва да слезете откъм моята страна. Не искаме да ви изтървем от ръба на пропастта още първата нощ.

Пиърс надникна към внезапната урва, откриваща се отдясно, после се промъкна покрай волана и се присъедини към двамата, застанали до кабината на камиона. Генадиос му подаде един фенер.

— Останалия път ще извървим пеш.

Стръмното изкачване не предразполагаше към разговор. Тук дърветата и храстите бяха значително по-големи, пътеката беше широка колкото за едно муле, натоварено с припаси, а оплетените коренища ги принуждаваха да крачат предпазливо. Фенерите служеха

повече за да могат да виждат Генадииос, отколкото да осветяват околността. Откъм брега подухваше лек вятър, но Пиърс усещаше как започва да се поти под ризата — въздухът бе пропит с лятна влага. Чувстваше се добре от положените физически усилия и ако отпред не се чуваше учестеното дишане на Генадииос, би ускорил крачка, щастлив да потъне в забравата на физическото усилие.

Изкачваха се почти двајсет минути в плътно мълчание и накрая се озоваха на едно голо скалисто било. На петнайсетина метра надясно планината внезапно свършваше над пропаст, дълбока триста метра. Над стръмния склон надничаше пълна луна. Отдолу се дочуваше шумът на прибоя. От другата им страна се виждаше слабо блещукаща светлина.

Сградата на „Свети Фотий“ се издигаше току над тях.

— Оттук нататък е по-лесно — обади се Генадииос запъхтяно. — Има още двајсетина минути.

Беше абсолютно прав: след петнайсетина минути се изкачиха на едно възвишение и манастирът се откри пред тях. Бе значително по-малък от останалите „градове“ в планината, но все пак имаше много внушителен вид. Строга, права линия кипариси стоеше на стража пред външната стена, части от която датираха още от четвърти век. През годините повечето от падналите камъни бяха замествани с тухли или хоросан, архитектурните стилове се сливаха в някаква дива смесица. От всяка страна стената следваше релефа на планината — неравни стъпала, издигащи се високо по склона и изчезващи в гъстата гора, може би двеста метра нагоре; гледката създаваше представа за безглава костенурка, опитваща се да лети.

Но това, което привличаше вниманието, беше видът на фасадата. Две изработени от желязо врати — огромни щитове, опиращи в една каменна арка, висока десет метра — напомняха времето, когато монасите от Атон са били принудени да се сражават за живота и вярата си срещу постоянната заплаха — пиратите; над стената стърчеше дуло на топ. Дори надписът, изсечен грубо в каменната зидария на стените, съдържаше двойственото послание за убежище и за съпротива.

„Намери мир между тези стени и надени бронята на Любовта и Светлината.“

Като първа линия на защита на полуострова срещу атаки от морето — и винаги обект на разпри между далечни императори и

султани — „Свети Фотий“ много отдавна се бе научил да защитава самостоятелността си. Дори и сега се смяташе за най-изолирания сред общността, известен със своята откъснатост и уединение.

И все пак сега вратите бяха широко отворени, три или четири лампи във вътрешността на двора осветяваха последните няколко метра от пътя им.

Пиърс бе поразен от тишината. Не се появи никакъв монах, за да им поиска документите. Пристъпиха необезпокоявани до фонтана в центъра — малко басейнче със странно украсен водоскок. Представляваше молец се монах, водата изтичаше от очите му като сълзи. Пиърс го гледа втренчено няколко секунди. Не можеше да не си помисли, че тези сълзи са проливани за единствената и свята християнска църква, една наистина тревожна мисъл. Двамата му спътници загребваха пълни шепи вода, Генадиос плискаше шепи след шепи на врата си. Изкачването го бе поизморило. Чак сега Пиърс разбра колко е жаден самият той. Минаха няколко минути преди някой да заговори.

— Хубаво изкачване — каза Пиърс накрая. — Сигурно често минавате по тази пътека.

Монахът — дишаше тежко — изчака да се поуспокои и отговори:

— Два пъти през последната половин година. Не обичам катеренето.

— Не излизате много навън, така ли?

— Да излизам навън ли? Не разбирам.

— Е, след като слизате долу само два пъти...

— А, разбрах — рече той и усмивката се върна на лицето му. — Доминик очевидно не ви е обяснил. Аз не съм брат от „Свети Фотий“. Моят дом е Голямата лавра — добави той и посочи с пръст някъде на изток, — вторият по древност манастир, почти бебе в сравнение с този. Нашият е само от 963-та година. А „Свети Фотий“ е изграден около — как беше, Доминик, 384-та или пета? Никой не е съвсем сигурен. — Той отново се наведе над водата.

— Не е моят период — обади се Андракос.

— Това винаги е най-доброто извинение — каза Пиърс и сякаш видя пред себе си усмивката на Аниели.

Андракос понечи да отговори, после спря.

— Наистина го накарахте да млъкне с тази приказка — засмя се Генадиос. — Трябва да я запомня.

Пиърс почака и Андракос да се усмихне, после попита:

— Значи може да останем тук, така ли?

— Не бих извървял този път — рече Генадиос, — ако не бях сигурен в това.

— Всички манастири имат един вид политика на отворените врати помежду си — обясни Андракос. — Ако двамата с вас бяхме влезли тук сами, веднага щяха да ни попарят с вряла вода. След като сме с брадат човек обаче, те знаят, че всичко е окей. Самият аз никога досега не съм бил в „Свети Фотий“.

— Преди пет-шестстотин години — допълни монахът — не е било така. Сега, когато сме по-малко от две хиляди души във всички манастири, нещата са се поохлабили.

— Без този човек — Доминик постави възторжено ръка на рамото на Генадиос — не бих могъл да видя и половината от архивите, които ми трябваха за моя труд.

— И този човек — каза монахът и свали ръката на Андракос от рамото си — ми развали отношенията с половината игумени. Брат Тимотей от „Ставроникита“ още не ми говори.

— Това е защото е поел обет за шестмесечно мълчание — разсмя се Андракос.

— Това не е извинение.

Пиърс също се разсмя; звукът отекна в празния двор. В крайната сграда — странно натрупване на раирани арки, завършващи с кафяви надстройки и островърхи покриви — се забеляза някакво движение. Малка фигура се появи от страничната врата — още едно черно расо, крачещо към тях. Създаваше впечатление, че се плъзга по излъскания от времето камък.

— Виждам, че сте се справили без проблем — каза монахът, когато ги приближи. Генадиос рязко се обърна и дръпна мъничкия монах към приличните си на варел гърди — прегръдка, която почти скри човека, два пъти по-дребен от него. И все пак дребният монах устоя на огромната преса.

— Трябва да се изкъпеш — бяха първите му думи, когато се освободи от огромните обятия. — Нашият фонтан не е достатъчен.

Двамата се засмяха.

— Радвам се да те видя — каза Генедиос, докато ги запознаваше.
— Професор Селдън, Доминик Андракос, това е брат Никотей, библиотекарят на „Свети Фотий“, мъж с чудесно обоняние.

Лицето на новодошлия имаше почти женски черти, нежни, оформени като черни маслини очи, мека бяла кожа, изгубена в бръчките. Дори брадата му изглеждаше много мека. Ръцете му обаче издаваха годините, кафеникави и костеливи. Пиърс предположи, че Никотей е над седемдесетте.

— Обикновено не допускаме гостите да идват след второто ядене — всъщност ние въобще нямаме гости, — но Генедиос ни обясни, че работите върху свети Амвросий. Въобще не знаех, че е пътувал дотук.

— Именно за това съм тук, за да проверя — усмихна се Пиърс.

— Да. — Личеше, че очаква още обяснения. Когато никой не каза нищо, той кимна и се обърна и към тримата:

— Е, ще ви разведа по стаите. За нас вече е доста късно.

Пиърс щеше да спи в последната от килиите, които обиколиха — всичките бяха застлани с големи гладки плочи и стените им бяха искрящо бели. В неговата имаше малка маса и желязна кушетка под единствения неголям прозорец. Крилата на прозорците бяха широко отворени, във въздуха се носеше аромат на зрели маслини.

Както бе направил за Генедиос и за Доминик, монахът извади две купи от шкафа до вратата, едната пълна със сушени плодове и ядки, другата с миришещ на рози локум, и ги сложи на масата.

— В случай че огладнеете през нощта. Ние ставаме преди изгрев слънце, първата молитва е в четири. — Той се обърна, после спря. — О, исках да ви попитам — вие православен ли сте, или еретик?

Това бе въпрос, който Пиърс се надяваше да избегне. Знаеше, че малцината, на които позволяват да стъпват на планината, без да са от гръцката православна църква, са безобидни туристи. Онези, които искаха да преглеждат древните ръкописи, бяха подлагани на много строга проверка. Твърде дългата история на изчезващи документи, които по някакво чудо по-късно се появяваха в Британската библиотека и във Ватикана, бяха направили монасите оправдано подозрителни. Недоверието към католиците граничеше с мания.

— Католик съм — отвърна Пиърс.

— А, разбирам. — Изражението на Никотей остана непроменено. — Колко жалко за вас. — Той отново тръгна към вратата

и отново спря. — Няма да разгласявам това. Някои от братята са доста чувствителни на тази тема, включително и игуменът. — Усмивка. — Но ще ви осигурим достъп до ръкописите. Бих се радвал да разбера какви са връзките на свети Амвросий с нас тук. — И излезе и тихо притвори вратата.

Пиърс остави раницата на леглото и пристъпи към прозореца. Светлината бе някак призрачна. Усещаше полъха на нощния въздух над зданията; луната се криеше зад тях. Дори при тази бледа светлина можеше да види манастира и склоновете на планината, които като че ли се доближаваха до килията му на третия етаж.

Манастирът беше доста по-голям, отколкото си бе представял; имаше широки празни пространства, разпростиращи се на невидими разстояния, всичките оградени от разнообразното строителство на петнайсет века архитектурна еволюция. Надясно, недалеч от него, фонтанът продължаваше безкрайно си шуртене, ромоленето на водата се носеше с ритъма на дишане; само случайното прошумоляване на листа нарушаваше тишината. Докато продължаваше да гледа, видя Никотей да се появява във вътрешния двор; монахът се движеше бавно, като гасеше лампите. Стана тъмно, с изключение на едно-две кандила, блестящи в някои от горните прозорци — молитви през късния вечерен час, послания, отправяни в последната минута.

Пиърс нямаше представа за по-голямата част от това, което все още тънеше в мрак. Бързата обиколка на Никотей беше именно това — бърза. Един-два от по-малките параклиси, магерницата, библиотеката — всичко в тиха последователност; само последната, както забеляза Пиърс, беше заключена.

— Имаше един инцидент — обясни монахът. — Преди няколко години, в Голямата лавра. — Нападатели с оръжия, бяха дошли с моторници. Откраднаха ръкописи, златни реликви, дори няколко икони. Заловиха ги, но злото бе сторено, много ценни илюстрации бяха разкъсани и унищожени. Сега през нощта държим тези врати заключени. Не бих искал да е така, но какво може да се направи?

Пиърс с облекчение научи, че останалата част от манастира остава отворена. От бележките на Аниели знаеше, че няма нужда от библиотеката и ръкописите ѝ.

За нещастие, това бе всичко, което знаеше. Малко от това, което виждаше сега, имаше прилика с набързо надрасканата от нея карта. През деветте столетия много неща се бяха променили, повечето от сградите бяха допълвани през четиринайсети и петнайсети век, докато други — през златната епоха на царете, когато руското православие бе взело Атон под покровителственото си крило. Единственото нещо, свързващо древния „Свети Фотий“ с по-съвременните му продължения, беше външната стена — равнобедрен триъгълник; входните врати бяха разположени в центъра на основата му. Той се надяваше, че изчисленията на Аниели са достатъчно точни, за да го отвеждат от двора с фонтана до „Криптата на Закрилника“, помещение, разположено някъде в подземията на една от най-древните съществуващи постройки.

И все пак беше странно, като си помислеше колко близо се намира до скритото в криптата, колко дълго този пергамент бе чакал да бъде намерен.

Ако, разбира се, все още бе тук. И ако Аниели бе дешифрирала свитъка правилно. Твърде много „ако“.

От морето полъхна тих ветрец, довя още мирис на маслини и мента, нежно напомняне за света, който обитаваше сега. Лицето на отца от „Сан Бернардо“ се появи пред очите му, старческите рамене, молитвата, прошепвана от изсушените му старчески устни. Пиърс си помисли, че тук би му харесало.

Обърна се към леглото и забеляза расото, закачено до вратата — очевидно предпочитано облекло дори и за гостите. Чудесно. Щеше да си почине един час, а после да тръгне. По-добре беше да го направи, докато всички спяха.

Защото трябваше да се върне преди първата молитва.

„О, съществуващ в самата истина.

О, който си във вечната и пълна истина.

Невидим за всички освен за мен.

Невидим за всички.

Ееема, Ееема, Айо.

О, самосътворен, ти, който си съвършен и свободен.

дойдох да те позная и да се смеси с твоята непреходност.

Аз препасах бронята на любовта и светлината.

И станах просветлен.“

Коленичилото шестнайсетгодишно момче стана, като се опитваше с всички сили да прикрие облекчението си. Това беше последната от молитвите, които трябваше да изрече наизуст. Останалото можеше да продължи и насън, както го бе правил през последната половин година. Подготовка за подготовката.

Беше красиво сресан на път. Избърса няколко капчици пот, събрали се около веждите и устните му. Докато тази сутрин се обличаше в хотелската си стая, се бе надявал, че въздухът тук долу ще е по-хладен — четири етажа камък под бронята на Деветдесет и четвърта улица, достатъчни, за да не допуснат жегата отгоре. Но не беше очаквал, че робата на посвещението ще е толкова дебела.

Чак сега малкото момче от Охайо разбра колко малко знае за нюйоркските лета.

Заедно с него чакаха шестима други, стъпили на беама, издигнатата платформа в центъра на подземиято; лицата им бяха осветени от трепкащата светлина на факлите, закачени по стените. По стените висяха няколко много стари гоблени с повехнали цветове. Ако избраните бяха искали да придадат на церемонията нещо като средновековна патина, можеше да се каже, че бяха успели. Юношата стоеше прехласнат.

— Вие вече се намирате в орбитата на Светлината — пропя триото избрани, което стоеше плътно зад новопокръстените.

— И нека сред вас да мога да живея в мир заедно със светците — отговориха те вкупом.

— И ние ви приветстваме с добре дошли. Нека Светлината бъде в гърдите ви, недостижимата Светлина, знакът на пророците да бъде с вас.

— О, Иесей — Мазарей — Еседекия.

— О, Мани Закрилнико, пророк на пророците.

— Вечно съществуващ в самата истина.

— Ееема, ееема, айо.

Принцепсът — най-висшият от избраните — мина зад тях, като ритуално поставяше ръце върху раменете им, в мълчалива молитва. Носеше нещо като бял памучен шал, праметнат над главата му и спускащ се до коленете му — далечен братовчед на еврейския талис с изключение на липсващите еврейски надписи по колана. Дори и начинът, по който бе ушито това одеяние, издаваше връзката с миналото и с Аарон. Когато свърши с докосването, принцепсът целуна всекиго по бузата и направи кръстен знак на челата им — и знака на тристенника върху гърдите им. Едно по едно момчетата слизаха от беама и заемаха местата си сред трийсетината седнали в каменната зала. Юношата се върна при баща си.

Нямаше поздравления. Нямаше приветствия.

Когато и последният от тях седна, принцепсът свали шала от главата си и го сложи на раменете си. Всички видяха, че това е Джон Джоузеф Блейни.

— Нека си припомним Първичната вечност — каза той и събраните се изправиха. — Дълбоката... — започна Блейни.

— Съвършеният отец, първичният извор и предшественик — отвърнаха те.

— Тишина.

— Обручените. Мисъл, любов.

— Интелектът.

— Единствено сътвореният, родителят и източникът на целостта.

— Истината.

— Обручените.

— Словото.

— Отецът и изворът на пълнотата.

— Животът.

— Обрученият.

— Човешкото същество.

— Човешкото същество.

— Църквата.

— Обручената.

— Това са първичните Вечности. Чрез тях свързваме нашите стремежи с Твоето познание; чрез нашето познание ние сме свързани с Твоята воля. В името на Ощеца на Величието, който е в царството на Светлината. В името на Могъщия космос, който носи спасението ни. В

името на Мъдростта на вековете, която се връща, за да възроди целостта на църквата ни.

— В името на Отца, Силата и Мъдростта.

Блейни се върна към един малък подиум в центъра.

— И нека си припомним „Съвършена светлина, Истинско възнесение“.

И отново гласовете започнаха:

*В Съвършената светлина, в Истинското възнесение
мога да се открия пред онези, които ме търсят.*

*Като ме познаят, те се завръщат при себе си,
обгърнати от светлина, за да се изкачат към вечността.*

*Защото искам да просветля вашето просветление;
защото ще се възнеса с вашето възнесение;
ще ви обединя във вашия съюз.*

*Защото аз съм богатството на светлината,
аз съм паметта за целостта...*

Момчето продължи да произнася молитвата, но умът му се рееше. Откакто се помнеше, беше заучавал молитвите, ритуалите, които го подготвиха за днешния ден; баща му беше неговият водач. Винаги в пълна изолация, толкова различна от повърхностната неделна служба, когато наблюдаваше как баща му играе ролята на проповедник, застанал зад амвона и проповядващ думи, които бяха толкова далече от истината.

И докато умът му препускаше, същото правеха и очите му: оглеждаха лицата наоколо, много от присъстващите познаваше от съседните градчета — Дейвънпорт, Кентън, Елмсфорд — и никого от тях досега не бе свързвал с изолирания свят, който споделяха той и баща му.

До днес.

Пътуването на север към избраните. Денят на просветлението. Членство в неговата клетка.

Сега всичко щеше да се промени. Вече му бяха говорили за това. Как, все още не знаеше. И той стоеше между своите братя и повтаряше думите на „Съвършена светлина“, макар че не всички разбираше.

Ееема, ееема, айо.

Всичките плодове бяха ометени, купичката с локум — облизана. Беше по-гладен, отколкото бе предполагал, а храната беше много по-добра, отколкото бе сметнал отначало.

Като изчака и последното кандилце да угасне, Пиърс навлече расото и излезе в открития коридор, оформящ триетажен атриум. Ръкавите му бяха малко дълги, макар че бяха идеално мяето за прикриване на бележките, които държеше. Не че предвиждаше нещо, но все пак листовете не биваше да се виждат, ако случайно се появеше някой.

Опрял ръка в стената, той бавно напипваше пътя към стълбите. Луната се бе показала иззад облаците и правеше всички стъпала освен последните относително безопасни. Когато излезе от спалните помещения, откри една тъмна ниша и запали фенера, като се стараеше да го държи ниско, при коленете си. Нямаше шапка и брада, но със светещия фенер — ниско, а не по-нависоко — можеше да види къде стъпва, без да хвърля светлина върху лицето си.

Тръгна през двора към фонтана — най-откритото място, доколкото си спомняше.

Стигна приютяващата сянка на големите порти и спря, за да се ориентира.

Сградите, които бе гледал отгоре, сега се оказваха притиснати една до друга, нещо като кръстовище от постройките; луната хвърляше малко светлина, но достатъчно да се виждат очертанията им. Треперещите ѝ отражения, уловени във фонтана, изглеждаха като разлята вода в бледожълто и бяло, а зоната, където тя не стигаше, бе по-тъмна. Привлечен от спокойствието на манастира, той чувстваше, че свиква с него. Разбира се, виждаше само малка част пред себе си, но различията между картата на Аниели и действителното разложение като че ли изчезваха, пространството не беше толкова компактно, вече беше по-разбираемо, той имаше растящото усещане, че може би ще намери знаците, споменати в свитъка. Или може би това беше само вярата? Каквото и да беше, той измъкна листовете от ръкава си, погледна първите няколко и продължи.

Беше забележително колко много бе разбрала от текста, или по-скоро колко бяха способни манихеите да скрият толкова неща в

молитвените си слова. Половината от бележките за „Свети Фотий“, отнасящи се до оставените указателни знаци, несъмнено бяха намерени сполучливо и се запомняха лесно: извивки във външната стена, древни парчета дялан камък, вкопани в земята, склончета и падини покрай стената, които не можеха да бъдат объркани от сгради или изкопни работи. Неща, за които манихеите бяха знаели, че ще издържат на времето.

И, разбира се, както Аниели бе обещала, данни за разстоянията между тях. Като следваше линията на стената вляво, той извървя предписаните трийсет и пет крачки до един сводест вход, разположен срещу малка маслинена градина, точно както описваха бележките. Пиърс осъзна колко по-висок е съвременният човек от хората, живели през десети век, когато трябваше да се приведе силно, за да мине през отвора. Все още наведен стигна при следващия указателен знак, упоменат извънредно странно — „време, заключено в камък“ — първият от двата слънчеви часовника, поставени в отсрещния край на градината, сред овощните дървета. И маслиновата горичка, и плодната градина предлагаха плетеница от пътеки, но само едната, водеща нагоре, беше определено стръмна. Тръгна по нея, мина покрай един малък извор и се озова до външната манастирска стена.

И тук за първи път срещна препятствие. Няколко минути не можеше да открие серията стъпала, описани като „вдлъбнатини в голямата преграда“. Ръцете му опипваха стената и той все повече и повече се тревожеше, че по някакъв начин е пропуснал важна следа. Като се бореше с буйно прораснали бурени, накрая успя да намери първото стъпалало, после второто, и да напипа останалите толкова добре вкопани в стената, че ако не знаеше какво търси, щеше да ги пропусне. Дори когато се катереше по тях, трябваше да ги опипва едно след друго — светлината на фенера не му беше достатъчна. На средата осъзна, че ако не бяха тези стъпала, никога нямаше да намери пътя през тази група сгради строени, както преценяваше, през тринайсети — четиринайсети век и разположени покрай стената. Как манихеите още през десети век бяха знаели да избегнат онова, което щеше да остане незастроено пространство, бе загадка, която оставяше на другите. Продължи да се катери.

Когато стигна върха на стената, усети повей на вятър; ръката му беше върху гладката повърхност на камъка, тялото му бе напрегнато.

Замръзнал за момент, почувства, че не може да не отправи дълъг поглед към хоризонта — такава огромна експлозия на звезди, че бе принуден да приклекне, за да не загуби равновесие и да не падне през ръба. Морето тихо шумеше някъде далече долу — ритъм, съзвучен с безкрайните мигащи светлинки горе. Опита се да се изправи, но тялото му отказваше, омаяно от съвършеното съзвучие на светлината и мрака. Въпреки всичките си съмнения — и страховете си пред манихейския аскетизъм — Пиърс все пак трябваше да признае единствената осезаема истина в момент като този.

Толкова близо до небесата, колкото са могли.

Отзвукът от гласа на Аниели го извади от омаята. Той се огледа отново и забеляза втората поредица стъпала от другата страна на сградите. Приведен, мина по ръба на високата стена и заслиза.

Озова се в друг двор, мина през него и стигна до мостче, дълго не повече от три метра. Под него течеше поточе — повече камъни, отколкото вода — чуваше се слабото му шуртене, но самото то не се виждаше. Провери бележките; не се споменаваха за мост. Очевидно това беше някакво „скорошно“ допълнение. С указание да следва потока той постави ръка върху дъските на моста и скочи на около метър и половина надолу; краката му нагазиха в тиня и кал; внимаваха да държи фенерчето високо. Ставаше все по-трудно и по-трудно, камъните бяха хлъзгави и едва пазеше равновесие. След четирийсетина метра отново излезе на брега.

Разбра, че това, което от прозореца на килията му изглеждаше сблъсък между дърветата и каменната зидария, е някогашното сърце на манастира — сгради, оттеглящи се все по-далеч и далеч в миналото. И колкото повече напредваше, толкова повече чувстваше самотата им: много от тях бяха изоставени, спомени за времето, когато „Свети Фотий“ е приютявал зад стените си петстотин монаси. Сега бяха само около осемдесет, всяка година броят на погребенията растеше, болестта на „съвременните момчета“, както я бе нарекъл Никотей — изкушението на Солун — растеше в епидемични пропорции. Старите монаси си отиваха от този живот, новите бягаха и сградите оставаха самотни и пусати. Състраданието му беше само символично. Колкото по-малко монаси имаше наоколо, толкова по-малка бе и опасността да се сблъска с някого от тях.

Всичките му подобни грижи се изпариха на върха на краткото изкачване, когато се изправи лице в лице с два реда колони: зад тях се виждаше фасада.

Сърцето му затупка.

„Две редици по осем ще пазят Криптата.“

Пергаментът го очакваше някъде между тези стени.

Огледа се и разбра защо манихеите са избрали това място за скривалище — то се намираше точно в средата между трите външни стени. Нещо повече, беше проектирано по такъв начин, че както можеше да разбере, подходът към него беше възможен единствено по пътя, който бе изминал. Задната и страничните стени на постройката като че ли израстваха от планината — полуизваяна скулптура, изникнала от скалите. Само предната колонада беше построена напълно — „двойната редица“ с извит портал по средата. Пиърс извади от ръкава си последните няколко листа и ги погледна.

Четири покрити ходника образуваха малък четириъгълник; във вътрешността му бе оформено дворче, обрасло с бурени. За разлика от другите постройки, които бе видял досега, тази силно напомняше за древното римско минало — сграда, която спокойно можеше да е била тук още преди манихейското присъствие в „Свети Фотий“. Той тръгна покрай арките отляво. Камъкът бе изронен от вековете, но дори в тази призрачно слаба светлина можеше да се видят строгите форми на всяка колона, пиедесталите, свързани отдолу с ниска стеничка. Между камъните си бяха пробили път увивни растения, навсякъде се виждаха лишеи и петна мърсотия. Тук-там попадеше на прозорец или врата — стаите също говореха за отдавнашно забвение; въпреки това на места се виждаха следи от древни мозайки — тук част от разпятие, там ръката на Светата Дева — всички проблясващи, когато светлината на фенера падаше върху тях. От различните размери и форми на килиите ставаше ясно, че мястото някога наистина е приютявало някаква особена независима общност, много по-различна от монасите, събрани в един обикновен манастир.

Следващото потвърждение го очакваше на третия ъгъл от четириъгълника — вход към подземие, нещо много необикновено за манастир от онази епоха. Вита стълба, скрита в миниатюрна ротонда, водеше надолу. Имаше осемнайсет стъпала. Бележките отново сочеха верния знак.

Проблемът беше в последните описани подробности. Финалните „два ключа“ бяха загадъчни, абстрактни фрази, без никакви определени указания. Това му беше направило впечатление още в автобуса. „Онзи, който влезе, може да види Светлината“, следвано от също така неясното „Неподвижният, готвещ се да размахва крило“. Първото може би беше от Евангелието на Лука, но все пак това не помагаше да се отгатне конкретният смисъл. Второто беше още помъгляво. Надяваше се, че по пътя ще разбере поне едното от тях — иначе защо трябваше да се подготвя толкова подробна карта, ако двете последни важни неща бяха оставени зашифровани? Беше изправен пред две възможности: или манихеите смятаха фразите за достатъчно очевидни за тях самите, или бяха решили за последен път да използват „скритото познание“, та нещата да бъдат по-интересни. Докосване до гносиса откъм горчивия му край. Ако обичаше да се обзалага, Пиърс по-скоро би заложил на последното, което означаваше, че ако иска да открие пергамента, трябва да започне да размишлява като манихей.

Стигна до края на стълбата. Светлината на фенера само подчертаваше изоставеността на мястото. Беше достатъчно все пак, за да забележи, че долното ниво е истинско копие на манастира отгоре, с изключение на централния двор, който тук беше купчина масивен камък. От отвора на стълбата се разделяха два коридора, първите две страни на четириъгълника, изчезващи в прашната пустота. Звуците на нощта, които го бяха придружавали досега, бяха изчезнали; тук цареше абсолютна тишина, съчетана с гъст, лепкав мрак.

Той закрачи по коридора наляво, очите му оглеждаха стените — неравен камък, изсечен от планината. От време на време се появяваше ръждива стойка за факли, неизползвана от столетия, парчета разядено желязо, увиснали на разкъртени клинове. Колкото до килиите, те следваха на равни разстояния, на шест до осем крачки една от друга, с малки отдушници горе, мръсни подове долу. Изненадващо беше, че някои от тях пазеха слабия мирис на изгорени листа — защо бе така, не можеше да си обясни — внезапните спомени за огньовете, палени на открито, бързо изчезваха под влиянието на мястото. По-трудно бе да се определи за какво са били използвани помещенията — складове, молитвени килии, дори за някакви ритуали — отново тук-там проблясваха парчета мозайка. Прекара няколко минути да разглежда мозаичните плочки, като се надяваше да види нещо, което да го покани

„да влезе“ и „да види Светлината“, но нямаше нищо. Само нова редица килии, която го върна към мястото, откъдето бе тръгнал преди малко.

Без да губи увереност, той поднови крачките си. Когато за втори път стигна до стълбите, се опря до камъка и притвори очи. Трябва да помисли. Къде биха могли да го скрият? Тишината отново го върна към бележките. „Това е игра за тях“ — помисли си той, докато гледаше страниците. „И как ли са скрили «познанието»?“ Като нямаше какво друго да прави, преброи древносирийските букви. Трийсет и пет. Нямаше късмет — килиите бяха дващест и две. Очевидно манихеите не бяха обръщали голямо внимание на нумерологията. „Гледай думите. Трябва да е скрито в думите.“ Продължи да зяпа фразата. „Онзи, който влезе, може да види Светлината“. Светлината. Знаеше, че не са използвали метафора, нито духовит намек, а са имали предвид нещо осезаемо, реално. Светлината беше истинска. Влез и я открий. Очевидно в случая не бе така. Тогава какво тук съдържаеше светлина? Започна да се чуди дали не е изпуснал нещо характерно по пътя.

Започна да се притеснява. Очите му бяха вперени в черното пространство. Стоя така почти минута, мислите за бележките постепенно се изместваха от потискащата обстановка — студени хлъзгави стени, безжизнени килии, част от древно подземие, предадено на разруха, изоставено от всички. Това, което преди малко бе смятал за парчета от някакъв пъзъл, сега му изглеждаше много по-объркана действителност; чувстваше се изолиран от всичко живо. Подтиквани от дълбоката самотност на мястото, тези представи нахлуха в главата му в объркващ поток, толкова завладяващи, че той почна да губи всяка надежда и желание да поднови опитите си. Сърцето му биеше силно. Той инстинктивно обърна глава надясно и светна с фенера; искаше да се увери, че и другият коридор е празен. Всичко, което се виждаше, беше танц на прахен въздух, играещ в светлината на фенерчето. Зад него беше пълен мрак, населен с детски страхове; дробовете му се стегнаха, той изпита свръхсилно желание за светлина, истинска светлина, за да се освободи от това трескаво вцепенение.

И докато се бореше със себе си, внезапно изпита чувство на съвършена яснота.

„Онзи, който влезе, може да види Светлината.“

В същия момент осъзна какво точно означава фразата. Напътствието, което бе търсил. То не бе споменато в пергамента; то се отнасяше до самата светлина. Истинска светлина, която да унищожи мрака и да разпръсне страховете. Светлина в най-осезаемата ѝ форма, дори и за един манихей.

Всичко, което трябваше да направи, бе да потърси източника ѝ.

Сърцето му се поуспокои, въздухът отново стана поносим за дишане, мисълта за новата възможност прогони нахлулата паника. Като си помисли отново за последните петнайсет минути, той разбра, че източникът не може да е в нито една от килиите; беше ги разгледал много добре, за да пропусне нещо толкова очевидно.

Така ли беше всъщност? Внезапно му дойде наум, че може би светлината, която търси, се нуждае от пълен мрак, за да се покаже. Всякава сянка само би объркала манихейската представа за светлината и мрака като абсолютни противоположности. Фенерът бе развалил тази чистота.

И като в акт на манихейска вяра той го изключи.

Трябваша няколко минути, за да привикнат очите му. Странно как, но в непрогледния мрак постепенно го обхващаше чувство за удобство, тялото му бе някак по-неопределено, невидимо, по-скоро част от камъка, а не нещо противоречащо му. След като вече не бе ограничен от кръга светлина, той можеше да потъне в черния мрак, сигурен в прегръдката му — растящо уважение към изтънчения афинитет на манихеите към двете противоположни царства.

Когато се появи първата светлинна, той реши, че очите му правят номера, не заради самата светлина, а заради разположението ѝ. По таваните на двата коридора бавно се появиха тънки бели линии, паяжинообразни черти на равни интервали, като че ли стотици паяци бяха решили да правят странна дълга мрежа. В жълтеникавата светлина на фенера те не можеха да бъдат забелязани, но сега издаваха някакъв първичен светлик на фона на черната повърхност. Той се отправи към първата и прокара ръка по тавана; светлината очерта формите на ръката му. Той събра пръсти към насрещната стена, като очакваше да улови светлината. Вместо това лъчът изчезна и той с изненада видя, че светлината блести по кокалчетата му. Поразен, Пиърс се обърна към „вътрешния двор“, оформен от голямото парче скала. Светлината се излъчваше оттам.

Той прокара пръсти по горния ръб на камъка и откри, че в него има малки дупчици. Всеки път, когато покриваше някоя, изчезваше някоя от светлинките, а когато махнеше ръката си, се появяваше пак. Не беше обръщал внимание на гигантското парче скала в центъра на четирите коридора; сега забрави всичко друго. Запали фенера, започна да оглежда шуплестия камък и откри нещо още по-любопитно.

Издялани в скалата личаха гръцки букви, скрити под дебел слой прах. Като изтри мърсотията, видя надписа — стих от Библията. За одеждата на свещеника. Бронята на Бог. Както стъпалата, които бе открил по манастирската стена, така и буквите бяха издълбани така хитро, че на практика се сливаха с контурите на скалата. Сърцето му отново се разтупка. Няколко стъпки по-нататък — нов стих. Този беше от Стария завет. Обиколи и четирите страни, но така и не намери никакъв намек за евангелист Лука.

Изведнъж се сети колко е глупав, за малко не се удари по главата. Стиховете на Лука, разбира се, не бяха написани явно. Тук също нещо беше скрито в текста. Като се водеше от „Съвършена светлина“, той отново прегледа стиховете, този път внимателно вглеждайки се за акростих. В края на втората стена стигна до букви, скрити в един пасаж от Апокалипсиса — хитроумната хватка не му избегна. Още веднъж прочете гръцкия надпис отдолу нагоре:

„Онзи, който влезе, може да види Светлината.“

Отдръпна се и огледа мястото около стиха. Повърхността на скалата приличаше на миниатюрен планински хребет, пукнатините изглеждаха като реки и поточета, пресичащи стените му. Вдигна високо фенера и се опита да открие в отворите някакъв механизъм, но нямаше нищо. „Нито път през, нито път отгоре.“ Пресен спомен. Почти безцелно прокара пръсти над надписа, като въобще не очакваше нищо. Обърна специално внимание на думата „Светлина“, като натискаше всяка буква, като че ли те по някакъв чудноват начин можеха да го преведат през дебелата стена.

Тъкмо се готвеше да се откаже, натискайки последната, когато почувства, че нещо поддава, и миниатюрното „С“ потъна по-дълбоко в камъка. Момент по-късно чу шум и цяла част от скалата мръдна на два-три сантиметра назад, движена от невидим механизъм. Той отстъпи и загледа невярващо как с цяла поредица щраквания на невидими механизми се оформя рамка на врата. Забележително

инженерно творение! Щом вратата се отвори достатъчно, той се провря през нея.

Светлината, внезапно бликнала отвътре — млечнобяло сияние, много по-чисто и ярко от всичко, което бе очаквал, го накара да замижи. То като че ли излизаше от стените, застинала маса от безупречно гладък камък. Право пред него шест стъпала водеха към пода, който блестеше по същия начин както извития таван. Той заслиза надолу, като прокарваше ръка по близката стена — студена, влажна, лепкава. Оставяше впечатление за нещо първично, като че ли бе извадена от самото сърце на планината. Даже когато зърна истинския източник на светлината — факли, поставени в отсрещния край на светилището — продължи да се чуди на ефекта на скалата. Това, че пламъците говореха за скорошно посещение на някой друг, не го притесняваше. Вместо това се загледа във факлите, твърде слаби, за да могат да предизвикат толкова силна светлина. По някакъв начин стените, таванът и подът поглъщаха светлината им и я връщаха с допълнителна яркост.

Светлина струеше от шестте гоблена, окачени на четирите стени.

Като остави за момент геоложката загадка встрани, Пиърс опипа гоблена, който бе най-близо. Доста вехт — ранно средновековие в най-добрия случай, — той като че ли показваше Възкресението на Христос: едно агне, заспало в долния десен ъгъл, ангели от двете страни, очакващите го горе небеса. Христос благославяше всички, докато се възнасяше, облаците се разтваряха пред Него, лицето и снагата Му бяха по-закръглени, отколкото обикновено. Още по-любопитно бе, че Той носеше плаща на мистик от Стария завет, а в дясната си ръка стискаше книга, покрита с астрологични символи.

Отначало Пиърс приписа тези необикновени странности на византийския стил, но колкото по-дълго гледаше, толкова повече разбираше, че по-голямата част от сцената е иконоборческа — Богородица не се виждаше никъде, апостолите подозрително отсъстваха. А светлината, излъчвана от Христос, беше спираловидна. Той бавно осъзна защо всичко е така. Това не беше Възкресение, а Небесно възнесение. Не Христос, а манихейски пророк. Енох. Кой друг би държал книгата на „Небесната физика“? Огледа се из помещението. Всеки от гоблените разкриваше подобна история на Сит или Енос, фигурите почти не се различаваха една от друга. Само един

бе по-различен — най-големият, окачен на задната стена, представящ мъжка фигура два пъти по-голяма на ръст от останалите. В отворените шепи на мъжа стояха миниатюрни образи на другите пророци, тъничките им аури се губеха в блясъка му.

Мани, Закрилникът, по-велик и голям от живота.

От своята извисеност Великият пророк гледаше надолу към залата, от всяко негово отворстие се излъчваше гносис като поток от букви и символи, втъкани в плата; взорът му беше насочен към една издигната платформа в центъра на помещението. Погледът му определяше нейното значение. Пиърс последва ключа на Мани и тръгна към нея.

Серия от дървени скулптури, всяка висока не повече от половин метър, обграждаше четирите страни на амвона — византийски фигури, издялани от тесни дървени парчета, по лицата и ръцете им личаха жълтеникави и сини цветове. Изглеждаха като типични източноправославни икони; очите бяха вперени в гоблените, всички бяха в класическата поза на примирена благост. Но между тях имаше и различия — жест на ръка, наклон на глава — достатъчни, за да привлекат още повече вниманието на Пиърс. Като минаваше от една към друга, той разбираше колко много всъщност се различават; всяка фигура носеше нещо характерно: маслиново клонче, притиснато до гърдите, венец от цветя, поставен върху бръснатата глава, тъничка книга в дясната ръка. Книга? Веднага се обърна към гоблените, осъзнал връзката. Всяка от фигурите представляваше една от тези на стените. Както свети Йероним със своя лъв или света Катерина с нейното кросно, манихейските пророци се различаваха със своите пристрастия.

Но докато гоблените бяха шест, статуите около платформата бяха седем. Пиърс бързо сравни фигурите с изображенията на гоблените. Най-странната очевидно не се връзваше нито с едно. Първо го смути късата коса и липсата на брада. Чак когато се взря по-отблизо, видя белезите на дланите. Иисус като пророк. Иисус като продължение на линията, водеща към Мани. Защо? Той бе отричан, Небесното Му възкресение оставаше загадка. Може би само за да потвърди повисшестоящото положение на Мани? Пиърс не можеше да отговори. Това обаче, за което се сети, беше много по-изумително.

Сравнен с другите, Христос оставаше свързан със земята, статичен. Неподвижният.

Пиърс трябваше само да му помогне да „размаха крила“.

Остави фенера на платформата и клекна. Плащаницата стигаше до земята, подаваше се един сандал, достатъчен, за да открие ръждясал пирон, забит през ходилото. Отначало Пиърс реши, че това по-скоро е допълнително хрумване на скулптора, символ на последното страдание на Христос, но като погледна по-отблизо, разбра, че пиронът закрепва статуята към каменния под. Огледа и другите фигури; всяка беше прикрепена с една-единствена метална скоба към платформата отзад. Само при Христос беше различно.

Пиърс легна по корем и започна да разглежда пространството от няколко сантиметра между фигурата и амвона. Не откри ключалка, нито освобождаващ механизъм. Изправи се на колене, постави ръце около кръста на статуята и леко се опита да я повдигне. Дървото изскърца, камъкът отдолу като че ли леко мръдна. Освен това зад плащаницата се издигна облак прах и се разкри невидим досега източник на светлина. Пиърс отново се наведе и повдигна — този път очите му зорко следяха камъка. Да! Тънката сянка при задния ръб започна да се увеличава, блесна ивица светлина. Камъкът се повдигаше. Още прах. Той опита пак, но болтът не отстъпваше, нещо задържахше камъка. Опита още няколко пъти, но очевидно механизмът не се задействаше, камъкът се отместваше само на сантиметър. Трябваше му нещо, което да вмъкне в цепнатината и с което да повдигне камъка отдолу.

Огледа залата. Нищо освен gobлените и статуите. Погледна към факлите и железните им стойки — дебели парчета метал, които не можеше да се помръднат.

А онези, ръждясалите?

Той скочи, грабна фенера и изтича по стъпалата. Намери един разхлабен клин, успя да го измъкне и след минута вече го подпъхваше в отвора под камъка.

Натисна с цялата си тежест импровизирания лост и разшири отвора почти двойно, но силите му не издържаха и той се отпусна отмалял. С последен напън натисна железния клин, като се надяваше да освободи камъка, но коленете му се подхлъзнаха и той се извъртя на

една страна, а ръждивият клин се отплесна встрани. И в същия миг камъкът също се премести с десетина сантиметра встрани.

Пиърс разбра, че болтът, който задържа статуята на пиедестала ѝ, е предназначен да действа като лост за обръщане. Мушна пръсти в отвора и отмести камъка още повече; отекна скърцането на плоча, триеща се в друга плоча. Когато отвори достатъчно широк отвор, надзърна вътре.

Под статуята имаше около половинметрова дупка; стените ѝ бяха оформени от същия светец камък. В центъра имаше квадратна метална кутия, висока около двайсетина сантиметра и два пъти повече на ширина и дължина. Протегна ръка и я взе. Беше по-лека, отколкото очакваше. Сложи я на платформата, очарован от семплотата ѝ.

Обикновена кутия, недокосната хиляда годинд... и какво съдържаше?

Обзе го някакъв мисловен транс. Досега бе играл игра, предложена и замислена от манихеите, бе изпитвал удоволствие от нейната хитроумност. Сега всички кодове, значенията, скрити в значения, всичко това бе отминало. Стоеше сам, между него и невъобразимата реалност имаше само една проста желязна заключалка. Не мислеше за предупреждението на Аниели, нито за собствения си стремеж към яснота. Усещаше само незначителността си; пред него отново бе планината, една божественост, за която можеше да бленува, но никога да не проумее цялата ѝ дълбочина. Парализа, родена от вярата. Главата му се замая и той седна; блестящата белота на залата го погълна още повече.

Нямаше представа колко дълго е седял така, втренчен пред себе си, но едно потрепване на пламъците на факлите го извади от съзерцанието и той посегна към кутията. Тя се отвори съвсем лесно — очевидно този, който би стигнал дотук, можеше да види съдържанието. Пиърс повдигна капака и усети отвътре странна миризма, нещо познато, макар че не можеше да се сети какво е.

Това, което видя вътре, беше още по-притесняващо. Малка стъклена купа върху кадифена подложка. До нея имаше нещо като книга, подвързана с кожа, не по-голяма от дланта му. Някакво вещество, прилично на восък, облепваше мястото, където стъклото опираше до кадифето — някакъв вид запечатване — или защита срещу

увреждане. Освен това имаше купчинка златни монети — присъствието им също бе смущаващо. Но това, което го обезпокои най-много, бе чистотата на стъклото — много по-голяма от това, което би могло да излезе изпод ръката на занаятчия от десети век; качеството отговаряше повече на това от петнайсетото или шестнайсетото столетие. Цялото чувство на чудо изчезна; той отлепи купата от леглото ѝ, взе книгата, огледа я и разбра, че и тя принадлежи на друга епоха. Беше подвързвана книга, в стила на изработваните в средата на Възраждането, и когато я отвори, видът на хартията потвърди предположението за датирането.

Последният удар беше латинският. Аниели бе обещала гръцки. Къде беше пергаментът, който онези бяха защитавали толкова дълго? Къде? И какво бе оставено на негово място?

— Мисля, че няма да намерите много от свети Амвросий тук.

Пиърс скочи и се обърна към вратата.

Там стоеше брат Никотей и го гледаше. В едната си ръка държеше фенер. В другата имаше малък револвер.

Монахът остави фенера на най-горното стъпало и бавно тръгна към платформата.

— Монах с пистолет — каза той. — Не е много редно, нали? — Пиърс го гледаше смаяно. — А също така и да ви открие човек тук, долу. Първото мога да си го обясня. Второто... Как намерихте пътя до това място?

А после видя кутията и дупката. Учудването му беше съвсем очевидно. Нито гоблените, нито статуите, нито светлината го бяха изненадали. Но скривалището — да. Което означаваше, че е бил тук и преди. Че се чувства удобно тук. И това можеше да означава само едно нещо.

Още веднъж Пиърс трябваше да разсъждава като манихей.

Като се мъчеше да усмири сърцето в гърдите си, той се опита да си припомни думите от писмата на пророците, „знаците на приемането“. Знаеше, че те са единственото, което може да го спаси. Остави книгата на камъка и без да откъсва очи от очите на монаха, бавно заговори на гръцки:

— С приветствие за мир, аз се изправам пред теб. В лъчите на Светлината те наричам брат. — И вдигна дясната си ръка с дланта

надолу.

Като че ли цяла вечност Никотей не каза нищо. Гледаше протегнатата ръка, после Пиърс, с леко присвити очи. В този момент Пиърс си помисли, че е сбъркал много, че човекът пред него не е манихей. Почти очакваше да натисне спусъка; вместо това обаче монахът бавно отпусна ръка до расото си. И пусна револвера на пода. Миг по-късно протегна ръка, сложи я над ръката на Пиърс и отвърна:

— За светлината в твоята гръд, недостижимата светлина, знака на пророците в теб.

Произнесената фраза порази за миг Пиърс; оживяваше хилядолетна церемония.

— О, Иесей — Мазарей — Еседекия — отвърна той.

— О, Мани Закрилник, пророк на всички пророци.

— Вечно съществуващ в самата истина.

— Ееема, ееема, айо.

Двамата се гледаха. Пиърс не беше сигурен как да осъществи на практика това, което бе чел. Нямаше защо да се безпокои обаче, защото монахът пусна ръката му, пристъпи към него, целуна го по двете бузи, прекръсти челото му — с три пръста, по православната традиция — а след това очерта над сърцето му нещо като триъгълник. „Ето какво е означавал знакът“ — помисли си Пиърс. Това беше част от писмата, която не бе разбрал. Пиърс повтори жеста, после двамата се прегърнаха.

Когато се пуснаха, Никотей каза:

— Бъди приет в нашата общност.

Пиърс кимна с достойнство; стараяше се да свежда отговорите си до минимум. Ритуалът на поздравленията беше едно; целият верски канон — съвсем друго. Монахът като че ли си помисли същото; имаше изражение на недостатъчно убеден човек.

— Отдавна не бях произнасял тези думи — започна той. — Ти си първият от външна клетка, дошъл след много години в планината.

— Да — отвърна Пиърс.

— И първият, за когото не бе съобщено.

Пиърс отново само кимна. Очевидно имаше нужда от повече от няколко запомнени реда, за да преодолее възникналите съмнения. Колкото и да се стараяше да не се разкрие, Пиърс знаеше, че трябва да спечели монаха, да му вдъхне доверие. Нещо повече, осъзнаваше

възможността, която се откриваше пред него. Тук имаше един съвременен манихей, човек с познания за света, чиято повърхност Пиърс едва бе започнал да докосва. Трябваше да се справи на всяка цена.

— Никой от тях все пак не бе влизал в тази зала — добави Никотей; подозрението му растеше. — Никой не я знаеше. А сега ти си тук. Без никой да ти покаже пътя.

„Условно приемане“ — помисли Пиърс. Манихеите от планината пазеха криптата скрита дори и от своите, макар че нямаха представа какво съдържа. Реакцията на Никотей при вида на скривалището издаваше това.

— Бях изпратен, за да намеря това — отвърна Пиърс. — Криптата на Закрилника. — Очакваше добавената подробност да поуспокои монаха.

Вместо това очите на Никотей се разшириха и той попита още по-остро:

— Как разбра за това?

— Какво да съм разбрал?

— Името. Как разбра името?

— Не те разбирам.

— Криптата на Закрилника. Само ние в „Свети Фотий“ знаем това име. То е скривано хиляда години. Как си го разбрал? — Никотей сграбчи револвера. — Откри криптата. Знаеш името й. И идваш отвън. Как е възможно това?

Пиърс стоеше неподвижен. Бавно разбра какво е изровил — последната защитна преграда между пергамента и преследвача. Никой освен монасите не знаеше името на тайното помещение; а те пък не знаеха какво защитават. Идеалната система за сигурност: в случай че някой дойдеше в Атон да търси пергамента, наградата му, че се е добрал до планината, щяха да са само празните погледи на монасите.

„Пергамент? Не знаем за никакъв пергамент“ — така щяха да кажат.

А ако някой би споменал за Криптата, сигурно щеше да го постигне още по-неприятна участ. Пиърс гледеше револвера в ръката на Никотей. Това, което все още го задържаше, бе, че той е в Криптата и че я беше намерил сам.

— Значи има и друг източник. — Пиърс имаше малък избор от възможности.

Очите на монаха се присвиха — това предположение беше още по-объркващо.

— Друг източник? Това е невъзможно. Никой не знае за това. Никой друг не би могъл да знае за него. Дори и сумус принцепс.

Пиърс нямаше желание да разбира точно сега кой е този сумус принцепс, но разбираше, че трябва да засилва смущението на монаха, така че колкото се може по-делнично продължи:

— Знаеш ли защо поддържате факлите винаги запалени?

— Защо ги... — Въпросът имаше желания ефект. — Защо ме питаш? Какъв друг източник?

— Знаеш ли защо? — настоя Пиърс.

Монахът се поколеба.

— Пазим името скрито, факлите запалени.

— И никога не сте се питали защо?

— Защо ли? — Смущението му растеше. — Нямаше причина да питаме. Поддържахме вечния пламък за Мани. Какъв друг източник?

Пиърс обходи с поглед гоблените по стените.

— Бе ми казано, че така ще намеря мястото — продължи той с почти успокояващ тон. Обърна се и погледна Никотей право в очите. — Пазели сте факлите запалени, за да може Съвършената светлина да ме доведе дотук.

— Какво?! — прошепна Никотей. — Съвършената светлина?

— Другият източник. — Пиърс спря. Трябваше да разбере колко знае монахът за свитъка. — Разбираш ли сега?

Никотей го погледна; притеснението бавно отстъпваше на дълбоко разбиране.

— Свитъкът? — Значението на това, което каза, го порази. — И той те доведе тук? — Очите му се разшириха още повече. — „Агия Ходопория“ е тук. — Погледът на монаха се местеше трескаво от ямата към кутията, от стъклената купа към подвързаната с кожа книга. — Това не може да бъде. „Ходопория“ би трябвало да е...

— Много по-стара — отрязва Пиърс. — Да. Знам.

„«Агия Ходопория» — помисли си той. — «Свещеното пътуване». Съкровището, скрито грижливо почти хилядолетие.“ С две думи Никотей бе показал, че не само е запознат със скритото познание

на „Съвършената светлина“ — нещо запазено не само за римските манихеи, — но също и пълното си доверие в Пиърс: кой друг освен манихей от най-висок ранг би знаел подобни неща? Първото отхвърляше всички съмнения; последното даваше на Пиърс свободата да задълбае повече.

— Значи го притежаваш — промълви монахът. — Писмения текст на „Съвършена светлина“? — И огледа криптата като учудено дете, като че ли напълно забравил за Пиърс.

— „Ходопория“ е била тук. И ние не сме знаели.

— Да — каза Пиърс.

Очите на монаха бяха приковани в гоблена на Мани, гласът му звучеше отнесено.

— Ние знаем, ние сме израснали с разкази как свитъкът е скрит от нашите врагове. Скрит така добре, че е бил загубен дори за нас. Или откраднат. Или унищожен. Митът за „Съвършената светлина“. Защото сигурно такава е била волята на Мани. — Той отново се обърна към Пиърс. — И вярваме, че един ден някой ще го открие, ще разгадае загадките му и ще намери пътя към „Агия Ходопория“. Юношески фантазии. — Усмивката му се разшири. — А сега ти си тук. Ти си този мъж. — Лицето му се озари от истинско възхищение. — Каж ми къде го намери? Имам предвид свитъка. И кога?

— Преди няколко седмици. — Пиърс позабави отговора си. — Трябваше ни време, за да го разгадаем.

— Естествено. — Монахът внезапно разбра, че все още стиска оръжието, и бързо го прибра в джоба си. — Разбираш нашата предпазливост. — Той приседна на ръба на платформата. — Ако ни беше съобщено, щяхме да помогнем...

— Така беше по-добре.

— Разбира се. — Той кимна; в тона му, дори и в държането му личеше ново отношение. Пиърс разбра, че ако не друго, то всеки манихей знае мястото си в йерархията. Никотей наистина вярваше, че мъжът, който бе открил изгубения свитък — и който сега имаше достъп до „Ходопория“, — е дошъл от най-висшите редици на църквата; това беше достатъчно за дълбоко уважение. Пиърс нямаше желание да го разубеждава. Някъде дълбоко в съзнанието му изплуваха думите на Джон Джей — съвети към един току-що ръкоположен свещеник, млад мъж, чувстващ се неудобно от напрежението при

изповядването: „Посей семената, Иън. Дай им възможност да свалят товара от плещите си. И слушай.“ Странно колко подходящо звучаха думите сега в тази необичайна обстановка.

— Сумус принцепс взе решение — каза Пиърс, пробвайки почвата.

— Разбира се — кимна монахът. — Той винаги е бил очарован от мисълта за „Ходопория“.

„Той“ — помисли си Пиърс. Някой, не нещо. Покана за нова проба.

— Можеш да разбереш защо той искаше да държи всичко във възможно най-голяма тайна. Особено — добави той, без да е сигурен точно какво цели — предвид събитията от последните дни.

— Кардиналът винаги е бил предпазлив човек — отвърна монахът.

Пиърс се опита да прикрие огромното си учудване. Кардиналът? Дали Никотей току-що не бе потвърдил съучастието на фон Нойрат? Нямаше избор, освен да продължи.

— Нищо — продължи той, — дори „Ходопория“, не трябва да попречи на избора.

— Разбирам. — Монахът отново кимна. — Представям си. С „Ходопория“ той би могъл да използва Рим както никога досега. Ще се справи с всичко.

Отново Пиърс бе принуден да сдържа реакцията си. Да използва Рим както никога досега? Какво друго имаше предвид Никотей освен Нойрат на папския престол? И да се справи с какво? Един манихей във Ватикана... пречистването към „единствено истинската и свята християнска църква“?

Преди Пиърс да успее да отговори, очите на монаха блеснаха с внезапно прозрение.

— Или това е другият път? — Изчака какво ще каже Пиърс, но като не получи отговор, продължи: — Клетките бяха поставени в готовност, защото той е предвидил откриването на „Ходопория“? Което означава... че освободеното място в Рим не е било просто късмет?

Клетките... поставени в готовност. Пиърс знаеше, че трябва да опипва почвата внимателно; и въпреки това подхвърленото от Никотей изискваше по-голяма яснота.

— „Ходопория“ и „Голямото пробуждане“ вървят ръка за ръка — каза Пиърс. — Клетките трябва да имат готовност за действие.

— Църквата ще бъде една и Неговото име — едно — повиши глас монахът. — Но това не е „Ходопория“, нали?

Без значение колко много му се искаше да научи нещо повече за клетките, Пиърс знаеше, че няма избор, освен да продължи мисълта на Никотей. Монахът може би не знаеше много за това, което ставаше извън собствената му клетка. Шепа монаси на склона на една планина не можеха да играят кой знае каква роля в „Голямото пробуждане“. Но въпреки това Пиърс само можеше да съжалева за пропуснатата възможност.

— Не, поне от това, което видях — отвърна той. — Не.

— Тогава какво е това?

Беше въпрос, на който не бе имал време да потърси отговор дори за себе си.

— Друга част от загатката може би?

— Да — кимна монахът. — Но все пак сигурно ще му направи удоволствие като чуе за това.

— Да.

— Може да телефонирате след първата молитва, ако искате.

— Да телефонирам? — Този път Пиърс не можа да скрие учудването си.

— Восьчните свещи не означават непременно външни нужници.

— Разбирам. — Пиърс пусна най-искрената си усмивка. За голямо негово облекчение Никотей бе изтълкувал реакцията му погрешно.

— Имаме телефон, имаме факс. — Той посочи към стълбите. — Дори и нещо във вратата. Поставихме го след инцидента в Голямата лавра. Бяхте първият, който го задейства. Така разбрах, че сте тук.

Пиърс кимна. Колкото и да искаше да чуе гласа от другата страна на линията, си даваше сметка, че не може да става и дума за контакт с Рим. Това можеше да потвърди ролята на фон Нойрат, но и означаваше той самият да се разкрие. Без „Ходопория“ не разполагаше с никакъв лост за действие, с нищо, с което да ги притисне.

— Трябва първо да разгледам това — каза той, взе книгата и я пусна в джоба си.

— Разбира се. — Никотей беше стигнал до горното стъпало.

Пиърс се наведе и постави камъка на място. Иисус отново беше в редицата заедно с другите пророци. Междувременно монахът гледаше криптата; на лицето му се четеше ново преклонение.

— „Агия Ходопория“ — промълви той. — Кой би помислил за това?

Пиърс прибра стъкленницата, кадифето и кутията и го последва по стълбите. И също огледа криптата.

Нищо чудно, че погледът му се спря на Мани. Несъмнено бе резултат от изтощението му, но Пиърс видя как в очите на Великия пророк пробягва загриженост.

Може би имаше в ръцете си по-голяма сила, отколкото предполагаше.

Кардинал Джакомо Перети прелистваше дневниците — тук покойният бе отбелязвал всяка своя мисъл — лична или папска. Бонифаций беше записвал методично всичко и бе заключвал дневниците си в бюрото до леглото, това бе известно само на най-близките му сътрудници и приятели. И в онзи момент Перети беше взел единствения ключ, окачен на безжизнената му шия, бе грабнал последните три тома — от юни до август, и ги бе изнесъл незабелязано от хората на охраната. Това бе станало няколко дни преди който и да било от тях да реши да прегледа личните вещи на папата.

Сега, седнал в своя апартамент — привичното време за лягане отдавна бе отминало, — Перети изучаваше записките с огромно внимание. Малко неща от първия дневник бяха привлекли вниманието му: чернова за енциклика на вярата, дълги размишления върху продължаващите избивания в Косово, растящи тревоги за амбицията на фон Нойрат. В края на втория обаче всеки запис започваше да включва редове от нещо далеч извън ежедневните задачи на службата. Изреченията бяха замествани от кратки, набързо надраскани.

Перети четеше:

9 юли: Откритието в Истанбул все още твърде спорно. Документацията разпръсната. Ислямски текст? (Руини убеден, че е ранен гностически.) Източник на езика

несигурен. Някаква форма на коптски, арамейски?; загрижен от пристигането на Клайст (К (Н))

13 юли: Източник — древносирийски. Руини не е запознат с езика. Втората част е гръцка (писма?). Отправки към Стария завет (Апокриф? Необикновени фантазии. Пророчески пътувания (Сит като пророк?) Древносирийският текст даден на професор Алиходжа (отдел за коптски изследвания). Р. работи с писмата.

19 юли: Частичен превод (Тайното Евангелие на Йоан (Сит, Енох не е част от гностичната традиция (приписано е погрешно? 3-то или 4-то ст. Писмата около 10-то(?)).

22 юли: Гностичен текст само като встъпление. Руини настоява „Съвършена светлина“ (???) (петнайсет версии, вариации). Алиходжа незапознат с „ПХ. Л“, (по-добре). Р. търси текстови указания езикът още проблематичен.

26 юли: Руини има текста. Алиходжа не може да бъде открит(?). Мисли, че има връзка с Атон (Православните?). „Крипта на Закрилника“ (?). Връща се в Рим утре.

30 юли: Ако е Атон, Руини предполага първо ст. (да се провери датировката) (Ако е така, защо Клайст и фон Нойрат са заинтересувани? Руини още не отговаря. Внезапни новини за сърдечния удар на Алиходжа (инсценировка ???). Р. убеден.

5 август: Себастиано също мъртъв. Оставам само аз. Няма следа от текста. Какво за Атон? И къде?

Последният запис свършваше с молитва за Руини, самообвинение за това, че не е видял очевидните опасности, и последен въпрос:

Фон Н → „Съвършена светлина“ → Атон: Заради това зас лужава ли си да се убива?

Перети затвори дневника. Смъртта на приятеля му два дни по-късно беше достатъчен отговор.

Манихейска молитва и Атон. Към какво се стремеше фон Нойрат?

Изчака десетина минути в килията си — достатъчно време, за да се увери, че Никотей не се навърта наоколо. После, без да сваля расото и шапчицата си, Пиърс излезе, тръгна надолу по стръмния склон и стигна до древния „форд“. Три сутринта. Имаше още един час до утринната молитва. Достатъчно време, за да изчезне от планината.

Това, което бе отнело на Генадиос петнайсет минути, отне на Пиърс четирийсет; пътят към Дафни беше не по-малко опасен и по обратния маршрут. С първите зари на утрото — сивкавият небосклон с неохота отстъпваше на слънцето — в пристанището пристигаха и първите гемии. Облечен в расо, Пиърс без труд си уреди пътуване до Уранополис; раницата му беше съпроводена от любопитния поглед на още сънения капитан. Подарък от скорошен посетител, обясни Пиърс. Господ пожелал да я използва. Мъжът вдигна рамене, после подкара гемията. Тази сутрин го интересуваха портокалите, а не волята Божия.

След десетина минути бумтенето на мотора бе заглушено от ехтенето на симандроните — дългите дървени клепала, използвани за призоваване на монасите към молитва — всяко с отделен тембър — дълбоки, резониращи тонове, прилични на глъхнеща китова песен, обикаляха склоновете на планината.

Миналата нощ мелодията им го бе обаяла, бе извисила чувството му на благоговение пред божественото; сега му напомняше само за предстоящото преследване.

Нови десет минути и ехтежът започна да заглъхва: първите лъчи на слънцето надничаха зад кулата в Уранополис, селището вече бе оживено, лодките — заети с товарене на стоки за планината. Самотният монах незабелязано се промуши през оживената улица и лесно намери тясната уличка, където Андракос бе оставил колата, скрита в предутринната сянка. Бързо смъкна шапката и расото, хвърли ги на задната седалка и запали двигателя. След минути бе на аутобана.

Сега въпросът бе: накъде? Трябваше да се откаже от Игуменица, Атина и Солун; новините от „Свети Фотий“ несъмнено щяха да

изпратят хора на Ватикана към всяка от трите точки, и то много по-бързо, отколкото Пиърс би могъл да стигне до тях. Нещо повече, той знаеше, че Никотей няма да губи време и ще вдигне по тревога гръцката полиция за изчезването на един от най-ценните ръкописи на манастира. Да не говорим за открадната кола на Андракос. Като имаше предвид ограниченото време и проблемите при различните граници, Пиърс реши да избере България: най-добре бе да заложи на Кулата — според пътната карта в колата дотам имаше час и десет минути, ако не попаднеш в задръстване. Трябваше да се надява, че Никотей ще провери къде е гостът му едва на закуска.

Атон все повече се отдалечаваше, а Светата Дева, изглежда, беше все тъй благоразположена към нето — грижливият ѝ поглед пазеше пътищата почти празни, нямаше и следа от полицията през седемдесетте и пет минути форсиране през гръцката провинция. На негова страна беше и при границата — смяна на граничните служители; мъже, бързаци за вкъщи — свещеническата яка и документите от Ватикана отново бяха достатъчни, за да смажат колелата на бюрократичната машина. Десетина минути след малкия граничен пункт той спря встрани от пътя, въздъхна облекчено и се опита да се съсредоточи върху преминаването на следващия граничен пост.

И едва тогава осъзна, че не знае какво да прави по-нататък. Всичко след „Сан Клементе“ го беше завъртяло така, че не му бе оставало време за мислене, задачите се нижеха една след друга: малката, подвързана с кожа книжка бе заместила свитъка. Освен това, трябваше да си признае, че след като напусна Рим, нещата значително се бяха променили. Отец Никотей със сигурност бе потвърдил за ролята на фон Нойрат, а също бе и намекнал, че нещо ще бъде „извършено“, че „клетките“ са в готовност — но нещата все още не бяха достатъчно ясни, за да се съберат различните части на пъзела.

Пиърс се опита да систематизира нещата; бръкна в раницата си и измъкна книжката в кожена подвързия.

Първата страница съдържаеше познатите му вече манихейски поздрави, този път на латински. Макар и от писмата в „Съвършена светлина“ да го делиха шест столетия — датата 28 април 1521 година бе написана в горната част на листа, „знаците за прием“ оставаха еднакви по форма и съдържание. Новото в оформлението беше един

малък триъгълник — половината запълнен с черно, заемащ горния десен ъгъл на страницата. Всичко това, заедно с миризмата от кутията, му напомни нещо, но без да се старае да го открие, той се съсредоточи върху текста.

Там, на книжовен латински, можа да прочете разказа на някой си Игнасио де Рибаденейра:

За онзи, попаднал на тази книга в резултат на грабеж или светотатство, искам да те уверя, че няма да намериш в страниците й нищо, което да те заинтересува. Вземи златните монети, които оставих като откуп. Остави книгата цяла и невредима като твой първи акт на разкаяние.

Този обаче, който прочете „Съвършена светлина“, не бива да позволи на гнева да победи по-добрата част от душата му. По-скоро приеми от мен, Игнасио де Рибаденейра, нещастен брат от манастира „Свети Павел“, най-дълбоките ми извинения за твоето разочарование. Трябва само да си припомниш днешните грабежи, голямата схизма, написана от един еретичен свещеник, и ще разбереш решението, което взех — да скрия „Агия Ходопория“ далеч от стените на „Свети Фотий“. Ако прецениш, че съм действал необмислено или поради страх, знай, че решението ми бе продиктувано от най-силна и права вяра и ръководено от ръката на Мани.

Пътуването ми до „Ходопория“ започна през втората година от управлението на Джулиано де ла Ровере, познат на християнството като папа Юлий Втори. По това време мястото ми в света беше на север от големия град Валядолид, сборище на монаси от ордена на свети Йероним, винаги ревностни при работата си за Спасителя. За онези, които идваха в нашето абатство, ние бяхме лечители за слабите, верни на думите на Рим и крепки в нашата католическа вяра. За нас, ние бяхме послушници на Големия пророк, мъже, които очакваха знаците на „Големото пробуждане“.

През зимата на 1504 година навърших шестнайсетата си година. След като девет, усилен сезона бях изучавал пътищата на Живото Евангелие, ми беше наредено да направя голямо пътуване, тъй като моето бъдеще било посветено на намирането на изгубения свитък. Никой от моя беден манастир не бе получавал толкова висока мисия. Защо тази висока чест се падна на мен, не знам. Нито намерих отговор през тези изминали двайсет години. Бърз с ума си и с лек дух, знаех, че само волята на Мани и нищо друго ще осигури успеха ми.

С голямо желание и старание заминах от Паленсия за двореца на кардинал Вобон, мъж с голямо влияние в двора на френския крал и брат, посветен на преоткриването на свитъка. Прекарах много месеци под неговото наставничество, изучавах историята на свитъка и се запознавах с чудесата на „Ходопория“. Моят ментор беше човек с безкрайно състрадание, чистота на сърцето, макар че стремежът му да открие на всяка цена свитъка понякога ми тежеше — толкова трескаво беше желанието му. Не след дълго обаче започнах да споделям голямата му амбиция — още веднъж волята на Мани сочеше, че ще успея, подготовката ми вървеше бързо. С последния сняг, добре подготвен и екипиран, напуснах Париж.

Щях ли да продължа да нося своята мисионерска посветеност и извън неговите порти? Щях ли да бъда достатъчно решителен? Как би могъл да се промени светът сега. Но нищо от това не стана. Бях момче на шестнайсет години, незнаещо, че няма да види повече нито Франция, нито любимата си Испания, близо двайсет години. И може би, пиша го сега, никога отново. Знам, че това просто е наказание за живота, който водих.

Това е цената на слабостта.

Първите години на моето пътуване минаваха и си отиваха със скорост, която сега ми е трудно да определя, загубени в стремежа за опрощение, което постоянно се борех да получа. Първо в Лион, после в Милано, Бремен, навсякъде бях убеден, че проследявам отдавна загубени

следи на писмата от свитъка; вместо това потънах в разврата на епохата. Седемнайсет години позволявах светът на мрака да ме изкушава, не с вино и меса, не с плътски неща, ас един особен вид самоизмама; душата ми бе непостоянна в задълженията си към Светлината. Както и свети Августин преди мен, и аз бях много млад или много горделив пред изискванията на такова пътуване; вярата ми бе здрава, но главата ми бъркаше от въпроси, не виждах ясно мястото и задачата си в този свят. Дали свитъкът, неговото значение бяха собственото ми изкупление на греховете? Умът ми бе объркан, вълна от нерешителност ме потопи в един свят, който не успях да разбера. Може би бях много неук. Любовта ми към Бога и вярата ми в Мани не ми помагаша в задачата, която изпълнявах. Изпитание на волята? Може би. Не мога да кажа. Ако е така, бях изпитан и се провалих.

Колко често бях имал желание да препиша няколко стиха от Живото Евангелие, да нося със себе си думите на Мани, за да укрепя собствената си воля. Тогава може би щях да превъзмогна собственото си пилеене (или по-скоро гордостта ми говори отново?) Но да нося такива неща беше твърде опасно, маската на добър католик никога не трябваше да се излага на риск. Бях се научил много добре да изпълнявам тази роля, собственото ми корумпиране не бе изключение в света на разгулната папска църква.

И така, в покварен живот, преминаваха годините, за които говоря и които дори и сега поглъщат по-голямата част от християнския свят. Когато онзи еретически свещеник се възправи, трябваше да забележа знака и да изляза от вцепенението си, да уловя възможността да се възправа отново пред очите на Мани. Но не го сторих. Вместо това реших, че този Лутер е Брат на Светлината, възгледите му, насочени срещу Рим, доказваха това. Бях убеден, че той е открил „Ходопория“, иначе защо щеше да разклаща така портите на нечистата църква? Сигурно думите му във Витенберг бяха прелюдия към „Голямото пробуждане“. Сигурно това доказваше намесата на

великата ръка на Мани. Още веднъж се самозалъгах. Лутер не беше брат, неговото послание беше за разделение, а не за обединение.

Колко предразположен бе светът за подобно надигане. Какво чудесно време „Ходопория“ да възвести своята воля. Колко нещастно бе моето собствено съществуване.

Накрая събуден от блънуването си, можах само да разбера моята погрешност. Като Йона към Тарсис, побягнах да изпълня моята задача към Изтока и града на турците. Мога ли да твърдя, че знаех, че ще намеря свитъка между стените му? Трябва да призная, че не бе така. Отивах в Константинопол, за да се заровя в един непознат свят. Въпреки моите заблуди Мани направляваше стъпките ми. Дори и с всичките ми човешки слабости Той ми позволи да открия семената на моето спасение.

Историята на моето изкупление е свидетелство за могъществото на Мани...

Пиърс пробяга по следващите няколко страници — собствената версия на Рибаденейра на „Изповедите“ — неговото спасение, подобно на това на свети Августин, на трийсет и три годишна възраст, докато седял в една градина в Истанбул. Но докато свети Августин бе извоювал победа над плътта — „дай ми непорочност, дай ми постоянство, но не ми ги давай още сега“ — Рибаденейра се бе борил с един далеч не толкова осезаем противник: собственото си съмнение.

Пиърс се замисли дали подобна несигурност е обединяваща черта на всички, които са търсили свитъка. С всяка измината страница чувстваше по-голяма привързаност към непознатия монах-йеронимит.

И отново, не можеше да не си зададе въпроса колко сериозно приема всичко това. Фразата „Вземи и прочети“ отстъпи на обнадеждаващата, макар и вече позната „Онзи, който влезе, може да види Светлината“. Явно Рибаденейра бе избрал фразата, след като бе видял свитъка и дешифрирал посланието му. Освен това бе направил разказа си много четивен. Твърде любопитни бяха историите за среднощни обиколки на изоставени църкви, тайни послания,

изпращани от православните свещеници, появата на самия Мани, дошъл, за да насочи заблудилия се брат по верния път — всичко това в крайна сметка бе довело монаха до „влизането“ в една църква от единайсети век и скриването на свитъка в една от отдавна забравените крипти. Скоро след това дешифриране на текста, връзката със „Свети Фотий“, Криптата на Закрилника. Възнаградено благочестие. Възвърната увереност.

Пиърс само можеше да се надява на такива резултати.

Издирил „Ходопория“ обаче, запознал се със съдържанието ѝ, Рибаданейра незабавно бе взел решение, че братството на Мани (и светът въобще), не е готово да се срещне с неговата сила. Сигурността му очевидно е била примесена и с изблик на неосъзната гордост.

Колко много от Чистия език се долавя в тези страници. Колко прости са словата, колко ясен е изворът им. Но тяхната сила изисква твърде много от нас, истината е много голяма, за да я понесем. Дали това са богохулствени мисли? Може би. Но това е богохулство, на което не можем да се противопоставим в наши дни. Много неща сега пречат „Ходопория“ да разгърне цялата си сила. Твърде много неща ще бъдат загубени в процъфтяващите ереси. И ако не се загубят, ще се използват в помощ на онзи Лутер и това ще попречи на завръщането на Мани. Не. „Ходопория“ трябва да се появи, когато всичко е мирно и тихо, когато папската църква ще е потънала в доволство и няма да е въоръжена срещу противниците си. (Как съжалявам за възможността, която изгубих. Колко дълго ще мога да живея с този позор?) Тогава „Ходопория“ би трябвало да наложи своята мощ и да направи място за пълнотата на Светлината.

Именно тук Рибаданейра предлагаше най-истинското свидетелство за своята вяра. Или единственото рационално обяснение за собственото си бездействие:

Но самият Мани трябва да реши кога ще дойде неговото време. Само той ще знае кога „Ходопория“ трябва да бъде открита.

И след това, сигурен, че действа напълно в интерес на всички манихеи, Рибаданейра се връща в Истанбул, заравя отново свитъка (за някой човек „достатъчно способен, за да поеме задачата“) и добавя още малко към гносиса, така че „след векове“ друг да може да го намери — това се бе оказал Руини — и да „открие пътя към Святата истина“. Мани щеше да пази свитъка добре скрит; Рибаданейра щеше да укрие „Ходопория“.

Пиърс прелисти следващата страница, за да прочете първите редове на „скритото познание“ на монаха.

Има град на Дрина...

Река Дрина. Босна. Очите на Пиърс се стрелнаха към горния ъгъл на страницата. Малкият триъгълник.

И той си спомни.

Половин час след българската граница премина в Македония — това бе преди около три часа и на всеки изминат километър той благодареше на Светата Дева за благосклонността ѝ. Или може би на древните вражди между гърците и техните северни съседи. Както и да е, разчиташе на не особено добрите връзки, които можеха да забавят действията на хвърлените в тревога манихеи от Атон. Иначе едва ли би могъл да очаква, че късметът му на граничните постове ще продължава. Макар че това нямаше нищо общо с лошите предчувствия, вече беше минало доста време, откакто набързо бе потеглил от планината: свещеническата якичка скоро щеше да загуби въздействието си.

И все пак това не се отнасяше за опустошения район на границата, която се готвеше да прекоси. Той пътуваше с едно око към картата, с другото — към пътя и разбираше, че има само един избор:

Косово. Преди повече от година бегълците се изливаха оттам, много от тях бяха натъпкани в лагери, разположени покрай албанската и македонска граници. Но бяха много повече, хиляди се отправяха по море към Турция, Армения, Гърция — където имаха роднини, готови да ги подслонят. Сега същите бегълци искаха да се завърнат. Всичко се беше объркало, нямаше къде да ги настанят, цели селища бяха изгорени до основи. Нещо повече, сърбите не ги окуражаваха много да търсят отново домовете си; по всички места бяха пръснати мини. И все пак бежанците пристигаха, И заедно с тях се възстановяваха лагерите. Останалият свят вече не им обръщаше такова внимание — това бяха стари новини. Ужасът на лагерите обаче си оставаше същият.

Колкото и грубо да звучеше, Пиърс знаеше добре, че свещеник от хуманитарна мисия лесно може да се смеси с тях. Или в крайна сметка, да се преструва на достатъчно оглупял и налудничав, за да го пропуснат без много въпроси. Залагаше на последното. Погледнато реално, Косово беше най-лесното място за изчезване, след като обаждането на Никотей стигнеше до Рим. Споменаването на „Ходопория“ несъмнено щеше да пришпори здраво австриеца и неговите съмишленици. Дори и да откриеха колата, която смяташе да изостави на няколко километра от границата, шансовете им да го проследят в този хаос бяха доста малки. А той все някак щеше да намери пътя към Дрина.

Къде обаче покрай реката беше съвсем друг въпрос. Доколкото разбираше, последната манихейска игрословица нямаше нищо общо с акростиховете; този път гносисът беше скрит в това, което Рибаденейра описваше като „език, преработен алхимически“. Обяснението почти не му помагаше да изясни нещата:

Всичко има не една ценност, а много, както цветето има повече от един цвят, и всеки цвят има много различни оттенъци; и все пак те представляват едно общо, едно цяло.

Все още блъскащ глава над указанията от шестнайсетия век, Пиърс спря на „последния бензин в Македония“. Очакваше да види признаци на живот близо до Косово; вместо това пътят беше празен, последните трийсет минути бе пътувал съвсем сам.

И отново тази самота не го изненада. Бе спрял преди около сто и петдесет километра на бензиностанция, снабдена с овехтяла малка помпа, и там му казаха, че сега ООН се опитва да сведе бежанските

лагери до минимум — Сенокос и Чегране на юг от столицата и Блаце — на север. Тези, които нямаха работа, нямаха желание да отиват по-нататък.

Голямата бъркотия беше в Блаце — на дванайсет километра, както пишеше на знака при последното му спиране. Пиърс знаеше, че пеша ще вземе разстоянието за няколко часа.

Следващото отклонение очевидно бе направено за някогашните обиколки с автобус до манастира „Свети Никита“, миниатюрно кафене — будка със стъклени стени, беше разположено между дърветата. Помпата тук беше още по-първобитка, в сравнение с първата, която бе видял, а названието на бензина — трудно за произнасяне. Ударения и съгласни се смесваха в изобилие. Пиърс отиде до багажника, грабна раницата и се насочи към сградата. Остави ключовете на таблото. Ако някой пожелаеше колата, беше добре дошъл. Нека хората от Ватикана да преследват някой предприемчив бежанец.

Вътре бе пусто, с изключение на една двойка в дъното — мъж и жена, обвити в цигарен дим. Щом видя Пиърс, мъжът скочи.

— Добро утро. — Още няколко неразбираеми думи, после ръка, приканваща го да седне на някоя маса.

Пиърс поклати глава и се усмихна — международният знак за „Не ви разбирам“.

Мъжът продължи по-бавно:

— Как... аз помагам... вас? Вие... разбира?

Пиърс кимна и каза:

— Телефон? — Незабавно видя разочарованието по лицето на мъжа. — И храна — добави той. Лицето на човека стана по-ведро. Пиърс измъкна малко долари и лицето на мъжа разцъфна съвсем.

— Телефон. Храна. Чудесно.

След две минути Пиърс се мъчеше да се разбере с централата. След още осем пред него поставиха чиния с нещо абсолютно неизвестно, макар и да бе учудващо вкусно. Вече беше успял да се свърже.

Гласът на професор Аниели бе изпълнен с очевидно облекчение. Не му отне много време, за да я запознае набързо с историята в „Свети Фотий“ и малката подвързана книга.

— Да, но къде сте сега? — попита тя.

— За вас може би е по-добре да не знаете — каза Пиърс.

Пауза.

— Разбирам. — Той не отговори и тя допълни: — Прав сте. — Той усещаше неудобството ѝ, осъзнаването на истинското положение и, разбира се, любопитството ѝ. — Добре... Казвате испански монах. Кодиран език. Как го нарича?

— Език, преработен алхимически — отвърна Пиърс.

— Не, не. Другата фраза. Тази от Плиний.

— О! — Пиърс обърна страницата и бързо прегледа паса.

— „Квестио лузориа“.

— Да. „Квестио лузориа“ — повтори тя. Очевидно предупреждението му я бе изнервило повече, отколкото предполагаше; тонът ѝ остана безизразен. Освен това не беше редно да ѝ се припомня, когато ставаше дума за света на тайните учения. — Може би имам книга по този въпрос. Задръжете секунда. — Пиърс слушаше звука от отдалечаващите се стъпки, последван от близо минута тишина. Когато вдигна слушалката отново, тя беше все така напрегната.

— Карло Пескаторе — каза тя. — „Изкуството на ренесансовата игрословица“. Знаех, че я имам някъде. Чу я как прелиства страниците, обичайното хъмкане подозрително отсъстваше. — Да. Тук е — започна тя. — Според синьор Пескаторе „квестио лузориа“ е вид главоблъсканица... — Отново прелистване на страници. — Основно използван от поети. Скриване в класически строфи. — Тя спря: първият знак, че премисля това, което ще каже. — Сега, това е интересното. Казва, че този прийом може да бъде считан за прапрадядото на модерното кодиране. — Още няколко прелистени страници, преди да се обади отново. — Винаги сте били добър в тази област. Както гръцката поема за свети Амвросий, помните ли?

— Разбира се.

— Добре, това е нещо подобно — обясни тя. — С изключение, че има повече анаграми и преобразувания на думи, не само премествания. Подобни неща.

— Звучи като шега.

— Добре. Защото смятам, че в една или друга степен синьор Рибаденейра ви е предложил именно това. Свързва се чудесно с манихейството. Смисъл, скрит в езика. — Отново пауза. — Може би ще е малко по-трудно с латинския. Ако искате, можете... да ми ги прочетете по телефона. Мисля, че бих могла да се справя.

Пиърс не чу молбата ѝ — вече държеше пръст на първото встъпление. Беше му необходим само миг, за да се съсредоточи. Докато четеше, започна да разбира какво има предвид Аниели. Всъщност фразата, която четеше, нямаше никакъв смисъл. Но като я четеше като шифрограма — малко промяна на пунктуацията тук-там — изведнъж разбра какво цели Рибаденейра. „Той търси анаграма на дума, която означава «Този, който влиза в сражение»“ — помисли Пиърс. Продължи да се взира. „Този, който влиза в сражение.“ Имаше нещо познато в това — безкрайните часове, прекарани в католическото училище и на гръцките и латински семинари, изплуваха в главата му. Неговият „талант“, както често му бяха казвали. Затвори очи. „Този, който влиза в битка“. След момент имаше вече отговора — Gradivus. От „Енеида“ — епитета на Марс. Бързо прочете останалата част от ключа. „Който обръща седмия в пети.“ Седмият! Очите му се зареяха. Седмица? Седмата заповед? Отново погледна думата. Очите му се спряха на буквата „и“? „Превръща... в пети.“ Петата буква в латинската азбука? Замести буквата „и“ с „е“. Анаграма на Градивус. Написа буквите в кръг, най-сигурният начин да се разгадае една анаграма. Секунда по-късно имаше отговора.

Вишеград.

„Има град на Дрина...“

В същия момент чу гласа на Аниели.

— Отче? Ало? Защо не ми четете текста?

Той понечи да ѝ отговори, но нещо го спря. Досега бе приписвал колебанието в гласа ѝ на загрижеността ѝ за него. Но сега нещо му подсказваше друго.

— Нещо не е наред ли, професоре?

— Не. — Гласът ѝ беше лишен от всякаква емоция. — Няма нищо. — И изведнъж изпищя: — Унищожете книгата! Унищожете я! Те...

В слушалката се чу кратко боричкане, после мълчание. Накрая се обади друг глас.

— Чуйте ме внимателно, отче. — Беше мъж, акцентът му беше познат, Австриецът. — Открийте „Ходопория“. И ни я донесете. Разбирате ли?

И линията прекъсна.

Пиърс продължи към Блаце като в мъгла. Двойката от капанчето при паркинга настояваше да пийне нещо силно преди да тръгне. Независимо от езика, бяха разбрали достатъчно от изражението му, за да разберат от какво се нуждае. Ракия. Макар и много по-смъртоносна от това, което му бе сервирали Андракос, тя се плъзна леко в гърлото му и цветът на лицето му изведнъж се върна.

Сега, докато крачеше по пътя, виждаше лицето на Аниели пред себе си. Писък, после мълчание. Мъжете от Ватикана бяха стояли около нея и бяха чули всичко. Не си спомняше дали им бе казал за Дрина, за Косово, за колата. Беше ли споменал Вишеград? Шокът и ракията не му даваха възможност да си припомни.

А къде трябваше да отиде сега? Вече нямаше нужда да го следят. Нямаше нужда да откриват къде ще го заведе книгата на Рибаденейра. Той беше свещеник. Не можеше да я остави да умре. Щеше да им даде каквото пожелаеха. Без значение за последствията.

Този аргумент би звучал съвсем разумно преди четири дни. Сега вече не знаеше. Предаването на „Ходопория“ щеше да означава сигурна смърт за него и Аниели. Съвсем определено. Учудващо хладнокръвно разсъждение за човек на вярата. Може би бе изучил твърде добре методите на манихеите. Но да я изостави — и да убеди себе си, че техните действия диктуват собственото му безчовечие — това ли, наистина, беше единственият му избор?

Стигна билото на един хълм и забеляза първите признаци на безумието, пръснато извън Косово. Покрай границата имаше големи палатки, импровизирани барикади ограждаха широки пространства от доскоро гола равна земя. Зад тях се издигаше склонът на друга планина, гъсто обрасъл с дървета. Пиърс беше научил, че преди няколко седмици полицията е разчистила лагера и че е подписано споразумение със сърбите за завръщане на бежанците. Естествено, то отново се бе провалило и Блаце, селище може би със стотина къщи, отново бе претърпено от бежанци.

От тази висока наблюдателна точка можеше ясно да види големите букви, отпечатани върху покривите на палатките — ООН, НАТО, АКТ, УНИЦЕФ и много други съкращения, които не познаваше — цял каталог на безсилието на един свят, неспособен да се справи с последните взривове на Балканите. Седемстотин години на императори, султани, президенти и крале не бяха успели да доведат до

някакво решение. И той не разбираше защо тези тук си мислеха, че могат. Очевидно повечето от онези, които бяха останали в Благ, просто се опитваха да контролират нещата, доколкото им е възможно.

Колкото повече приближаваше, толкова по-непоносима ставаше смрадта. Първата палатка беше все още на цял километър, но мирисът на урина вече обгръщаше въздуха. Той доближи първата бариера. Миришеше на мръсни дрехи, немита плът, някакви животински миризми, на влажна кожа, потопена в нещо очевидно сладко. Невъзможно бе да се избегнат — въздухът беше така пропит със смрад, че тя като че ли полепваше по всяка фибра от дрехите, кожата, косата. И все пак това беше по-малката беда и Пиърс не й обърна много внимание. Но гледката зад оградата беше достатъчна, за да го потресе. Дори от разстояние можеше да различи лицата, тъмните рамки на забрадените жени, деца — твърде големи, за да бъдат носени — носени в изтощените ръце. Някои се скитаха наоколо; други клечаха на малки групи, разговори нямаше, всички бяха примирени и безпомощни. Босненци, косовари — разликата беше малка. Ново място — само това бе по-различното през изминалите осем години.

Пиърс не бе очаквал мястото така да го поразят — „Ходопория“, Аниели и всичко, което бе научил в Атон, моментално изчезна от главата му. Преди година дори си бе помислил, че най-лошото вече е свършило. Сега виждаше, че не е така. Сигурно затова не забележа джипа с емблемата на ООН, който се приближи отляво. Мъж, облечен в камуфлажна униформа, спря колата и слезе.

— Извините, ойтец. Можем ли да го видам идентификация?

Пиърс се обърна. И без да е сигурен в чутото, кимна.

С бавен, небрежен английски — чисто британски акцент — войникът каза:

— Документите ви, отче.

— Англичанин сте, така ли? — попита Пиърс, измъкна измачкания ватикански паспорт и го подаде на мъжа.

— Да — каза той, докато го преглеждаше. — А вие не сте италианец.

След минута му върна паспорта. На устните му имаше крива усмивка.

— Американски свещеник от Ватикана. Твърде интересно. И какво точно правите тук, отче?

Пиърс се опита да върне усмивката. Трябваше му нещо убедително.

— Трябваше да се присъединя към една хуманитарна група в Скопие, но самолетът ми закъсня. Казаха ми да дойда тук. Успях да отида и до „Свети Никита“.

— Хуманитарна група? — Усмивката на войника стана още по-широка. — Имаме много такива, отче. Страхувам се, че трябва да бъдете по-точен.

— Международен католически комитет по миграцията. — отговори Пиърс. Това беше първото, което му хрумна, смътен спомен от едно неотдавнашно издание на „Осерваторе Романо“, където се описваше, че някъде в Македония МККМ подпомага бежанците. Пиърс можеше само да се надява, че Божията Майка все още е на негова страна.

— Пътувате с доста малък багаж за човек от хуманитарна мисия.

— Багажът ми е с групата — отвърна той, отново позволявайки думите сами да се изливат от устата му. — Всичките ми вещи, необходимите ми контакти. Всичко, което нося, е ватиканският ми паспорт.

— Разбирам. — По радиото в колата внезапно прозвуча глас и войникът отиде да отговори, но очите му не изпускаха Пиърс. След няколко минути се върна при него и каза:

— Мога ли да видя какво има в раницата ви, отче?

— Бельо. — Пиърс повдигна рамене. — Книги.

Войникът протегна ръка.

— Може ли? Проверка за сигурност. Мисля, че разбирате.

Пиърс кимна и му подаде раницата. Наблюдаваше как войникът я пребърква. Почти подскочи, когато мъжът измъкна Рибаденейра. Започна да я разлиства...

— Това са... молитви — каза Пиърс.

— Разбира се, отче. Просто проверявам за нещо скрито.

Пиърс кимна. Войникът премина към библията му. Отново бързо прелистване. После прибра всичко, затвори ципа на раницата и я подаде на Пиърс.

— Ужасно съжалявам, отче, но имаме известни проблеми с... хора, опитващи се да се вмъкнат вътре.

— Разбирам.

— Да. — Войникът се усмихна. — МККМ. Приятни момчета. Добре, може да уредим нещата и тук. Скачайте в джипа. Ще се опитаме да намерим някого вътре, за да разберем какво да правим.

„Грацие, Мадона.“

След петнайсет минути Пиърс седеше в една палатка на Червения кръст и чакаше една млада жена; седнала зад набързо сглобено бюро, да му обърне внимание. Скоро стана ясно, че един загубил се свещеник няма предимство пред постоянно напиралите проблеми. Пиърс беше щастлив да го счита за досадно недоразумение, за нещо, което трябва да бъде отменено без излишни въпроси.

Докато чакаше, погледът му падна върху майка с две момчета, седнали на земята: на около десет и дванайсет години. По-малкото се беше сгушило до гърдите ѝ; другото, по-високо, кльощаво, бе подпряло брадичката си с юмруци; в скута му имаше изпокъсана кожена училищна чанта. Майката някак си бе запазила внушителното си тяло; момчетата не бяха такива късметлии — лицето на по-голямото беше направо състарено. Беше на възраст, когато носът изглежда много голям, ушите много щръкнали, а мъжките черти едва се очертават. Момчето долови погледа на Пиърс, взря се за миг в якичката, после в обувката му. Накрая го погледна в очите и попита:

— Койе сте религии?

Пиърс бе учуден да чуе сърбохърватски.

— Католик съм — отговори той меко.

Момчето кимна, после посочи обувката.

— Добри са за ходене.

Пиърс погледна високите си обувки, после момчето.

— Да. Ти идваш от Косово, нали?

— Аха. От Медведа. На север.

— Сърбохърватският ти е много добър.

— Сега е добре да се говори този език. — Момчето се усмихна криво.

Пиърс си припомни няколко срещи с албанци отпреди осем години. Всички говореха и втори език. Често сърбо-хърватски. Понякога немски. Никога английски.

— Католик ли си? — попита той.

— Не. Мюсюлманин.

— Тогава защо поиска да знаеш моята религия?

Момчето се поизправи.

— Протестантските свещеници, които идваха в нашето село да ни говорят за Иисус, имаха много пари и караха хубави коли. Католиците бяха бедни и ни казваха, че така трябва да бъде. — Отново погледна обувката му.

Пиърс разбра и погледна краката на момчето. Обувките му бяха почти скъсани. Пиърс се наведе, развърза връзките и изу обувката.

— Искаш ли да си ги сменим?

Отново крива усмивка.

Макар и скъсани, обувките се оказаха удобни — а през дупките краката му можеха да се проветриват, както бе свикнал.

— Знаеш ли колко време ще останеш тук? — попита Пиърс.

Момчето вдигна рамене и застърга с нокът някаква мърсотия, полепнала по токовете на новите му туристически обувки.

— Не можем да се върнем в Медведа — така ни казват. Където и да ни изпратят, искат да сме цялото семейство. Баба ми и сестрите ми са някъде в Турция. Не са сигурни дали трябва да дойдат тук. И не знаем къде са баща ми и по-големия ми брат. — Момчето вдигна очи. — Ти си тук да спасяваш хората ли?

Въпросът бе подхвърлен с толкова цинизъм, колкото можеше да вложи едно дванайсетгодишното момче. Това порази Пиърс и той се вгледа в лицето му.

За първи път, откакто бе напуснал Рим, нямаше избор, освен да се противопоставя на собственото си лицемерие. Свещеник, използващ свои колеги, за да постигне целите си. Разбира се, момчето имаше предвид нещо съвсем друго. В него звучеше отрицанието на думите, използвани да успокояват хората, попаднали в действителност, където няма място за такива жестове. Както и да е, забележката имаше желаня ефект и Пиърс бе принуден да преоцени намеренията си. Тук хората умираха; световите бяха разкъсани на части. Тук. Където трябваше да бъде един свещеник. Макар че манихеите го бяха принудили да пренебрегне това, част от него все още си задаваше подобни въпроси.

— Не знам — каза той накрая.

Както пролича от изражението му, момчето не бе очаквало такъв отговор от свещеник. Потрябва му време, за да отвърне.

— Благодаря за обувките, отче. — После кимна към бюрото. Пиърс се обърна и видя, че жената го вика.

Опита се да се сбогува с момчето, но обувките вече бяха погълнали вниманието му. Още по-болезнено усещане. Имаше неща много по-полезни от един свещеник.

Пиърс се изправи и пристъпи напред.

При бюрото разбра, че жената все още е по средата на безброй други задачи. Тя му кимна да седне. Още няколко минути и накрая се обърна към него.

— Бяхте много любезен да чакате толкова търпеливо, отче. — Английският ѝ беше с френски акцент, тонът ѝ бе искрено любезен. — Някак си сте объркали мястото, така ли?

— Наистина се обърках — каза той. — Трябваше да бъда с МККМ.

— Аха. — Тя се обърна към купчина книжа на бюрото, после отвори новия си лаптоп. Докато работеше с него, Пиърс погледна към момчето. Беше се сгушило до майка си, очите му бяха затворени. Пиърс изчака, надявайки се да види знак на невинност да се плъзга по измъченото му лице. Никакъв.

— Изпуснали сте ги преди три дни — каза жената и Пиърс отново се обърна към нея. — Тя държеше малка папка, в нея имаше няколко листа, очите ѝ бяха втренчени в екрана. — Страхувам се, че не мога да ви кажа със сигурност къде се намират точно сега. Има ли някого, с когото бихме могли да се свържем, отче?

— А къде бих бил най-полезен?

— Моля?

— Косово, Албания? Къде бих могъл да помогна?

Изразът ѝ подсказваше, че не е подготвена да преговаря с толкова ентусиазиран свещеник.

— Помощ? Отче... наистина въпросът не е къде...

— Сигурен съм, че още две опитни ръце, без да споменавам свещеническото присъствие, ще са добре дошли навсякъде — каза той. Тонът му бе твърд, макар и не агресивен. — През войната бях в Босна. Познавам района, езика, хората. Все трябва да има място, където да могат да ме използват.

Жената продължи да го гледа. Появиха се две нейни сътруднички и трите заговориха бързо на френски. Когато те най-после си тръгнаха,

тя отново се обърна към него, погледът ѝ бе разсеян.

— Искате да отидете някъде, където можете да помогнете? — Тя сложи ръце на бюрото. — Вижте, отче, това не е обичайната ни политика...

— Не мисля, че думите „обичайна политика“ са много подходящи напоследък. Не смятам, че съм заплаха за някого.

— Разбира се, че не, отче. Не в това е проблемът.

— Аз трябваше да съм с МККМ. — Почти беше почнал да си вярва. — Това нищо ли не означава?

— Исках да кажа, че не можем да поемем отговорност.

— Не искам това от вас. Аз ще отговарям за себе си. Само ви попитах къде смятате, че ще съм най-полезен. — Разбираше, че тя почва да се колебае. — Или — добави той — бих могъл да ви досаждам следващите няколко дни, или седмици, или месеци, докато не се предадете и не позволите на един свещеник да върши работа.

— Разбирам. — По устните ѝ премина усмивка. — Месеци?

— Месеци.

Тя присви очи и започна да рови в папките на бюрото.

— Само защото сте католик, отче. — След момент в ръката ѝ се появи един-единствен лист. — След час заминава медицински транспорт до Кукеш. Не им достига един човек. — Той не беше сигурен дали желанието ѝ да го уреди е свързано с молбите му, или с досадата от одевешната разправа с колежките ѝ; всъщност това хич не го интересуваше. — Сигурен ли сте, че това ви устройва, отче? Кукеш е...

— Много по-спокоен, отколкото Омарска навремето. — Споменаването на бившия сръбски лагер я завари неподготвена, в очите ѝ се мярна новопоявило се уважение. — Бях там през 1992. Мисля, че ще мога да се справя и с Кукеш.

Тя издърпа друг лист, накара го да се подпише на няколко места и му подаде ламинирана карта.

— Камионът ще бъде на западния портал след час. — Преди да успее да ѝ благодари, двете ѝ колежки отново се втурнаха вътре, още по-бесни. Пиърс понечи да тръгне, но жената го спря.

— Отче — каза тя, като се приведе към него. — Аз... не съм се изповядвала... откакто съм тук...

Пиърс се усмихна и осъзна колко отдавна не е изповядвал никого.

— Разбирам. Ще ви изчакам отвън.

Щеше да направи всичко по силите си в Кукеш. Да изкара поне един ден. Да оказва помощ. Но споменът за гласа на Аниели му подсказваше, че няма да може да продължи новата си мисия много дълго.

След два часа седеше срещу един служител от Червения кръст в каросерията на камиона; до него седеше един млад индийски лекар. Никой не се мъчеше да поддържа разговор, а изровените коловози съвсем не допринасяха за това.

Друсането успя някак си да заглуши и тътена на експлодиралата мина.

— Кога?

Блейни погледна рисунките на стената, без да ги вижда — беше съсредоточен изцяло върху гласа от другата страна на телефонната линия.

— Вчера. Около обед.

— И аз разбирам чак сега, така ли?

— Смятах, че ще могат да го хванат преди това...

— Преди да разберат, че са го изтървали ли?

Мълчание.

— Смятахме, че пътува към Атон, и...

— Разбира се, че е заминал за Атон — каза Блейни. — Дори и кардиналът знаеше това. Обаждането беше в пет часа тази сутрин. И сте сигурен, че не е бил ранен на гарата на Каламбака?

— Да... казвам ви, че веднага стана. Няма наранявания. Но, както казах...

— Знам. Никой не е бил достатъчно близо до него, за да разбере с точност. — Блейни пое дълбоко дъх. Не можеше да си позволи да се разгневи. — Добре. Ще приемем, че е тръгнал на запад. Моето предположение е, че ще се отправи към Босна, може би към Албания. Очевидно познава региона. И знае, че там трудно може да бъде намерен. Трябва само да се надяваме да направи грешка.

— Да, отче.

— И настоявам да се свържете с мен в момента, в който установите контакт. Следващия път направо с мен — с никого друго. И без отлагане. Наясно ли сме по този въпрос?

— Да, отче.

— Добре. — Блейни изчака. — Тогава върви с мир, сине мой. — Той затвори телефона и се обърна към жената, застанала на вратата. — Казваш, че си говорила с него, Джанета?

— Да, отче.

— Но не си го видяла?

— Не, отче. Само през прозореца, докато си отиваше.

— И не каза, че иска да ме види? Не спомена, че... има нещо, което трябва да ми покаже?

— Не, отче.

— Добре — каза той. — Благодаря ти, Джанета. Можеш да си тръгваш.

Тя кимна, после излезе и затвори вратата.

Блейни отново се вгледа в картините. „Няма наранявания.“ В крайна сметка това бе добра новина.

Пиърс бе имал късмет — няколко ожулени ребра, малко разтегляния, натъртено рамо. Най-лошо беше мозъчното сътресение. Трябваше да минат четири или пет дни преди лекарите в Кукеш да му позволят да си тръгне.

Човекът от Червения кръст и младият индус се бяха измъкнали почти невредими. Шофьорът обаче не бе в същото положение. Лежеше до Пиърс, от ръцете му висяха системи и различни тръбички, и почти не даваше признаци на живот, с изключение на лекото повдигане и спадане на гърдите. Горещината в палатката едва ли му се отразяваше добре.

Беше минал ден и половина след инцидента и едва сега Пиърс можеше, поне отчасти, да съсредоточи мислите и молитвите си за тежко ранения. И все пак се чувстваше по-добре. Достатъчно, за да се измъкне от завивките си. Изправи се, пристъпи към входа на палатката — болката в главата му пулсираше — и излезе навън.

Това, което видя, го накара да мисли за Блаце като за курорт. Почти можеше да вкуси смрадта, с всяко поемане на дъх. Имаше хиляди и хиляди тела, по-скоро животински, отколкото човешки,

навсякъде — накъдето и да погледнеше. По времето на войната в Босна беше посещавал два или три подобни лагера, но нищо не можеше да се сравни с бъркотията и блъсканицата, пред която се бе изправил сега. Стотици малки палатки, щръкнали върху кални полянки; тук-там бе нахвърлян чакъл — там, където инженерите от специалната служба на Червения кръст се бяха опитали да отводнят терена. Тоалетните бяха в една редица на стръмен склон — гравитацията бе най-сигурно средство срещу задръстването. Навсякъде въженца, опънати от палатка до палатка, с провиснало по тях пране. Жилища под открито небе, на равнището на очите. Пиърс знаеше режима — за пране можеше да се използва само събираната дъждовна вода.

Самият град бе обстрелван до неузнаваемост и дори година след официалното прекратяване на огъня бе в ужасно състояние — залепен върху калното платно на унилия пейзаж.

Малкото останали сгради се използваха за болници. Както му бяха казали, претрупването в лагера беше започнало да взима жертви, особено с настъпването на топлото време. Влажността означаваше мухи; мухите носеха заплахата от епидемия. От няколко седмици една част от лагера бе изолирана, макар и да не беше поставена под истинска карантина. Там членовете на семействата настояваха да останат заедно и хуманитарните организации трудно можеха да ги убедят да не го правят.

Час ходене. Само толкова можа да издържи при първото си излизане.

Много му се искаше да тръгне — гласът на Аниели не го оставяше на мира, — но знаеше, че докторите имат право. Трябваше му време, за да се възстанови. Това, което сигурно не разбираха, беше колко много повече му бяха дали всъщност.

В следващите дни, докато главата му се проясняваше, правеше каквото може. „Баба Пиърсич“ (Баща; отец (алб.). — Б. пр.) отново работеше като свещеник. Жени, деца, старци — последните с обичайните плоски шапчици, дебели вълнени жилетки и безкрайни катове дрехи върху себе си — всички изглеждаха странно спокойни, докато бяха с него. Онези, които знаеха, че не могат да напуснат лагера, също искаха да си беседват с отеца. Не за Бог или за вярата, а просто така — да си поговорят. Беше пълно със селски ходжи и

духовни лица, които можеха да извършват по-сложните мюсюлмански ритуали.

През нощта спеше колкото му е възможно, като се опитваше да не обръща внимание на откъслечните писъци в лагера. Насилието, като вирус, се разпространяваше дори и сред преследваните. Това само изостряше спомените му. Никой не говореше за изнасилване. Може би беше много болезнено за засегнатите жени, а и бащите и съпрузите сигурно мислеха за жертвите като за нещо отвратително, завинаги омърсено, независимо от обстоятелствата или кои точно са насилниците. Доказателство, че варварството няма любимци.

Не беше трудно всичко това да изтласка „Ходопория“ от съзнанието му.

На петата сутрин отиде в медицинската палатка. Шофьорът все още бе проснат на голите дюшеци. Пиърс беше край него при поредната операция през изтеклата нощ. Когато поставената му инжекция морфин започна да действа, Пиърс стана и тръгна към другите болни.

— Казвах ти, че можеш да даваш опрощение и да изповядваш — чу се глас зад него.

Думите, произнесени на английски, накараха Пиърс да спре. Без да е сигурен, че е чул добре, той се обърна и се закова на място.

— Салко?! — Мендравич вече се промъкваше между дюшеците. Фигурата му бе все тъй огромна, а прегръдката му — все тъй задущаваща като последната, при раздялата им.

— Радвам се да те видя, Иън — прошепна Мендравич в ухото му. После отстъпи, познатата усмивка разцъфна на лицето му. — Искам да кажа, отче.

На Пиърс му трябваха няколко секунди, за да се съвземе от изненадата.

— Салко? Какво...

— Свещеническите одежди ти отиват.

— Какво правиш тук? — успя все пак да попита Пиърс.

— Това ли е всичко, което имаш да ми кажеш? — разсмя се Мендравич.

— Не, аз... — Пиърс можа само да поклати глава, после отново прегърна Мендравич. — Толкова се радвам да те видя!

— И аз също.

— Все пак не разбирам...

— Бия се срещу сърбите. През последните няколко месеца докарвах хора от Прищина. Главно през Черна гора.

— А защо тук? — Изглежда, можеше само да задава въпроси.

— Защото преди два дни чух за „Баба Пиърсич“ в Кукеш — американец, който е бил в Босна. В Слитна, ако трябва да бъдем точни. Повечето от католическите свещеници са или на север, или в Македония. Рещих да дойда да видя. И ето те тук. Е, как ти е главата?

— Това е невероятно!

— Ти се задържа на едно място няколко дни. Не беше толкова трудно. Пак те питам, как ти е главата?

— Почти деветдесет процента.

— Значи по-добре отпреди — засмя се Мендравич.

Пиърс понечи да отвърне, но един ранен наблизо изстена и го повика.

— Свърши си работата — каза Мендравич. — Ще те чакам отвън.

След двайсетина минути Пиърс излезе.

— Станал си добър свещеник — каза Мендравич.

— Станал си добър бунтовник.

Мендравич пак се разсмя.

— Не ме ласкай. Не съм към АОК, но разбирам какво целят. Ние бяхме в същото положение. С изключение на това място тук, споразумението от Дейтън прави Милошевич само по-силен. Докато твоите приятели на Запад разберат това, тук нямаме избор, освен да се бием.

— Значи не си се връщал в Загреб?

— Разбира се, ходя си често. Но там така и не се оправи. Вече не го чувствам свой.

— А Слитна? Нали познаваше хората там.

— Слитна? — Пиърс започна да изброява имена, но Мендравич го прекъсна.

— Не знаеш ли?

— Какво да знам?

— Петра не ти ли е казала? — И преди Пиърс да може да отговори, Мендравич продължи: — Цялото село бе разрушено.

Изтрито от лицето на земята. Един ден след като ти напусна. Имаше голям късмет.

— Цялото... — Новината потресе Пиърс, като че ли това беше станало вчера. — Защо?

Загубата като че ли бе още прясна рана и за Мендравич. Той поклати глава.

— Никога няма специална причина.

— Но ти и Петра...

— Е, ние иммахме късмет.

— Аз... не знаех.

— Разбирам... Бях сигурен, че Петра ти е казала... — Той спря поглед на Пиърс някак особено и попита: — Кога за последен път си говорил с нея?

— С Петра? Месец, може би два след като си заминах. Защо? Тя добре ли е?

— О, добре е. Сега е край Сараево. Отново преподава. — Закрачи напред. — Има си син.

— Значи се е омъжила? — Пиърс се усмихна и го последва. — Това е добре за нея.

— Не. Така и не се омъжи.

— Боже. Тя да не е била изна...

— Не. Нищо подобно — прекъсна го Мендравич.

Пиърс кимна.

— През май тази година детето навърши седем — добави Мендравич, взрян някъде встрани.

— Толкова голямо?

— Толкова.

На Пиърс му трябваше цяла минута, за да осъзнае това, което му казва Мендравич. Седем години.

Пиърс спря. Син.

Хърватинът продължи напред. Пиърс не бе в състояние да го последва.

FILIUS^[1]

Найджъл Харис седеше в кѳта за закусване на своя мезонет на най-горния етаж на лондонския хотел „Кларидж“. На малката маса пред него бяха разпилени петнайсетина вестника. Между тях бе сбутана чаша слаб билков чай, чинийка с две твърдо сварени яйца — само белтъците, и купа димяща овесена каша — неизменната закуска от дванайсет години насам, с изключение, разбира се, на неотдавнашната му среща в Испания. Не че не обичаше плодове, конфитюри и безкрайните други вкусотии, но тази безвкусна диета беше всичко, което неговият стомах можеше да си позволи — през дългата му военна кариера бяха пострадали не само очите му.

Още усещаше последствията от закуската с графинята. Но нямаше възможност да откаже — графинята бе прочута със стриктното си придържане към правилата на гостоприемството. Как и какво бе ял бе толкова важно, колкото и това, което бе говорил. Знаеше условията. Нещо повече, той наистина вярваше, че би приела един слаб стомах като белег за слаб характер, а той не можеше да си позволи да остави у нея подобно съмнение. Както и да е — резултатите от срещата им оправдаваха няколко дни неразположение.

Той вдигна чашката към устните си и отпи глътка чай; първата винаги предизвикваше неприятно свиване на вътрешностите му. Нещо с киселините се било объркало, обясняваха докторите. Слабият сладникав вкус на билките стегна гърлото му и болезнено сви основата на езика му. Той преглътна няколко пъти; слюнката само подсилваше разбунтувалия се стомах. Почака малко, после внимателно отхапа първата хапка белтък. Беше се приучил да проследява пътя на храната в себе си; податливото бяло се приготвяваше към очертанията на неговия хранопровод, надолу през центъра на гърдите му, всеки токсин се поглъщаше от гъбестата му повърхност. Паренето започна да намалява. Изяде и втория белтък. Навик. Бе стигнал до точката, когато вече не съзнаваше какво яде. Почти.

Дръпна най-близкия от вестниците на масата и стигна до страницата за външните новини. Нямаше и следа от вчерашните

събития. Вместо това предлагаха обичайната сергия на „Ню Йорк Таймс“: политолог от фондация „Хувър“, САЩ в Косово; коментар на Сафир за Клинтън (още един опит да се обрисува Никсън в по-меки нюанси); мнение на кмета за ограничаването на данъците. Несъмнено утре нещата щяха да бъдат различни. Сега трябваше да прегледа само уводните статии. Вече го бе направил с петнайсет от водещите в света вестници и бе намерил само обърквана смесица от отговорите и въпросите по повод декларацията на Алианса на вярата. Беше запазил „Таймс“ за последно. Най-добрата проверка за издръжливостта му.

Заглавието на първия материал казваше всичко: „Монахът Савонарола в граждански костюм“.

Той се облегна и зачете:

Вчера Найджъл Харис, бивш изпълнителен директор на Съвета по духовните ценности, започна най-новата си кампания, за да се наложи като морален маяк на Запада. Най-скорошното му усилие доби формата на един много мъгляво определен Алианс на вярата, група, която се разпростира широко — от Холивуд до академичния свят, от Уолстрийт до Църквата. Определено твърде широка основа. Със система от Дванайсет ръководни принципа (броят им е чисто съвпадение) новите апостоли на моралната общност заявяват, че е дошло времето да се противопоставят на онези елементи в обществото, които заплашват основните устои на приличието. Техният отговор е: общокултурно, общоверско усилие, „лишено от политически амбиции“.

Докато на абстрактно равнище приветстваме господин Харис и колегите му за загрижеността им, то посланието за мисията на Алианса повдига сериозни въпроси. Макар че не определи точно центъра на кампанията, той спомена бегло къде може да очакваме да се намеси неговият Алианс: рап музиката, Интернет, еднopolовите бракове, молитвите в училище и др. Изглежда някак си неубедително да се твърди, че няма

политическа програма, когато Алиансът се стреми да се намеси в толкова оспорвани проблеми.

Още по-смущаващо е амбициозното определение, според което в Алианса на вярата „религиозните различия отстъпват в интерес на едно по-широко духовно издигане“. Стремекът на г-н Харис към толерантност е спорен, особено като се имат предвид бившите му съидейници от Съвета по духовните ценности, които стояха твърдо настрана от подобна намеса. Това, че той характеризира желаното единение като отговор на „заплахата от страна на тези, които разглеждат свещената война като форма на дипломация“, също рисува противоречива картина. Да се използва ислямът като плашило едва ли е най-добрият път да се укрепват и утвърждават приличието и моралът.

Защото монахът Савонарола от петнайсети век, бичът на...

Харис бегло погледна последния абзац — историческа отправка, нещо като финален акцент на статията, строго напомняне за съдбата на флорентинския проповедник, загинал от ръцете на собствените си последователи. Като имаше предвид отзвук в повечето от вестниците, Харис обаче нямаше почти никаква причина да се съобразява с това предупреждение. Преобладаваше одобрението. Потвърждаваха го и петдесетте хиляди и-мейла, пристигнали през последните два дни.

Не беше зле за осем без петнайсет сутринта.

Пиърс седеше върху една плоска скала. Планинският пейзаж беше изпъстрен с многобройни каменисти склонове. На изток един язовир, осигуряващ вода за водноелектрическата централа Фиерца, се простираше като огромна палачинка, безметежно спокоен и тих в прегръдките на планините. Водата му отдавна беше зарамена и според последния бюлетин на Червения кръст бе неподходяща за пиене или къпане. Но това като че ли нямаше значение. Бежанците продължаваха да я използват, дизентерията, диариите и гъбичките заболявания бяха приемлива разменна монета срещу собственото им безкрайно

нещастие и нищета. Оттук, отвисоко, той можеше да види група жени до брега, но бяха твърде далеч, за да види какво правят.

От това разстояние гледката беше спокойна и тук, на своя наблюдателен пост, той се чувстваше като временен беглец от хаоса дол у.

Мендравич седеше до него и мълчаливо чакаше. Вече седяха повече от час, неподвижни, загледани пред себе си. Накрая Пиърс заговори.

— Тя трябваше да ми каже.

Мендравич не отвърна нищо.

— Той знае ли за мен?

Мендравич понечи да каже нещо, но спря.

— Преди час щях да кажа да. Сега... Мислех, че ти е казала. Не съм ги виждал от месеци.

Пиърс кимна, все така загледан пред себе си. Беше вперил поглед в туфа прегоряла трева — само върховете още зеленееха сред пръснатите почернели корени. Нямаше представа откъде се беше взела тази трева, но всред тази овъглена рана нямаше нищо друго, на което да спре поглед.

В един момент — не си спомняше точно кога — посегна, свали якичката си и се обърна към Мендравич.

— Още ли мислиш, че ми отива?

Мендравич изчака, после попита:

— Какво всъщност правиш тук, Иън?

— И аз се питам същото.

— Нямах предвид това.

— Знам. — Независимо какво си мислеше Мендравич, през последния час Пиърс си задаваше същия въпрос и единственият отговор, изглежда, се намираше в изминалите осем години.

Бягство.

Не че бе знаел за Петра и момчето, не че би могъл да узнае. Но това, което бе търсил в Църквата, всъщност не беше там. Не и за дълго. Сигурно бе, че не е изгубил вярата си в Словото, в неговата сила — имаше я, — но не виждаше смисъл да бъде служител на Църквата, когато самата тя бе причина за толкова несправедливости. Продължаваше да се пита: с изключение на свещеническата якичка и адреса му във Ватикана, каква всъщност разлика имаше между него и

баща му? Свещеник или не, вече си бе изработил навика да гледа на нещата от разстояние. Беше изоставил Босна и Петра, за да стане свещеник. Беше изоставил Бостън, за да стане учен. Беше изоставил Чечилия Аниели... Този път каква бе причината? Кукеш беше просто едно благотворно разсейване по предварително набелязания маршрут. А около него отново кънтеше на кухо...

Новината за сина му дълбоко го разтърси, но това нямаше нищо общо с безпътството на един свещеник, с нарушаването на каноническия закон, с пренебрежението към смъртния грях. Ставаше дума за едно момче, една жена и един мъж. И за осъзнаването на един живот, прекаран в постоянно бягство.

— Ти не си тук, за да помагаш на бежанците — каза Мендравич, като че ли четеше мислите му.

— Защо мислиш така? — Пиърс бавно се обърна към него.

— Защото не се вписваш в действителността тук. В списъците на МККМ името ти го няма. А във Ватикана мислят, че си в Рим. Изглежда, си се появил от нищото.

— Звънял си в Рим?

— Трябваше да съм сигурен, че става дума точно за теб, нали така? Не бих пресякъл половин Косово за никой друг.

Пиърс забави отговора си. Споменаването на Рим го изкара от равновесие. Погледна пак Мендравич.

— Трябва да отида във Вишеград.

— Какво? — Внезапната промяна завари Мендравич неподготвен.

— А после трябва да ме отведеш при Петра.

И преди Мендравич да може да отговори, Пиърс скочи.

— Прав си. Не съм дошъл тук заради бежанците. И дори бях забравил за тях.

И без предупреждение заслиза надолу по склона.

В летните следобеди улица „Кондрти“ често бе просто движеща се тълпа от хора. Потокът туристи откъм Испанските стълби, съчетан с вълната купувачи по „Корсо“, към четири следобед достигаше критичния си връх, най-неподходящия момент някой да си пробива път към сграда, разположена по средата ѝ. За Артуро Лудовизи времето беше определено неподходящо — неговият самолет от Франкфурт

беше закъснял достатъчно, за да си доставя сега удоволствието да броди по улица „Кондоти“ в най-натоварените ѝ часове. Освен това бе взел със себе си най-важните счетоводни книги и знаеше, че ще е най-добре незабавно да ги върне в касата.

Той си проби път през тълпата и стигна до входа на номер 201, сграда забележителна със съвсем обикновения си вид: четири етажа сиво-черни тухли, притиснати между два елегантни бутика. Върху безликите манекени бяха навлечени модни мъжки дрехи. Вътрешността на магазините отразяваше строгостта на сградата — по празните стени дори не се виждаха много тоалети. Лудовизи никога не бе разбирал причината за това.

Бръкна в джоба си за ключовете и внимателно се огледа, за да е сигурен, че никой не проявява специален интерес към него. Доволен, той натисна бравата и влезе.

Миризмата на влага го удари в ноздрите. Той захлопна вратата зад себе си и запали осветлението — разрухата наоколо пролича съвсем ясно. Зад тясното коридорче имаше стръмна стълба към втория етаж, силно изхабена, обградена от стари ръждясали перила. Потъмнял кафяв килим, раздърпан и целият в лекета, се гънеше по всяко стъпало, но бе достатъчен да омекоти стъпките и да заглуши скърцането и пукането на дъските отдолу. Стените бяха облепени със сини и бели тапети — цветя и вази, доколкото можеше да разбере — напразен опит да се освежи входното помещение. Напластяваният с години цигарен дим ги бе покрил с жълтеникавокафяв прозрачен филм, освобождавайки ги от тази отговорност. Просто малка мрачна пещера, висока четири етажа.

И все пак за момент мястото успя да пренесе Лудовизи в друго входно помещение, в друга, отдавна съборена сграда, въздухът там бе наситен със звуците на скрибуцащи цигулки и духови инструменти. Малката консерватория на доторе Масачо в Равена: огромният крак на мъжа, отмерващ ритъма, дебелите пръсти, прелистващи страниците на нотите, впереният поглед към младия Лудовизи, който се опитваше отново и отново да изпълни противната триола, но все не успяваше да я изсвири по-добре. Беше по-добър при двутактовия ритъм. Стая след стая, пълни с млади виртоузи, всички талантиливи, с малки изключения, достатъчни, за да раздразнят великия Маестро.

Лудовизи не бе пипвал кларнет от четирийсет години, сградата на улица „Кондоти“ № 201 го вдъхновяваше да опита отново.

Това беше така, защото несъмнено старият дом събуждаше много по-мощни асоциации, отколкото музиката на Моцарт и Вивалди. Колкото и да изглеждаше странно, номер 201 беше хранителната почва за най-разтърсващия финансов скандал в историята на Ватикана. Една доста пикантна историята, помните ли? Снимката на Роберто Калви, увиснал на въжето под лондонския мост „Блекфайърс“ през юни 1982 — край на една незабележима кариера, неразкрита измама, блестящо осъществена, сред цялата бъркотия, от фон Нойрат. Това, че покрай многото „специалисти по заговора“ пресата успя да изопачи фактите около смъртта на Калви, правеше схемата на кардинала още по-гениална. Историята бе толкова интригуваща, че не друг, а самият Марио Пузо ѝ намери място в трилогията „Кръстникът“. Масонство, пране на мафиотски пари, смъртта на Йоан-Павел Първи. Всичко това бе някак свързано. Лудовизи още се усмихваше, като се сетеше за този случай.

Честно казано, фон Нойрат никога не се бе замислял да проваля престижа на института за религиозни дела, ИРД — известен на външния свят като „Ватиканската банка“. Поне в началото. Целта му беше много по-ограничена и бе насочена към някой си Личо Джели, главен съперник за ранга сумус принцепс, най-високия пост в Братството.

Роден през 1919, Джели бе избрал по-скоро политическия, отколкото религиозния подход към манихейството, прониквайки в батальоните на черноризците в Испания през 30-те години, а по-късно в СС-дивизията „Херман Гьоринг“. През петдесетте вече бе заел позиция като водещ играч в италианските тайни служби, активни участници в операциите „Гладио“ и „Опора“ — водещите сили на Запада в изграждане на антикомунистически нелегални отряди в случай на съветско нападение. Но когато времената изглеждаха идеални за осъществяване на „Голямото пробуждане“, Джели излезе на преден план и отвсякъде започнаха да го забелязват. През 1960-а той се оттегли в полза на много по-младия фон Нойрат — вече беше решил, че връзката му с манихейството е изживяла полезността си. Обикновеният фашизъм беше много по-приемлив.

Тъй като имаше достъп до най-чувствителните разузнавателни досиета в Европа — изнудването бе най-сигурният начин да напълни касите си, и петнайсет хиляди оперативни работници на разположение, Джели създаде „Пропаганда дуе“: частна армия в сянка, с пипала, простиращи се във всяка сфера на италианския живот. По време на процеса срещу него през 1983 година един от прокурорите твърдеше, че в края на 60-те П-2 е включвала „трима членове от правителствения кабинет, няколко бивши премиер-министри, четиридесет и трима членове на парламента, петдесет и четирима висши държавни служители, сто осемдесет и трима офицери от армията, флота и военновъздушните сили (включително трийсет генерали и осем адмирали), съдии, водещи банкери, издателя на най-тиражния вестник в страната («Кориере дела Сера»), университетски професори и ръководителите на трите главни разузнавателни служби“. Макар че бе ограничена в сферата на италианската политика, П-2 можеше да създаде сериозни проблеми, особено като се имаше предвид колко добре Джели познаваше манихейската клетъчна структура.

Отначало фон Нойрат бе действал внимателно. По-скоро искаше да контролира Джели, отколкото да го унищожи. Той осъзнаваше, че „Пропаганда дуе“ е съвършено средство за отклоняване на вниманието на всеки, който би искал да разкрие група като тази на манихеите, и създаде мита за Ложата — заговорите тогава бяха доста на мода, особено след убийството на Кенеди. Фон Нойрат пусна слуха, че П-2 всъщност е последният наследник на дълга поредица тайни общества, свързани с кръстоносците — масоните, Военният орден от Малта, карбонарите. Една организация, с която шега не бива. Също така, на майтап, пусна и слуха, че Ватаканът финансово подпомага операциите им в името на новата борба срещу безбожната левица (в крайна сметка ИРД бе имала през годините доста съмнителни връзки с „Паяк“ и ОДЕССА — мрежи, извеждали много бивши нацисти от Европа. Дали не се занимавала с това и П-2?). Няколко добре подхвърлени фрази в подходящите кабинети бяха достатъчни, за да оформят клюката. И докато Джели продължаваше своята мръсна война — между другото, на много елементарно равнище — именно фон Нойрат забеляза, че П-2 е свързана с многобройни незаконни действия в Европа и Близкия изток. От продажбата на оръжие до покупките на суров нефт. Чудесна възможност да се провери какво влияние може да има един манихей.

На практика в периода около края на 70-те беше практически невъзможно, ако разчоплиш нещо, свързано с „черните афери“, да не чуеш името „Пропаганда дует“. Според хората от разузнаването влиянието на Джели се простираше от Южна Америка (Хуан Перон) до Съединените щати (Александър Хейг и правителството на Никсън). Това, че П-2 всъщност беше замесена само в около 10 % от тези действия, за тях не означаваше нищо. Джели бързо бе провъзгласен за „Кукловода“ и беше държан отговорен за всичко. Онези, които търсеха заговори, намериха своя демон.

Фон Нойрат — може би наивно (макар че Лудовизи никога не би се съгласил с подобно мнение) — беше предположил, че с времето една от многото международни организации, борещи се срещу организираната престъпност, ще проникне в тази машинация и ще сложи край на всичко. Но това не беше главният му мотив. Всъщност влиянието на Джели започваше да засяга репутацията, която фон Нойрат бе запазил за себе си. Митът се бе превърнал в реалност. Ватиканът и Мафията вече се оказаха двете основни сътрудничащи сили на П-2. Очевидно лукавството не бе свършило добра работа.

Колкото повече фон Нойрат се радваше, че П-2 разсейва всеки търсещ поглед, толкова повече разбираше, че Джели се превръща в истинска заплаха. Колкото по-активна ставаше Ложата, толкова по-сигурен ставаше той, че старият му съперник ще търси място, за да изпере парите, получавани от не толкова безобидни афери, като пази контактите си с ИРД. И тук се включи Роберто Калви и разположената в Милано „Банко Амброзиано“. Калви беше в джоба на фон Нойрат още от средата на 60-те, когато банката трябваше да преодолее няколко трудни години. Под прикритието на частни инвестиции манихеите с удоволствие бяха готови да помогнат. Инвеститорите се съгласиха да съдействат и Калви стана посредник на Джели. „Амброзиано“ започна да върти мръсните му пари. А Ватиканът остана чист.

Докато фон Нойрат не нареди на Калви да развали работата.

Скandalът около Калви, блокирането на близо 1,3 милиарда долара на Джели в „Банко Амброзиано“ и връзките му с мафиотските пари, изпрани през ИРД, се превърнаха в уводни заглавия на първите страници на вестниците през 1982 година. И снежната топка се затъркаля надолу. „Самоубийството“ на Калви принуди Ватикана да създаде нова, независима комисия във вътрешните си финансови

среди, в която бе включен един от най-младите ѝ членове — наскоро назначеният финансов анализатор Артуро Лудовизи. Крайните резултати: отвътре бе разтърсено самото сърце на папството, Джели бе арестуван и хвърлен в затвора — съобщено бе, че се е опитал да избяга от швейцарските си пазачи през 1986 година, два дни по-късно тялото му бе предадено на фон Нойрат — и разбира се, „Пропаганда две“ се разпадна. За онези, които искаха да изобличат тайните организации и подобни неща, победата бе спечелена. Нямаше основание да търсят другаде.

И всичко това бе внимателно оркестрирано от фон Нойрат.

За манихеите разплатата донесе и други изгоди. Те лесно приобщиха клетките на П-2 към своята мрежа, като ги накараха да смятат, че продължават да работят за Джели чрез неговия наследник, някой си Артуро Лудовизи. Когато го видяха за първи път, малко се изненадаха от вида на нервния, дребен мъж. Но все пак геният на Лудовизи за числата постепенно ги спечели. В крайна сметка кой би повярвал, че някой като него ще оглави П-2? Но клетките му оказаха пълно доверие. В резултат на това първите семена на петдесетническото, баптиското и методистко манихейство пуснаха корени в Щатите. И като връх на всичко, Лудовизи бе помолен да заеме поста старши аналитик в банката на Ватикана — със специална препоръка на кардинала-камерленго — пост със значителна автономия. Не беше зле за човек, започнал кариерата си като чистач по домовете.

Всъщност именно връзката на Лудовизи със старите клетки на П-2 правеше последното му пътуване толкова лесно. Осемнайсет града за девет дни и още 30 милиона долара, вложени от над шестстотин клетки. За „Голямото пробуждане“, очертало се вече на хоризонта — както твърдеше фон Нойрат, — финансите бяха вече в пълна готовност. Въпросът бе само да се подсигури и да съгласува цифрите на финансовите книги, които бе взел със себе си, с ватиканските база данни.

Това беше и причината за бързото му отскачане до улица „Кондоти“ №201.

Стигна до втория етаж и се отправи към канцеларията в дъното на коридора — стая около четири квадратни метра, достатъчна, за да побере овехтяло бюро, завинтено за пода, и един стол. Странно място за всеки незапознат. Единственият прозорец гледаше към улицата;

съвсем малко светлина, още по-малко въздух. Но Лудовизи харесваше мястото. Никой не го безпокоеше. На никого не трябваше да отговаря. Запали настолната лампа и дръпна въженцето за вентилатора над главата си. Седна, измъкна от джоба на самото си малка карта и прокара пръсти по долната страна на плота на бюрото. Напипа тясната цепнатина от лявата му страна и вкара картата. Миг по-късно много по-сложна ключалка, отколкото някой би предположил, отвори едно от чекмеджетата. Той натисна серия числа и загледа как в центъра на бюрото се отваря панел. Под него имаше компютърен екран. Нямаше нужда от ключалки.

Лудовизи осъзнаваше техническото съвършенство, но така и не бе свикнал да вярва на нещо такова. Твърде голяма бе вероятността някой отвън да намери път към файловете му. Ето защо продължаваше да използва стария вид счетоводни книги за манихейските сметки. В един екземпляр, грижливо пазени в сейф. Това, че от пет години Ватиканът използваше по-съвременни системи, означаваше, че той няма друга възможност, освен от време на време да играе по тяхната свирка.

Отвори един файл и зачука по клавиатурата.

Двайсет минути по-късно базата данни на ИДР показва резултатите от последните операции — фондове за хуманитарни проекти, училища из Латинска Америка, движения за демокрация в Далечния изток. Все неща, които не можеха да бъдат проследени с голяма точност. Над половината от почти 30 милиона долара бяха отишли за финансиране на Алианса на вярата, но не бяха отразени никъде.

От джоба си извади втора карта и известно време търси другата цепнатина; намери я и пъкна картата — друга ключалка, друга комбинация. Тя освободи вратата на една каса, поставена зад две от долните чекмеджета в дясната страна на бюрото. Лудовизи прибра счетоводните книги вътре и затвори сейфа. Огледа бюрото да види дали не липсва нещо, бръкна отдолу и си прибра двете карти. Компютърът и ключалките изчезнаха — древното бюро придоби стария си вид. Лудовизи счупи картите на две и ги изхвърли през прозореца.

Минута по-късно излезе на улица „Кондоти“ и се насочи към „Корсо“. Внезапно някой го сграбчи за ръката и я изви. Остра болка

прониза рамото му. Лудовизи обърна глава и видя мъж, който го бе приклепил в желязна хватка.

— Какво... какво правите?

— Не викай. — Отново мълчаливо извиване на ръката. Двамата прекосиха „Корсо“, задната врата на една лимузина се отвори още преди да се приближат. Мъжът набута Лудовизи вътре и затвори вратата. Бравата се заключи.

Срещу него седеше и го гледаше Щефан Клайст.

Пиърс се появи иззад процепа на палатката в чисти, макар и измачкани панталони и риза — свещеническите дрехи бяха разпределени между някои от съседите му по болнична койка. Отначало те се бяха поколебали. Дрехи на свещеник. Не че някой от тях беше католик, но предвид съществуващото положение, изглежда, никой нямаше желание да предизвиква съдбата, без значение чий Бог е намесен. Но после решиха, че сигурно ще свършат работа, когато застудее. Не му се наложи да ги убеждава дълго, че дрехите ще са полезни за тях, отколкото за него.

Бяха минали четирийсет минути, откакто Мендравич беше отишъл да потърси нещо за из път. Каквото намери — вода, храна и най-важното, транспорт на запад. Ако бе възможно, към Подгорица. Това не бе най-удобният път, но безспорно бе най-бързият. А при това небе, набъбнало от дъждовни облаци, и двамата разбираха, че е по-добре да потеглят преди всичко да се превърне в безкрайно кално блато. Мендравич, който се бе погрижил всеки от мъжете в палатката да пийне по няколко глътки коняк, който бе донесъл, се бе заел със задачите, без да иска от Пиърс повече подробности около промените в плана. Това припомни на младия свещеник колко удобно е да имаш приятел, който да се грижи за теб. Отново.

Отново благосклонност свише.

Но божествената воля не се потвърждаваше единствено от успокояващото въздействие на Мендравич. Нито от неговото внезапно появяване — той бе идеалният водач за предстоящото пътуване. Тези неща много лесно биха се превърнали в потвърждение на вярата. По-скоро всичко бе свързано с объркването, което донесоха — новината за Петра и момчето, изгарящото нахлуване на действителността в изолирания досега живот на Пиърс. Това, което потвърждаваше

Божественото тук, както и в Атон, бе бруталността, съществуваща в самата природа, вградена в самата истина. Нещо, което не изпробваше вярата, но определяше самата ѝ същност: груба, разтърсваща, понякога дори мъчителна, но в крайна сметка човешка. Жива вяра в нейната пълна мяра, един духовен екстаз, роден от истинската борба; човешкото битие, рисувано с груби линии. Изчезваща заедно със спокойствието, подхранвано от манастирското уединение. Клеймото на удовлетвореност можеше само да замъгли яснотата, да я прихлупи под мъгла от самовнушено блаженство. Вярата изискваше противопоставяне. Яснотата изискваше издръжливост и упоритост.

Едва сега Пиърс бе започнал да проумява това.

— Баба Пиърсич? — Едно десетинагодишно момче го гледаше. Беше измършавяло от недостига на храна и липсата на истински дом, но в очите му все още имаше следа от оживление, искрица енергия. Изглежда, му се искаше да пита нещо свещеника, ала промяната в дрехите го бе смутила.

— Отче?

— Да, аз съм. Какво има?

— Някакви мъже. Дядо ми каза. Дошли са отвън. Искат да те видят.

— Казали ли са какво искат?

Момчето продължаваше да го гледа. После посочи към западния портал.

— Някакви мъже. Търсят те. — И изчезна сред плетеницата от палатки и въжета.

Мъже отвън. Странен начин да се опише някой. Пиърс знаеше, че момче на тази възраст няма да има проблем да определи униформата на всеки хуманитарен работник от лагера, както и на хората от АОК, НАТО и албанската полиция. Мъглявото определение „някакви мъже“ му подсказваше, че страховете на момчето са оправдани.

Първата му мисъл беше за австриеца. Бяха минали пет дни, достатъчно време, за да стане нетърпелив. Пиърс се мъчеше да вярва, че Аниели все още им трябва, независимо дали бяха определили местоположението му, или не. Да го открият — може би обаждането на Мендравич до Рим и търсенето на изгубен свещеник в бежански лагер беше достатъчно указание, — но това беше все още половината от

битката. Те все още се нуждаеха от него. Молеше се на Бога по същата причина да пазят още жива и Чечилия Аниели.

А може би бяха успели да го проследят гърците? Откриването на колата на Андракос, връзката между Блаце и Кукеш?

Които и да бяха, Пиърс реши, че трябва да ги види преди да го намерят. Като прецени възможностите си, той грабна раницата си, бързо прекоси калната пътечка и се мушна в една палатка, третата подред от неговата. Внезапно шест познати лица се възряха в него; четири жени и момичета на възраст от единайсет до шейсет, момче на четири и мъж към седемдесетте.

Преди някой от тях да може да каже нещо, Пиърс вдигна пръст към устните си. Тишина. Бяха се научили на силата ѝ много отдавна, още през войната, когато се бяха крили в мазета и дупки и бяха чакали сръбските патрули да разграбят каквото има и да си отидат. Нужен им бе един-единствен жест. Пиърс им кимна и надникна през процепа на предното платнище.

След минута ги забеляза. Подозрителни както с облеклото си, така и с държането си. Четирима мъже, които, ако се съдеше по лицата им, бяха във военната зона съвсем отскоро — опитваха се да прикрият отвращението си от смрадта и безредието. Облечени в защитни униформи, с винтяги и туристически обувки — мътножълти, завързани само до половината — лесно можеха да минат за членове на някой туристически клуб, ако се изключеа атлетичните им фигури. Всички бяха високи, с изправени стойки и широки рамене. Всичко в тях издаваше военния. И за разлика от другарите си в Рим, тези мъже от Ватикана не се опитваха да важничат, както при срещата им първия път. Изглеждаха някак много по-... човечни. Това беше единственият начин, по който можеше да ги опише. Дори когато се пръснаха, за да обградят палатката му, не размениха приличащите на команди жестове, които очакваше. Един от задната страна, един десет метра на юг, един — десет метра на север. Координирано и точно.

Четвъртият кимна и влезе в палатката.

И след минута излезе с един от бившите съседни по легло на Пиърс: Акиф Дема, който бръснеше всички под близкия брезент; мъжът, който бе приел на раздяла сакото на Пиърс като подарък за довиждане. Очевиден избор за търсене на сведения. Дема клатеше глава и сочеше към медицинските палатки; ръцете му се мятаха в

нервни жестове, всички приемани с лека усмивка от хората на Ватикана. Пиърс знаеше какво прави бежанецът, или най-малкото се опитва да направи — да прати любопитния чужденец за зелен хайвер. И номерът може би щеше да мине, ако в този момент не се бе появил Мендравич.

Дема, който не беше актьор, трудно можа да сдържи реакцията си и Мендравич веднага се оказа в центъра на вниманието. Още от облеклото му бе ясно, че не е обикновен бежанец, факт, който не се изплъзна на новодошлите. Те го наобиколиха като един — внимателно, но с точност, която издаваше, че са свикнали с подобни ситуации. Пиърс можеше само да наблюдава.

За щастие Мендравич добре познаваше лагера. Пиърс наблюдаваше как старият му приятел крачи по пътеката, с очи, забити в земята — отнесен и замислен на вид, — но в него се долавяше напрежението, показващо, че вече изгражда плана за атака. Мина близо до палатката, където се криеше Пиърс, и потърка бузата си. В същото време, без да намалява крачката си, прошепна:

— Изчакай ги да тръгнат след мен. Ще се видим при северния портал.

Пиърс нямаше представа как Мендравич е разбрал къде се укрива. Нито имаше време да осъзнае чутото, защото след секунда Мендравич скочи наляво, тромаво и мечешки, като момчето, което се бе появило в палатката преди десет минути. Мъжете от Ватикана незабавно хукнаха след него.

С изключение на един, който остана при Дема. Стоеше съвсем неподвижен, въртеше бавно глава и внимателно оглеждаше околните палатки.

Очите му се спряха на тази, в която се криеше Пиърс, и той тръгна към нея.

Ако вярата искаше противопоставяне, Пиърс знаеше, че скоро щеше да проси милост. Мъжът ускори крачка. Пиърс усети как сърцето му подскача, внезапно нещо в гърлото му затуптя. Нямаше избор, освен да излезе. Разтвори платнището, изскочи и се шмугна надясно през плетеницата от въжета.

Чу, че мъжът го преследва. Започна да се провира между палатките приведен, за да може да минава под въжетата, а също и да се

прикрива зад ниските платнища. Блъскаше се в хора и ругатните им го преследваха — всяка очертаваше пътя на бягството му.

Пиърс бягаше на север, в надежда да стигне портала. След минута закапаха първите тежки капки дъжд и след тях се изля порой, който сля земята и небето, потъмнели под надвисналите облаци. Барабаненето на дъжда по брезентите го съпровождаше от палатка до палатка.

Земята се разкалваше с невероятна бързина, малки поточета търсеха пътя си към по-ниското, към дълбоките коловози, изровени от каруци и камиони, докарващи средства за преживяване. Облаците се спуснаха още по-ниско, шуплеста сива маса, превръщаща следобеда в ранен здрач. Пиърс не знаеше колко далеч е отишъл сред хаоса от палатки. Продължаваше да тича. Дори нямаше възможност за бърз поглед назад, за да види колко се е приближил преследвачът му. Опънатите въжета, по-рано препятствия, сега му помагаша да се задържи прав, ръцете му се плъзгаха по влажните усукани влакна, той минаваше от една пътека на друга, като катурваше набързо скованите пейки и столове.

Вече виждаше портала, но дробовете и мускулите му започнаха да се предават, краката му омекнаха. Той хвърли поглед през рамо — очакваше огромният мъж да се стовари върху него.

Но пътеката беше празна.

Поразен, Пиърс забави ход, после спря. Приведен напред, с ръце на коленете, вдишваше жадно въздух; дъждът се лееше върху косата му, по лицето му се стичаха едри капки. Той ги обърса. Отново се обърна, убеден, че дъждът някак си е замъглил погледа му и мъжът е само на няколко крачки. Нищо. Една светкавица освети всичко наоколо — още едно потвърждение, че е сам. Още не вярваше в късмета си, но бавно се изправи и по устата му се плъзна неволна усмивка. Беше се измъкнал. С внезапен пристъп на увереност се огледа, за да добие по-добра представа къде се е озовал.

И изведнъж краката му се подкосиха — на трийсетина метра пред себе си видя мъжа — проправяше си път от въже до въже. Коленете му се вдигаха високо при всяко мощно движение, калта сякаш изобщо не пречеше на странните му механични движения. Някак си беше заобиколил, беше предвидил посоката, поета от Пиърс, и сега му пресичаше пътя. Под тътена на гръмотевицата Пиърс бързо

се обърна, почти светкавично за уморените си крака, и се втурна напред с приведена глава. Обувките на момчето не спираха калта и тя влизаше отвсякъде. Огледа се за миг назад и падна; кошмарно усещане: собствените му крака бяха неспособни да се движат, тялото му бе сграбчено от калта, ръцете му дращеа в усилие да се изправи. Хвърли се към близкото въже и се изправи. Отзад вече се чуваше шляпането на преследвача.

Пиърс се обърна и видя две кристалносини очи на не повече от пет метра от него. Погледът им обаче не издаваше заплахата. Всъщност мъжът като че ли спираше, ръцете му бяха отпуснати покрай тялото в успокояваща, а не заплашителна поза. Странно изнервящо положение...

Картината продължи не повече от секунда.

Откъм дясната страна на мъжа изскочи някой и го блъсна в близката палатка.

Беше Мендравич. Той надигна мъжа за раменете и го изрита с коляно в слабините. Мъжът се сгърчи и Мендравич го изрита пак, този път в главата, и той се свлече на земята.

Всичко отне само секунди.

Мендравич се наведе и пребърка непознатия. Не намери нищо, пристъпи към Пиърс и му помогна да се изправи.

— Спокойно де — каза и се ухили. — След двайсетина минути ще е на крака. Само дето ден-два ще го боли главата. Знаеш как е.

— Откъде се взе? — попита Пиърс.

Мендравич го заведе до мястото, откъдето бе изскочил, и посочи през паяжината от въжета. На четирийсетина метра пред тях беше северният портал; от двете му страни се издигаха циментови постройки — контролните пунктове за влизащи и излизащи. Зад него се виждаше странна сбирка от камиони и микробуси. Двама албански постови, облечени с мушамы, се бяха скрили от пороя под каросерията на един голям камион, пушките им бяха опрени до тях. В бетонните постройки може би имаше още двама или трима. Пиърс не вярваше на късмета си — че е стигнал толкова близо до портала.

— Бях тук минута, може би две преди теб — каза Мендравич. — После те мернах да тичаш насам, видях и онзи. Тоя де — допълни той и посочи тялото на изпадналия в безсъзнание мъж.

После тръгна към портала.

— А другите трима? — попита Пиърс.

— Дъждът ми помогна. — Мендравич като че ли не искаше да говори за това.

Когато излязоха на открито, единият от албанците изскочи изпод каросерията. Усмивката му ясно показваше, че се знаят с Мендравич.

— Иска още двеста долара — тихо каза Мендравич. — Надявам се, че имаш.

Пиърс бръкна в раницата си, очевидно твърде бързо за двамата войници, защото онзи, който стоеше под камиона, вдигна оръжието си, а другият, тръгнал към тях, спря. Мендравич вдигна ръце настрани и се усмихна широко; Пиърс направи същото. Приблжиха се още няколко крачки и Мендравич заговори на албански:

— Приятел! — Ръцете му още бяха разперени. — Той просто търси останалите пари. Както се разбрахме. Сто долара.

— Двеста — отвърна албанецът.

— Да бе, двеста. Забравих.

Усмивката на постовия се върна.

Пиърс бавно кимна и посочи раницата, като че ли искаше разрешение да я отвори. Войникът махна с ръка на другия до камиона и той отпусна пушката. Пиърс внимателно измъкна само необходимите банкноти и ги подаде на Мендравич, който пък ги предаде на постовия. Войникът ги преброи набързо и кимна на другаря си, който на свой ред махна на Пиърс и Мендравич да го последват през портала.

След неколкостотин метра стигнаха до гъста гора. Постовият измъкна фенерче, насочи лъча му към лътящите от влага стволоче на дърветата и откри това, което търсеше — почти незабележима пътека, която очевидно много добре познаваше. Минаха около половин километър и стигнаха до малка поляна, където имаше два овехтели автомобила със седалки само отпред. Пиърс си помисли, че са „доставени“ от Печ или Призрен преди ден-два — изгодно предприятие за пазачите на лагера и за бежанците, желаещи да платят. Четиристотин долара изглеждаха напълно разумна цена за един американски свещеник и неговия хърватски приятел. Несъмнено цената до голяма степен зависеше от клиентелата. Днес войниците бяха сключили добра сделка.

— Имате достатъчно бензин, за да стигнете до Шкодра — каза мъжът, като посочи десния автомобил. — Вътре има и карта. И

няколко пешкира. — Той се усмихна. — Да не кажете, че сте си дали парите напразно. — Обърна се и викна през рамо: — И не се тревожете. На югославската граница няма да има никакви проблеми за колата.

Мендравич запали двигателя и колата забуксува. Дъждът барабанеше с трескава скорост по покрива. Пиърс бе оставил раницата между двамата и сега използваше повечето от „пешкирите“ — раздърпани малки кърпи на преклонна възраст, — за да се подсуши и да избърше предното стъкло, което бързо се запоти. Мендравич успя да подкара и скоро пое по нещо, подобно на път.

Мендравич свали малко прозореца, за да спре изпотяването на стъклата, и викна на Пиърс.

— Е, от кого все пак бягаме?

Доста труден въпрос. Пиърс все още не можеше да си обясни странната липса на агресивност на мъжа малко преди Мендравич да се намеси. Никаква заплаха. Никакво...

— Какво ще кажеш за Службата по сигурността на Ватикана? — Натискаше копчетата на таблото, за да пусне повече въздух за предното стъкло.

— Какво?

— Трябва да се обадя по телефона, за да се уверя — отвърна Пиърс. Копчетата очевидно не вършеха никаква работа. — Е, ако минем покрай „Макдоналдс“ някъде тук наоколо, дай да спрем да се подсилим.

— Не си падам по бързото хранене — каза Мендравич, бръкна в джоба си и извади мъничък клетъчен телефон. — Може би трябваше да се спазарим за един от онези натовски камиони при портала. Дори за два. — Той отвори апарата и натисна няколко бутона. — От време на време се закачам за спътниците на НАТО. — Подаде телефона на Пиърс. — Просто набери номера.

Пиърс знаеше, че не трябва да се изненадва. Измъкна една хартийка от джоба си и докато набираше, попита:

— Между другото как разбра, че съм в онази палатка?

Мендравич се засмя.

— Следващия път си дръж пръстите зад платнището, не отвън.

Включи се телефонният секретар на Аниели. Пътуване до Париж. Изследователска работа. Щяла да се върне другата седмица.

— Обажда се Иън Пиърс...

Някой изключи телефонния секретар и се чу глас:

— Намерихте ли „Ходопория“?

— Искам да говоря с професор Аниели. — Пиърс не познаваше гласа.

— „Ходопория“ у вас ли е?

Пиърс не отговори. Минаха няколко секунди и въпросът бе повторен. После се чу гласът на Аниели, уморен, очевидно уплашен.

— Намерихте ли каквото ви искат?

— Благодаря на Бога — каза Пиърс. — Добре ли сте?

— Била съм и по-добре. Искат да знаят дали пергаментът е у вас.

— Ще го намеря. Скоро. Но те...

— Колко скоро, отче? — отново се чу мъжкият глас.

— Дайте й телефона. — Този път предпочетоха да не му отговарят. — Ще ми отнеме повече време, ако пращате хора по петите ми.

Последва кратка пауза. После се чу:

— Какво искате да кажете?

— Четирима мъже дойдоха в Кукеш — отвърна Пиърс. — Нямах време да ги попитам кои са.

Пак пауза. После звук от приглушен разговор. И като че ли набираха друг телефон. След минута мъжът заговори отново.

— Опишете мъжете.

Гласът му издаваше много. Хората в Рим знаеха за одевешните му нападатели толкова, колкото и той. Те не бяха изпращали никого.

Без надутост. Без заплахата. Това не беше Ватиканът.

Въпросът оставаше: откъде идваха? И кой ги бе изпратил?

— Опишете ги — чу се пак.

Пиърс изчака, после каза:

— Искам професорката да е в безопасност. — Затвори телефона и го подаде на Мендравич.

— Е? — попита той.

— Лошо — каза Пиърс.

Към седем лимузината върна Лудовизи на улица „Кондоти“. Стъпките му бяха несигурни — за околните сигурно приличаше на човек, прекалил с виното. Лудовизи не забелязваше нищо и слепешком

си проправяше път през тълпата; шуртенето на водата във фонтана му подейства като желано успокоение. Той седна на ръба му. Гледаше бълбукащата вода и се опитваше да разсее мъглата от главата си, за да си припомни последните три часа.

Доколкото си спомняше, вечерта бе започнала с мълчание. Клайст не отговаряше на въпросите му. Не беше ясно накъде пътуват — прозорците бяха затъмнени. Само скоростта на колата — твърде бърза за градските улици — показваше, че се отдалечават от центъра. Някъде в покрайнините на града. Може би към някаква вила. Накрая Клайст му бе предложил питие — в колата или във вилата — не можеше да си спомни. Коняк или скоч, това вече нямаше значение. Веднага след това главата му се бе замаяла. Спомняше си нещо като подземен гараж, после някаква доста голяма библиотека.

Дадоха му цял куп книжа — някои трябваше да бъдат подписани, други само трябваше да подържи, след което Клайст веднага му ги взимаше. И компютърни дискове. Безкрайни въпроси за номера на банкови сметки, на финансови фондове, всичко това забулено в сгъстяваща се мъгла.

На връщане към гаража трябваше да му помагат двама души. Пътуването към града беше калейдоскоп от думи и лица.

Внезапен спазъм го накара да се наведе и да повърне. Главата го заболя още повече. Повърна пак. Повечето минувачи бързаха да го отминат, един-двама се опитаха да му помогнат. Без да им обръща внимание, той бръкна в джоба на самото си за носна кърпа, за да си обърше устата; вместо кърпа извади две карти, подобни на онези, които бе хвърлил през прозореца на № 201. Вгледа се в тях, неспособен да се съсредоточи. „Нали... ги унищожих.“ И все пак те бяха тук, цели-целенички. Какво ставаше, по дяволите? Прилошаването отстъпи място на страха.

Внезапно лявата страна на врата му се схвана и той почувства пробождање в рамото и ръката. Главата му се разтрепера конвулсивно. Пак му се догади и той се строполи на студения плочник.

Когато линейката пристигна, Артуро Лудовизи беше мъртъв. Ръката му все още стискаше картите.

Стигнаха Шкодра и я отминаха — спряха само за бензин. Дъждът не преставаше. Минаха границата без проблеми, както бе

обещал албанският постови.

— Значи онази книга във Вишеград, това търсят от теб, така ли?
— попита Мендравич. Все още се опитваше да разбере сложната история.

— Не съм сигурен — отвърна Пиърс. Вниманието му беше погълнато от последните пет абзаца на Рибаденейра. Бореше се с тях повече от час. — Но за каквото и да им трябва, много им се иска да е в техни ръце.

— И какво правиш сега? — Мендравич кимна към малката книга — Това ще ни каже къде да отидем ли?

Пиърс изхърка нещо неясно и продължи да се взира в текста. Бе надраскал на един лист отделни изрази и откъси, десетки измъкнати букви, думи, производни от други думи, една до друга в странни съчетания.

Трябваше му доста време, за да разбере, че „квестио лузориа“ на Рибаденейра е много по-сложно от проста поредица мистериозни анаграми. Това му бе станало ясно още при първата му борба с пасаж номер две, през втората нощ в Кукеш. Нямаше нищо, което дори отдалечено да напомня характера на обикновената анаграма. Използваше същата схема за числата от три до пет, но всеки път комбинацията или беше много къса, или много дълга, за да състави смислена дума. Чак когато започна да работи с шест, можа да види схемата. При това се сблъска с друга, макар и решима анаграма. От седем до десет не можеше да се разбере нищо. Единайсет вършеше работа. Но всяка пета буква? И внезапно разбра. Същото като при „Свършена светлина“ — буквите и абзаците бяха съобразени с манихейската предпоставка за разделяне в разделеното и винаги в група от пет. В свитъка това бе направено чрез възнесенията на пророците; тук Рибаденейра бе успял да го направи чрез изтънчени игрословици. Пет категории, пет от всеки вид. Оставаше въпросът какво трябваше да се направи според изискването на останалите четири категории?

Беше му хрумнало, че към това може би има простичък път. Като открадна няколко минути на един от лагерните компютри, той спокойно прегледа Интернет за неща, свързани с тайнописа и шифрирането. Не бяха най-подробните или точни източници, но все пак бяха нещо, което му даде насоката. Резултатът беше дълги

подробни списъци на различни форми на съвременна шифрована игрословица, много повече от петте категории, които търсеше. Преобладаваха методите, наречени „задрасквания“, „обръщания“, „шаради“ и „контейнери“; към всеки имаше кратко описание, а също така простичък пример. Инструменти За избрани фанатици на кръстословиците. Очевидно „квестио лузориа“ беше изминала дълъг път през тези четири столетия. Пиърс се чудеше колко ли от съвременните ентусиасти разбират неясната ѝ история.

Беше открил, че двустишията (както бе нарекъл пасажите, които бе групирал в категория две) приличат на шарада, макар и в не толкова характерна форма. Модерната версия, според Интернет, изискваше решаващият да измъкне отговора с няколко думи, всяка определяна независимо: срички и букви, с които се стигаше до края на шарадата.

Връзки едно към едно. Рибаденейра беше търсил по-неясни отправки, някои използващи думите само частично, но всички създаваха дълги поредици между ключовете и техните комбинирани форми, особено когато отговорът бе по-скоро фраза, отколкото една-единствена дума. Във всички случаи обаче се изискваше много творчески подход.

За да затрудни още повече нещата, Рибаденейра рядко предпочиташе да включва отговора като част от ключа. Една от най-трудните му загадки гласеше:

„Ab initio, surgunt muti in herbam“

Преведено най-буквално това означаваше:

Отначало те се изправиха безмълвни в тревата.

Колкото и странно да звучеше изразът, в него имаше смисъл, предвид влиянието на манихейството. Всъщност истинският белег за гения на Рибаденейра беше способността му да изгражда пасажки, които обръщаха наопаки отправките към онези неща, които можеха да

открит път за освобождаване на светлината: „изправяне“, „безмълвие“, „трева“.

Отговорът, който Пиърс откри, бе „deversoriolum“, латинската дума за „хан“. В началото извличането бе тръгнало съвсем лесно.

DE = от

VER = начало (латинската дума за „пролет“, началото на всички неща)

OLUM = в растителността (винителният падеж на думата трева, olus, в случая — olum)

Но какво беше това „sori“, вмъкнато в средата на думата? Именно там Рибаденейра беше показал таланта си (най-любезното определение, на което бе способен в случая Пиърс). След като часове наред си бе блъскал главата в търсене на ключа, накрая бе разбрал, че глаголят „изправям се“ — в случая — „surgere“ — може да бъде заместен с латинското sororio („да набъбна“, „да се издуя“, както млякото в майчината гръд, друг подходящ избор, като се имаше предвид метафората с началото и раждането). В допълнение към втората, откъм края на фразата, част от ключа — „muti“ („безмълвни“) той се досети, че би трябвало да извади латинската дума за „говоря“ („ого“) и да образува комбинирана форма, буквално „безмълвни“. Като махна „ого“ от „sororio“ (с малка допълнителна намеса) получи „sori“. Тоест:

De — ver — sori — olum

Доста работа за един отговор от три букви.

Така беше постъпвал и с пасажите от три или четири реда — всеки от тях мъглива версия на модерната криптограма, естествено много по-трудни заради необходимостта от отправки към гръцкия и латинския. Триредовите пасажии се разгадаваха предимно със задрасквания — от думата се изваждаха една или две букви, за да оформят друга дума. Примерът по Интернет „Правиш нещо, то ражда плодове“, даваше отговор „вишна“. Извличането:

виш (отправиш) — н (от нещо) — а (от ражда) = вишна (плод)

Лесна работа.

Пасажите от четири реда обаче бяха много по-трудни — съчетаваха елементи от предишните три, за да оформят най-дългите изречения. Например, за да се изрови само единствената дума „pons“ („мост“) в един от отговорите, трябваше да вземе думата „ponus“

(„плодно дръвче“), да отстрани „гръцката Медуза“ ѝ да я замени с „римския Нептун“. Тук „гръцката Медуза“ беше поставена заради буквата „мю“, гръцкия еквивалент на „м“, първата буква в „Медуза“, римският „Нептун“ съдържаше буквата „н“. Като се заместваше „ми“ в „romus“ с „п“, се получаваше „pons“ — „мост“

Определено тук гносисът не бе скрит с толкова заобиколки както в „Съвършена светлина“ — думите и пресичащите се отправки не съставляваха карта. По-ранните манихеи бяха разполагали с пет века, за да усъвършенстват своя пъзел, Рибаденейра го бе направил за осем месеца. Усилие, определено достойно за един техен наследник.

Пиърс бързо оцени красотата на играта, нейната прецизност. Нямаше характерни точки за откриване, нямаше механизми за разучаване. Истинска алхимия, злато, скрито в тъмнината на езика, чакащо своето откриване. Странен вкус за „Сола скриптура“. Откритие в най-чистата му форма.

Знаеше, че на Аниели щяха да ѝ потребват само няколко часа, за да разкрие всичко това; на него му отне почти четири дни. Дори когато помагаше на бежанците, търсеше възможните ключове и ги намираще в най-неочаквани моменти, често пъти го подсещаше дума от случаен разговор.

Тепърва му предстоеше да се занимава с пасажите от пет реда. Никой от тях не приличаше на онова, което бе гледал в компютъра. Нещо повече, той в крайна сметка разбра, че последната от категориите държи ключа към целия пъзел. Както и при акростиховете, останалото беше безсмислено — миш-маш от абстрактни изречения и думи — без нищо, което да ги свързва. В „Съвършена светлина“ връзките бяха писмата на пророците. Тук това правеха пасажите от пет реда. Друга географска карта, която трябваше да разчете.

Не проумяваше какво би му помогнало да намери ключа към последните пасажии. Нещо повече, очите му се нуждаеха от почивка — тръскането по пътя затрудняваше четенето, а и главата му все още се бореше с последствията от мозъчното сътресение.

Загаси фенерчето, пушна листовите в скута си и облегна глава назад. След няколко минути — очите му бяха вперени в почернелия пейзаж навън — каза:

— Не си прав, знаеш го.

Мендравич не беше сигурен какво има предвид и си замълча.

— За твоите приятели от АОК — поясни свещеникът.

— Аха. — Мендравич гледаше пътя. Връщаха се към разговора, който бяха водили преди два часа.

— Сега те носят отговорността и вината за бежанците, както сърбите преди година. — Пиърс продължи да гледа навън.

— Пет дни в региона и вече стана специалист.

— Това са група насилници, ирландски терористи, само че с марка „Косово“. С изключение на това, че може би са по-брутални.

— Разбирам. — Мендравич кимна. — Винаги съм се затруднявал да различа Милошевич от Тони Блеър. — И преди Пиърс да отговори, добави: — Година след мирното споразумение сърбите все още правят така, че хората да не се завръщат по домовете си. Не съм съгласен с всичко, което прави АОК, но те все пак се опитват да направят нещо.

— Като например да убиват сърби ли?

— Да. Като убиват сърби. — Изчака, после погледна към Пиърс. — Не всичко е така възвишено, знам. Но това е положението. — И като отново впери поглед в пътя, с лека следа от усмивка добави: — Ние сме хора от типа „око за око“. В тази част на света никога не е имало достатъчно място, за да си обърнеш и другата буза за удар.

Пиърс се усмихна.

— Не знаех, че АОК изгражда политиката си върху библейски спор.

— Само общата стратегия — каза Мендравич. — Твърде много различни видове библейски писания се носят около тази част на географската карта, извън всекидневната обичайна игра.

Беше забележително колко лесно се върнаха към старите спорове, дори след осем дълги години. Пиърс беше готов със следващия си аргумент, но внезапно нещо го спря.

Той запали фенерчето и погледна листовете в скута си. Имаше нещо в това, което Мендравич току-що бе казал. Библейско картографиране.

— Какво ти стана? — избоботи хърватинът.

Потънал в текста, Пиърс бавно разбра, че всеки от петредовите пасажии има една особена черта, нещо, което никога не би забелязал, ако продължаваше да тълкува всеки от тях като отделна криптограма. Като ги четеше като свързана в едно фраза, забеляза, че всеки напомня песенен такт, ритъм, като че ли предназначен да се произнася гласно.

*Така че аз наистина протягам двете си ръце към
Теб,
всичко да бъде оформено в орбитата на
Светлината,
Когато бях пратен да се боря с мрака,
знаещ, че Ти можеш да ми помогнеш отблизо.
Благоуханието на живота е винаги в мен.*

Като откъс от Писанието. Като стих от молитва.

За миг изпита задоволство, бързо развалено от разбирането, че няма представа какво означава всичко това. Не беше стих, който познаваше. Откъси от Библията или не, пасажите по пет реда си оставаха загадка.

Тъкмо щеше да каже това на Мендравич, когато забеляза пред тях знак за разклонение на шосето: на изток към Вишеград, на запад към Рогатица и Сараево. Още двайсетина минути до „града на Дрина“.

Мендравич обаче пое към Рогатица и Пиърс направо подскочи в седалката.

— Какво правиш? Защо натам?

— Минава десет — каза Мендравич. — Откакто почна войната, Вишеград вече не е туристически град. По-добре да се опитаме да намерим хотел другаде.

Пиърс разбра, че Мендравич е прав. В крайна сметка какво биха могли да направят през нощта? А и той беше прекалено уморен, за да размишлява над последното си разкритие. Трябваше му сън, за да може да мисли ясно.

Пътуваха още половин час, Мендравич загледан внимателно в пътя, Пиърс, забил нос в книгата. Учудващо беше, но Мендравич беше доста запознат с Рогатица. Мърмореше имената на улиците под нос, изглежда, търсеше определен хотел. След няколко завоя стигнаха до сграда, приличаща на жилищен блок, шестетажна, от мръсносиви тухли.

— Не прилича на хотел — каза Пиърс.

Може би погълнат от последната група неразгадани пасажии или в резултат от натрупаното през последната седмица напрежение,

Пиърс не разбра къде са го довели, докато не видя усмивката на Мендравич.

— Не си много досетлив — каза Мендравич.

Хърватинът се наведе и надникна към сградата през предното стъкло.

— Петият етаж. Вторият прозорец отдясно.

Пиърс не можа да намери сили да се наведе.

— Това беше втората ти молба, нали? — Мендравич се отпусна назад, на лицето му отново се появи усмивка. — Да видим дали майката и синът имат място за нас през нощта.

Доня Марсела свали очилата си и ги сложи до документите на масичката за кафе. Чакаше Блейни да свърши с четенето.

Не беше идвала в стаите му на „Джардини дел Квиринале“ от години. Обстановката показваше, че свещеникът не беше гледан зле от архиепископията си в Чикаго. Пред четириметровите прозорци висяха дебели кадифени завеси, мебелировката бе от махагон — кафяво върху кафяво, с елементи от тъмnochервено. Беше си позволил малко цветово разнообразие с двете големи вази, поставени от всяка страна на строгия бюфет.

— Трябва ли да повярвам наистина в това? — попита тя, когато той най-после я погледна.

— Не мисля, че сте човек, когото се опитват да убеждават — отвърна Блейни.

— Всичко това са таблоиди, жълта преса. — Тя побутна вестниците до себе си. — „Духът на Джели се завръща“. Пълна безсмислица. Сутрешните вестници няма толкова лесно да преглътнат тази история. Кой би повярвал, че Артуро е способен на такива неща?

— Открит е с документи, с дискове.

Тя забави отговора си.

— Ако това, което казват, е истина, цялата история с Калви изглежда като дребно недоразумение. Това не е обичайна кражба. Ще ми трябва време, а не съм сигурна че разполагам с време.

— Това не ме тревожи — каза Блейни. — Отслабването на банката прави църквата само по-уязвима, събужда призрака на корупцията. Което прави задачата на „Ходопория“ още по-лесна.

Въпросът е дали е оставил някъде някои от онези дискове, които ни свързват с банката.

— Това искам да кажа и аз: въпросът не е в църквата. — Тя се размърда притеснено. — Кажете ми, че не е бил толкова глупав, Джон. — Блейни понечи да отговори, но тя продължи: — А какво казва Ерих?

Той замислено поклати глава.

— Нямам представа. Неоткриваем е. Сроктът на новемдиелес изтича утре сутринта. Вече са започнали да събират конклава.

— Не беше най-подходящото време.

— Ако не е планирал всичко предварително.

Тя го погледна изненадано.

— Какво имаш предвид? — Той не отговори. — Не говориш сериозно, нали? Защо Ерих да има нещо общо с това?

— Нека да кажем само, че не съм толкова сигурен, че вярата му в „Ходопория“ е такава, каквато беше някога. Той много обича да ми напомня, че живеем в „сложен свят“. А сложният свят изисква сложни отговори. — Блейни отново поклати глава. — Сега вече не бих се клел в Ерих. Въпреки всичките си особнячества, Артуро беше забележително здрав човек. Гордееше се с това. Беше и нещо като хипохондрик. Човек като него не може току-така да припадне на площад „Еспаня“ без причина.

— И мислиш, че Ерих би могъл... Защо?

Блейни се облегна назад. По някаква причина очите му се спряха на малкото кристално агънце, поставено между няколко снимки — подарък от първата му енория. Нещо отдавна забравено. Загледа се в него, после се обърна към графинята.

— Защото мисълта, че някой друг има нещо общо с това, е още по-тревожна.

Мендравич бе съобщил по домофона само за себе си — беше оставил изненадата за срещата горе. На Пиърс му трябваха цели десет минути, за да слезе от колата — предстоящата среща със сина му беше някак си по-малко плашеща, отколкото това да я види отново. Нямаше представа какво очаква от момчето. Но знаеше какво иска да чуе от Петра — това се бе въртяло в главата му целия следобед. Никаква мекушавост. Никакви опити да се извъртат нещата, да му се казва, че така било най-добре. Беше надхвърлил възрастта за подобни глезотии.

Изостана по стълбите може би цял етаж зад Мендравич. Чу отгоре развълнуваното „Салко“, после звук от целувка, къс смях. Спря за момент, после продължи нагоре. Първо видя ръцете ѝ, обгърнали огромните плещи на Мендравич, главата ѝ, облегната на рамото му. Очите ѝ бяха затворени — един момент, в който я виждаше такава, каквато беше, както бе очаквал, че ще бъде.

А после очите ѝ се отвориха. Не промениха изражението си. Остана неподвижна. Само очите ѝ го гледаха.

Мендравич някак си усети това и без да каже дума, я пусна и тръгна по коридора. След секунди се чу скърцане на врата.

Двамата продължиха да се гледат.

Картината, която Пиърс бе носил със себе си последните осем години, оживя. Изминалите години личаха само по една-две бръчици около очите. Битката с буйната ѝ коса продължаваше и познатите къдрици отново висяха покрай страните ѝ. Носеше обикновена блуза и пола, стигаща до голите ѝ глезени — нещо, което по-рано не бе виждал и дори не би могъл да си я представи така.

Тя се опря на перилата. Мълчание.

— Здравсти — каза накрая той и съжали за казаното още преди думата да е излетяла от устата му.

— Здравсти — отвърна тя.

— Изглеждаш...

Тя кимна някак на себе си.

— Изглеждам чудесно, нали?

Той отново разбра колко глупаво изглеждат думите му. Опита да се усмихне.

— Така е.

— А ти все така не приличаш на свещеник. — Тя поклати глава.

— Е, някои неща никога не се променят.

— Да, не се променят. Защо си тук, Иън?

Искаше да се приближи към нея, но не можеше.

— Това е дълга история.

Тя продължи да го гледа втренчено.

— Не мислех, че ще те видя отново.

— Знам. — Отново прекъснатата усмивка. — Не бях сигурен, че искаш.

— Аз също. — Като че ли понечи да каже още нещо, но млъкна.

Неудобно мълчание. Накрая той попита:

— Защо не ми каза?

— А, разбрах — отвърна тя. — Салко ти е казал.

Облекчен смях.

— Сигурно ти е казал. И затова си тук.

— Това не е единствената причина.

Кракът ѝ търкаше усилено стълбището.

— Защо не ми се обади, когато си разбрала?

Отново мълчание. Когато го погледна, изражението ѝ беше много по-различно от това, което бе очаквал. Нов опит за усмивка. Не беше много убедителна.

— Направо бъркаш в раната — каза тя. — Не е честно. — Той се опита да отговори. — Виж, Салко сигурно вече е преполовил хладилника. Защо не влезеш? — И без да го изчаква, се обърна и влезе в антрето.

Апартаментът беше такъв, какво си го представяше — коридор, кухня, малка всекидневна, зад нея стаите. Нисък, отрупан със завивки диван, разположен на отсрещната стена. Мендравич вече се бе разположил на него, в скута му имаше някаква чиния. До прозореца имаше малка масичка, половината заета от невероятно допотопен телевизор — отзад се виждаше една дори по-стара от него видеоигра и два стола около свободния край — за майката и сина. До входа на хола имаше библиотека — леко наклонена на една страна; шестте рафта бяха затрупани с безброй дреболийки, снимки и книги. Пиърс позна няколко лица: най-изпъкващото бе на Мендравич, камерата го беше уловила как се смее, с едно дете в ръце; бяха на открито и носеха зимни шапки.

— На тази снимка е четиригодишен — каза Петра, уловила погледа на Пиърс. — Това е в един парк в Сараево — „Велики“. Живеехме наблизко.

— „Дузанов“ — изломоти Мендравич с уста, пълна с портокал. — Бяхме от другата страна на реката, в парка „Дузанов“. Помниш ли как се поряза, когато падна?

Петра поклати отрицателно глава и се приближи към шкафа.

— Не, това е във „Велики“. — Отвори пластмасовата рамка и извади снимката. Миг по-късно усмивката ѝ показва, че се предава. —

„Пети ноември 1997-а — прочете тя. — В парка «Дузанов» със Салко.“
— Погледна Мендравич. — Как помниш всичко?

Той повдигна рамене.

— Може би защото го обичам повече от теб. — И се усмихна доволно.

— Сигурно — каза тя. Понечи да сложи снимката в рамката, но вместо това я подаде на Пиърс.

Той погледна детското личице и разбра, че вижда очите на Петра — също така антрацитночерни; и същите големи мигли, трапчинките. Скулите също бяха нейните, остро очертани около топчето на носа, устните вече напомняха за пълността на майчините му. Но докато индивидуалните черти бяха нейни, овалът на лицето не беше — това се долавяше особено в челюстта, извивката ѝ беше по-ясно изразена, линията — по-ъгловата — едно детско очертание, което Пиърс познаваше много добре от самия себе си.

Пет мънички пръстчета стискаха големия нос на Мендравич; почти чуваше гръмкия смях на двамата.

— Хубав е — каза накрая Пиърс.

— Да. — Тя го изчака да ѝ върне снимката, погледа я няколко секунди, после я мушна в рамката и я постави на шкафа. — Сега спи. — Погледна отново Пиърс и за първи път в очите ѝ се появи мекота. — Ела. Само че тихо.

И тръгна през хола. Пиърс веднага я последва.

Момчето лежеше свито на една страна, ръцете му бяха под бузата, върху него беше метнато тънко одеялце; краката му стърчаха. Едно малко рамо повдигаше и снишаваше завивката, чуваше се тихо дишане. Нищо друго не нарушаваше тишината. Момчето беше доста по-голямо, отколкото на снимката, и брадичката му бе по-ясно изразена, устните леко разтворени, но лицето все още си беше нейното. Пиърс не можеше да сдържи възторга си; това момче беше просто едно притихнало чудо. Испита внезапна нужда да го докосне, да го прегърне, но не смееше да мръдне, за да не развали момента на съвършеното спокойствие. Разкъсван между двата импулса, той коленичи и доближи лицето си на сантиметри от бузата му, една почти непоносима близост. Затвори очи, почувства топлината до себе си и напълно се обърка.

Но не можа да посегне и да вземе сина си на ръце, независимо от това колко му се искаше да го направи. Остана с наклонена глава, дишането му все повече се учестваше. Накрая се отдръпна и се обърна към нея. Тя го гледаше. И продължи да го гледа, а очите ѝ се съпротивляваха на сълзите.

После без звук се приближи до леглото, наведе се и целуна сина си. Детето помръдна, устните му се разтвориха и то въздъхна тихо, като че ли бе видяло нещо; после — все така бързо, отново заспа. Петра изчака, кимна на Пиърс и тръгна към вратата. Преди да излезе се обърна и за момент спря несигурно.

— Можеше да го погалиш. Нямаше да се събуди.

Пиърс не можа да каже нищо. Стояха така. Звукът на изпусната чиния внезапно наруши тишината. Тя се обърна към кухнята и каза:

— Салко си е Салко.

Пиърс я хвана за ръката и усети, че цялото ѝ тяло се напруга.

— Не още — тихо каза тя и бавно издърпа ръката си. За момент я постави на гърдите му, после се обърна и тръгна към всекидневната. Пиърс я последва.

Мендравич клечеше до хладилника.

— Нищо няма — оплака се той и набута главата си вътре. — Е, почти нищо.

— Нямаше да е така, ако ви очаквах — каза Петра, мушна се край него и отвори големия бюфет до печката. От едно чекмедже извади бисквити, няколко кутии, пълни с храна, каквато Пиърс въобще не бе виждал, и макарони.

Мендравич се измъкна от хладилника, надникна в ръцете ѝ и направи гримаса.

— Бисквити? Ние да не сме деца? — Тя го изгледа без знак на милост в очите и той добави примирено: — Е, портокала го биваше.

След десет минути вече я бе убедил, че е по-хубаво да хапнат навън. Десет и половина. Не било чак толкова късно. Все щяла да намери кой да наглежда момчето. Да, знаел къде да хапнат. Съвсем наблизко. Щели да се върнат до половин час. Най-много до четиридесет минути. След огромна съпротива и постоянно отхвърляне на увещанията тя почука на съседската врата и обясни, че приятелите ѝ идват от друг град и че няма нищо въщи. Съседката беше повече от любезна и доброжелателна.

— Разбирам — каза тя. — Вървете, аз ще се оправя.

Намигването на Мендравич изобщо не я обиди.

Кафенето наистина беше само на пет минути с кола и беше много по-добро решение от бисквитите и макароните.

Както и навсякъде, Мендравич като че ли беше в приятелски отношения с всички в ресторанта — макар че тези „всички“ бяха само един келнер и касиерът, които очевидно бързаха да затворят. Очевидно спомените му за късните разходки не бяха много точни. Нямаше значение. И двамата бяха щастливи да оставят кухнята отворена малко по-дълго. Заради един стар приятел.

— Бих хапнал един бюрек — започна Мендравич; келнерът кимаше утвърдително. — И малко ракия и лимонада.

— Какво е това бюрек? — попита Пиърс.

— Като гръцката спанакопита. — Когато Пиърс продължи да гледа тъпо, Мендравич обясни: — Спанак, сирене, тестена коричка. Чудесно.

— Няма ли нещо по-сериозно? — Изражението на Пиърс съвсем не бе възторжено.

— Веднъж бюрек и веднъж масленица — каза Петра на келнера. — И бутилка прокупач.

— Масле... какво? — Пиърс отново не разбра нищо.

— Повярвай ми — усмихна се тя, — по-хранително е.

След половин час подносът все още беше пълен, дори Мендравич бе преял и не можеше да се тъпче повече. Виното и ракията бяха друго нещо.

— Значи е нормално човек да изяде цялото това нещо? — попита Пиърс. Бе пийнал повече от обикновено и не можеше да побере в ума си капацитета на босненци за храна.

— Разбира се — разсмя се Петра. — Иво изяжда най-малко по две на вечеря.

Мендравич също се засмя, изхъмка одобрително и бодна парченце меко бяло сирене, което се бе показало под останалото парче месо.

— Иво ли? — Пиърс не можеше да си припомни човек с такова име.

Преди Петра да може да отговори, Мендравич я прекъсна.

— Синът ѝ. Твоят син. Иво. На хърватски това е като Иън. — Той набоде последната гъба в чинията си, лапна я, остави вилицата и добави: — Когато са две, е по-лесно. — Ленив смях и побутна чинията встрани.

Иво. Пиърс разбра, че дори не се е сетил да попита. Поради някаква причина и той се засмя. Само за момент, но определено се засмя.

— Какво смешно има? — попита Петра.

Той поклати глава, смехът замря; нервната му система се бореше с ефекта от алкохола.

— Винаги има причина за смях — намеси се Мендравич и се изправи. — До тоалетната. — Изреченото беше по-скоро с цел да му напомни защо се е изправил, отколкото да извести на компанията. Набучи една гъба направо от подноса, лапна я и тръгна към дъното на помещението.

Пиърс се взираше в Петра.

— Какво? — попита тя.

— Като чух името... нещо ме накара да се засмея.

— Това е хубаво име — каза тя. — Щом е достатъчно хубаво за теб.

— Нямах предвид това.

— Знам.

— Знам, че знаеш.

Петра наля отново, отпи глътка и остави чашата си на масата.

Ново неудобно мълчание. Накрая Пиърс се обади:

— Когато го видях, това ме накара... Не мога да ти го обясня. Да го видя и да осъзная колко време не е бил до мен, колко дълго е бил без... — Мисълта му се изплъзна. — И сега чух името. Не знам. То като че ли... дойде отникъде. — Взе вилицата и започна да я върти в механично в чинията. — Глупости говоря, нали?

Петра продължаваше да го гледа.

— Той е твой син. Носи името ти. Да. Това би трябвало да те прави щастлив.

Пиърс кимна, гледаше в чинията. След малко попита:

— А ти?

— Какво аз?

— Това прави ли те щастлива?

Тя замълча, после каза:

— Глупав въпрос.

— Защо?

— Защо ли? — Отново пауза. — Ти го видя. Това е глупав въпрос.

Отново го връхлетя завладяващо чувство на объркване, на загуба.

— Тогава защо не ми каза?

— Католически свещеник със син? — Усмивка, поклащане на глава. — И двамата знаем, че щеше да захвърлиш всичко, за да направиш каквото трябва. А аз не исках да причиня това на никого от нас. Ти ме помоли да разбера. — Тя го погледна втренчено. — Не разбираш ли, аз направих точно това — разбрах те.

— Може би по-добре, отколкото аз себе си.

Тя го изгледа невярващо — дори и за момент не бе помисляла, че може да каже такава неща.

— Какво имаш предвид?

— Искам да кажа, че никога не ми е било по-ясно. Никога не е означавало толкова много.

— Колкото какво?

Той продължи да я гледа.

— Не... не казвай това. Нали всеки ден потвърждаваше колко прав е изборът ти. Че принадлежиш на друг свят. И всеки от тези дни ме караше по-силно да чувствам, че трябва да направя именно така. Това подсилваше решението, което взех.

Минаха няколко секунди, преди той да отвори уста.

— Той знае ли за мен?

— Разбира се.

— Че съм свещеник.

Сега тя се разсмя. Реакцията ѝ го изненада.

— Никой не се казва на едно седемгодишно дете, че баща му е свещеник, Иън. — Посегна към чашата си. — Не се безпокой. Тук не е рядкост едно момче да няма баща. Половината му приятели са в същото положение. С изключение на това, че техните са мъртви. Все пак той знае, че си жив.

— И това е нещо.

— Така е. — Тя отпи глътка. — Знае и че си американец. Знае, че си се бил заедно със Салко през войната. — Тя пак остави чашата си на масата и вдигна очи към него. — И знае и че си добър човек.

Той я гледа няколко секунди.

— Благодаря ти — каза накрая.

— Не исках да лъжа сина си.

— С изключение на малката подробност за свещеника.

— Да, с изключение на това.

— Виж, съжалявам, че...

— Не го казвай.

— Добре. — Той пийна глътка. — Сигурно се чуди защо досега не съм дошъл да го видя.

— Ти си американец. Това означава много за едно момче тук. Вие носите мир и шоколади, и видеоигри.

— Нямам това предвид.

Тя понечи да каже нещо, но вместо това започна да върти чашата в ръцете си и без да вдига поглед, добави:

— Той има Салко, който е чудесен. И има представа за баща, което го кара да се чувства различен от всички други деца. Какво друго би искал?

— Значи засега аз съм някакъв американец от комиксите, който е направен от шоколад и оформен по японски.

— Ти си всичко възможно за него. Всичко, което ни липсва тук. — Очите ѝ бяха приковани в чашата. — Повечето бащи мечтаят да бъдат за синовете си точно това.

За първи път тази вече Пиърс разбра, че е изгубил нещо голямо. От първите моменти с нея умът му беше обзет от мисълта за Иво. Всяко нещо, за което говореха, всъщност бе за момчето. Странно бе, че в колата той се бе съсредоточил върху мисълта как ще реагира, като я види. Но това бе изчезнало от главата му в секундата, в която я видя.

И сега тя беше тази, която му го напомни.

— А ти? — попита той.

В гърлото ѝ заклокочи нервен смях.

— Никога не те е бивало много с жените.

Неизвестно защо и той се засмя.

— Права си.

— Казвам ти — рече Мендравич, избрал точно този момент, за да се върне — не е смешно. Иво. Иън. Това са само имена. — По лицето му се виждаше, че е съвсем наясно за какво точно си говорят. Пиърс не беше много сигурен кого от двамата смята Мендравич, че спасява или по-точно, за кого от тях мисли, че има нужда от спасяване.

Както и да бе, Мендравич очевидно искаше да си тръгват, въртеше се на стола и често поглеждаше към вратата. Вече беше похапнал и сега искаше да поспи. Същият като едно време.

— Е, няма да те караме да чакаш — каза Петра. — Тръгваме ли?

Бутна стола си назад и тъкмо се готвеше да стане, когато Мендравич рязко каза:

— Чакай! — Тонът му беше заповеден, нямаше нищо общо с очарованието само отпреди секунди. Той стана и тръгна към вратата. Тя погледна Пиърс.

Неговото изражение ѝ подсказа всичко.

— Дошли сте не само да ни видите, така ли?

Беше тренирана много добре и не можеше да сбърка една заповед. И бе твърде умна, за да пропусне подробностите.

Пиърс я изглежда тъпо, после погледна след Мендравич, който излизаше навън.

След двама секунди хърватинът се върна. До него стоеше съседката на Петра. Мендравич беше прегърнал момчето. Бузките на Иво бяха още червени от съня. Очите му обаче светнаха, щом видя Петра. Тя изтича при него, а Мендравич каза:

— Трябва да се измъкнем от задния вход. — И подаде детето на майка му. В ръцете на Мендравич Иво изглеждаше съвсем малък, а в прегръдките на Петра, като че ли натежаваше върху крехката ѝ фигура. Все пак тя го държеше здраво до рамото си, главата му бе сгъшена в шията ѝ, крачетата му се клатеха отдолу. Изразът ѝ не издаваше никакво объркване, бузата ѝ бе притисната до неговата, тя му шушнеша нещо в ушенцето. Пиърс гледаше как двете жени тръгват през ресторанта; очите на момченцето примигваха сънливо, ръцете му се губеха в буйната коса на майка му. В същото време Мендравич пристъпи към келнера, каза му нещо и той кимна, после отиде до вратата и я заключи.

— Как...

— Видях ги през прозореца до вратата — обясни Мендравич.

Пиърс се обърна и видя, че уличната лампа на ъгъла осветява по-голямата част от тротоара пред заведението. Не беше трудно да се забележат две фигури на пустата улица.

Отидоха при жените в ъгъла, далеч от прозорците — главата на Иво лелееше в скута на Петра.

— Казва, че някакъв мъж дошъл в апартамента.

— Как е влязъл в сградата не знам — забързано каза жената, — но дойде десетина минути, след като излязохте.

— В единайсет вечерта? — попита Петра, обърна се към Пиърс, после към Мендравич. — Какво не сте ми казали?

Мендравич поклати глава, после попита:

— Каза ли какво търси?

— Нея — отвърна жената и кимна към Петра.

Мендравич се поколеба, после каза:

— Естествено. Това е нейният апартамент. Каза ли, че иска да я види?

— Не. Показа полицейска значка или нещо подобно. Научаващ се да гледаш очите, а не значката. Виждала съм подобен поглед много пъти през войната. Мъж, който идва посред нощ. Не свалих веригата на вратата. — Тя се обърна към Петра. — Казах му, че вече не живееш тук, че сега това е мой дом. Когато ме попита къде си заминала, вдигнах рамене — тя показва нагледно, — казах му, че не е моя работа. Чаках на прозореца, докато не го видях, че тръгва. Замина с кола, заедно с още един. Изчаках десет минути и доведох Иво тук.

— Дошли сте пеша? — обади се Пиърс за първи път.

— Не се тревожете — каза жената, после се обърна към Мендравич. — Мазетата на всички жилища в блока са свързани. Слязохме долу, после излязохме на задната улица. Не са ни видели. — Тя се обърна и подаде на Петра чантата, която държеше в скута си. Малко дрехи за теб и за Иво. Помислих си, че ще е добре да посъбера нещо. — После отново се обърна към Мендравич, усмивката ѝ беше почти кокетна. — И аз съм се сражавала във войната.

— Разбрах. Превъзходна работа — кимна Мендравич.

Жената беше очевидно поласкана.

— Как беше облечен човекът? — попита Пиърс.

Изражението на жената показваше ясно, че смята, че е казала всичко необходимо.

— Облеклото ли? — Тя повдигна рамене. — Не знам. Яке. Панталони. А... и високи туристически обуца. Завързани над панталоните. Такива, каквито носят из планините. — Тя отново се обърна към Мендравич за потвърждение. Той отново се усмихна и кимна.

— Високи обуца — повтори Пиърс и също погледна Мендравич. Лицето на хърватина беше замислено.

— Добре — каза той накрая. — Отидете при приятели за няколко дни. — Реакцията на жената показваше, че знае какви мерки да вземе. — А ние трябва да се измъкнем бързо оттук.

— Може да отидем до... — почна Пиърс.

Жената го прекъсна:

— Не искам да знам къде ще ходите. — Очевидно се наслаждаваше на завръщането си в света на Мендравич. Тя стана. — Няма да се връщам в апартамента три дни. След това може да се свържете с мен. — Обърна се към Петра с усмивка, после целуна Мендравич по двете страни и тръгна към вратата.

Докато я наблюдаваше как си отива, Мендравич тихо каза:

— Вив ла резистанс. (Да живее съпротивата (фр.). — Б. пр.)

— Страшна е — каза Петра с усмивка. — Видяла е повече от мен и теб през войната. И знае точно какво да направи. Само че е малко самотна. Без нея вашите приятели с туристическите обувки вече щяха да са тук.

— Не можем да ги заведем до Вишеград — каза Пиърс, докато взимаше раницата си.

— Не можем и да ги оставим тук — отвърна Мендравич.

— Преди да вземем някакво решение — каза Петра — трябва да знам от какво и от кого бягаме.

— Не, не трябва. — Тонът на Мендравич, беше заповеден, както преди години. Той стана и взе Иво преди Петра да може да реагира. Момченцето, което отново бе заспало, само помръдна и мързеливо отвори едното си око. Мендравич му прошепна нещо да го успокои, огромната му ръка нежно го погали; после продължи: — Качваме се в колата и потегляме. После ще оправяме неразбориите.

Обърна се и тръгна към кухнята. Пиърс и Петра нямаха друг избор освен да го последват.

Студеният въздух го изненада — полъх на идващата есен. Беше доволен, че е облякъл пуловер, за да извърви близо двата километра до църквата от мотела, който си бе харесал в покрайнините на града. Бе имал достатъчно време да се аклиматизира — преди два дни бе кацанал на „Хийтроу“ — и имаше възможност да наблюдава шетнята на жителите на Бибъри, типично село в Котсуолд, изпъстрено с чайни, старовремски магазини от епохата на Тюдорите, дълги тесни улички и обичайния наплив на летовници от съседния голям град. Нарочно беше избрал едно от големите села, където един турист по-лесно щеше да остане незабелязан. Но въпреки многолюдиято днес, в дванайсет без петнайсет, само централните улици даваха признаци на живот. И дори и този живот бе сведен вече до минимум. Кръчмите и ресторантите бяха затворени преди повече от час — ако идваш от испанския юг, трудно можеш да разбереш как англичаните могат да се примиряват с ранното затваряне — оставаше им само да се приберат вкъщи, да облекат пижамите и нощниците и да се заровят сред пълните с гъши пух възглавници.

Той продължаваше да крачи. Възможността да убие някъде петнайсет-двайсет минути ставаше все по-малка.

Накрая не остана и лампа, която да нарушава спокойния му ход. Осветлението беше за града; тук лампите се смятаха за досадно нахлуване в спокойния, полузаспал живот.

Този ден беше изминал тази отсечка поне петнайсет пъти: опитваше се да запомни точния брой крачки до всяка пресечка, положението на всеки завой, местата, където улицата слизаше надолу или поемаше стръмно нагоре. Провинцията можеше да прави номера, да мами с появата на стобор, с профила на отделна къща. Вече можеха да му завържат очите и пак щеше да се оправи.

Освен това съсредоточаването върху числата му позволяваше да освободи вниманието си за звука на стъпките си, едва доловими дори в замръзналото спокойствие на късната вечер. Отмина последната къща и след няколко минути стигна до края на броенето.

Погледна нагоре и видя малката черквица: очертаваше се на фона на нощното небе, норманските ѝ линии чезнеха в тъмата. Огледа района вдясно; жилището на свещеника, през деня малък котидж, сега бе само безформена гърбица. Тръгна към църквата, към стената, където по време на следобедното си посещение бе оставил отворен

прозорец. Всъщност бе изкъртил райбера. Не искаше да оставя нищо на късмета.

Долепи се до зида и бързо, но внимателно повдигна прозореца: моментно изскърцване на метал върху дърво, нищо особено, което да вдигне тревога. После се прехвърли през него, смъкна се на каменния под и свали раницата от гърба си. Извади фенерче от един от джобовете ѝ и насочи яркия лъч към пода.

Отне му почти час да заложи експлозивите така, че да могат да бъдат намерени достатъчно парчета. Така по-бързо щеше да бъде установен произходът им. Това изискваше известна опитност. И именно затова бе избран той.

Освен него имаше и други избрани.

Виена. Анкара. Билбао. Над хиляда имена. Над хиляда църкви.

Един сериозен резултат.

Ееема, ееема, айо.

Навън беше влажно и смърдеше на тридневен боклук — уличните котки очевидно се бяха справили добре с кашоните и торбите, сложени край стените. Две-три още си имаха занимание и пристигането на странната четворка въобще не им направи впечатление.

Когато стигнаха края на задната уличка, Мендравич каза:

— Чакайте тук — ще докарам колата. — После подаде момчето на Пиърс и закрачи по другата улица.

Иво вдигна глава само за момент, очите му бяха полузатворени; после се отпусна и задиша спокойно, опрял меката си буза във врата на Пиърс.

Стана толкова бързо, че Пиърс не можа да реагира. Момчето бе в ръцете му. Онова, което не се бе претрашил да направи в апартамента, сега му се даваше ей така, направо.

Странно, но Пиърс наистина забрави къде се намират и какво правят. Синът му беше в ръцете му! Той стоеше със затворени очи, прегърнал спящото момче. Опитваше се да не го притиска твърде силно, въпреки че искаше да го направи. Главата му бе празна. От косичката се долавяше мирис на сън. Усещаше и тихото дишане във врата си.

В един момент усети ръка на рамото си и отвори очи. Беше Петра.

— Дай аз да го нося — каза тя и протегна ръце.

Той понечи да ѝ каже, че не му тежи, но видя изражението ѝ. Изглеждаше тревожна, несигурна дали да се отдаде на миг, който бе очаквала толкова дълго, или да се върне там, където беше свикнала — ако все още можеше да мисли Иво само за свой.

Внезапно Пиърс разбра защо се бе чувствал толкова уплашен в апартамента. Именно заради този момент. Да го подържи и след това да ѝ го върне. Именно това беше загубата.

Сега просто кимна, подпхна ръка под рамото на детето и внимателно го подаде на майка му.

И внезапно осъзна, че Мендравич много се бави с докарването на колата — нали я бяха оставили точно пред входа на ресторанта. Кимна на Петра да остане в сенките и бавно надникна към осветената улица.

Тишина. Нямаше признаци на живот. Той бавно закричи но паважа, с наведена глава, собствената му сянка бе на крачка пред него. С всяка стъпка въздухът ставаше по-чист. Близо до ъгъла нещо сякаш му каза да се обърне, но той продължи напред.

Чу звук на свистящи гуми и инстинктивно се прилепи до стената. Колата идваше към него, беше на дълги светлини и за миг го заслепи. После с рязко изръмжаване на двигателя спря пред задната уличка. Пиърс се отлепи от стената и затича натам. В главата му беше само образът на Петра и момчето и ужасът, че ги бе изоставил. Вратата на шофьора се отвори и слезе някакъв мъж. Пиърс затича още по-бързо и се хвърли върху него.

Мендравич го хвана ловко и притисна врата му в желязна хватка.

Познаха се моментално. Мендравич отпусна желязната си ръка, а Пиърс мъчително пое въздух и се опря на колата.

— Какво правиш, по дяволите? — изсъска Мендравич, но нямаше време да изслуша отговора; отиде до задната врата, отвори я и махна на Петра да донесе Иво. Тя излезе от задната уличка, Мендравич взе момчето и го сложи вътре. Петра също се качи и Мендравич затвори вратата.

Чак тогава Пиърс видя кръвта на ръкава му.

— Салко, какво...

— Качвай се! — изрева той и забърза към шофьорското място. Пиърс се хвърли към другата врата. Едва я бе затворил, когато колата се понесе напред.

Мендравич се пресегна и плъзна малкото стъклено прозорче, което ги отделяше от задната част.

— Добре ли сте отзад?

— Добре сме — отвърна Петра. — Макар че той се събуди.

Едно малко лице се появи в отвора — големи очи и заразителна усмивка.

— Здравсти, Салко.

— Я виж ти, кой бил тука! — Мендравич продължаваше да наблюдава в огледалото дали не ги преследват.

— Здравсти, мъж. — През прозорчето се показва една ръчичка и хвана Мендравич за ухото: очевидно това беше някаква игра между двамата. Като махна тънките пръстчета, Мендравич каза:

— Ще ми направиш ли една услуга, Иво? Да седнеш там с мама и да не издаваш нито звук?

— Мога ли да дойда и да седна при теб?

— Може ли да седнеш при мама?

Чак тогава Иво забеляза Пиърс и каза:

— Здравей. — Тонът му беше все така бодър.

— Здравей — усмихна се Пиърс.

— Наистина искам да седнеш до мама — каза Мендравич, очите му все още бяха втренчени в огледалото. — Нали ще го направиш?

Момчето погледна за момент непознатия, после отново Мендравич. Още един бърз поглед и се отдръпна.

Мендравич затвори прозорчето.

— Лесно се ориентира, нали? — попита Пиърс.

— Какво? — Мендравич бе погълнат от пътя.

— Нищо. — Погледна пак кръвта по ръката на Мендравич и попита. — Какво стана?

— Очевидно нашата приятелка от съпротивата не е толкова добра, колкото си мисли.

— Откриха ли те?

— Не. Аз ги намерих. В колата. Добрата новина е, че този път бяха само двама. Лошата е, че аз не бях съвсем във форма.

— Какво искаш да кажеш?

— Това, че може и да имаме компания. — Той така рязко зави в една уличка, че хвърли Пиърс към вратата.

— А ръката ти?

— Боли.

Пиърс замълча. Гледаше как Мендравич поема пътя към планината. Очевидно Вишеград трябваше да почака.

След двайсетина минути мълчание Мендравич най-после се поотпусна.

— Не отиваме във Вишеград — отбеляза Пиърс.

— Не и тази нощ. — Мендравич намали на седемдесет. — Няма да излагаме Иво на опасност, нали?

Пиърс кимна, внезапно ядосан. Това беше нещо, което не биваше да му се обяснява.

— Защо ги заряза сами на задната уличка? — попита Мендравич. Въпросът го удари като шамар.

— Аз... мислех, че...

— Следващия път недей. Ако ти кажа да стоиш някъде, ще стоиш там. Разбра ли?

Пиърс не отговори.

— Имам едни приятели — продължи Мендравич, — ще отседнем при тях ден-два, докато момчетата с високите обувки изчезнат.

Пиърс кимна.

— Също като едно време — отбеляза Мендравич в опит да повдигне спадналото настроение.

Пиърс погледна назад през прозорчето. Иво отново бе заспал в скута на Петра. Нейните очи също бяха затворени.

Също като едно време. Носталгия, без която можеше да мине.

[1] Син, Син Господен (лат.) — Б. пр. ↑

— „... по време на или след избора на новия понтифекс, докато не е дадено специално разрешение от самия понтифекс; и никога да не се оказва подкрепа или услуга на никакво външно попъзновение, противопоставяне или друга форма на намеса от мирски власти или от който и да било орден или сан, или някаква група хора, или отделни личности, които биха искали да се намесят в избирането на римския понтифекс.“

Доайенът на кардиналите свърши да чете и един след друг кардиналите избиратели започнаха да стават, за да положат клетвата.

Фон Нойрат седеше с ръце, удобно отпуснати в скута му. Твърдият гръб на пейката като че ли подходеше на стойката му, кадифената възглавничка под него — по-малко. От дясната му страна седеше англичанин; от другата — един южноамериканец. През последните двама месеца нито един от тях не бе проронвал дума и фон Нойрат не можеше да си спомни дали неговият испаноговорящ колега е аржентинец или бразилец. В ума му беше само Ескобар де някой си. Кардинал Дейли обаче беше съвсем друго нещо, добре познат в конклава като папабиле — „добра перспектива“ — според клюките, които обикаляха през последните дни. Странно, че бяха поставили двама от най-силните кандидати толкова близо един до друг. Или може би това бе просто география, италианците от едната страна на капелата, останалият католически свят — от другата.

Обикновено осветявана от следобедното слънце, капелата бе потънала в трептящата светлина на лампиони, големите прозорци над фреските на Перуджино бяха затъмнени с дебел плат, знак за тържествеността и тайнството на конклава. Дори и полуосветена, капелата не губеше нищо от величието си, страдалческите погледи, подчертани от сенките, силните, плътски тонове — фреските бяха реставрирани — бяха още по-релефни и живи.

Фон Нойрат гледаше разсеяно лицата горе. Никога не се бе прехласвал пред тези фрески — бяха прекалено разкрасени и претрупани за вкуса му. Предпочиташе четката на Ван Ейк, на Брьогел

Старши или на Лохнер, или на Фра Анджелико, ако трябваше да спомене и едно италианско име. Въпросът беше и във вратата. С Микеланджело всичко ценностно беше изгубено — тромави, самовлюбени тела, извиващи се без посока, без цел. Чудесни за италианците, които ги зяпаха със самодоволни усмивки, като че ли четяха послание, отправено специално към тях, като че ли фигурите имаха смисъл само за техните умове. Фон Нойрат скръсти ръце на гърдите си и зачака.

Движение край олтара привлече погледа му. Кардиналът камерленго — старият му приятел Фабрици — наместваше потира и подноса за нафора, символизиращи началото на първото гласуване. Фон Нойрат погледна листа в ръцете си и прочете написаното на латински напомняне за това, което ги бе събрало.

„Eligo in summum pontifecem...”

„Избирам за върховен понтифекс...”

И след това със собствената си ръка бе написал думите „кардинал Ерих фон Нойрат“.

Изпитваше странно усещане да гледа името си. Италианците притежаваха изкуството си, но той щеше да вземе трона им. Погледна нагоре и скри една усмивка.

Доайенът се приближаваше към него. Фон Нойрат стана.

— И аз, кардинал Ерих фон Нойрат, както обещах, давам дума и се заклевам. — Той постави ръка върху Евангелията, поднесени към него. — И да ми помогне Бог и тези Свети евангелия, които докосвам с ръката си.

След двацет минути всеки от сто и деветимата кардинали се беше заклел. Гласуването започна.

Първите от кардиналите пристъпваха към олтара — един по един — и фон Нойрат оглеждаше внимателно лицата им. Колко от тях мислеха за дечицата на своите племенници, за внучетата на братята и сестрите си. Клайст беше направил около шейсет записа. Беше разпратил по-малко от двацет от тях, но това беше повече от достатъчно, за да подбутне колебаещите се да гласуват както трябва и да му осигурят две трети от гласовете.

Процедурата продължаваше. Накрая дойде и неговият ред. Като пое дълбоко въздух, той сгъна листа в ръката си, стана и бавно тръгна към олтара. Стигна масата и се обърна към конклава, вдигна

бюлетината си високо, за да го видят всички, и я остави на подноса за нафората.

След гласуването кардиналът камерленго вдигна златния поднос и изсипа листовите в големия потир.

Минаха почти четиридесет минути преди всички гласове да бъдат преброени. Всички мълчаха. Някои се молеха, някои зяпаха рисунките горе. В крайна сметка Божият дух, а не хората избираше един папа. Можеха да използват времето си, за да се наслаждават на обстановката — волята Божия, не тяхната, уреждаше този най-важен въпрос.

Фон Нойрат се замисли за „Ходопория“. Вече пет дни не бе чул нищо от Клайст. Последното съобщение бе от Атон, потвърждение, че свещеникът все още притежава въпросния ръкопис. Някаква книга. Още една стъпка напред. Свидетелство, че всичко наближава.

Фон Нойрат знаеше, че без „Ходопория“ папството нямаше да означава нищо, непогрешимо или не. Щеше да има на разположение двеста и петдесет милиона ревностни католици, но нямаше да разполага със средство, за да ги убеди да тръгнат по новия път. Без божествения авторитет нямаше как да оправдае промените.

Нямаше друг избор освен да вярва на Клайст. Доверие, което щеше да възнагради, както бе обещал.

— Перети.

Звукът на гласа привлече вниманието обратно към олтара. Един от тримата помощници на Фабрици — преброителите — четеше резултатите от първото гласуване. После мина към името на следващия кардинал, което също прочете високо. След това на третия.

— Дейли.

Фон Нойрат се усмихна кратко на англичанина, когато името му прозвуча още веднъж. Нямаше нужда да се тревожи. Два гласа. Оставаха сто и шест.

Осемнайсет минути по-късно фон Нойрат седеше вцепенен. Не му стигаха само шест гласа. Перети беше взел четирийсет от оставащите четиридесет и два.

Очевидно някои от колебаещите се бяха решили да не се колебаят.

Кардиналите стояха мълчаливо. Един от помощниците на Фабрици събра сгънатите листове и ги пхна в малката печка, чийто

комин с времето беше станал толкова прочут.

Черен пушек.

Утре сутринта още две гласувания, след това едно следобед, ако имаше нужда. Дотогава, докато въпросът не се реши.

Кардиналите се изправиха. Фон Нойрат бавно тръгна към изхода. Забеляза, че Перети се е втренчил в него. Следа от усмивка. Напъна се с всички сили да му отвърне със същото.

Клайст трябваше да направи така, че той да не се окаже отново в такава неприятна ситуация.

Пиърс спа цели дванайсет часа — накрая, след повече от седмица пренебрегване на умората, тялото му се бе предало. Към два през нощта бяха пристигнали в едно село на около трийсет и пет километра от Нови пазар, на по-малко от час път от границата с Косово. Това, че са влезли отново в Югославия, му стана ясно едва когато забеляза пътни знаци за Белград. Никакъв граничен пост, никакви войници. Очевидно, когато поискаше, Мендравич можеше да избягва подобни неудобства.

Поеха по един още по-кален и разровен път — по околните хълмове бяха разпръснати малки махали, — спряха пред единствената бедна къщурка, която все още показваше признаци на живот, и Мендравич ги запозна с местните хора.

Както Пиърс предполагаше, мъжете и жените от АОК наистина не бяха много по-различни от ирландските ИРА-Извънредни и не се интересуваха толкова от практическите цели, колкото от една подалечна перспектива. Разговаря с тях над час: истории за скорошни престрелки и стълкновения, всички изпъстрени с фанатично упорство и оправдание. Както се оказа, това бяха нови разклонения на АОК, които продължаваха сраженията „извън границите“. Сърбия/Югославия трябваше да бъде принудена да остави Косово независимо.

Към три часа вече беше напълно изтощен; ракията също си беше казала думата. Надигна се с труд от масата, намери някакво легло и моментално заспа.

Без сънища. Дори без следа от движение. Просто пълна забрава.

Сега, почти в три следобед, излезе от стаята си и откри Петра сама до кухненската маса. Пиеше кафе.

Пиърс намери чаша и се присъедини към нея.

— А, събуди се най-после — каза тя.

— Кога си легна?

Неангажиращ разговор. Това го можеше.

— Малко след теб. Къде са другите?

— Когато се събудих, бяха излезли. — Тя отпи глътка, после се огледа. — Всичко това ми изглежда странно познато. Все едно че осем години са задраскани.

Той кимна. Спомените от Слитна трудно можеха да бъдат изтрити, особено последните ужасяващи нощи. Запита се дали и те двамата с Петра са изглеждали толкова бесни тогава. Все пак се надяваше, че не е било точно така. И определено никога не бяха яли от една паница, сложена в средата на масата, както новите му познати.

Той взе парче хляб и започна да топи залци в кафето.

— Това също — добави тя.

— Спестява усилието за храносмилане. Салко стана ли?

— Иво искаше да излезе на разходка, а мама не искаше. Така че го вдигна преди около час.

Пиърс кимна и отпи глътка кафе.

— Той не му досажда, нали?

— Иво ли? Не. Сигурна съм, че за него това е някаква игра.

— Е, то си е игра.

— Не и когато я играеш дълго.

Пиърс се поколеба, после попита.

— Какво, и Иво ли?

— През 97-а бяхме в едно село, подобно на това. За три месеца.

— Видя смущението му и обясни: — Помниш ли когато НАТО се изтегли? Вълненията в Мостар? — Никаква реакция. — Вие нямате ли вестници в Съединените щати?

— Имаме няколко. — Пиърс се ухили. — Но нали знаеш, човек все пак трябва да ги чете от време на време.

— Явно не си ги чел. Както и да е — добави тя по-рязко, — сигурна съм, че престанаме да бъдем новината от първите страници, след като Клинтън бе преизбран.

В думите й нямаше горчивина, само прагматизъм. Същият, с който можеше да говори за едно седемгодишно дете, вдигнато посред нощ от леглото му, като за някаква обичайна игра.

— Той наистина е привързан към Салко, нали?

— А ти не си ли?

Пиърс кимна, после намаза един залък с масло и го лапна.

— Виждат ли се често?

— Веднъж месечно. Понякога и повече, ако стане нещо извънредно.

— Нещо... като какво?

— Не знам. Неща за едно малко момче, за които трябва татко. — Тя спря. — Всъщност не толкова често.

Опитваше се да бъде любезна. Дори и да можеше да го изрече, той знаеше, че не би бил способен да намери подходящите думи. Или щеше да я разсмее, или да я доведе до положение, когато да му каже да млъкне, също както предната вечер. По някаква причина се замисли за пасажите на Рибаденейра. Там алхимията на думите беше толкова на място. Тук бе невъзможна. Тогава по-добре да остави неизказано това, което не можеше да изрече.

— Добре е, че Салко е край него — каза накрая.

— Добре е, че се обичат — повтори тя. — Салко се нуждае от срещите им може би дори повече от Иво.

Той лапна още един залък. Тя гледаше в чашата си.

— Има дни, знаеш ли — каза след малко Петра, — когато двамата изчезват с часове. Само двамата. Техните „малки приключения“. — Тя го допускаше в своя свят, макар и само за момент. — Смешно е. Иво винаги се връща вкъщи с възторжен поглед, като че ли са открили огромна тайна. Нещо, което знаят само те двамата. Мъже. — Тя се усмихна. — Салко го научи да свири с уста. Голямо събитие. И Иво се втурна вкъщи и чакаше, чакаше, докато Салко разказваше къде са били, и двамата си намигаха и си кимаха. Правех се, че не забелязвам. И тогава, изведнъж, той започна да подсвирква. Такова сладко чуруликане между хихикането. И всички започнахме да се смеем. Беше толкова горд... но трябваше да видиш лицето му, когато и аз подсвирнах. Не можеше да повярва. Не можа да каже и дума. Някак си и аз знаех вълшебната тайна. — Тя се засмя. — Каза ми, че свиря по момичешки. Не съм била свирела като Салко и като него. — Замълча, очите ѝ бяха далеч. — Не бях мама. Бях само момиче.

Пиърс отпи глътка кафе, после попита:

— Салко обясни ли ти защо съм тук?

— Каза ми нещо. — Тя посегна към парче хляб, просто за да са й заети ръцете. — Не мисля, че и на него самия му е ясно.

— Е, значи ставаме трима.

— Както и да е, те са много информирани. Знаеха къде да ме открият.

— Съжалявам.

Тя го погледна бързо. С прикрита насмешка.

— Щяха да се появят независимо от това дали ти и Салко щяхте да дойдете. Може би е по-добре, че все пак дойдохте.

— Днес си невероятно любезна.

— Не свиквай много с това.

Той натопи поредния намазан с масло залък в кафето. Черната течност го оцвети в кафяво, плувнаха мазни петна.

— Много умно.

— Ако искаше мляко, просто трябваше да ми кажеш — рече тя.

— Да, благодаря ти много. — Той стана, отиде до мивката и си изплакна чашата. — Кафето наистина е ужасно. — И въпреки това си наля нова чаша.

— Е... просто не си свикнал.

— С лошо кафе ли? — Тя се направи, че не разбира закачката му. — Наистина не го очаквах.

— Знам. — Тя се поколеба. — Какво искаше да кажеш вчера? Че нещо нямало смисъл?

— Мислех... че няма да искаш да говорим за това.

— Е, значи искам.

Той я гледаше.

— Или... — Тя внезапно стана и отиде до бюфетчето. — Може би не. Може би сега не е най-добрият момент. — Вдигна чайника и започна да налива, без да го гледа.

Той се опита да намери подходящите думи, но всичко, което можа да каже, беше:

— Добре.

Тя остави чайника и без да се обръща, каза:

— Дори не знам защо попитах.

Той посегна и докосна ръката ѝ. Този път тя не я отдръпна.

— Може би... трябва да оставим всичко това да почака до Вишеград — каза той.

— Може би. — Очите ѝ още гледаха бюфета.

После тя бавно го погледна. Не каза нищо. След момент седна на масата и попита:

— И какво точно търсиш във Вишеград?

Трябваше му миг, за да се съсредоточи.

— Помниш ли ръкописа, който намерихме в старата черква?

— Разбира се.

— Мисля, че е свързан с това.

Очите ѝ се разшириха.

— Това е... странно.

За първи път, откакто бе направил връзката, Пиърс разбираше, че не е имал достатъчно време, за да осъзнае колко странно е всичко. В следващите двацет и пет минути се опита да ѝ обясни събитията, които и сам трудно разбираше.

— И мислиш, че ще убият тази твоя приятелка, така ли? — попита тя.

— Не знам. — Пиърс поклати глава.

Искаше да продължи, но отвън долетя шум от коли и двамата отидоха до прозореца. Отначало Пиърс помисли, че са мъжете от Кукеш, но се отпусна, когато позна един от хората, участвали в снощния разговор. После отново се напрегна, като видя, че измъкват носилка. Изведнъж отвсякъде почнаха да излизат хора.

Петра вече беше на вратата. Пиърс излезе след нея. Двама души минаха покрай него, без въобще да му обръщат внимание.

— Нещо се е объркало при нападението — каза Петра, като се върна при него. — Има двама тежко ранени. Казах им, че си свещеник.

— Но те не са католици!

— Това не ги интересува. Ще ги внесат ей там.

Петра го поведе към една от къщите, която минаваше за селски медицински пункт. Не беше стерилно, но сигурно беше най-чистата стая в радиус от двацетина километра. Вътре вече бяха започнали да се занимават с мъжа, когото Пиърс беше видял през прозореца — една лекарка се беше навела над него. Вторият лежеше на друга маса, стараейки се да не вика от болка, и от време на време шумно издишаше през носа. Мъжът изглеждаше четиридесетгодишен, макар да нямаше и двацет и пет. Всеки няколко секунди гърбът му се извиваше като дъга, гримасата на лицето му показваше, че е получил

мигновено облекчение, заради тази си реакция; двама души трябваше да го държат легнал. Една превръзка, подгизнала в червено, беше поставена около това, което бе останало от дясното му стъпало.

Другият беше на не повече от деветнайсет, не пышкаше, не се движеше, нямаше нужда да го държат. Очите му бяха празни — поглед, който Пиърс си спомняше много добре от едно друго време. Това момче щеше да е мъртво след минути. Дори и при това положение лекарката правеше каквото може. Ризата му бе окървавена. Едва когато се приближи, Пиърс разбра, че не гърдите са проблемът. Отдолу, под дрехите, се беше събрала малка локвичка кръв, която се разливаше по масата. Момчето лежеше, защото ако помръднеше, щеше да остави част от себе си на брезента. Лекарката помоли Пиърс да ѝ помогне с ризата. Все едно че отново беше в Кукеш.

Внезапно момчето стисна ръката му и трескаво започна да шепне нещо. Без да мисли, Пиърс се наведе, опитвайки се да долови поне една-две думи. Момчето говореше бързо и напрегнато и Пиърс се улови, че кима, като че ли наистина разбира какво иска да му каже. Шепотът отстъпи на някакъв странен смях, ръката се отпусна и момчето потъна в мълчание.

Пиърс гледаше лицето му.

Яснотата на този момент. Чистотата на говора му, макар и нечут.

Дори когато погледът вече бе замръзнал.

Пиърс се обърна към лекарката. Тя също бе гледала последните му мигове; пресегна се и затвори очите на момчето. Не каза и дума на Пиърс, докато пристъпваше към другата маса. Всички наоколо бяха заети с нещо и Пиърс мълчаливо извърши над момчето последните ритуали, независимо от това на кой Господ се бе молило.

След малко стоеше отвън с Петра. Шокът постепенно отминаваше.

Иво и Мендравич се появиха тъкмо в този момент, като че ли изпратени от небето — бавно се изкачваха по пътя. Малкият подскачаше, ръцете му бяха пълни с камъчета и пръчки и кой знае още с какво — съкровища, които може да открие само едно седемгодишно момче.

— Подходящо време за разходка — каза Пиърс. Иво възбудено започна да разказва нещо на майка си.

— Върнахме се преди двайсетина минути — каза Мендравич.

— Дали е видял...

— Не — отвърна Мендравич. — Реших, че ще е добре, ако потърсим още едно приключение.

Пиърс кимна.

— Нападението не било успяло.

— Лош ден — отвърна Мендравич.

Един от хората на АОК, младолик трийсет-трийсет и пет годишен мъж, дойде при тях. Беше от хората, с които бяха разговаряли през нощта, но Пиърс не можеше да си спомни името му.

— Все едно че ни очакваха, Салко — започна той, без да обръща внимание на Пиърс. — Не можеш да повярваш — бронирани коли, бетонови блокове на пътя, всичко необходимо. Нямахме избор и трябваше да бягаме. Нямам представа откъде са разбрали, че идваме.

— Не са — отвърна Мендравич.

— Казвам ти...

— Вие сте били допълнителна премия — обясни хърватинът. — Не са чакали вас. Били са там заради това, което се случи два часа преди да тръгнете. Някой е взривил една католическа църква към пет часа тази сутрин. Видях го по новините в един хан край Янча — там спряхме за обяд с момчето. Давах го по телевизията.

— Сърби ли? — попита мъжът.

— Не се знае — отвърна Мендравич. — Няма убити. Само сградата е отишла.

— Тогава защо са блокирали пътищата? Би трябвало да се радват, че католиците са си изпатили. Щяха да се радват още повече, ако беше джамия.

— Не знам — отвърна Мендравич. — Пак добре, че сте се измъкнали.

— Заради някаква истерия около една църква да загубя човек, така ли? — Пиърс виждаше яростта в погледа му. — И сигурно ще го припишат на нас! Католическа църква. Мюсюлманската АОК. Може би го правят само за да се оправдаят. — Мъжът заклати невярващо глава. Гледаше само Мендравич, Пиърс като че ли не съществуваше. За момент като че ли искаше да каже нещо, но се обърна и закрачи към медицинския пункт.

— Какво не му каза? — попита Пиърс, когато мъжът се отдалечи достатъчно.

— Сега глупостта ще го насъска да убива още повече — каза Мендравич. Очите му бяха втренчени в отдалечаващия се мъж. Осъзна, че Пиърс е казал нещо, и се обърна към него. — Какво?

— Има и нещо друго, което не му каза, нали?

— Откога пък стана толкова умен?

— Какво премълча?

Очите му се присвиха за момент.

— Не е само една църква. Има още три. Две в Германия и една в Испания. Пак тази сутрин.

— И те мислят, че са свързани помежду си ли?

— Те ли? Да, хората от телевизията смятат, че атентатите са свързани.

— Защо?

— Нямам представа.

— Имаше ли новини за избора?

— Какъв избор?

— На папата.

— А, да. Черен пушек. Ще повторят всичко утре сутринта. Какво общо може да има това с...

— Това може би е отговорът на въпроса. — Беше хванал Мендравич натясно. — Няма по-удобен момент да се удари. Църквата е заета с друго. Хващат ги по бели гащи.

— И защо?

— Може да е по-очевидно, отколкото предполагаш.

— Мислиш, че е свързано с твоята малка книжка ли?

— Ти също. И затова не каза нищо на приятеля си от АОК.

Пауза.

— Добре — съгласи се едрият мъж. — Но какво точно има в тая малка книжка, та да е свързана с всичко това?

— И аз бих искал да знам, Салко — въздъхна Пиърс. — Наистина бих искал да знам.

Клайст погледна през рамо за последен път. Очевидно иикой не го беше проследил, но беше по-добре да е сигурен. Безкрайни тръби — всички обвити в изолация — се точеха под ниския таван. Някъде в далечината се чуваше бумтенето на генератор. Иначе мазето беше съвсем тихо.

Над него сто кардинали чакаха в стаите си, почиваха или се молеха, или правеха неща, които кардиналите правят между гласуването в конклава и вечерята. До вечерята нямаше намерение да ги безпокоят.

С изключение на един.

Погледна може би за пети път плана на сградата и отиде до една малка врата, разположена ниско в една от стените. Метър на метър. В долния ляв край имаше брава с проста ключалка, очевидно сложена съвсем наскоро — още беше лъскава. Клайст измъкна връзка ключове, отвори вратата, приклепна и светна с фенерчето.

Това беше шахта, прокарана в центъра на постройката. Фенерчето освети група тръби на десетина метра над главата му. Над тях имаше свободно пространство, после отново група тръби на още три метра по-нагоре, и така все по-нагоре — грубо обозначение на етажите на сградата. Клайст се вмъкна в шахтата и затвори вратата. После се облегна на циментовата стена и отново прегледа плана. Електрическото фенерче откри това, което търсеше — вляво от него имаше железни скоби, които водеха право нагоре по стената.

Когато стигна „четвъртия етаж“, той отмести крака си от стъпалото върху тръбите, като се опираше с ръце в стената, за да пази равновесие, и стиснал фенерчето в устата си, преброи четири отоплителни тръбопровода, извади от джоба си нож, изрязва отвор в алуминиевото фолио на петия и се напъха навътре.

След петнайсет минути разреза друг тънък лист и се вмъкна в друг тесен проход. Тук циментът бе заместен от пресован пенобетон. Насочи светлината вляво и бавно разгледа стената. Нещо проблесна. Панта. На шейсет сантиметри по-надолу — втора. Той постави длан върху стената и натисна.

Преградата се отмести изненадващо лесно. Все още на четири крака Клайст се промъкна в дупката и се озова пред един огромен гоблен, закриващ цялата стена. От лявата му стена имаше легло. Той стана и притвори тайния вход.

— Закъсняваш.

Клайст се обърна и видя кардинал фон Нойрат — седеше на един стол. Именно той бе открил в плановите тайния път към стаята и бе уредил да се монтира врата, а после да му предоставят това помещение.

— Съжалявам, ваше преосвещенство.

— Говори тихо. Тези стени са тънки като хартия.

Клайст кимна, направи няколко крачки към кардинала, взе един стол и седна.

— Искам едно от онези деца да бъде взето. И това бързо да излезе по новините. — Фон Нойрат видя моментното смущение на лицето на Клайст. — Няма значение кое. Всяко ще свърши работа. Онези шест гласа ми трябва, и то още утре.

— Да излезе по новините? Как...

— Притиснати сме, Шефан. И все пак не сме запечатани във вакуум. Тази сутрин всички успяхме да чуем за събитията в Билбао и Гьотинген и на някакво място близо до югославската граница. Вие вземате детето, а ние ще научим за това. — Той помълча, после каза: — Онези няма да се мотаят още дълго, нали?

— Няма.

— Какво стана?

— Изгубване на връзката.

— Свържи се с Харис. Като че ли е склонен да преиграе. Кажу му, че нищо не се е променило.

Клайст кимна.

— Ако по някаква причина утре се появят затруднения с гласуването, искам да изтече информация за сирийската връзка с банката. И името на Артуро да е на предно място. — И добави с по-остър тон: — И помни, нищо от това, което говорим, да не стига до графинята или Блейни. Не ти трябва да знаеш защо.

Клайст кимна.

— Как е нашият свещеник?

— Най-скорошният контакт беше снощи. Той се обади.

— Много добре е направил. — Раздразнението му трая само секунда. — Добрал ли се е до „Ходопория“?

— Ще го направи до няколко дни.

— Разбирам. — Фон Нойрат забеляза моментно колебание в очите на Клайст и попита:

— Какво има?

— В бежанския лагер го били намерили четирима.

— Какви четирима?

— Не знаем.

— Вярваш ли му?

— Да.

— Кой може да са били?

— Не знаем.

— Превъзходно. — Думата беше пълна с язвителност. — Искам да изясниш това до утре сутринта. Ако междувременно той не успее да открие „Ходопория“, намери го, вземи напътствията от него и сам открий къде е ръкописът. Няма повече да се разтакаваме. Разбра ли?

— Да, ваше преосвещенство.

— Добре. — Фон Нойрат стана. — Ако няма нищо друго...

Клайст поклати глава.

— Скоро ще минат да ни канят на вечеря. Храним се заедно в мълчание. Като се има предвид храната, разбирам защо е така.

Клайст не беше сигурен дали трябва да се усмихне на тази реплика, или не. Вместо това само кимна и се изправи.

— А, още нещо — каза фон Нойрат. — Изпрати на господин Харис поздравленията ми във връзка с последния му обществен рейтинг. Прати му яйце. Твърдо сварено яйце. Той ще разбере. — И кимна на Клайст към малката вратичка.

След минута Клайст пълзеше по обратния път през отоплителната шахта, капки пот падаха от лицето му върху алуминиевото покритие.

Твърдо сварено яйце. Чудеше се дали не е пропуснал нещо. Или просто това беше начин кардиналът да го постави на мястото му; нямаше да е за първи път. Каквото и да имаше предвид, Клайст беше сигурен в едно нещо.

Свещеникът трябваше да е мъртъв в срок от един ден.

Поне в това отношение нямаше никакво съмнение.

— Найдж... сигурен ли сте, че не искате малко десерт?

Найджъл Харис се усмихна на човека, който седеше на масата срещу него.

— Нахраних се, благодаря. — Срещу него седяха още трима души. Делови обяд, организиран от фирмата на Стив Грималди, много „развойна“ обстановка, съобразена с „неразхищение на време“, предвид текущото „натоварено“ положение на Харис. Полковникът бе започнал да разбира жаргона на рекламната индустрия, макар че не бе

сигурен дали това е механизъм на индустрията, или на самия Грималди — рекламният бос очевидно много искаше лично да попие това, което щеше да се чуе по време на разговора. От само себе си се разбираше, че останалата част от персонала улавя всяка негова дума — всяко нещо „на същата страница“ — особено когато си позволяваха кратки почивки, за да „заковат“ подробностите.

Деловият обяд бе почнал в единайсет. Сега беше почти един.

Докато отнасяха чиниите, Харис погледна през прозореца. Никога не беше се старал да проучи географията на Лос Анжелис и не беше съвсем сигурен дали се намира там, където мислеше, че е центърът на града. От трийсет и осмия етаж определено приличаше на централната част, макар че по улиците имаше подозрително малко хора. Може би ресторантите бяха под короните на дърветата. Или може би сервирането по домовете в тази държава беше станало вече много добро. От това той тепърва щеше да страда — тази храна неминуемо щеше да му стъжни живота.

— Мисля, че ще искате да обобщим нещата, Найдж. Още е твърде рано...

— Текущо. — Харис кимна.

— Точно така. Тоест не сме сигурни как точно ще играем с тези въпроси. Но искаме да получим бързи резултати. — Грималди кимна на една от сътрудничките си; тя натисна някакъв бутон в центъра на масата и в отсрещния край на залата от тавана се смъкна голям телевизионен екран. Втори бутон и щорите започнаха да се затварят. Харис се обърна към Грималди и повдигна вежди, като че ли беше зашеметен. Рекламният бос се усмихна доволно. Светлините намаляха.

— Вашата група незабавно ще получи голяма преса, Найдж, и мисля, че ще е добре да погледнем новинарското качество. Нещо като избран момент. Това довежда хора в лагера ви. И не се страхувайте да ми кажете какво точно чувствате.

Грималди натисна още един бутон и екранът оживя, появиха се плъзгащи се последователни номера, думите „Найджъл Харис Промо 1“; след това, когато броячът стигна до десет секунди, центърът на екрана се изпълни с цитати от една от последните статии за Алианса. Познат глас от прегледите към всеки филм през последните пет години започна бавно да чете.

— Това е идея за бъдещето ни... Посланието ѝ е ясно... Време е да вложим вярата си там, където смятаме, че ще...

На екрана се появи класна стая, пълна с деца, единайсет-дванайсет годишни, свършена смесица в етническо и расово отношение, всички бяха усмихнати, на черната дъска с големи букви бе написано „търпимост“, децата очевидно обсъждаха нещо. Екранът потъмня, появи се друг цитат. Гласът прозвуча отново.

— Нашите деца трябва да разберат какво ги свързва. И отговорът е един — вярата.

Появи се типично рекламна сцена — хора на оживена улица, отново широко етническо разнообразие, идеалните семейства се разхождаха, спираха се да поговорят, в дъното на кадъра се виждаха три различни църкви — едната приличаше на синагога, очертанията ѝ бяха леко размити и подробностите не личаха. С помощта на някакъв специален технически ефект трите сгради започваха да се срастват, щастливата малка общност наблюдаваше промяната. Този път нямаше цитат. Само глас.

— Време е да изградим Алианс на вярата, където религиозните различия отстъпват за сметка на едно по-широко духовно общение.

По екрана преминаха снимки на Харис, на няколко други видни членове на Алианса и американското знаме, развявано от вятъра, последният кадър — ширнало се поле някъде из Средния запад.

— Алианс на вярата. Мостът към третото хилядолетие.

Екранът потъмня, лампите светнаха. Харис се обърна към Грималди, който стоеше до най-отдалечения прозорец. Грималди гледаше право в него, на лицето му имаше усмивка като за празник.

— Разбирам — каза Харис, като се мъчеше да намери подходящите думи, — но не съм сигурен, че говорихме точно за това. Общо взето е малко... пресилено.

Усмивката моментално стана по-широка.

— Сигурно е така. Но има добро и лошо пресилване. За кое говорите вие, Найдж?

— За това, че тази реклама не бива да се гледа извън стените на този офис. — Харис усети как напрежението в залата се покачва. — Точно какво чувствам ли, господин Грималди? Това, което видях, е несмилаемо, сладникаво, и не казва нищо за Алианса.

— Не подценявайте несмилаемостта и сладникавостта — каза Грималди. — Те се харчат добре.

— Сигурен съм, че е така, но не вярвам, че продаваме нещо. Ние искаме да вдъхновим. Има доста голяма разлика. Мога ли да попитам какво се случи с откъсите, които заснех аз? Мисля, че те много ясно представяха становището ми.

— Момент. — Грималди кимна на един от сътрудниците си и светлината отново намаля. — Втора промоция.

Този път картината на екрана съвсем не беше толкова излъскана. Млад мъж, може би трийсетинагодишен, седеше на пейка в парка, подпрял брадичката си с ръце. Камерата обиколи няколко пъти около него, даде близък план, после се отдалечи. Мъжът като че ли гледаше някъде в далечината. Чу се гласът зад кадър, този път без предишната помпозност.

— Имаше време, когато не бях сигурен какво ще е бъдещето му.

Бързи кадри на група деца, играещи в парка, отново наклонени ракурси, кадри в едър план и отдалеч, повторени в бърза последователност.

— Мислех си за обичайните неща, за гимназията, за университета. Намерих му работа. И че един ден той също така ще гледа своето дете и ще си мисли за същите неща. Същият безкраен цикъл. И се запитах: това ли е всичко, което мога да му дам?

Мъжът стана и закричи към момченцата. Спря при едно дърво. Гледаше сина си, който тичаше с топката; другите деца тичаха подире му. Мъжът се усмихна.

— Бива го, нали?

Синът му го видя, ритна топката към децата и затича към баща си. Когато мъжът приклекна, за да оправи ризата му, гласът зад кадър продължи:

— Ако си задавате някои от тези въпроси, помислете за Алианса на вярата. Аз го направих. Точно там може да обединим бъдещето им.

Последва кадър на небето, после камерата показва широк плаж, по който крачеше Харис — в далечен план; панталоните му бяха навити до глезените, двете му деца шляпаха във вълните пред него. Камерата приближи.

— Аз съм Найджъл Харис, директор на Алианса на вярата. Ако търсите нещо, което да придаде истинска стойност на живота ви и на

живота на семейството ви, присъединете се към нас.

Камерата проследи погледа на Харис към момчетата.

— Това е тяхното бъдеще. Не ги лишавайте от личната им връзка с вярата.

Камерата се върна към Харис, който се спусна към децата си и започна да ги плиска с вода; те се обърнаха и също започнаха да го пръскат.

Екранът бавно потъмня, прозвучаха последните думи:

— Алиансът на вярата. Нашият мост към третото хилядолетие.

Лампите отново светнаха.

Грималди още беше при прозореца.

— Казах ви, че трудно смилаемото и блудкавото се продават — каза той и пристъпи към стола си. — Въпросът е само в опаковката.

Харис го погледна и едва сега разбра колко е умен. Цялата сутрин беше само прелюдия към този момент, безсмислените приказки бяха запазени за обяда и за първата промоция. Всичко бе предвидено така, че да може този момент да постигне пълния ефект — и Харис разбра защо Грималди е толкова прочут.

— Да, мога да разбера това — отвърна той.

— Е, това по-свързано ли е с темата, полковник Харис?

— Наричайте ме Найдж. — Той се усмихна. — Да.

Привечер всичко себе успокоило. Бяха отнесли тялото в една малка къщурка в края на селото, дома на местния ходжа. Там щеше да бъде измито, почистено и приготвено за погребението, според мюсюлманския обичай, последните ритуали на Пиърс щяха да бъдат измити заедно с останалите светски неща. Успяха да заангажират вниманието на Иво с друго по време на мрачната процесия до къщата на ходжата, но другите деца от селото не бяха толкова щастливи — те бяха основни участници в древния ритуал. Пиърс не попита защо е така — Мендравич сигурно нямаше да може да му обясни. По време на вечерята ръководителят на неуспялото нападение продължи да не обръща внимание на Пиърс, несъмнено го обвиняваше за сутрешната бъркотия. Католически свещеник. Католическа църква. За него това беше едно и също. Въпреки това успя да покаже изключителна топлина към Иво и Петра — правеше всичко възможно, за да поддържа

разговора на масата, сякаш трагедията от деня бе оставена за друго време. Пиърс седеше мълчаливо.

Бързо му стана ясно колко умно момче е Иво. Беше възпитан и не се колебаеше да защитава своята гледна точка, но не обичаше да се отнасят с него като с дете. Имаше нещо от напереността на Петра в начина, по който водеше спора.

— Това не е вярно, мамо — каза той. — Защо да се грижим за сърбите, след като те не мислят за нас?

Следата от папагалско повторение си личеше — кратки фрази, които бе чул от Салко или от майка си — малко поизкривени, но винаги пускани в подходящия момент. Не беше важно толкова какво казваше, а как го казваше, и това позволяваше умът му да блесне. Дори когато Петра бе принудена да се защитава, Пиърс усещаше удоволствието ѝ от малките закачки на Иво.

— Добре, може би именно затова трябва да се тревожим за тях дори повече — отвърна тя.

Той правеше топчета от хляб.

— Не, защото Салко каза, че те точно това искат. Би трябвало да им дадем това, което искат, но не можем.

— Както например? — попита тя. Всички на масата наблюдаваха момчето. То лапна поредното топче и каза:

— Като например да им покажем, че сме уплашени. А ние не сме. — Още едно топче.

— И никога няма да им покажем — потвърди ръководителят на акцията с усмивка. — Дори ако сме малко поуплашени.

Иво го погледна, поколеба се, после кимна — много откровен и ясен жест за едно момче. После се върна към заниманието си с хляба.

— Винаги ли е така? — попита мъжът. Усмивката му беше станала още по-широка.

— Не — отвърна Петра. — Понякога е наистина много сериозен.

Цялата маса избухна в смях. Иво разбра, че всички го гледат, и внезапно се притесни. Петра го прегърна и го целуна по косата.

— Смяят се, защото всички също като мен мислят, че си чудесен, Ивчо. Сигурно е много тежко, когато всеки мисли, че си толкова прекрасен.

Това само влоши нещата. Но все пак Иво може би се радваше повече на вниманието, отколкото показваше. Пиърс се подсмихва.

Малък шоумен. Всъщност защо не? Нали в крайна сметка беше син на Петра.

Не беше много учуден, когато след час Иво се появи на прага на стаята му, не по-малко дързък, отколкото когато бяха на масата.

— Здравей.

Пиърс вдигна очи. След вечерята беше се изтегнал в леглото с Рибаденейра, пасажите от пет реда все така не му помагаша да дешифрира това, което бе започнал. Но все пак намираше известни връзки между тях и вече започваше да се очертава някаква картина. И изведнъж прозвуча детският глас.

— Здравсти — отвърна той и остави листовете и книгата на възглавницата. Иво остана на вратата: смелостта му стигаше само дотам. — Можеш да влезеш, не хапя.

Иво огледа стаята и бавно пристъпи вътре.

— От Америка ли идваш?

Пиърс се усмихна. Беше очаквал хиляди други въпроси, но не и този, най-очевидния от едно седемгодишно момче.

— Да.

— Знам — каза Иво доволно. — Питам мама, а тя каза да питам теб.

Петра му бе позволила да дойде при него. Не беше много сигурен с какво го е заслужил.

— Откъде разбра?

— От това как приказваш. — Иво започна да се разхожда из стаята, пръстите му докоснаха раницата.

— Какво има вътре?

— Нищо особено.

— Мога ли да я отворя?

— Разбира се.

Наблюдаваше как Иво се бори с ципа, оживен от предчувствието за това, което ще види вътре. Нещо американско. Също толкова силно беше и разочарованието му, когато намери само бельо за смяна и малко други лични вещи.

— Съжалявам — каза Пиърс. — Няма шоколад.

Иво сепнато вдигна глава и го изгледа учудено.

— Не търсеше ли шоколад? — попита Пиърс.

Хитра усмивка пробяга по детското лице.

— Откъде знаеш?

— А, имам си начини — усмихна се Пиърс.

За момент изглеждаше, че Иво не е съгласен с това обяснение. После, също така бързо, премина към следващата тема.

— Направо от Америка ли дойде?

— Всъщност не съм бил в Америка няколко години. — Отново сянка на разочарование. — Ти бил ли си в Америка?

Погледът му показваше пълно недоверие — как Пиърс изобщо можеше да попита такова невероятно нещо?

— Не. Но един друг човек е в Америка. Като теб.

— Наистина ли? — Пиърс знаеше накъде отиват нещата, но не можеше да си наложи да спре. — Кой?

— Баща ми.

Каза го с такава увереност, с такава привързаност, като че ли бе говорил с него малко преди да влезе в стаята. Трябваше да благодари на Петра за това.

— И къде живее той?

По детското лице премина сянка на смущение.

— В Америка. Като теб.

Пиърс кимна. Очевидно географията на Иво си имаше свои граници. И без да чака да загуби установения контакт, Пиърс се пресегна и измъкна изпод листата бейзболната си топка.

— Дръж. — И я подхвърли.

Иво я хвана без колебание.

— Добро хващане — каза Пиърс.

— Много е хубава. — Момчето внимателно разглеждаше малката топка. — Каква е?

— Бейзболна — отвърна Пиърс.

Очите на Иво светнаха.

— Бейзболна! От Америка?

От Рим, но нямаше да му го каже.

— Знам, че очакваше шоколад, но...

— Не, не. Мога ли да си играя с нея?

— Можеш да я задържиш, ако искаш.

Иво се ококори.

— Искаш да кажеш... че ми я подаряваш?

— Е, понякога ще ми даваш да поиграя и аз.

— Винаги, когато поискаш.

— Благодаря. Може би някой ден ще можеш да дойдеш с мен в Америка и да видиш една истинска игра.

— В Америка? — Следва от колебание. — И мама ли?

— Разбира се. И не забравяй и Салко.

Иво изхвърча от стаята, като викаше майка си. След минута се върна — дърпаше я за ръката. Изражението ѝ беше доста по-различно, отколкото бе очаквал Пиърс: не беше точно сърдит поглед, но нещо подобно.

— И Салко! — викна Иво.

— Да, чух те, миличък — отвърна Петра и втренчи поглед в Пиърс. — Много любезно от негова страна.

— Само казах, че... — почна Пиърс.

— Знам какво си казал.

Пиърс не беше сигурен, но подозираше, че това е част от семейни отношения, каквито не бе имал възможност да изпита досега. Нещо запазено за мамите и татковците. Макар че нещата бяха на ръба, беше страшно хубаво да види, че и Петра се бори със същото.

Не беше сигурен какво изисква протоколът, така че се отпусна назад и бавно кимна.

— Трябва да лягаш — каза тя на Иво, за да прекъсне всякакви евентуални обсъждания. Момчето незабавно се хвърли в древния ритуал на молбите и пазаренето, но не постигна никакъв резултат. Но когато тръгна умърлушен към вратата, се обърна към Пиърс и му намигна.

В стаята настъпи тишина. Пиърс си помисли, че и Петра ще си тръгне, но вместо това тя се приближи към него.

— Е, откри ли къде се намира тази твоя книга във Вишеград?

— Нямам ключ.

— Значи нямаш представа къде е, не знаеш и какво е и нямаш отговор на въпроса кой ни преследва.

— Правилно. Но вече съм много близо до отговора.

Тя се засмя и седна до него.

— Може би още две очи ще помогнат.

— Сигурно. Как си с латинския?

— О! — Игриво. — Хич не ме бива.

— Значи ще трябва да се оправям само с моите очи.

— Но пък са все така хубави.

Няколко секунди и двамата не казаха дума.

— Дали не флиртувам със свещеник? — каза тя накрая.

— Не знам. Въпросът е дали свещеникът не флиртува с теб.

В този момент на вратата се показва Мендравич.

— Иън, имаш ли... О, извинете.

— Няма защо — отговориха едновременно и двамата.

— Но вие...

— Няма нищо — отново казаха едновременно те.

— Добре — отвърна той, макар че не бе сигурен какво е прекъснал. Все пак изглеждаше някак щастлив.

— Каза ли му? — попита той Петра.

— Не — отвърна тя. — Тъкмо се канех...

— Иън, четете ли вестниците? — попита Мендравич.

— Не съм — каза той. — Имам два-три в раницата, но все не ми остава време. Какво има?

— Не, имам предвид вестниците, които донесоха от Нови пазар.

— Изобщо не знам за тях. Защо?

— И откога не си чел вестници?

— Не знам. От пет-шест дни. Защо?

— Петра ми показва нещо. Ела да видиш.

След минута тримата стояха пред кухненската маса, наведени над десетина от най-големите европейски вестници. Хората от АОК може би разсъждаваха провинциално, но бяха много добре подготвени, когато ставаше въпрос за международните новини. Очевидно се стремяха да разберат какъв отзвук има дейността им извън собствения им малък свят.

— Аз също не бях поглеждал вестници близо седмица, но Петра ми показва това — каза Мендравич. — Не мога да ти кажа откога върви. — Той посочи долния десен ъгъл на дясната страница на „Франкфуртер алгемайне“. Едно малко квадратче, отпечатано извън колоните. Приличаше на рекламна обява, с изключение на това, че поради някаква необяснима причина текстът беше на английски. Преди Пиърс да го прочете, Мендравич показва още няколко други вестника — френски, италиански, гръцки — като сочеше същото каре и винаги същия език — английски. Пиърс прочете:

Където и да си в Атон,
имаш приятели, отче. В Рим.
Денонощно: 39 69884728

Във всеки вестник имаше същото съобщение. Пиърс погледна Мендравич и той му подаде телефона. Пиърс набра номера.

Вдигнаха на второто позвъняване.

— Пронто.

Пиърс не беше сигурен какво да каже. Линията мълчеше. Той погледна Мендравич, после каза на английски:

— Видях обявата ви.

— Да? — Акцентът беше италиански.

— И се обаждам.

— Обаждат ни се различни хора. Искam име.

Номер във вестника. Хора, които нямат какво да правят, освен да звънят по телефона.

— Не мисля, че трябва да ви го казвам.

— Тогава не можем да ви помогнем. Знаем името на човека, когото търсим.

Това беше вярно. И все пак...

— Не е удобно да...

— Казах, иначе не можем да ви помогнем.

Пиърс погледна Мендравич. Хърватинът повдигна рамене.

— Фотий — каза Пиърс.

Мълчание.

— Манастир на Атон.

Мълчание.

— Криптата на Закрилника.

Този път в слушалката се чу глас.

— Отец Пиърс?

Не знаеше какво да изпитва — облекчение или тревога. Понечи да отговори, но Мендравич внезапно взе телефона от ръката му и го затвори.

— Какво правиш? — попита изумен Пиърс.

— И двамата сме глупаци!

— Защо?

— Помисли, Иън. Кой е най-простият начин да разберат къде си? Пиърс го гледаше и не разбираше нищо.

— Задържаха те на телефона, за да засекат къде си. Много е лесно, дори когато разговорът минава през спътник. Как може да сме толкова глупави!

— Но те искат да помогнат.

— Сигурно.

Пиърс не знаеше какво да мисли. Разбира се, Салко имаше право. Но кои бяха онези хора?

В съзнанието му внезапно изплува картината на четиримата от Кукаш. И онзи, който го гонеше, погледът в очите му преди Салко да го хвърли върху него. Нямаше враждебност. Нито заплаха.

Но ако знаеха за Атон, защо го преследваха? Защо не отидеа направо при манихеите? Нямаше никакъв смисъл.

— Трябва ли да се махаме оттук? — попита той. В момента не искаше да се замисля за нищо друго освен за непосредствената заплаха.

— Мисля, че да — отвърна Мендравич. — Но не съм съвсем сигурен. Ако искаш, можем да отидем във Вишеград.

— Във Вишеград? — повтори Пиърс. — Все още нямам представа къде е „Ходопория“.

— Какво? — попита Петра.

— Това, което търсим. Ръкописът. — Телефонният разговор го бе разтревожил. — Аз не... не мога да разбера шифъра. И не знам дали... Вижте, в Рим има една жена...

— Добре — каза Мендравич. — Тази нощ ще останем тук. Тръгваме утре. Може би... не знам. Мога да погледна. Ако ми обясниш за какво става дума...

— О, това ще е добре — възкликна Петра. — Сигурна съм, че ще можеш да помогнеш. Аз не можах да издържа латинския тест.

— Тест ли? — засмя се той.

— Виж, аз... ще го открия — каза Пиърс. — Трябва да го открия. Мендравич го хвана за врата и леко го стисна.

— Мисля, че като отидем във Вишеград, всичко ще се оправи. Повярвай ми.

Пиърс кимна. Защо не? Пък и каква друга възможност имаше?

Графинята беше права — паството беше готово да го слуша. Харис също слушаше това, което мнозина смятаха за духовно послание на препреподобния петдесетник на Юга. Арчи Конрой и неговата Служба за Мира. Пет хиляди души в амфитеатъра. Още 120 000 гледаха сутрешната служба по телевизията. Поразило го бе как графинята бе успяла да уреди всичко за отрицателно време. Трийсет милиона долара дарения бяха едната страна на нещата. Друго беше, че на своя страна имаше едни от най-могъщите духовници в Щатите. Конрой не ги беше подвел. Щом графинята участваше, Харис имаше картбланш. Научил се бе да не я подценява.

— Сега, преди да ви предам на полковника, който бе така любезен да се присъедини към нас тази сутрин — акцентът и интонацията на Конрой излъчваха южняшко гостоприемство, с малка доза шоу, подхвърлена ей така, за смях — бих искал да знам кой е днес с него, кой ще го придружи в молитвата. Мисля, че би било справедливо да се каже, че това е общество на вярващи — от тълпата се чува възгласи „Амин“, — което прегръща всеки с вяра. — Той се усмихна и се обърна към Харис. — Дори и един англиканец, полковник. Дори един англиканец. — Вълна от смях сред публиката. Харис усещаше, че Конрой не е съвсем готов да отстъпи от сцената.

— Защото ние тук сме една общност и вие може да седнете до човек, когото не познавате, чиято степен на вяра ви е непозната. Огледайте се. Дали той се нарича баптист? Или пък методист? А може би е от петдесетниците? Но мога да се басирам, че тук вие сте единственият англиканец, полковник. — Харис кимна, а присъстващите се разсмяха. Конрой се обърна към паството си. — Но има ли това някакво значение, след като ние сме истинска общност във вярата? Както ни казва апостол Павел в Послание до Римляните: „Нека не съдим вече един другия, а по-добре съдете затова — да не поставят на брата си препънка или съблазън“. Или другото, когато ни казва: „Благодатта на Господа нашего Иисуса Христа да бъде с всички вас“. Да бъде. Защото „ако начатъкът е свет, светото е и тестото; и ако коренът е свет, свети са и клоните.“ Огледайте се за тези клони. „Да бъде“. Може ли да го кажете заедно с мен?

Цялото паство повтори.

— Да бъде.

— Хайде пак.

— Да бъде! — Този път по-високо.

— Може ли да усетите силата в това? Може ли да усетите могъществото на този единен, всеобщ дух — ненарушен, неопетнен от плътско желание, от хорска сласт, от лични привличания? „Да бъде“. Павел ни предупреждава в Послание до Филипяни. Казва ни, че има хора, които „от завист и обич към препирня проповядват Христа“. „От завист и обич към препирня“ — повтори той. — Как? Как могат да проповядват по този начин? Защото те „проповядват Христа нечисто“. „Не-чис-то“ — натърти той на всяка сричка. — И изграждат стени високи, като че ли се мъчат да пазят Словото само за себе си, да пазят Христа в своите църкви! Може ли Господ да бъде така ограничаван? Може ли Господ да бъде пазен само за една група хора, независимо от това как се наричат? Не. Той самият се носи свободно към всички, които ще го прегърнат. Но за онези, които прегръщат „нечистото“, Той има само един отговор: „плач и скърцане със зъби“. Ако сте избрали да градите стени, да слагате прегради и препънки между братята си, няма да откриете Спасението в Него.

— А е толкова очевидно, нали? — продължи той. — Един Бог, едно спасение, една вяра. Как иначе Той ще ни чуе? Даже когато Той ни е наказал с Вавилонската кула, Неговото послание е било ясно. Различията нямат значение. Езикът, културата, богатството — той спря, за да подчертае думите си — нямат никакво значение. Търсете Него и ще говорите само един език. Езикът на Господ. Езикът на Христа.

— Знам, че има много вярващи, които смятат, че възгледите ми за обединяването само усложняват нещата. — Той закрачи по сцената. — „Остави нещата както са, Арчи“ — казват ми те — баптисти при баптистите, методисти при методистите. „Всички ние имаме различни нужди“ — така ми казват. И може би са прави. Кой съм аз да споря със статуквото? Кой съм аз, за да кажа, че сме по-силни с това, че единственото нещо, което има значение за нас, е вярата ни в Христа? Това, което искат всички и което ние имаме. — Той спря и се обърна към присъстващите. — Когато фарисеите са казали на Иисус, че Неговият път е много опасен, че посланията Му за любов и единение са много дръзки, Той е продължил работата си. Не знам дали имам такава сила. Мога да я намеря само чрез Него. Но Той никога не говори

за различни нужди. Никога не споменава за статукво. Той говори за любов и спасение. Той казва само едно: истина, истина ви казвам.

Арчи се обърна към Харис.

— Това е един вид спасение, нали, полковник? — Независимо от домашно изработената си риторика, Конрой знаеше как да води една тълпа. Той превръщаше Харис в основна част от посланието си — обясняваше обезценяването на различията, като персонифицираше въпроса в личността, изправена до него на сцената. Един английски англиканец и един южняшки петдесетник. Какво би било по-ясно? Харис започваше да разбира защо графинята беше настояла за тази проява.

— Вид защита — продължи Конрой към публиката, — но защита от какво? Толкова е трудно да се говори за единение, когато има толкова много от онези, чието съществуване цели разрушаването на този глас, чиято единствена цел е да подържат „мед, що звънти, или кимвал, що звека“ — както казва апостол Павел в Първо послание до Коринтяни — вместо да прегърнат единствената Истина, която е Той. — Ораторът спря, после добави: — И не говоря за моите колеги проповедници, които казват: „Арчи, дай си почивка, карай по-леко“. — Кискания в залата.

— Причиняваме това на себе си от столетия, нали така? Позволяваме лични цели, политически страсти, търговски интереси да диктуват разрухата на това „да бъде“. В нашата собствена общност на вярата... и извън нея.

Изчака, докато настъпи пълна тишина.

— Колко от вас мислят, че говоря за приятелите ни в Рим?

Паството беше твърде добре подготвено през последните няколко седмици и знаеше какво иска да каже.

— Сигурен съм, че бих намерил грешката там. Даже вероятно, отколкото сред моите колеги проповедници. Мога да ви обясня причините за пет века враждебност, да ви доведе специалисти, които ще ви обяснят защо има такива конфликти, довели до сегашния разкол. Но съм сигурен, че полковникът би могъл да ви каже повече неща за това от мен.

— Но не искам и да го питам, защото вярвам в това „да бъде“ — продължи той. — Защото вярвам, че може да почнем да осъзнаваме какво ни свързва, а не какво ни разделя. Може би има възможност да

прозрем през собствената си история към нашето бъдеще. Може би има нещо, което ни дава надежда, ново „начало“ — той отново погледна към Харис, — една дръзка, нова зора. Ще ме простите, полковник, но това е толкова хубава фраза.

Харис се засмя заедно с публиката.

— Защото се случват неща, които ни дават надежда, организации като тази на полковника, които ни казват „Не е ли дошъл повратният момент, когато сме се отвратили да използваме вярата си, за да се разделяме, а не да се обединяваме? Да сеем дисхармония, вместо да търсим хармонията? Да откъсваме части, вместо да лекуваме целия организъм?“ Защото трябва да помним, че ако двама живеят в мир в една къща и кажат на планината да се премести, тя ще се премести. И никога не е имало по-подходящо време от сега да установим мир в дома си.

Нова пауза.

— Защото има нещо много по-опасно от нашето разцепление, има неща, които се нуждаят от вниманието ни. Онези, които искат да говорят за доктрини и ритуали и петстотин години се зъбят един на друг, може да бъдат изненадани в малките си светове и да разберат, че на хоризонта се появява нещо много по-дълбоко. Ако се стремим към спасение, трябва да помним, че „оня ден не ще настъпи, докле първо не дойде отстъплението и се не открие човекът на греха, синът на погибелта“ както е казано във Второто послание до Солуняни, който подкрепя медта, що звънти, кимвала, що звука е разкрит. Онзи, който изпитва възторг от нашето разединение. Онзи, който отчаяно иска нашият дом да бъде разделен. Защото ако сме обединени, няма възможност той да ни победи.

Огледа публиката и продължи:

— Той е стар враг в нови одежди и все още иска свещена война. За кого говоря?

През залата мина тих шепот. Всички бяха добре подготвени отново да не разберат кого има предвид Конрой.

— И той има наглостта да ни нарича безбожници! — Той направи поредната пауза. — Но не аз трябва да говоря за това. Мисля, че е време да помолим полковника да ни каже всичко за тези неща и за чудесната работа, която той и неговият Алианс на вярата са планирали.

— Конрой се обърна към Харис. — За мен е голямо удоволствие да ви представя... полковник Найджъл Харис.

Залата избухна. Харис стисна ръката на Конрой. Човекът го бе представил майсторски. Публиката беше в захлас. Харис можеше само да се надява, че и другите проповедници, които бе набелязала графинята, ще улеснят работата му по същия начин.

Ееема, ееема, айо.

Черен пушек.

Подпрян на перилата на балкона над Арко дела Кампаня, Клайст наблюдаваше развълнуваната тълпа. Второто гласуване тази сутрин. Можеше да си представи настроението на кардинала.

Предната вечер бяха заловили момичето в Берлин — достатъчно централно място, за да може новината да се появи в повечето европейски вестници и телевизионни новини в късните сутрешни часове. Може би не бе достатъчно рано. Клайст можеше само да се надява, че новините ще стигнат до ушите, които трябва, преди следобедното гласуване — заради себе си, ако не заради фон Нойрат.

Вече бяха определили и друга цел, второ дете — в Сао Паоло, с достатъчно следи, оставени на местопрестъплението, за да се стигне до една от групите в Близкия изток. Това трябваше да е достатъчно.

Клайст погледна пак напрегнатата тълпа на площад „Свети Петър“, после измъкна от джоба си нещо, което приличаше на калкулатор, и вдигна капачето. Видя се малък екран с няколко копчета отдолу. Той започна да чука с върха на писалката си различни указания, файл след файл се показваха, после изчезваха, той проникваше все по-дълбоко в системата, за да открие това, което му бе нужно. Натисна един от бутоните и от уреда започна да се чува бръмченето на телефонна линия. След няколко секунди номерът бе избран, миг по-късно се чу звукът на включен факс. След още едно почукване по бутоните информацията от екрана започна своето пътуване през киберпространството към издателите на вестник „Кориере дела Сера“ в Милано. Изборът на фон Нойрат. Нещо, което да затвори цикъла. Клайст не бе се затруднил да поставя въпроси.

После отвори друг файл — още информация, свързана със сирийското участие във ватиканската банка. Така се попълваха различни празноти от първия файл; нови подробности правеха

проблема още по-любопитен. Този път направлението бе вестник „Ла Република“ в Рим. Трети файл за „Стампа“ в Торино. Вестник „Ил Газетино“ във Венеция беше последният, който получаваше анонимното съобщение. Събрани заедно, четирите документа бяха достатъчни, за да оформят история за първите страници. И винаги в центъра беше името на Артуро Лудовизи.

Жертваха един от своите за греховете на мнозина.

Поне така беше обяснил фон Нойрат — изборът на думите бе ясно указание, че може би трийсетте години под маска бяха повлияли на кардинала повече, отколкото той самият предполагаше.

Нямаше значение. До довечера целият свят щеше да бъде запознат с последната поразяваща катастрофа в Института за религиозни дела, едно леко предизвестие за идващия потоп. Но хиените трябваше да изчакат още няколко дни. Време достатъчно, та фон Нойрат да се качи на папския трон.

И в това време щеше да има още по-големи истории, които да задържат вниманието им.

Клайст се загледа в командата за унищожаване, която святкаше пред него. По някаква причина се затрудняваше да изпълнява указанията на фон Нойрат за унищожаване на файловете. Стоеше сам на балкона, стоята зад него беше празна. Все пак изпита нужда да погледне през рамото си. Никой. Клайст погледна малкия екран и с леко почукване включи една телефонна линия. Този път друга връзка, някъде в Барселона. Второ почукване.

Четирите файла заминаха наведнъж.

Фон Нойрат му бе дал пряка и ясна заповед.

Графинята обаче винаги му бе давала много повече.

И тя би разбрала.

— Не, не. Това е повече от достатъчно. — Мендравич сложи поредната торба храна в задната част на микробуса; жената до него настояваше да вземе още една. — Ако ни трябва още нещо, ще си намерим по пътя.

— Не и ако ви следят — отвърна тя и напъха в ръцете му още една торба.

Жената беше над четирийсетте. Широките ѝ рамене бяха приведени, имаше голяма, почти квадратна глава. Лицето ѝ обаче беше

младолико — прекрасна бяла кожа, ясни сини очи, вперени в Мендравич. Пиърс усети, че между тях е имало някаква история. Смешно бе, че той никога не бе питал за тази част от живота на Салко. По-точно, никога не бе мислил за това.

— Добре — усмихна се Мендравич. — Но ако взема това, ще трябва да взема и теб.

Той се наведе и сложи торбата при другите.

— Де да беше толкова късметлия. Едва ти се побираш вътре. — Тя го мушна с пръст в корема. — Сигурно ще трябва да ме сложиш отзад при храната.

— Защо? — отвърна Мендравич. — Ще оставя Иън да кормува. И ще ти покажа за какво е задната част на тоя бус.

Мощен удар се стовари на гърба му. Жената погледна над рамото му Пиърс; бледността на кожата ѝ не можеше да скрие изчервяването.

— Не искаше да каже това, отче — рече тя и се изчерви още повече.

Още едно шляпване по гърба.

— Е, може и да е имал нещо наум — засмя се тя, удари Мендравич още веднъж и тръгна към къщата. — Но няма вероятност да стане.

Мендравич погледна след нея и каза достатъчно високо, за да може тя да го чуе.

— Бедната жена, Иън. Не знае какво изпуска.

— О, зная — отвърна тя, без да се обръща. После си влезе.

Мендравич се засмя и подаде ключовете на Пиърс.

— Ти караш. Уморен съм.

— Искам да се сбогувам с Петра и Иво.

— Разбира се. И аз също. Няма да ти трябва задната част на буса, нали?

— Виж какво, удрям по-силно от твоята приятелка.

— Петра знае ли?

Пиърс понечи да отговори, но разбра, че не може да каже нищо.

— Тя къде е?

— Казах без четвърт. Дай ѝ още пет минути.

Като че ли ги беше чула, Петра изхвърча от къщата с чанта на рамо и каза:

— Кой ще кара?

— Къде си тръгнала? — попита Мендравич.
— С вас — отвърна тя.
— Мисля, че вече обсъдихме този въпрос.
— Не сме. Ти ми каза какво искаш да направя. Помислих по този въпрос и реших, че идваме с вас.
— Мисля, че не бива — рече Мендравич.
— Знам какво мислиш. Аз пък мисля, че ще е по-лошо да останем тук, ако са ни засекли.
— Казах ти още сутринта. — Тонът на Мендравич стана рязък.
— Ако са ни засекли, вече щяха да са тук.
— Може би да, а може би не. Единственият начин да съм сигурна е като се измъкна оттук.
— Права е — обади се Пиърс.
Погледът на Мендравич го накара да млъкне.
— Ако беше само ти, разбирам — продължи Мендравич. — Даже всъщност щяхме да сме по-добре с теб. Но не искам да намесвам Иво. Те могат да дойдат тук, могат и да не дойдат. Хубаво. Но определено ще са във Вишеград.
— Тогава ти остани тук.
— Икаш да кажеш... — Той я погледна малко смутено. — Добре, Иво и аз ще останем тук.
— Иво идва с мен.
— Това е глупаво, Петра.
— Не. Просто не разбираш какво говоря.
— Чудесно разбирам какво...
— Не, не разбираш.
— Виж, ако се страхуваш пак да загубиш Иън... — Мендравич спря, осъзнал, че е престъпил границите: ледът в очите на Петра му го показва. — Разбери — продължи той по-меко. — Единствената ми грижа тук е Иво.
Петра го изгледа яростно, после попита:
— Той къде е?
— Какво?
— Иво. Къде е?
— Мислех, че е в къщата с теб.
По лицето ѝ пробяга тревога.
— Каза, че ще дойде да ви помогне при колата.

Мендравич я гледаше напрегнато.

— Не е ли при вас? — избухна тя.

— Трябва да е вътре — каза Пиърс.

Петра се втурна в къщата, след секунди изскочи и викна:

— Няма го!

— Сигурно си играе някъде — каза Пиърс. — Аз ще тръгна натам. Салко може да тръгне нататък. Ти стой тук.

Петра само кимна.

Вече беше обяд и уличките бяха съвсем пуси. Малкото хора, които срещна, не бяха виждали момчето. Пиърс стигна почти до края на селото. Вярата му в собствената интуиция намаляваше. Изведнъж чу глас отгоре.

— Момчето ли търсиш?

Пиърс вдигна глава и видя един мъж, седнал на покрива на близката къща; край него бяха разхвърляни инструменти.

— Онова със светлокестенявата коса и хилядата въпроса?

— Да — каза Пиърс.

Мъжът кимна.

— Искаше да знае за какво служат всички инструменти. И защо не съм направил покрива така, че да няма нужда да се поправя. Но всъщност говореше за Павле. — Пиърс продължи да го гледа втренчено и мъжът добави: — Момчето, което умря вчера.

Пиърс кимна. Очевидно опитът им да отвлекат вниманието на Иво не беше така успешен, както си бяха мислили.

— Накрая ме попита. Някои неща не бива да се казват на децата, но... Както и да е. Казах му да иде при ходжата, ако толкова се интересува. Тръгна преди петнайсетина минути. Ей там. — Мъжът посочи с глава.

Пиърс му благодари и закрачи към къщата на ходжата.

Ясно беше защо малката къща е почти извън селото. По-ниска от останалите, тя изглеждаше прегърбена от старост — изкривен градеж от размърдали се камъни, опрял в склона на хълма, дясната страна бе поддала. Двете прозорчета от двете страни на вратата гледаха уморено, нямаше следи кога за последен път са мити. Но най-неуместно изглеждаше покривът. Нищо подобно не бе видял в селото — недодялан купол върху четири паянтови стени. Далечна прилика с

църквата „Сан Бернардо“, но тук старовремската недодяланост беше сведена до селско уродство.

И все пак изглеждаше определено одухотворена — едно спокойствие сред трескаво движещия се свят.

Вратата беше отворена, отвътре идеше слаба светлина. Смрадта на мръсно и запуснато го облъхна за „добре дошъл“. Той пристъпи напред с едно колебливо: „Добър ден“. Мръсните прозорци почти не пропускаха светлина. Видя маса, столове, дъбови шкафове, губещи се в сенките. Стаята дремеше в някакво състояние на вцепенение.

Не чу отговор.

Пристъпи навътре. Край лявата стена забеляза стълба — неравните стъпала бяха вградени в камъка. Нямаше перила, само голи тесни стъпала. Той се заизкачва по тях.

Погледна през вратата и видя ходжата — той спокойно се хранеше на една паянтова дървена маса, седнал на старовремски стол. Беше невероятно мършав и се беше навел над паница чорба. Сбръчканата му ръка беше стиснала кораво парче хляб. Старецът внимателно вдигаше лъжицата до устата си, но въпреки това по брадичката му се стичаха мазни капки.

Пиърс пристъпи към него и той вдигна поглед и каза:

— Търсиш момчето, нали?

— Да — отвърна Пиърс.

— Умно дете — каза ходжата. — Не изглеждаш много разтревожен.

Пиърс наистина не беше разтревожен. Нямаше отговор защо.

— Не съм.

— Добре. Искаш ли чорба?

— Не. Аз...

— Търсиш момчето.

Пиърс кимна. Имаше нещо странно спокойно в този дребен мъж и в държането му, също както и в къщата му — еднакво и непоправимо увредени, но някак безметежно спокойни в безгрижната си развала.

— Ти си свещеник, нали?

— Да, свещеник съм.

— Странно как всичко се събира в едно, нали?

Пиърс нямаше представа за какво говори старецът и затова само кимна.

— Важно е за децата да гледат това. Може да се научи нещо. — Старецът дръпна една завеса и зад нея се видя дълбока ниша; замириса на тамян и камфор. — Това е нещо, което трябва да знаят.

Тялото на Павле беше увито с ленен чаршаф. До него седеше Иво, с ръце в скута и с бейзболната топка в ръцете.

Искаше да знае — каза ходжата шепнешком. — Когато са любопитни, трябва да им се обяснява.

Пиърс тръгна към детето, но ходжата го хвана за ръката.

— Дойде при мен и поиска да остане. Казах му да дойде да хапне, когато свърши.

Ходжата пусна ръката му; Пиърс дръпна завесата още малко встрани и пристъпи в нишата. Ходжата се върна на масата, а Пиърс колкото се може по-тихо седна до Иво.

Не каза нищо. Иво също мълчеше.

— Много смело, че си дошъл тук сам — каза накрая Пиърс.

Иво кимна. Очите му бяха вперени в трупа.

Пиърс не беше сигурен какво точно привлича вниманието на момчето. Реши да изчака. След няколко секунди Иво каза:

— Различно е.

Пиърс кимна.

— Когато не познаваш някого — каза Иво, — е различно.

Очевидно Петра не му бе казала всичко за времето, когато бяха воювали заедно.

— Този път не ми е толкова мъчно. Това лошо ли е?

— Не. — каза Пиърс. — И на мен не ми е много мъчно.

— Ти не познаваше Радисав. — Иво се обърна към него.

— Да. Но познавах други хора. Познавах ги и майка ти и Салко. През войната.

— Да де. — Иво кимна. — Но ти не познаваше Радисав.

— Не го познавах — каза Пиърс.

— Мъчно ми е, като се сетя за него.

Пиърс колебливо постави ръка на рамото му. Поседяха така няколко минути. Накрая момчето стана и каза:

— Различно е. — Стискаше топката с лявата си ръка. Протегна дясната към вкочаненото тяло и го пипна.

Естественият инстинкт на Пиърс беше да прочете молитва. Той стана и се прекръсти. Но може би бе по-добре да не казва „Отче наш“

пред ходжата. Неизвестно защо, като гледаше как Иво докосва трупа, се сети за написаното от Рибаденейра. Да, трябваше да се помоли.

И без да знае напълно защо, Пиърс започна да се моли на латински за младия човек.

— И ето протягам двете си ръце към Теб, и всичко да е в орбитата на светлината.

Иво го хвана за ръката и все така вгледан в тялото, продължи също на латински:

— Когато съм изпратен да се боря с мрака и знам, че Ти можеше да ми помогнеш...

Пиърс спря. Иво също спря, усмихна се, обърна се към Пиърс и каза:

— Знам я тази песен. Салко ми я пее. „Ароматът на живота е винаги с мен, о, жива вода, о, дете на Светлината...”

Пиърс се вцепени.

Ееема, ееема, айо.

FILIUS^[1]

Пиърс слушаше.

— *И ето протягам двете си ръце към Теб, и всичко да е в орбитата на Светлината...*

Стените като че ли го затискаха, въздухът ставаше все по-тежък с всяко вдишване. Иво го зяпаше.

— *Когато съм изпратен да се боря с мрака, като знам, че Ти си близо до мен и можеш да ми помогнеш...*

Пиърс опря ръка в стената; хладният камък му донесе облекчение. Тъничкият глас долетя до него:

— Не я ли знаеш?

Пиърс одра стената с нокти и болката вкара въздух в гърдите му. Вече чуваше момчето.

— Защо не пееш, ако го знаеш? — повтори Иво.

Пиърс несъзнателно кимна. Пасажите от пет реда. Първата молитва на детето. Толкова очевидно.

Отнякъде, като през мъгла, намери думите и каза:

— Ароматът на живота е винаги с мен.

Иво се усмихна и запя:

— *О, жива вода,
о, дете на Светлината,
о, име на славните,
в истината Те намирам.
В търсене на истината.
Която говори за Твоята мощ!*

— Еема, еема, айо — запя Пиърс.

— Салко пее с мен.

Пиърс се приведе и се насили да се съсредоточи.

— Салко ли те научи на тази песен?

Иво кимна.

Това беше още по-ужасно от първоначалния шок.

— Знам и друга — усмихна се Иво. — Ама не до края. Пяхме я за Радисав. Салко казва, че трябвало да я науча без книга. Искаш ли да ти я изпея?

Той пак може само да кимне.

И детето отново запя:

— И от Съвършената светлина, от Истинското възнесение, което открих...

— В онези, които ме търсят — продължи Пиърс. Това, че знаеше молитвата, за момент го извади от вцепенението.

— В онези, които ме търсят — повтори Иво. — Точно така. И тази я знаеш.

Пиърс пак само кимна.

— Като ме опознаете, ще опознаете себе си — запя отново Иво — Обгърнати от светлина се издигате към неона...

— Към еона — поправи го Пиърс. Главата му започваше да се прояснява.

— Към еона — повтори Иво — Това е почти всичко, което знам. Какво е еон?

— Еон означава „вечност“ — нещо, което не може да узнаем. — Автоматичен отговор от съзнание, което все още отказваше да приеме очевидното. Видя смущението на Иво и се опита да се усмихне. — Не съм много сигурен. Значи мама и Оалко те учиха на тези песни?

Отново притеснен поглед.

— Мама ли? — Бърза усмивка, очите му бяха широко отворени. — Те са само за Салко и за мен. Той казва, че това е нашата тайна. И тебе ли той те научи?

Пиърс не отговори. В главата му се въртяха безброй неща: Салко, дошъл съвсем ненадейно, хората в Кукеш — нямаше заплаха, нямаше Ватикана — взривяването на църквата, телефонното обаждане, проследяването.

Опитваше се да не се обвинява за това, което изглеждаше очевидна глупост.

Но Салко, част от това... и откога? В главата му се появи една картина от Слитна. Как да приеме това? Как да приеме, че Иво...

Тежестта на последната половин минута беше смазваща. Но до него беше Иво — и очакваше отговор. Невинно момче. Нежната

усмивка на Иво, малката му ръчичка, сгушена в ръката му. Песни, не молитви. Думи, не идеология.

— Да — каза Пиърс, — Салко ме научи и мен.

Изпита огромно желание да сграбчи Иво, да го притисне до гърдите си, да го скрие от заплахата, която той не разбираше — най-осезаемата ѝ форма беше скитането из селото, търсенето на детето.

Салко.

Знаеше, че трябва да тръгне, макар че бе сломен — физически и духовно. Трябваше да се измъкнат оттук.

Стисна ръката на Иво, вдигна го и тръгна към стълбите.

На средата на стълбището осъзна, че ходжата не е на масата. Нямаше го. На долния етаж също го нямаше. Пиърс бързо мина през стаята, пусна Иво на пода, бавно отвори предната врата и огледа празния път към селото. После отстъпи назад към сенките и коленичи пред момчето.

— И ти никога не си казвал на мама за тези песни, така ли?

Усмивката на Иво изчезна.

— Не — каза накрая той. — Салко ми каза, че не бива.

Изражението му беше достатъчно убедително. Пиърс кимна и му намигна.

— Щом така е казал...

Усмивката на Иво се върна.

— Значи сега ние тримата имаме една обща тайна — каза Пиърс и отново вдигна Иво.

Преди да излязат Иво го погали по бузата и каза:

— Радвам се, че и ти знаеш песните.

Пиърс спря. За миг всичко около тях като че ли изчезна.

— Да, знам ги.

Разбираше, че не може да се втурне към Салко с Иво на ръце. Нямаше начин обаче да ги раздели. А трябваше. Салко беше опасен и трябваше да се отърве от него. После щеше да има достатъчно време, за да разбере доколко хърватинът се е обвързал с всичко това.

— Какво ще кажеш за едно малко приключение? — попита Пиърс и свали Иво на земята.

Очите на Иво заблестяха.

— Какво?

— Да изненадаме Салко.

— Салко ли! — възкликна Иво. — Страхотно!

— Слушай сега какво ще направим — каза Пиърс и му намигна.

Знаеше, че играта е повече за него, а не толкова за момчето. Да се измъкне от един постови от ООН, от човека в автобуса, дори от австриеца беше едно. Салко обаче го познаваше много по-добре, а и очевидно можеше да надушва измамите. Пиърс си даваше сметка, че хърватинът ще усети нещо. Единствената му надежда беше да задържи вниманието му върху Иво.

Той хвана момчето за ръка и го поведе надолу по хълма. Минаха през някаква градини и прескочиха няколко огради и два каменни зида. Накрая стигнаха задната страна на къщата, пред която — според предположенията на Пиърс — бе паркиран микробусът. Той надникна иззад ъгъла. На двайсетина метра от тях стоеше Петра, Салко бе до нея. На лицето ѝ се бе изписала истинска паника.

Пиърс приклекна до Иво и се взря в усмихнатите му очи.

— Виж сега какво ще направим — прошепна той.

Иво го гледаше и чакаше.

— Ще отида до колата и ще говоря със Салко и с мама. Искам да ме наблюдаваш. Ако легнеш по корем и пропълзиш до ъгъла на къщата, ще видиш колата. — Иво се просна и запълзя напред. — Виждаш ли я вече?

Иво се обърна към Пиърс, ухили се и кимна.

— Добре. — Пиърс го дръпна назад, после го погледна право в очите. — Ще чакаш, докато не ти дам знак да излезеш. Ще ти махна ей така. — Той му показа. — Щом видиш да ти махам, тръгваш към нас. — Иво кимна. — И искам да тичаш колкото се може по-бързо.

— Салко много ще се изненада!

— Обаче нито звук. Иначе ще разбере.

— Нито звук.

Пиърс изчака Иво да заеме позиция, после заобиколи къщата от другата страна и излезе при колата.

— И Салко не го намери — каза Петра. — Какво...

— Аз го намерих — каза Пиърс. — При ходжата е. Гледа младежа, който почина вчера.

От реакцията на Петра му стана ясно, че Иво не за първи път проявява такъв стряскащ интерес.

— Проблемът е — продължи Пиърс, — че нашият приятел от вечерята снощи не искаше да ме пусне вътре. Католически свещеник нямал работа при мъртви и мюсюлмани. Каза, че трябвало ти да отидеш и да го прибереш, Салко.

Хърватинът тръгна, Петра понечи да тръгне след него, но Пиърс я хвана за ръката.

— Той каза Салко.

— Янош си е такъв — каза Мендравич. — Не му се сърди.

— Няма нищо — каза Пиърс. Беше му трудно да гледа Мендравич в очите.

— Ей сега ще го доведе — каза Салко и бързо тръгна към дома на ходжата.

— Пусни ми ръката — тихо каза Петра.

Пиърс гледаше след Мендравич.

— Пусни ми ръката, казах!

Мендравич зави зад ъгъла и Пиърс я пусна и изсъска:

— Качвай се в колата!

— Какво?!

— Качвай се в колата — повтори той.

— Иън, какво...

— Иво ей сега ще дойде. Качвай се!

— А Салко?

— Тръгваме без него. Ако си искаш Иво, качвай се. — Той я погледна. — Трябва да ми вярваш.

Това, което видя в очите му, беше достатъчно, за да я накара да се качи.

Пиърс размаха ръка и Иво веднага изскочи иззад къщата и се спусна към тях. След секунди беше в прегръдките на Петра на седалката. Нямаше време за обяснения. Пиърс забърза към лявата врата.

Обърна се и видя Мендравич да тича към тях — със забележителна скорост за мъж с такива размери. На двайсетина метра зад него тичаше ходжата.

Пиърс запали колата и потегли. Видя в огледалото как Мендравич вади телефона от джоба си.

Бял дим.

Тълпата на „Свети Петър“ избухна и Клайст погледна надолу. Хората стигаха почти до реката, над сто хиляди души, повтарящи възторжено: „Habemus Papam!“ — „Имаме папа“. След минути най-възрастният член на кардиналската колегия щеше да излезе на балкона. Клайст се надяваше, че след него ще излезе фон Нойрат.

Още веднъж измъкна малкия уред от джоба си и натисна едно копче. От другата страна отговориха.

— Пуснахте ли кучетата? — попита Клайст.

— Преди осем минути.

— Искam шахматните фигури на дъската, докато не получим потвърждение.

— Разбрано.

— Дръжте ги, докато царят не се оттегли. Другите фигури обратно в кутията.

— Разбрано.

— Удвоете покритието на района. Никой да няма достъп, включително хората с пропуски.

— Разбрано.

Клайст изключи телефона. Именно той беше нарекъл шахматни фигури кардиналите, но това нямаше значение — този следобед те бяха пешки.

Най-възрастният кардинал се показва и над стохилядната тълпа се възцари свръхестествена тишина.

— Имаме папа! — прогърмя над човешкото море. — Негово светейшество папа Луций Четвърти!

Ако някой го бе попитал, фон Нойрат би избрал още преди няколко седмици далеч по-неизвестното име Зефирин. Не толкова за това, което бе направил Зефирин, а заради летоброенето — той беше станал папа през 216-а година. А през тази година близо до град Ктесифон, столицата на Персия на река Тигър, се бе родило дете. Мани. Закрилникът. Надеждата за една истинска и свята църква.

Клайст наблюдаваше през бинокъла си как бившият кардинал Ерих фон Нойрат, загърнат в бяла наметка и с тиара, — емблемата на неговия сан — излиза на балкона. Ръцете му бяха в класическата поза на благочестив, авторитет.

Четиринасет минути. Така бе обещал фон Нойрат. След това осем минути, та кардиналите да стигнат до „Света Марта“.

Клайст се обърна и тръгна. Започваше неговата програма. Четири минути по коридорите, дванайсет минути да постави пластичния взрив, четири — да се оттегли.

Разполагаше само с две резервни минути.

Предвестникът на Светлината обичаше най-късите възможни срокове.

— Къде е Салко? — попита Иво.

Още веднъж момчето поставяше най-очевидния въпрос. И още веднъж Пиърс бе напълно неподготвен за него.

— Салко... — почна той.

— Салко остана в селото — отсече Петра и притисна Иво до гърдите си.

— А какво стана с изненадата?

— Каква изненада? — попита майка му.

— Тази, която щяхме да му направим.

— Всъщност той... — почна пак Пиърс.

Очите на Иво заблестяха.

— Аха — прошепна той, обърна се към прозорчето към задната част, дръпна го и викна:

— Здравсти, Салко! — Дърпаше се от майка си, за да може да надникне в задната част на колата. — Знам, че си отзад! — После се обърна към Пиърс с широка усмивка. — Много си хитър! — Пак надникна през прозорчето и викна: — Знам, че си там! Излизай!

— Салко не е тук, миличък — каза Петра. — Казах ти вече — той остана в селото.

Иво мушна цялата си глава през прозорчето.

— Знам, че си тук! — И когато накрая разбра, че отзад няма никой, странно притихна. После попита:

— Защо? Защо не е тук? — Седна в скута на Петра и погледна Пиърс.

— Ти ми каза, че ще го изненадаме. Каза, че ще е тук. — В тъничкия му гласец се долавяше истинска тъга. — Защо не е тука?

— Трябваше да остане в селото и да помогне на приятелите си — каза Петра и го прегърна.

— Но защо не ни каза довиждане? — Иво почти плачеше.

— Всичко стана много бързо, миличък — каза Петра. — Дори и на мен не ми каза довиждане. Просто трябваше бързо да помогне на приятелите си.

— Защо?

Петра погледна Пиърс.

— Не знам. Салко често трябва да помага на приятелите си и понякога си тръгва, без да се сбогува.

— Но той не си тръгна! — Иво вдигна ръчичка да избърше сълзите си. — Ние си тръгнахме.

— Знам, сладичък. Знам. — Тя притисна главицата му към гърдите си. — Салко скоро ще дойде.

— Не му казах довиждане — изхлипа Иво. — Не му казах довиждане!

Минаха десетина минути в мълчание, после Пиърс каза:

— Нямах избор.

— Май заспа — прошепна Петра.

Пиърс хвърли поглед към момчето. Изглежда, наистина беше заспало.

— Никога повече не използвай сина ми като уловка — каза тя.

Строгостта в гласа ѝ го поразя.

— Какво?

— Каза ми, че ако си искам сина, трябва да се кача в колата. Не прави това никога повече.

— Не исках да кажа, че...

— Искаше — натърти тя. — Кажи какво става? Защо оставихме Салко?

— Доста е... сложно.

— Опитай се да ми обясниш.

Той се замисли. Все още не можеше да проумее последните двайсет минути и макар че искаше да вярва на Иво, реши да е съвсем сигурен и каза:

— *Omnes fingi in gyro lucis.*

— Какво? Какви ги дрънкаш. Казах ти, че не знам латински!

— Нямах представа за какво ти говоря, нали?

— Нямам, разбира се. Кажи защо оставихме Салко?

Той гледаше втренчено пътя.

— Защото е замесен в това.

— Ти също. — Тонът ѝ бе все така остър.

— Нямам предвид това. Той търси пергамента. Затова дойде в Кукаш.

— Искаш да ми кажеш, че той е...

— Манихей — каза Пиърс. — Да.

— Това е глупаво!

— А откъде Иво знае молитва отпреди хиляда и седемстотин години, за която твърде малко хора дори са чували?

— Иво? — Тя го изгледа смаяно.

— „И простирам двете си ръце към Теб, всичко да бъде обхванато в орбитата на Светлината.“ На латински. Каза ми, че Салко го е научил. Това е една от техните тайни. Очевидно ги пази много добре.

Пиърс знаеше точно какво изпитва Петра в момента — неверие, чувство, че е предадена, безпомощност. Знаеше го, защото самият той съвсем наскоро го бе изпитал.

— Аз не... — Тя гледаше втренчено някъде напред. — Иво не е... Та той не знае дори „Отче наш“.

Пиърс посочи раницата до краката ѝ и каза:

— Отвори я.

— Какво?

— Просто я отвори.

Тя се поколеба, после се пресегна през заспалото дете и вдигна раницата.

— Извади малката книга, която е завързана с връвчица — каза той.

Тя я извади и я запрелиства.

— Тук — каза Пиърс, като погледна бързо. — Опитай петия ред, после единайсети.

Тя се зачете.

— Не мога да повярвам, че Иво знае това!

— Ами тогава го попитай. Събуди го.

Стигнаха до пусто кръстовище, първото обещание за павиран път. Пиърс зави на запад.

Петра се втренчи в страницата, после погледна Пиърс.

— Попитай го — повтори той.

Тя продължи да го гледа. После нежно погали Иво по бузата и прошепна:

— Иво, миличък. Ако спиш сега, няма да можеш да заспиш нощес.

Момчето дишаше тежко.

— Хайде, сладичък. Събуди се.

Дълга въздишка, после Иво отвори зачервените си очи.

— Вкъщи ли си отиваме?

— Не знам, сладичък. — Петра погледна Пиърс.

Пиърс не каза нищо.

Петра погледна книгата и се постара възможно най-добре да произнесе на латински „*Sic tibi manus meae intendo*“.

Иво бързо се обърна към нея. Учуденият му поглед беше почти смешен. После също толкова бързо се обърна към Пиърс.

— Ти си й казал! — възкликна детето. Разочарованието му граничеше с гняв.

— Не, тя просто чете.

Иво рязко се обърна към майка си и видя книгата в ръката й.

— Дай да я видя!

— Внимавай, миличък. Това е много стара книга.

— Знам. Знам! Салко ми е казал. — Иво отново се обърна към Пиърс. — Това не е книгата.

— Покажи му текста — каза Пиърс.

Иво погледна редовете и попита:

— Какви са всичките други думи?

— Те са... други песни — отвърна Пиърс. — Я ми кажи, за коя книга Салко ти каза, че е стара?

— Книгата с песните — отвърна Иво.

— Но нали не е позволено да се записват.

— Това е само „Съвършената светлина“. Аз имам цялата книга с другите песни.

Детска молитва. Част от молитвеник. Разбира се. Загледан в пътя, Пиърс попита:

— Салко има ли тази книга?

Иво поклати глава и каза:

— Не. Даде я на мен. Когато станах на шест години. Всеки получава книга, когато стане на шест. Знаеш го.

— Да, знам. — Манихейска награда за новопокръстените. Съвсем очевидно.

— И още ли я пазиш? — попита Пиърс.

Иво кимна.

— За какво говорите? — попита Петра.

— Къде е книгата сега? — продължи Пиърс, без да й обръща внимание.

— Вкъщи — отвърна Иво.

Пиърс кимна замислено.

— Какво? — попита Петра.

— Значи така се е подсигурил — каза Пиърс на себе си.

— За какво говориш?

— Рибаденейра е вмъкнал молитвата, за да е сигурен, че човекът, който реши загадката, ще е един от тях. Един манихей. Кой друг би знаел детската молитва? Кой друг... — Внезапно той натисна спирачките и и тримата подскочиха напред.

— Какво правиш? — изкрещя Петра.

— В книгата има много молитви, нали, Иво?

Момчето не изглеждаше стреснато от внезапното спиране.

— Молитви, рисунки и гатанки. — То се обърна към Петра. — Салко каза, че когато науча достатъчно, ще мога да решавам загадките.

— Има нещо в тази книга — каза Пиърс. — Иначе защо трябва да учи молитвата? Нещо, което само един манихей би знаел да търси. Нещо, което ще обясни останалите куплети на Рибаденейра.

И като забрави Салко за момент — и всичко, което се бе случило през последния половин час — Пиърс натисна газта.

Щяха да ги очакват във Вишеград. Не в Рогатица.

Погледна часовника си. Ако караше бързо, щяха да стигнат там към обяд.

Перети чу експлозията и чак после усети труса. Две от снимките на бюрото му паднаха, една гравюра от стената също. Последва втора експлозия. И още една, трета.

Той се спусна към прозореца. Мястото на взривовете бе само на стотина метра, обвито в пламъци.

„Света Марта“.

Света Богородице!

Горните етажи приличаха на срутени пещери от стъкло и камък. Вътре във Ватикана? Невъзможно. Той се прекръсти и се помоли за хората вътре.

А можеше и той да е там. Беше си тръгнал само преди минути, като едва беше убедил стражите да го пуснат.

Посегна към телефона, но видя първите оцелели, измъкващи се от сградата — с разкъсани дрехи и окървавени. Бяха петима-шестима и се строполиха на земята — всички с изключение на последния, който залиташе, загубен в мъглата на сътресението, странно спокоен сред хаоса. Един страж притича, хвана го и го сложи да легне.

Чий ли болен мозък бе вдъхновил това?

Перети вдигна телефона.

Вратата зад него се отвори с трясък и влетяха двама мъже с извадени пистолети.

— Всичко е наред — каза Перети. — Добре съм.

Двамата прибраха оръжията си.

— Трябва да ви заведем в Габиа, ваше високопреосвещенство. За всеки случай.

Габиа, съкратено от „Габиа пер учели“ — „клетка за птици“ — беше скривалище от военно време, на шест етажа под библиотеката, сега превърнато в убежище на Ватикана за подобни случаи.

— Трябва да проведе някои разговори — каза Перети.

— Линиите са повредени, ваше високопреосвещенство. Трябва да тръгваме веднага.

Перети поклати глава и тръгна към вратата.

— Имате късмет, ваше високо преосвещенство — каза другият мъж. — Вътре имаше сто кардинали. Онзи, който е направил това, е знаел точно кога да го направи.

Перети замислено поклати глава.

А кой впрочем?

Пиърс седеше зад волана, ръцете му бяха скръстени в скута. Иво седеше до него. Никой не бе казал и дума през последните десет минути.

Чакаха на една уличка на половин километър от апартамента — така им бе наредила Петра. Забележително колко бързо беше успяла да постави нещата под контрол — боркинята за свобода отново бе на

поста си. Или може би просто бе майчински инстинкт. Каквото и да беше, Петра твърдо бе заявила, че тя ще отиде за книгата.

— Ще чакате тук. — И една целувка за Иво.

Пиърс понечи да я последва, но Петра го спря.

— Казах да чакате тук. Не познаваш района. А и те знаят как изглеждаш. — Гласът и бе напрегнат, както навремето, преди осем години.

— И пази Иво. Разбрано?

Иво очевидно бе минал през достатъчно подобни положения и знаеше кога да стои мирен.

Чакаха вече почти петнайсет минути.

Пиърс не беше сигурен кое е предизвикало това мълчание: бягството от Салко, отсъствието на Петра или това, че бяха накарали момчето да каже къде е скрита книгата. Тонът на Петра беше достатъчен, за да разбие тайната — книгата беше под една разхлабена дъска в неговия шкаф. Очевидно Салко му бе помогнал да направи скривалището.

— Няма ли да спреш да ми се сърдиш? — попита Пиърс. Иво само изсумтя.

— Това е глупаво. Няма никакъв смисъл.

— Искам да ти се извиня.

— Не трябваше да ме караш да признавам — отвърна Иво без да го поглежда. — Това си беше моя тайна. И на Салко. И не трябваше да оставяме Салко. Той нямаше да ме накара да кажа на мама.

— Знам — каза Пиърс. Наблюдаваше как Иво си играе с едно скъсано парче от тапицерията на вратата.

— Ако това е толкова важно — каза момчето, — защо не даде на мама твоя екземпляр от книгата?

— Ами... защото твоята книга е специална. Тя ще ни помогне да намерим друга също специална книга. Салко също иска да намерим другата книга.

— Тогава защо той не ти каза къде е книгата ми?

Много умен въпрос.

— Защото — отвърна Пиърс и вдигна книгата на Рибаденейра от арматурното табло — не знаеше, че притежавам тази книга.

Иво бавно се обърна към него.

— Тази, от която четеше мама ли?

— Да — отговори Пиърс. — Искаш ли да ѝ хвърлиш един поглед?

— Вече я видях. Нали мама я държеше.

— Добре — кимна Пиърс. — Просто си мислех дали не искаш да я подържиш. Но ако не искаш...

Иво погледна книгата, после вдигна очи към Пиърс и каза:

— Е, мога. — Взе книгата. — Но не си мисли, че това ще ме зарадва. Все пак не трябваше да ме караш да си признавам.

— Съгласен съм.

Иво взе книгата изключително внимателно и бавно заразгръща страниците. Ако не друго, Салко го бе научил да уважава древността. Той знаеше малко латински — достатъчно, за да произнася всичко правилно, макар и да не разбираше повечето от това, което четеше. По едно време спря — очите му бяха широко отворени — и посочи една дума, която бе разбрал.

— Манихеус!

— Да. Мани. — Пиърс бе потресен като чу Иво да говори с такава почит. — Знаеш много за Мани, така ли?

— Знам историите от моята книга.

— Разкази за Мани.

Иво кимна.

— Чел ли си ги всичките?

Отново кимване. Иво постави Рибаденейра на арматурното табло и започна да брои на пръсти: „Апостолът на Светлината“, „Крал Шапур“, „Посяването на зърното“, „Картир в мрака“, „Откриване на Светлината“.

Библейските истории на Братството.

— Коя ти е любимата? — попита той.

— „Картир в мрака“.

— Защо?

— Не знам — повдигна рамене Иво. — Защото накрая мракът го поглъща.

— Картир ли?

Иво кимна.

От това, което Пиърс си спомняше, Картир беше груб еквивалент на Пилат. Зачуди се колко ли хиляди други деца са привлечени от гибелта на Картир.

Тази мъчителна мисъл бе прекъсната от Петра, която отвори вратата и се мушна до Иво. Бърза целувка, после момчето отново се зае с парченцето тапицерия.

— Някакви проблеми? — попита Пиърс.

— Отпред имаше кола. Минах отзад, през мазето. Не се тревожи, не ме видяха. — Тя му подаде книгата. — И това не беше просто скривалище. Беше като малък олтар. — Ядът ѝ личеше съвсем ясно. — Статуетки, рисунки... Нямам представа за какво служат. — Тя отпусна глава на облегалката, очите ѝ бяха загледани в прозореца.

— Как си могъл да направиш това, без да ми кажеш?

— Съжалявам, мамо. — Иво я погледна със сълзи в очите. — Салко ми каза, че всичко ще е наред.

Тя го погледна и изведнъж го прегърна.

— О, не, миличък! Аз не ти се сърдя. Никак дори не ти се сърдя. — Целуна го по главицата.

— На Салко ли се сърдиш? — Сълзите на Иво спряха.

— Не се тревожи за Салко, захарче. Няма какво да мислиш за това.

— Не се сърди на Салко, мамо.

— Добре. — Отново няколко целувки. — Няма. — Погледна косо към Пиърс. — Значи е така, както предполагаше?

Той продължи да ги гледа.

— Какво има в книгата, Иън? — настоя тя.

Той я погледна внимателно, после хвърли поглед надолу.

— Правилно. Книгата.

Размерите ѝ бяха като на малък лаптоп, макар и по-тънък. В горната част — на сърбохърватски — беше отпечатано заглавието „Стихове за деца“. Нищо не подсказваше, че вътре има манихейски писания. Като я отвори, Пиърс разбра, че книгата скоро е преподвързвана — вътрешните страници бяха доста по-стари от корицата. Заглавието се повтаряше на челната страница, този път с по-голям шрифт, сигурен знак за публикация от деветнайсети век. В долната част на листа имаше доказателство за това — дата, отпечатана с малък шрифт — 1866. Между заглавието и годината в колона бяха написани на ръка четири имена, всяко с различно перо: Алибег Мендравич, Владо Мендравич, Салко Мендравич, Иво Коркан.

Една манихейска линия, продължавана с разкращения почерк на четири шестгодишни момчета.

Пиърс не знаеше кое повече го тревожи — дълбоко вкоренената семейна посветеност или очевидното професионално качество на книгата. Това нещо бе произведено в някоя скрита задна стаичка от шепа фанатици, може би само в стотина екземпляра, които трябваше да бъдат раздавани на ръка. Това беше значително по-сериозно — очевидно разпространението беше на много по-високо равнище. И ако това беше случаят със сърбохърватското издание, кой можеше да каже колко такива книги бяха напечатани в Германия или в Англия? Направо злоещо.

Очевидно манихеите не бяха използвали последните хиляда и седемстотин години само за да чакат завръщането на своя Закрилник.

— Написах моето име — каза Иво и малкото му пръстче посочи страницата. — Това е Салко и бащата на Салко, и неговият баща. Доста стара е. — Той погледна Пиърс. — И ти имаш такава книга от татко си, нали?

Пиърс почувства познатата болка, че се е провалил и е допуснал Иво да стане част от всичко това. Или по-скоро това беше ревност към връзката на Салко с момчето, проличала от милувката на малката детска ръка?

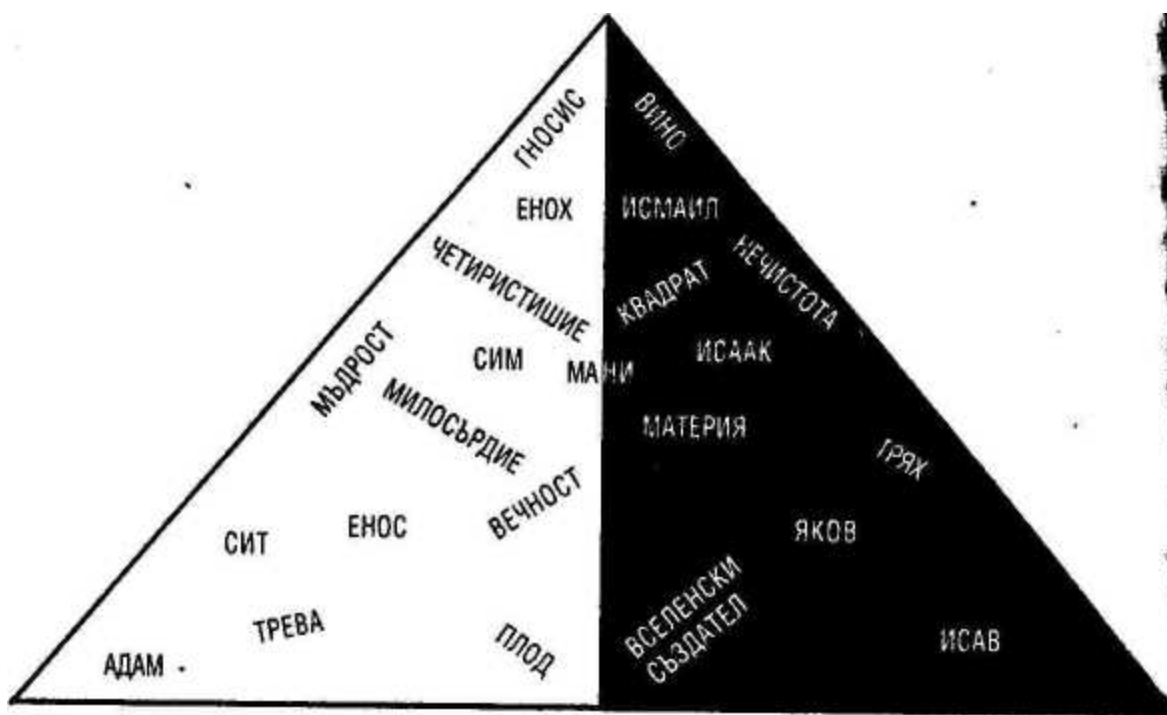
— Да — отвърна той и отгърна колкото се може по-бързо следващата страница.

Там беше съдържанието — списък на разказите и молитвите, всяка с първи ред, отпечатан точно под заглавието. Не беше учудващо, че единствената, която разбра, беше молитвата на Рибаденейра, озаглавена „Пробуждането“. Заглавието „Съкровището на живота“ беше следващото. Той прегледа останалата част от страницата. Всеки куплет носеше вмъкнати елементи, няколко от заглавията се появяваха отново и отново: „Прагматей“, „Шахпухракан“, „Книга на Гигантите“, „Живо евангелие“ и най-известната „Кефалайя“. Не му трябваше много време да разбере, че тук са източниците на различните пасажии на Рибаденейра. Текстовете, смятани от столетия за загубени, оживяваха от страниците на една детска молитвена книга.

Той прелисти страниците до „Пробуждането“.

Както в „Съвършена светлина“, текстът бе изпълнен с малки рисунки на хора с ками и промъкващи се лъвови. Тъкмо щеше да

попита Иво какво означават, когато очите му се спряха на една рисунка в долната половина на страницата. Отначало помисли, че просто е още един триъгълник — половината черен, половината празен — вездесият символ на манихейската литература. Като погледна по-отблизо обаче, разбра, че е нещо много повече. И двете страни бяха изпълнени с думи:

Думите в „светлината“ представляваха доброто — пророците, плода, мъдростта, знанието. Онези в „черното“ — злото, скарани братя, месо, грях, безсмислие. Детски пътеводител в двете царства на вселената.

Това, което видя, го зашемети. Половината от думите в триъгълника съвпадаха точно с фрази от куплетите на Рибаденейра. Само местоположението им го озадачаваше.

— Подай ми раницата — каза той на Петра. Очите му бяха вперени в страницата.

Иво бързо се наведе и вдигна раницата; не беше обаче още толкова силен, че сам да я вдигне. Петра му помогна и двамата я сложиха в скута на Пиърс. Той погледа страницата още един момент,

постави отворената книга на арматурното табло и извади бележките си от страницата.

Отне му само пет минути да напише отговорите, които бе разшифровал от едноредовите до четириредовите куплети, заедно с нерешените стихове от по пет реда, както ги бе написал Рибаденейра. Обозначи отделните сектори с букви от А до Д, всяка кореспондираща с реда на куплета. Като се взираше в завършения списък, започна да разбира къде го води испанецът.

1. Вишеград — А-1
2. Близко до пробуждането — А-2
3. Издигане — А-3
4. Където Светлината и Мракът се срещат — А-4
5. И така простирам двете си ръце към Теб — А-5

6. Исав — Б-1
7. Близко до греха на Яков — Б-2
8. Пристигащи — Б-3
9. Благороден мост — Б-4
10. Всичко да бъде обхванато в орбитата на Светлината — Б-5

11. Мъдрост и милост — В-1
12. Над тревите — В-2
13. Отваря — В-3
14. Странноприемницата — В-4
15. Където бях пратен да се боря с мрака — В-5

16. Гносис поражда виното — Д-1
17. Плуващ отгоре — Д-2
18. Енох — Д-3
19. Хълмовете се въздигат — Д-4
20. Знаейки, че Ти ми помагаш отблизо — Д-5

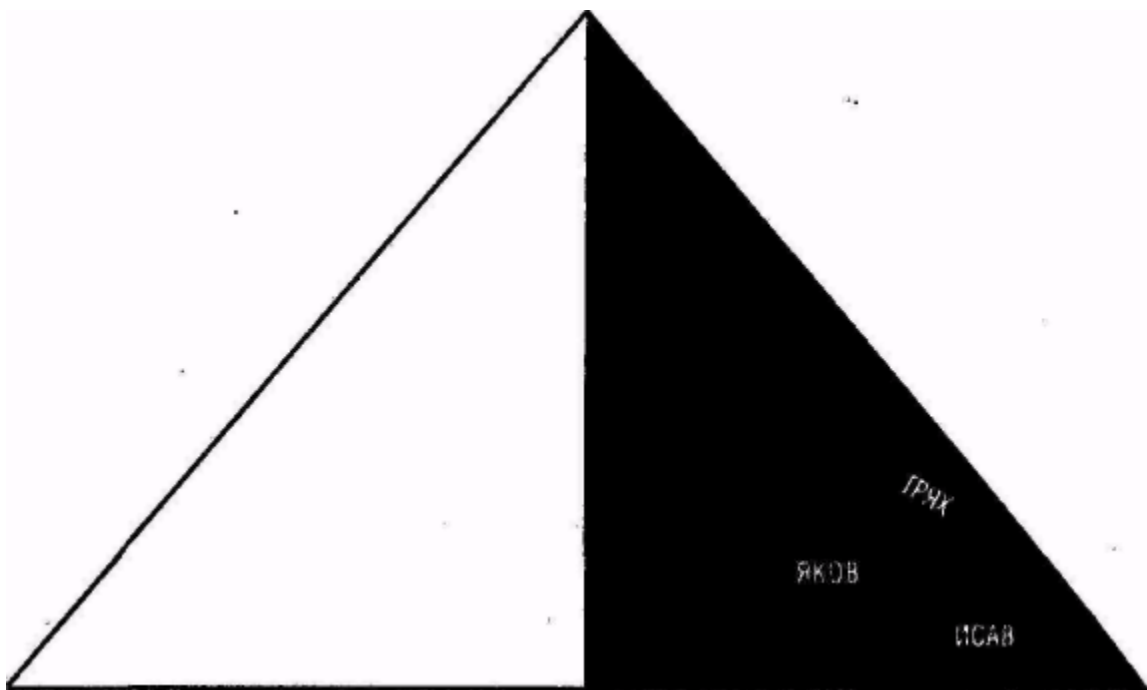
21. Съкровище — Е-1
22. Открито — Е-2

23. Просветленият говори — E-3
24. На своите ученици — E-4
25. Благоуханието на живота е винаги с мен — E-5

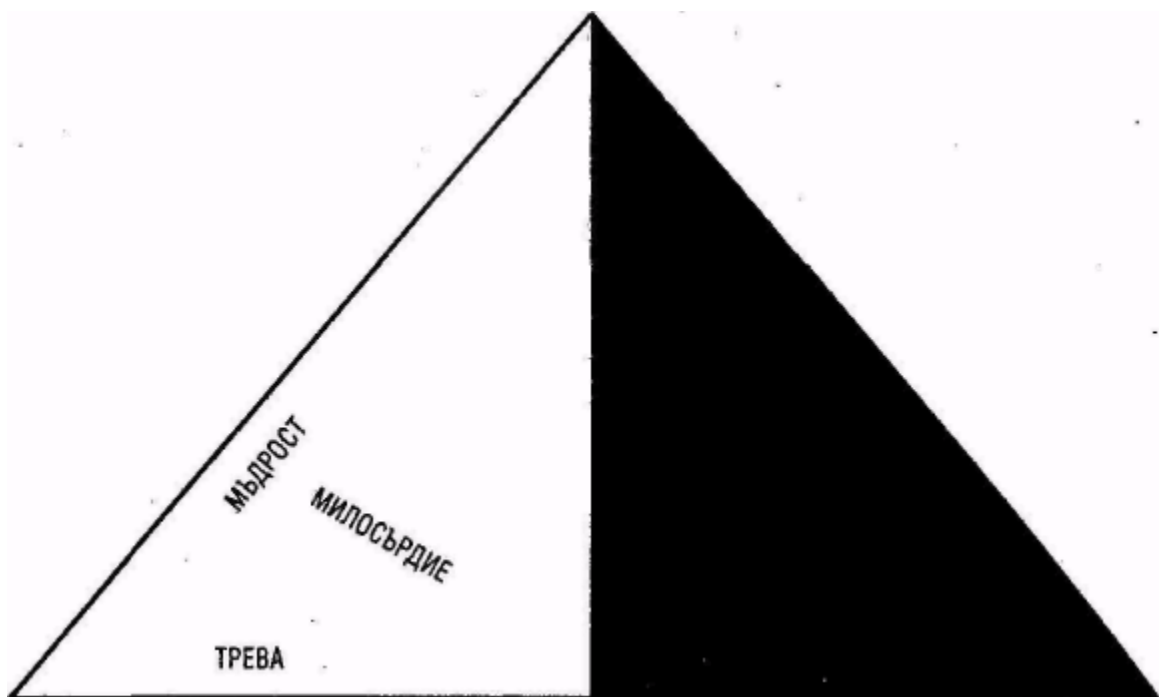
Първите серии бяха съвсем ясни. „Вишеград, близо до пробуждането, издига се там, където светлината и мракът се срещат“. Светлината и мракът се срещаха в триъгълника; триъгълникът беше близо до „Пробуждането“ в молитвеника; а Вишеград „излизаше“ от него. Тоест триъгълникът някак си представляваше Вишеград.

Сега за географията на града. Пиърс забеляза, че първите две или три линии на всяка мрежа сочат различни области на триъгълника.

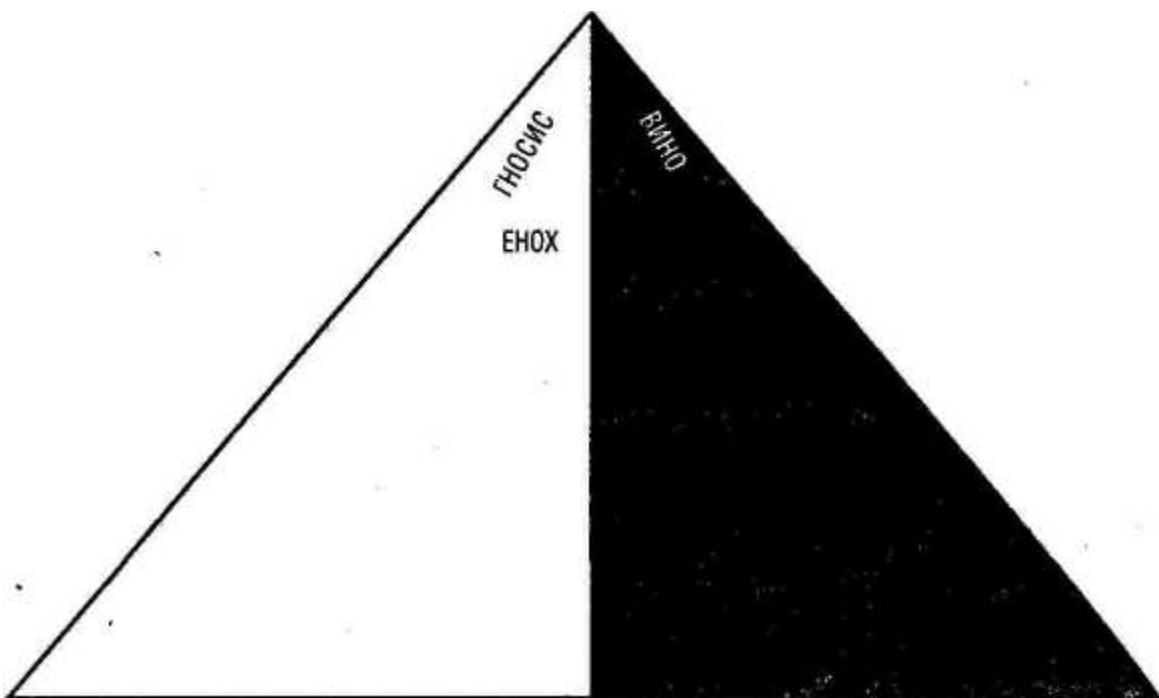
„Исав, близо до греха на Яков“ — Esau, Peccatum, Jacubus долу вдясно.

„Мъдрост и милост над тревите“ — Sapientia, Pietas, Olera, в средата и долу вляво.

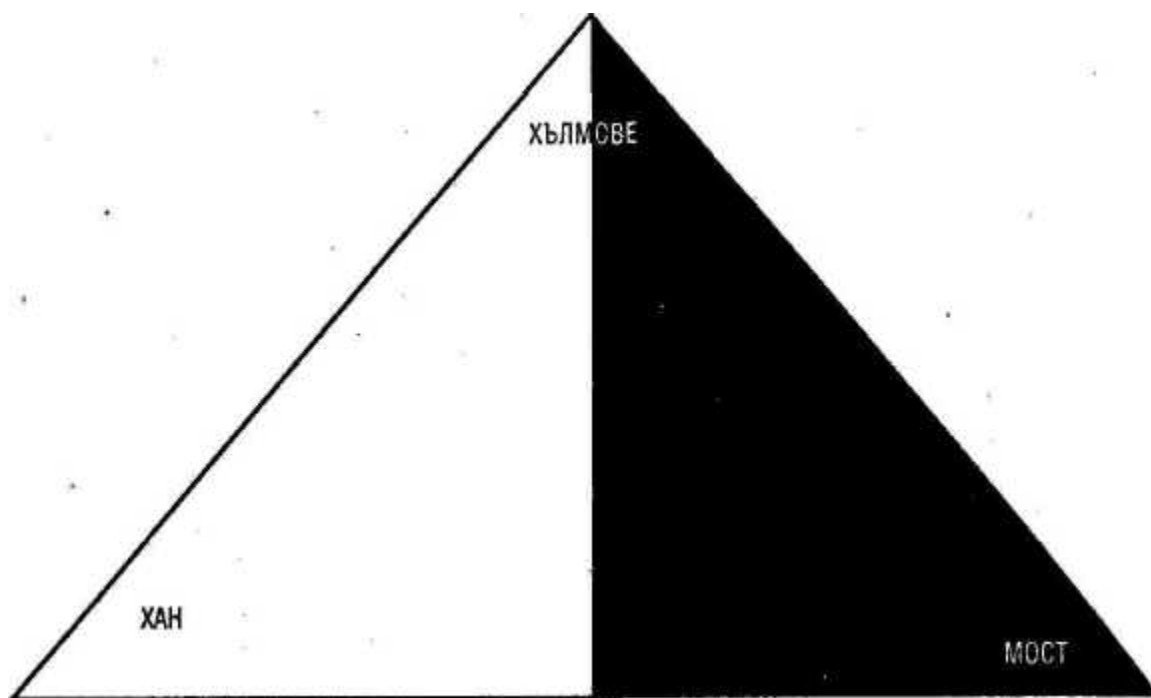

И накрая, „Гносисът поразява виното, плуващо над Енох“
Gnosis, Vinum, Enoch: горното ляво и дясно.

Трите страни на триъгълника.

Последната линия на всяка мрежа водеше към последния ключ. Исав от долната дясна част ставаше „благороден мост“. Мъдростта от средното ляво отваряше думата „странноприемница“. И гносис отгоре определяше думата „хълмове“. Три точки във Вишеград. Три точки от триъгълника.

Дори и без да разглежда последната схема, Пиърс знаеше къде „Ходопория“ е скрита в картата. Къде другаде, ако не при Мани в неговия център? Съкровище, което можеше да бъде открито у „просветления“.

И този, който можеше да реши загадката, трябваше да бъде негов последовател.

Като всеки добър манихей, Рибаденейра беше избрал добре указателните си знаци. Мостът, макар и бомбардиран в неотдавнашната война, беше останал почти цял. Хълмовете си бяха хълмове. Единственият въпрос беше къде е странноприемницата? Без третата точка в триъгълника щеше да е невъзможно да се определи центърът.

— Къде мога да намеря стара карта на Вишеград? — попита той, докато прерисуваше триъгълника от книгата на Иво върху отделен лист.

— Колко стара? — попита Петра.

— Шестнайсети, седемнайсети век.

Тя го гледаше как продължава да чертае.

— Къде ли си оставих картата на Вишеград от шестнайсети-седемнайсети век?

Без да вдига поглед от чертежа, той каза:

— Говоря сериозно.

— Четиристотингодишна карта? Нямам представа. Може би в кметството. Защо?

— Защото ми трябва да знам къде се е намирала точката, наречена „странноприемница“, през 1521 година.

— При входа на стария пазарен площад — каза тя делово — Където пътят към Междан започва да се изкачва по склона.

— Казах, че говоря сериозно.

— Аз също.

Той я погледна невярващо.

— Честна дума — каза тя.

— Откъде знаеш, че...

— Защото всеки, който е израснал в тази част на света, знае историята на стария хан. Това е едно от първите неща, което учим в училище.

— В училище ли?

Тя се обърна към Иво и започна да пее:

— „Момчето от хълмовете, което порасна и стана мъж...“

— „Познат бе на света като Мехмед паша Велики — продължи Иво с широка усмивка. — Той ни даде моста до големия каменен хан, строен от майстор Раде от великата Турска империя“.

Пиърс изненадано погледнали двамата.

— За какво говорите?

Иво се изхили; Петра се усмихна и запя отново:

„Така разпиляха дърво и слама и оборите, странноприемницата, разрушена от Мехмед паша Велики.“

— „Кажи сбогом на дървото, на сламата и на оборите — изпя Иво. — Правете път за хана на Мехмед паша Велики.“

— Велики кой? — попита Пиърс.

— Мехмед паша от Соколовичи — каза тя с най-добрия си глас на детска учителка. — Бил е един от везирите на султан Сюлейман. — Видя, че изражението на Пиърс не се променя, и добави: — Местно момче, което вършело добрини. Около 1570 решил да докара цивилизацията в Босна, така че построил мост и заедно с него — каменен хан, големия „кервансарай“. За това става дума в песента.

— И какво е станало с тях?

— Странноприемницата е била на мястото, където са изградили Каменния хан — обясни тя.

Пиърс бавно кимна.

— Но първо е разрушил дървото и сламата...

— Пръснал ги е — каза Иво.

— Правилно. Пръснал ги е. — Той се обърна към Петра. — И тази древна странноприемница е съществувала петдесет години преди онзи паша да реши да строи толкова величествено?

— Е, никой не е сигурен кога е строен старият хан — каза тя, — но легендата твърди, че е било някъде в началото на 1400-ната година. Затова е станало такова голямо събитие, когато той го е „разпилял“.

— Тоест, който е минавал през Вишеград, да кажем през 1521 година, би знаел за старата странноприемница?

— Абсолютно вярно.

Пиърс се замисли.

— Би ли ми посочила мястото на картата?

— Разбира се.

Той ѝ подаде листовете, книгата и раницата.

След половин минута вече пътуваха за Вишеград.

Имаше нещо определено неватиканско в помещенията, скрити под библиотеката, някаква студенина от сивата стомана, способна да угаси дори и душевния пламък. Досега Перети никога не бе идвал в Габиа, място на странна смесица от атомната психоза на 50-те години и манията по високите технологии от 90-те. Врати, дебели по няколко педи, отделяха всяко помещение от следващото, всяка бе снабдена с пневматична ключалка, която би могъл да опише само като желязно колело, закрепено в средата. Същевременно архаичните сводове, съчетани с електронните съоръжения и монитори, наредени по

продължението на стените, превръщаха някога просторния бункер в доста оживен команден център. Жилищните помещения бяха превърнати в компютърни зали и комуникационни центрове.

База, от която можеше да се поддържа вярата дори и пред лицето на заплахата от всеобщо унищожение по време на Студената война.

Единственото място, което свързваше подземията с града отгоре, беше параклисът, висок около два етажа, притиснат в задната част на големия комплекс: мраморните панели прикриваха стоманените стени и подове; трепкането на полилеите заместваше тихото бръмчене на флуоресцентните лампи; над олтара бяха поставени религиозни рисунки — Перети разпозна една на Филипо Липи — нежно напомняне за това, което трябваше да защитават оттук; и в основното помещение — сдвоени редици от богато орнаментирани скамейки, стигащи до задната стена.

Всички места бяха празни с изключение на тези, заети от деветима зашеметени кардинали, застанали самотно в мълчалива молитва.

Перети погледна приведените фигури. В по-голямата си част те бяха „и веккии“ — „старците“, кардинали над осемдесетте, които вече не гласуваха в конклава, но чието духовно присъствие беше важно. Беше ги спасила възрастта им — бяха твърде бавни, за да стигнат до „Света Марта“ преди експлозията. Едно малко утешение. Най-старият беше кардинал Виргилио Деза, преди много време архиепископ на Ферара, слаб, с лице, обрамчено с дълга бяла коса. Перети бе говорил с него тази сутрин — не за избора, разбира се, а за красотата на Сикстинската капела. Деза се бе съгласил, че винаги е имал слабост към езическите сибилки на тавана — предположение, че може би Микеланджело ги е рисувал с толкова внимание само за да подразни Юлий Втори. Това го бе накарало да се разсмее; Перети също се бе смял.

Сега Деза бе съкрушен.

Перети потопи пръсти в светената вода, прекръсти се и пристъпи към Деза. Очите на стария човек бяха затворени. Перети също коленичи, затвори очи и започна да се моли.

Когато ги отвори, Деза го гледаше; на устните му играеше измъчена усмивка.

— Перети... вие не бяхте ли... — Не можа да се насили да довърши. — Слава Богу. Това е ужасно! Ужасно.

Перети кимна.

— И другите неща — продължи старият човек. — Знак ли е това? Градушка и огън, смесени с кръв, падащи на земята. Дали Той идва?

Деза бе стигнал онази точка в живота, когато трагедията може да бъде разглеждана само като поличба. Нищо странно за човек, толкова дълго отдаден на църквата.

— Терористи, ваше преосвещенство — каза Перети. Познаваше Деза от много години — първо като епископ, после като кардинал — така че го наричаше само така. В известен смисъл ги свързваше това, че бяха намерили пътя към Ватикана по едно и също време.

Старецът го погледна.

— Но това не е само тук, Джакомо. Не е само във Ватикана, нали?

Перети не беше сигурен как да оцени репликата — нескрит ужас или знак на сенилност, — затова го изгледа внимателно.

— Църквата е здрава — каза той. — Има други, които ще заемат местата им.

— Да заемат местата им. — По лицето на стария мъж премина смущение. — Дори това да се издигне пак, кой би имал смелостта отново да пристъпи вътре?

— За какво говорите, ваше преосвещенство? — Перети го изгледа няколко секунди.

— Църквите, Джакомо. Църквите.

— Какво църквите?

— Онези, които разрушиха — каза той. — Стотици.

Перети отново погледна стария човек.

— За какво говорите?

— В помещението с екраните — каза Деза. — Има цяла зала с екрани. Църкви в пламъци. Град и огън, примесен с кръв. Град и огън. — Той отново се вгледа в олтара и затвори очи. Разговорът като че ли бе забравен.

Перети стана и тръгна обратно по лабиринта от коридори, които минаваха през Габиа. След три минути намери пътя до „залата с екраните“. Отсрещната стена беше заета с трийсет и повече

телевизионни монитора, всеки настроен на различен канал. Картините си приличаха. Разрушение в широк мащаб. Той пристъпи по-напред и видя фон Нойрат: седеше на един диван, около него на столове седяха десетина млади свещеници, които или бясно записваха нещо в бележниците си, или говореха по телефоните. Беше ясно кой направлява всяко тяхно движение. Фон Нойрат често вдигаше очи, за да погледне новинарските програми. Иначе енергията му оставаше насочена към хората около него. По време едно от тези бързи поглеждания той мерна Перети, застанал в ъгъла, и каза:

— Кардинал Перети, съобщиха ми, че сте жив и здрав. Слава Богу, че сте оцелели.

Перети остана до входа.

— Да, ваше светейшество.

— Ужасна трагедия, Джакомо. Ние с вас бяхме късметлии.

— Сигурно има някаква причина, поради която Той ни наказва, ваше светейшество — каза Перети безизразно.

Изглеждаха се продължително.

— Да — каза фон Нойрат накрая. — Сигурно има. — Погледна екраните. — И после това... Просто е невероятно.

— Да, ваше светейшество.

— Мислех си, че имаме достатъчно неприятности с банката — добави фон Нойрат и подаде няколко бележки на един от своите помощници, — но сега разбирам, че съм грешал.

— Неприятности в банката ли? — попита Перети с тон повече утвърдителен, отколкото изненадан.

— Не сте ли чули? — Фон Нойрат вдигна поглед към него, но когато Перети кимна отрицателно, продължи: — Не е учудващо. Аз го разбрах преди няма и час. — Той се обърна отново към бележките. — Изглежда, един от нашите анализатори е поставил банката в много неудобно положение с някаква група сирийски инвеститори. Отново се повтаря случая с банка „Амброзиано“, с изключение на това, че сега се говори за инвестиции на терористи. Не съм запознат в подробности.

— Забележително съвпадение, ваше светейшество.

— Да, така е. И казват, че може би е само началото.

— Кой са те, ваше светейшество?

Фон Нойрат отново го погледна, после посочи екраните и каза:

— Онези, сине мой. Взривени са хиляди църкви, на всеки континент, от всяко вероизповедание.

Последната дума го впечатли много.

— Вероизповедание ли? — попита Перети.

— Атакувани са също така протестантите, Джакомо. Както и гърците и руснаците. — Той започна да пише нещо в един бележник. — Прилича ми на всеобща война срещу християнството.

— Казват ли откъде произхожда това, ваше светейшество?

— Стар противник — отвърна Нойрат и подаде един лист на човека, седнал срещу него. — От Изтока. Като се има предвид новата вълна на фундаментализъм, предполагах, че това в един момент ще се случи.

— Разбирам. — Перети погледна екраните. Виждаше не само разрушението. Вече започваха да се събират групи разярени мъже и жени, чакащи да излеят отровата си; около тях не се виждаха пастори или свещеници да ги успокояват. Кръвна мъст, оставена да вилнее. Той се обърна към фон Нойрат. — Трябва да, направим всичко възможно, за да остане нашата църква здрава, ваше светейшество.

— Да. Трябва. — Фон Нойрат отново го погледна.

Взрив на един от екраните привлече вниманието на всички в залата. Перети използва този момент, за да напусне.

Спря за момент в коридора и незабавно свърза значимостта на това, което току-що бе видял и чул, с нещо друго. Всеобща война срещу християнството. Оркестрирана отвътре, от Ватикана? Ако беше така, това означаваше, че последното място, където трябваше да остане, беше между тези стени.

Той тръгна към изхода.

Двама стражи стояха мълчаливо до вратата, трети до бюрото. И тримата държаха пистолети. Перети се приближи към човека на бюрото. Пазачът го позна и веднага стана.

— Нещо не е наред ли, ваше преосвещенство?

— Не. — Перети бързо поклати глава. — Но трябва да напусна Габиа за няколко минути.

— Това е невъзможно, ваше преосвещенство. Все още не е безопасно.

— А кога всичко ще бъде обезопасено?

Въпросът като че ли за момент затрудни човека.

— Мисля, че... когато проверят Града, ваше преосвещенство.

— И колко дълго ще продължи това?

Пазачът отново не отговори.

Перети продължи:

— Защото, ако това не свърши до тазвечерната първа литургия, ще имаме проблем. Негово светейшество ме помоли да взема една книга от библиотеката. За въвеждането в Светия сан. — Перети импровизираше. Фон Нойрат бе станал папа в момента, когато отговаряше на въпроса на доайена: „Volo aut nolo?“ (Приемаш или не? (лат) — Б. пр.) с отчетливо „Да“. След това трябваше да чака няколко дни, за да му наметнат в определен момент вълнената плащаница. Имаше възможност младият пазач от Ватикана да не знае нищо за това.

— Негово светейшество трябва да я има колкото се може по-бързо, специално предвид сегашната обстановка. Това е проста задача, но тази книга ни трябва.

— Разбира се. Мога да изпратя някой от моите хора...

— Ще знае ли къде да намери „Ритус иногурационис феудалис предикационис“? — Не че някъде из библиотеката имаше такава прокламация за въвеждане в сан — не че въобще съществуваше подобна книга, — но звучеше достатъчно убедително.

— Ами... ако някой му обясни къде е.

— Няма как. Тя не може да се пипа от никого освен от кардинал. Сега ясен ли съм?

— Не. Искях да кажа, да, ваше преосвещенство. — Мъжът погледна другите двама пазачи. И двамата гледаха пред себе си. Никаква помощ. Той се обърна отново към Перети. — Искате да кажете, че още не е папа ли?

— Не мога да се бавя тук и да отговарям на въпросите ви. Отворете вратата и ме пуснете.

— Но Негово светейшество — искам да кажа, Негово преосвещенство... — Мъжът се наведе над масата и прошепна: — Кардинал фон Нойрат каза, че никой не трябва да напуска. Даде изрична заповед.

Перети също се наведе напред.

— Е, докато не стане папа, тази заповед не тежи повече от моята, нали?

Стражът се нуждаеше точно от това. С възвърната решителност се отправи към вратата, натисна няколко бутона до шифрованата ключалка и загледа как пневматичната брава започва да се отваря.

— Ти — каза той на единия мъж. — Тръгваш с Негово преосвещенство. Пистолетът ти да е винаги готов. Разбрано?

— Да, господине.

Пазачът се обърна към Перети.

— Ако е възможно, ваше преосвещенство, върнете се колкото се може по-бързо.

— Разбира се — каза Перети. — И аз бих искал да се намирам на колкото се може по-безопасно място.

Книжарницата разполагаше с всички уловки за туристите: илюстрирани книги за моста, пощенски картички, дори и няколко изрисувани чаши за кафе. Иво се интересува много от умаления макет на моста: прахът върху кутията свидетелствуваше повече за неотдавнашната история на района, отколкото можеха да покажат всичките разкази. Човекът на касата разцъфна при вида на тримата, които обикаляха рафтовете, но ентусиазмът му намаля, когато Петра измъкна от рафтовете една карта и ги поведе към задната част на магазина. Не искаха да се приближават до прозорците. Не че очакваха приятелите на Салко да се скитат из покрайнините на града — още по-малко в книжарницата, но тя беше направила толкова много след пристигането им, за да не будят подозрение, че сега щеше да е жалко да провалят усилията ѝ.

Бяха спирали в Устипрача — градче между Рогатица и Вишеград — Петра беше много любезна с местните продавачи и откри различни небиещи на очи неща: дълга пола и забрадка за нея, палто, шапка без козирка и високи обувци за Пиърс; носеше вързоп, който приличаше на бебче — тримата станаха четирима с помощта на едно малко одеяло и няколко вестника, навити вътре. По-странното беше нейното настояване и Иво да сложи дълга пола и забрадка. Той се хилеше през целия път. Пиърс сметна, че това е малко прекалено, докато не ги огледа. Освен това тя му сложи малко грим, за да изглежда с петдневна брада, която да им помогне да приличат на бедно босненско семейство. Пиърс трудно можеше да се познае.

Сега, докато оглеждаше картата на града, той наблюдаваше изпод око малцината клиенти в книжарницата и беше благодарен за маскировката.

— Тук — прошепна Петра и посочи на картата. — Старият хан трябва да е бил тук.

Пиърс измъкна лист от якето си и го постави над картата. Като отбеляза хана, моста и хълмовете, постави един Х за мястото на Мани в оригиналния триъгълник. После прибра листа и каза:

— Това не може да е вярно.

— Там е било мястото, където ханът...

— По този начин точката „Х“ идва в средата на реката — каза той и провери пак, за да е сигурен, че не е сбъркал при пресмятането.

— Дай да погледна — рече тя и взе картата.

Махна чертежа настрани и Пиърс посочи трите знака.

— Тук, тук и тук — каза той. — Което поставя Мани на това място. — Той бодна с пръст в средата на Дрина.

— Не може да е така.

— И аз казвам същото.

— Кои са трите ориентира?

— Мостът, хълмовете и твоят хан, който очевидно не е бил там, където си мислиш.

Тя го погледна замислено.

— Какво? — запита той.

— Аз ти показах хана и хълмовете, но ти си на грешния мост.

— Какво?

— 1521 година, Иън. Големият мост е построен петдесет години по-късно. Помниш ли песента?

Пиърс не отговори.

— Това е мостът над река Ржав, не над Дрина — продължи тя. — Сигурно за него е споменал твоя манихей. — Тя постави пръста си на картата. — Ржав е другата река в града, която минава тук. — Пиърс погледна там, където му сочеше, свърза новия ориентир с другите два и видя къде отива точката „Х“. Не беше далеч от Дрина. За щастие там имаше само едно място, което можеше да представлява интерес и естествено Пиърс веднага се сети за него.

— Испанската чешма — прочете той. — Рибаденейра е бил много по-носталгичен, отколкото личи от творението му. — Той се

обърна към Петра. — Какво прави чешма с такова странно име във Вишеград?

Тя погледна картата по-отблизо.

— То е в стария еврейски квартал.

— Има смисъл. — Пиърс закима. — Много евреи са дошли насам след изгонването им от Испания. Тъкмо по това време. Сигурно те са построили чешмата. Далече ли е?

— На петнайсетина минути оттук.

Той водеше Иво, тя носеше „бебето“. В късния следобед улиците бяха относително тихи. Колкото повече навлизаха в града обаче, толкова по-оживено ставаше, магазините отваряха след проточилия се следобеден сън и по улиците излизаха все повече хора.

Точно когато стигнаха стария пазар, видяха първия от пришълците; мъжете, които събудиха подозренията им, носеха слушалки без жица, портативни радиостанции, да не говорим за характерните тъмни костюми на ватиканската Служба за сигурност. Никой от тях като че ли не забелязваше погледите на местните хора.

Пиърс тръгна към една от страничните улици, за да ги избегне, но почувства ръката на Петра да се мушва под неговата. Тя го поведе право срещу единия от тях.

Той инстинктивно започна да я дърпа назад, но веднага спря, защото разбра, че така само ще привлече вниманието им.

Внезапно краката му омекнаха — та тя го водеше право към мъжа. За миг дори я заподозря в предателство. Той ѝ бе показал къде се намира „Ходопория“ и тя нямаше нужда повече да се преструва и да го води за носа. Разбира се, че беше знаела на какво учи сина ѝ Салко. Как можеше да е толкова глупав?

Вече бяха на няколко крачки от мъжа и Пиърс се подготви за последната целувка на Юда, но Петра просто хвърли небрежен поглед на непознатия и го отмина. С разтуптяно сърце Пиърс крачеше до нея.

— Ще те забележат само ако се опиташ да им избягаш — каза тя, когато се отдалечиха достатъчно. — Те не търсят четиричленно семейство със седемгодишно момиченце, не помниш ли? Ако бяхме свърнали по страничната улица, сега щяхме да бягаме, за да си спасяваме живота.

Най-доброто, което Пиърс можа да направи, бе да кимне.

Все още дишаше тежко. Тя го заведе в един район на града с тесни улици и с къщи, сбутани една до друга.

— За минута си помислих...

— Знам — каза тя, без да го погледне. — Не помниш ли, че трябва да ми вярваш?

Връщаше си го за момента в планинското село.

Няколко минути вървяха мълчаливо по калдъръмените улици, после тя свърна по една къса пресечка — по този изяден от времето път нямаше следи от копоите на Ватикана. Като следваха завоите на тясната уличка, стигнаха до малко мръсно площадче.

— Испанската чешма — каза Петра.

Пиърс стоеше и гледаше. Всичко беше занемарено.

Площадчето бе около трийсет на трийсет метра, сградите около него се бяха смъкнали под тежестта на древния камък и дърво. Бяха на по три или четири етажа и като че ли се подпираха една в друга и внимателно се опитваха да надникнат напред. В отсрещните ъгли растяха две дървета, чиито гъсти клони засенчваха площадчето още повече. Няколко деца играеха на топка пред една от най-старите къщи — постоянните удари на топката ускоряваха разрухата ѝ. Никое от тях като че ли не забеляза семейството близо до чешмата.

Пиърс се приближи на десетина крачки и отново спря. Беше се надявал, че щом като „Ходопория“ е толкова близо, може би ще усети някакво чудо, както бе станало в „Свети Фотий“; вместо това изпитваше странно чувство на безразличие. Наистина се стремеше да открие истината, но това някак си бе свързано единствено с онази част от него, която търсеше спокойствие в самотата. И не беше вече от толкова голямо значение.

Без да пуска ръката на Иво, той започна да обикаля чешмата. В главата му отново пробяга мисъл за „Свети Фотий“ — Генадиос, който попиваше потния си врат — мисъл, че може би Рибаденейра е избрал чешмата не заради спомена за далечния дом, а затова, че има прилика с мястото в Атон. Единствената значителна разлика беше, че този фонтан не бе виждал вода от доста време: пукнатини пълзяха по вътрешното корито; някога зелените мънички водорасли бяха станали маслиненочерни, а в горната му част, където в „Свети Фотий“ водата бликаше през очите на молец се монах, тук фигурата беше на човек, гледащ назад през рамото си. В един момент Пиърс забеляза, че водата

е текла от темето му; сега по бузата му имаше ръждива следа, може би последните сълзи за една страна, която е бил принуден да остави.

Пиърс не можеше да се освободи от чувството, че гледа самия остарял Рибаденейра.

Оглеждаше всичко внимателно, но нищо не подсказваше къде един манихей би могъл да скрие съкровището си тук, в камъка. А като имаше предвид съдържанието, Пиърс не можеше да си представи, че един испанец би избрал място, толкова близко до вода. Приклекна и започна да оглежда основата на фонтана. Иво направи същото.

— Какво търсим? — попита момчето, като вдигне роклята над коленете си, за да не я влачи по земята.

— Не съм сигурен — каза Пиърс.

Иво кимна и продължи да оглежда камъните.

— Може да е нещо, което си видял в твоята книга — каза Пиърс.

Иво отново кимна, коленичи и се затътри около фонтана.

— Ще се изцапаш — каза Петра, въздъхна и седна на ръба на фонтана.

Пиърс забеляза датата на строежа: 1521 година. Очевидно Рибаденейра беше живял тук по време на градежа — още едно доказателство, че се намират на точното място. Изведнъж Иво надигна глава от другата страна и викна:

— Намерих го! Намерих го! — Виковете му бяха достатъчно силни, за да прекъснат играта на топка.

Пиърс скочи и отиде до него.

— Много хубаво, отлично... Но не забравяй, че трябва да говориш тихо.

— Но аз го намерих — отвърна момчето все така развълнувано.

Пиърс клекна и веднага разбра какво е намерил. Докато останалите камъни около фонтана бяха правоъгълни, Иво бе открил две триъгълни парчета. Нещо повече, всеки триъгълник имаше светла и тъмна страна, трудно видима от разстояние, но все пак това си личеше.

Не само че Рибаденейра беше живял тук по време на строежа — очевидно бе участвал и в каменоделската работа. Пиърс отново погледна камъните. Наистина много ясна и умна следа.

— Браво — каза той на Иво и му намигна. Очите на Иво светнаха; той също намигна, после се засмя и погледна майка си.

— Казах ти, че американците правят така.

— Да, каза ми — повтори тя и погледна Пиърс с малко насмешливо одобрение.

Той продължи да оглежда камъка. Постави ръка върху него и се опита да го помръдне. Нищо. Отдръпна се и огледа наоколо. Иво незабавно също постави ръка, натисна камъка и също поклати глава и го пусна.

Пиърс гледаше камъка, за да намери още нещо, което можеше да му послужи като следа. Нито акростих, нито лостче.

Иво вдигна рамене и отново натисна камъка.

— Доста е твърд.

— Да — съгласи се Пиърс. Очите му бягаха по следите от длетото. — Доста е твърд. — Започна да опипва околните камъни. Почти не бяха мръднали. Забележително майсторство — с изключение на това, че когато сега гледаше фонтана от нивото на земята, забеляза, че е с около педя наклонен на една страна. Или, ако не беше наклонен, е бил изграден върху неравна основа. Колкото повече гледаше, толкова повече го обхващаше чувството, че камъните са се слегнали с времето. Което означаваше, че каквото и да е оставил Рибаденейра, за да бъде открито от неговия „ученик“, може би вече е погребано, когато част от фонтана е потънала в земята.

Като взе това за изходна позиция, Пиърс започна да прокарва пръсти по мястото, където камъкът опираше в прахта — почвата беше ронлива и отстъпваше сравнително лесно. След минута беше изкопал малка трапчинка, достатъчна, за да може да рови с един камък. Иво, разбира се, започна да му помага. Междувременно Петра наблюдаваше площада; игралите на топка момчета все по-живо се интересуваха от странната група при фонтана.

— Имаме си публика — тихо каза Петра.

— Надявам се, че шоуто ще бъде кратко. — Той погледна към децата, после се наведе отново.

Още няколко сантиметра и откри знаци, изсечени в камъка. Като избърса праха — нямаше как да погледне надписа, прекара пръсти по тях. Потрябва му близо минута, за да открие какво представляват. Букви. Четири. Гръцкото „хома“ — „земя“.

Все пак някакво начало. След няколко сантиметра — втора дума. Този път три букви. Старият му приятел „фос“ — „светлина“.

Пиърс разбра, че Рибаденейра се е върнал към оригиналния свитък „Свършена светлина“ за последното си съобщение. Отново всичко изплува в главата му. Земя над светлината, светското над святото. И както всичко, което имаше нещо общо с манихеите, той трябваше да го приеме буквално. Земята скриваше светлината.

Продължи да копае.

Сега вече четиримата футболисти се бяха приближили; още стояха на разстояние, един държеше топката под мишница — сигурен знак, че интересът им вече е променен. Най-голямото момче, може би дванайсетгодишно, се опита да надникне над Пиърс, за да види какво прави.

— Загубихте ли нещо? — попита то.

Пиърс погледна през рамо, после погледна Петра.

— Мъжът ми е каменар. Ще поправа фонтана и иска да види какви камъни са използвани — каза тя.

Момчето кимна и продължи да гледа. След няколко минути попита отново.

— Този фонтан е много стар, нали?

— Много е стар — каза Пиърс. — Здрав камък.

Момчето отново кимна. Това беше достатъчно да задоволи любопитството му. Децата се върнаха до стената и играта започна отново.

— Чу ли, Иво? — каза Пиърс, докато измъкваше нова шепа изкопана пръст. — Аз съм Раде, зидарят от великата Турска империя.

Иво се разхили и с още по-голямо желание започна да рие в прахта.

— Така разпиляха дървото, сламата и оборите — запя той, — хана, срутен от Мехмед паша Велики.

— Кажи сбогом на дървото, сламата и оборите — отвърна Пиърс, — ханът се срина.

— Не — засмя се Иво. — Сбърка. — И после с тон, очевидно заимстван от майка му, пренебрежително добави: — Такива сте вие, американците.

Пиърс спря да копае, засмя се и погледна Петра.

— Чудя се къде ли е чул това?

— И аз. — Тя не можа да сдържи усмивката си. Наведе се и целуна Иво по главата. Шепа пръст, хвърлена нагоре, я отказа от

подобни нежности.

— Мамо, ние копаем. Не ни пречи. Това е много важно.

— Знам. Много важно. — Отново целувка.

— Мамо!

— Добре, добре. Ще ви оставя да си работите. — Тя погледна Пиърс, после се обърна към уличката, водеща към площадчето.

Колко по-различно бе всичко от миналия път, когато се мъчеше да открие „Ходопория“, мислеше си Пиърс. Тогава нямаше детски викове и топка. Нямаше я Петра в Криптата на Закрилника. Тази промяна бе някак си добре дошла, Мани и неговите каменари го вълнуваха по-малко. Каквото и да бяха направили.

Дупката вече беше дълбока трийсетина сантиметра. Изведнъж той напипа нещо като железен лост, стърчащ от основата на фонтана. Проследи го с пръсти до каменния градеж и откри в стената малка вдлъбнатина — беше на седем-осем сантиметра нагоре и имаше същата ширина като желязната пръчка. Беше запълнена с пръст. Той почна да рови и откри, че жлебът отива надолу в камъка, за да може да мушне пръстите си в него. Нещо повече, откри, че пръчката продължава през жлеба към кухня в основата на фонтана.

Просто трябваше да разчисти пръстта и мърсотията, за да може да помръдне лоста.

Първото му намерение беше да го вдигне нагоре. В крайна сметка за какво друго имаше тук железен прът? После отново си помисли, че това са манйхеи. Нагоре означаваше надолу. Все пак го хвана и се опита да го дръпне нагоре. Не помръдна. След третия опит реши да продължава да подкопава пръстта под желязното лостче. Там също откри вдлъбнатина, продължение на жлеба, която водеше право надолу. След като си отвори достатъчно място, за да обхване металното лостче, и след като разчисти вдлъбнатината, дълга около петнайсет сантиметра, той се обърна към Иво и каза:

— Гледай сега. — И се надигна, за да може да натисне надолу с всичка сила. Иво се отдръпна встрани.

Като разчиташе на първоначалния си инстинкт, Пиърс натисна желязото с цялата си тежест. Известно време продължи без успех, после разбра защо жлебът е издълбан в двете посоки: лостът се накланяше под определен ъгъл надолу, към каменната стена. Другият му край — този, който влизаше в кухнята — се движеше нагоре, като

хлътваше в съответния жлеб и служеше като противотежест. Нямаше представа как работи механизмът, нито пък се интересуваше — и изведнъж по-ниският от двата триъгълни камъка започна да отмества от съседния и в основата на фонтана се откри отвор.

— Виж! Виж! — възкликна Иво.

Пиърс кимна и отново натисна с пълна сила. Още половин сантиметър.

Иво хвана лицето си с ръце; малките му кални пръстчета трепереха от напрежение. Петра се постара да му попречи да ги лапне. Иво изведнъж се хвърли в ръцете ѝ; очите му бяха приковани в камъка, краката му помръдваха при всяка следа от движение.

— Виж, мамо! Гледай!

— Виждам, миличък. — Тя се опита да изчисти ръцете му.

При четвъртия опит камъкът се предаде и лостът влезе право в жлеба. Пиърс издърпа ръката си от дупката и седна, изтощен от усилието. Погледна очите на Иво и почувства слабия трепет на очакването, далечно ехо на това, което бе изпитал в „Свети Фотий“.

„Ходопория“ беше тук.

Бръкна в отвора и слепешката заопипва кухнята. Във въздуха се долови странна миризма, нещо тежко, макар че нямаше влага, както бе очаквал. Колкото пъти пръстите му опираха камъка, толкова пъти се учудваше на сухата и студена повърхност, много гладка, без признаци на стареене и разруха. Обясни си това със странния механизъм, с железния лост и противотежестта, които сигурно бяха изисквали идеална изолация. Напипа нещо метално с железни ръбове, под пръстите си усети малки болтове. Още една кутия.

Сърцето му ускори ударите си.

Сви пръсти от едната страна на кутията и започна да я издърпва. Почти очакваше да е закрепена отдолу или да има някакъв друг номер. Вместо това тя излезе леко. Той я остави до отвора и седна до нея.

Кутията беше същата като онази в Атон. Същият размер, същата безсмислена закопчалка. Пиърс погледна Иво и Петра.

— Е, това е — каза той и като се мъчеше да овладее вълнението си, дръпна лостчето нагоре. Двата камъка отново се наместиха. После започна да заравя дупката.

— Много старо е, нали? — попита Иво.

— Да, много е старо — отвърна Пиърс, докато затъпкваше и последната пръст. Изтръска колкото може мърсотията от ръцете си, после взе кутията и седна на ръба на фонтана. Иво се премести по-близо до него; очите му бяха приковани в находката им.

Пиърс отвори кутията. Същото кадифе и златни монети. Този път обаче стъкленият похлупак беше значително по-голям. Така и трябваше — вътре имаше не малка книжка, а свитък. Както и „Съвършена светлина“, той бе увит в кожа и завързан с две кожени каишки. Тъкмо се готвеше да махне похлупака от кадифето, когато видя на какво приличат ръцете му и се обърна към Петра.

— Може би не бива да го пипам — каза той. — Ще трябва ти да го отвориш.

Тя се поколеба.

— Аз ще го направя — възкликна Иво, готов да грабне купата.

Петра бързо му попречи.

— Дай на мен, миличък. — Тя взе кутията и я сложи в скута си. Пиърс ѝ кимна окуражаващо и Петра внимателно повдигна стъкления похлупак, като счупи тънката восъчна ивица. Отново погледна Пиърс.

— Продължавай — каза той. Нещо го стягаше в гърлото.

Тя пипна свитъка и веднага отдръпна ръката си.

— То е... мазно.

Влажността на кожата... Пиърс можеше само да се възхити на находчивостта на Рибаденейра. Беше създал достатъчно вакуум както вътре във фонтана, така и под похлупака, за да може свитъкът да се запази.

— Това е добре — каза той. — Развържи сега каишките.

Тя започна, после спря.

— Сигурен ли си, че не искаш да го направиш лично?

— Пипах ли с мръсни ръце твоята карта от шестнайсети век? — усмихна се той.

— Само си помислих няма ли да е по-умно да го направиш ти.

Колкото и отчаяно да желаше това, той си даваше сметка за опасността да повреди ръкописа.

— Трябва да видим какво има вътре.

Тя отново се поколеба.

— Добре. — И развърза каишките и ги остави настрана.

— Сега махни обвивката. Ако усетиш, че нещо се къса, спри.

Тя махна първия пласт кожа. Появи се тънък жълтеникав пергамент, някак си грапав на вид. Петра се обърна към Пиърс, той кимна и тя го отгърна.

Между кожата и първата обложка внезапно се показва края на друг лист пергамент.

— Какво да правя? — попита тя.

За един миг Пиърс изпита плашещото чувство, че са открили само следващия ключ по пътя на търсенето си, но отказа да му се поддаде и нареди:

— Продължавай да развиваш.

Още няколко обръщания и тя го разви достатъчно, за да могат отделните листа да се издърпват лесно. Измъкна първия и му го показва така, че да може да го чете.

— Това е от Рибаденейра — каза той. — Април 1521. Вземи златото... остави свитъка... — Очите му бяха по текста. — Нека това бъде разкаяние... — Кимна и поясни: — Същата история както в манастира в Атон. С изключение на това, че сега свършва с историята си. — Зачете нататък. — Пристигнал е тук през 1520 година... Знаел е, че не е добре... Мани му е открил това място, за да умре... Да бъде прославен Мани и така нататък... — Той ѝ кимна да му покаже следващия лист.

— Това е интересно. Казва, че е помагал при проекта за фонтана. Даже е изработил и част от каменната зидария... — Очите му пробягаха по следващите няколко реда и веждите му се вдигнаха.

— Уха! Значи затова! — каза накрая.

— Какво „затова“? — попита тя.

— Ти наистина си бил много умен, нали? — каза той на листа, без да обръща внимание на въпроса ѝ. — Все пак манихейт си остава манихей завинаги.

— Какво? — попита тя отново.

— Рибаденейра. — Той я погледна. — Обяснява защо преди осем години открихме онези пергаменти в Слитна. Според написаното, преди да умре, е изпратил хора с пакети пресован твърд пергамент, като всеки е съдържал послание писано на източноарамейски, а не на латински. Нещо, свързано с чистотата на първоначалния език.

— Източно какъв?

— Няма значение. Въпросът е, че онези хора е трябвало да скрият пакетите в различни църкви из Европа. Това намерихме. Всеки от пакетите е съдържал един ключ към мястото, където е бил скрит свитъкът „Съвършена светлина“. С други думи, фактически ги е накарал да преместят ключовете, които е откривал през двайсетгодишното си търсене. Той вече е бил заровил свитъка „Съвършена светлина“ в Истанбул преди да тръгне на запад и е разчитал на това, че някой, по някое време — в зависимост от желанието на Мани — ще събере всичките пакети и ще открие пътя към „Съвършена светлина“.

— Свитъкът, който твоя монах ти е дал в Рим ли?

— Чезаре. Точно така. Неговият приятел Руини всъщност е открил свитъкът „Съвършена светлина“ в Истанбул. После го е предал на Чезаре, който пък го даде на мен. „Съвършена светлина“ ме отведе до „Свети Фотий“, където вместо да открия крайната находка, намерих малката книжка на Рибаденейра — тази с криптограмите, — която беше просто още една стъпка в преследването на винаги изплъзващата се „Агия Ходопория“.

— Това ли? — попита тя и посочи свитъка с очи.

— Да. Преди да умре, Рибаденейра е скрил „Ходопория“ в този фонтан и после е изпратил последния си помощник в „Свети Фотий“ да скрие малката книжка със загадки в Криптата на Закрилника. Край на историята.

— Предпазлив човек — каза тя.

— Или ужасно отдаден. Двете неща, изглежда, вървят ръка за ръка при тези хора. Особено когато си имат работа с тяхната „Ходопория“.

— Не мислиш ли — каза тя след малко, — че е доста странно, че се случи ти да намериш онази находка в Слитна и че сега си тук?

Пиърс я погледна.

— Ние дадохме онези страници на Салко, нали?

Тя кимна.

— Сега не мога да се безпокоя и за минали работи — каза той след кратко мълчание. — Трябва да открия какво представлява това. В Рим има една жена, чийто живот зависи от този свитък.

Тя прибра листата в кутията и го погледна.

— Мисля, че нещата станаха малко сложни. — Издържа погледа му, после се обърна към Иво. — Как си, миличък? Добре ли си?

Иво бързо кимна, после погледна Пиърс.

— Как си, Иън?

— Добре, Ивчо. Добре.

Иво се наведе още по-близо и прошепна:

— Мога ли да взема една от златните монети?

— Разбира се — усмихна се Пиърс. — Вземи ги всичките, ако искаш.

Петра бръкна в кутията и му подаде няколко монети.

— Защо не си поиграеш с тях, миличък? Трябва да прочетем още нещо от пергаментата.

Иво си намери място на няколко метра от тях и седна на изгорялата трева.

— Много е сложно — каза Петра.

Пиърс кимна.

Изведнъж взрив разтърси малкия площад, последва силен трус. Иво бързо скочи. Децата, играещи на топка, се спуснаха към центъра на площада и се проснаха на земята. След секунди и други заизлизаха от сградите — стари и млади — и също тичаха към средата на площадчето. Петра тикна кутията в ръцете на Пиърс и хукна към Иво, който се беше проснал по очи на земята като останалите. Пиърс също залегна. Разнесе се вой на сирени.

— Не ми прилича на артилерийски залп — каза той.

— Не беше — отвърна тя.

— Тогава защо залегнахме?

— Защото някои стари навици умират трудно, Иън.

Той си припомни дните в Слитна, първия закон на оцеляването: бягай от сградите. Огледа се: стари жени и деца лежаха по очи в тревата и прахта. Главите бавно започнаха да се надигат. Всеки напрегнато се заслушваше за друг гърмеж.

След минута — сирените не спираха — хората започнаха да се изправят и повечето тръгнаха към тясната уличка. Повтаряха: „Черквата. Черквата.“

— За каква черква говорят? — попита Пиърс.

— Знам толкова, колкото и ти — отвърна Петра.

Стигнаха пазарния площад; от пресечките се стичаха все повече и повече хора. Пиърс усети горещината от експлозията, познатия от едно време мирис на бензин и сяр. Обхванатата от пламъци черква бе на стотина метра пред тях.

Цареше хаос. Навсякъде лежаха трупове, две коли бяха преобърнати и горяха, всичко бе осеяно със стъкла. Нищо обаче не бе така мъчително, като гледката на оцелелите — потънали в кръв, те с писъци тичаха по улицата. Една жена носеше бебе, което очевидно вече не бе живо. Други се спускаха да им помагат, появиха се и хора с бели престилки, но повечето от помагачите бяха от увеличаващата се тълпа.

Пиърс продължи напред, забравил, че носи желязната кутия. Дори не усети побутването на Петра, когато стигна до първата ранена.

Беше жена на двайсетина години. Седеше почти смирено на земята и гледаше безсмислено крака си. Нещо метално се бе забило в прасеца ѝ. Пиърс свали дрехата си я загърна; тя сякаш не забелязваше, че е до нея.

— И рибата — каза тя. — Преди да се е измъкнала оттук.

Пиърс я погледна. В очите ѝ нямаше никакъв разум.

— Ще се оправите — каза ѝ той.

Жената не каза нищо.

Той внимателно постави едната си ръка под крака ѝ, а другата около гърба ѝ и понечи да я вдигне. Изведнъж тя започна да пищи. Той забърза през тълпата, стигна до мястото за разпределение и един лекар му каза къде да я сложи.

— Благодаря ви. Сега се махайте оттук — каза после. — Няма нужда от повече геройства днес.

Пиърс понечи да отговори, но човекът вече бе отишъл някъде.

Чак тогава се сети, че е оставил кутията на средата на улицата. Изтича да я намери и видя, че Петра и Иво стоят до нея. Тя вече не носеше „бебето“, а Иво бе загубил забрадката си. Нещо повече, роклята му се бе увила около кръста му, така че калните му панталонки се виждаха. Пиърс се спусна към тях — и в същия миг видя един мъж в тъмен костюм, който ги гледаше.

Пиърс затича. Видя, че и Петра забеляза мъжа, защото взе кутията, хвана Иво за ръка и тръгна през тълпата. Мъжът извади

радиостанция. Беше на десетина метра зад тях. Пиърс се спусна след тримата.

Петра се опитваше да се измъкне от площада. С Иво край себе си обаче нямаше шанс да се скрие от мъжа и разстоянието между тях започна да се скъсява. Пиърс също се приближи; мъжът бе толкова съсредоточен в преследването, че въобще не можеше да предположи, че зад него има опашка. Петра се обърна само веднъж, но Пиърс беше сигурен, че го е видяла. Не беше сигурен дали това има някакво значение, но най-малкото сега тя знаеше, че той е край нея. Колко дълго щеше да издържи Иво беше съвсем друг въпрос.

Тя се спусна по една странична улица.

Мъжът не бързаше да се втурне и да настигне плячката си, а се занимаваше с радиостанцията си. Сигурно се беше повредила, защото повече я тръскаше, отколкото говореше. Може би експлозията бе предизвикала претоварване в съобщителните линии. Или може би нещо не бе наред с честотите на Ватикана? Пиърс нямаше представа. Без да спира да крачи след Петра и момчето, мъжът прибра радиостанцията в джоба си.

Пиърс вървеше след тях в сенките на сградите; един-два пъти загуби от погледа си Петра, която продължаваше да криволичи по улиците заедно с Иво. Беше пусто — всички се бяха отправили към пазарния площад. Пиърс не чуваше нищо освен стъпките пред себе си. Държеше мъжа под око и не знаеше дали да се спусне върху него, или да продължава така. Една нападение само щеше да направи Петра и Иво по-уязвими. Трябваше да се довери на това, което правеше тя.

Изведнъж Петра се спусна по една странична улица. Мъжът измъкна от самото си пистолет и затича след нея.

Сега или никога. Пиърс изчака мъжа да завие, бързо хукна след него и изскочи иззад ъгъла.

Веднага разбра какво е замислила Петра. Тя стоеше само на два метра от мъжа, Иво беше скрит зад нея, кутията бе протегната на една ръка разстояние. Мъжът беше спрял, пистолетът му бе насочен към нея.

Но това беше само за миг. Преди мъжът да може да реагира, Пиърс се хвърли отзад и го повали на земята. Стовари юмрук в тила му, после го сграбчи за косата и тресна черепа му в калдъръма. Противникът му се отпусна безволно.

Пиърс си пое дъх и погледна нагоре към небето.

Чак сега чу писъците на Иво. Петра се беше облегла на близката стена и притискаше с ръце лявата част на корема си. Пръстите ѝ бяха почервенели от кръв.

— Няма нищо, Ивчо. Не е толкова зле — каза тя, борейки се с болката. Погледна Пиърс. — Стреля, когато ти скочи върху него.

Пиърс дори не бе чул, че пистолетът е изгърмал.

Никой не попита защо раната е от куршум. Болницата беше толкова претоварена, че изобщо нямаша време да се занимават с такива подробности.

Двамата с Иво чакаха вече втори час заедно с другите хора, пострадали или донесли пострадали от взрива. Иво, свит в скута му, беше някъде между сълзите и съня; първият половин час без Петра беше почти трескав. Беше започнал да блъска Пиърс и да го обвинява за всичко. После първа дрямка, последвана от пълно объркване, нова истерия, второ отмаляване, после трети път. Сега просто седеше, очите му бяха празни. Пиърс се опита да му говори, но това не промени нещата.

Само едно нещо беше постоянно: топката, която стискаше в ръката си.

От разговорите наоколо Пиърс разбра, че взривът не е разрушил църква; във въздуха бе вдигната Голямата джамия. Несправедливо възмездие, бяха му казали. Чак когато се примъкна към телевизора в ъгъла на чакалнята, разбра какво имат предвид. Телевизионни репортажи разказваха за нови вълни от насилие из Европа и извън нея. И, разбира се, Ватиканът. Джамията беше просто един момент от ответния удар на християнството — поне така го тълкуваше босненската телевизия. Очакваха и много повече. Близкият изток беше в центъра на обвиненията. Ватиканът призоваваше всички християни — всички — да се обединят. Бойните линии бяха очертани.

И всичко това, за да се създаде единна и свята църква. Прилоша му от тази мисъл. Към него се приближи един лекар и попита:

— Вие ли доведохте жената с коремната рана?

Пиърс стоеше вкаменен и чакаше следващите думи.

— Ще се оправи — каза лекарят. — Няма засегнати жизненоважни органи, но ще трябва да остане тук за ден-два. Можете

да я видите.

Пиърс вдигна Иво и последва лекаря по някакви коридори. Влязоха в стая с осем легла. Петра лежеше на най-близкото до прозореца. Докторът я посочи, после излезе. Преди Пиърс да може да направи и крачка, Иво се спусна към нея и постави главичката си до нейната на възглавницата.

Тя изглеждаше невероятно спокойна, може би от упойката.

— Здравсти, Ивчо. — Протегна ръка и почна да разрошва косата му. — Мама ще се справи.

Пиърс придърпа един стол и седна. Не знаеше какво да каже.

— Била съм и по-зле — каза тя. Усмивката ѝ бе немощна.

— Не мислех, че той ще стреля...

— Аз също — каза тя. — Просто лош късмет.

Иво започна да плаче.

— Мама е наред, сладичък. Но ще трябва да полежа тук няколко дни. Лекарят каза, че можеш да спиш при мен. Ще донесат едно походно легло и одеяла. Какво ще кажеш?

— Добре. — Иво я целуна по бузата.

Тя отново погледна Пиърс, после го хвана за ръката.

Той чак сега разбра колко е уплашен да не я загуби отново.

— Няма обаче походно легло за теб — каза тя.

— Трябва да остана.

— Не, трябва да заминеш. — Тя помълча. — Искam си сина, Иън. Без повече хитрини. Ако това нещо в кутията може да върши такива работи, трябва да отидеш и да се справиш. Нали така?

— Искam да знаеш, че... — Пиърс я погледна продължително.

— Знам. Разбира се, знам.

Няколко минути никой не проговори.

— Ивчо и аз ще сме много добре тук, нали?

Иво притисна главица до нея.

Пиърс не каза нищо. Наведе се и я целуна. Като се отдръпна, прокара пръсти по бузите ѝ.

Накрая стана и погледна Иво, щастливо сгушен във врата на майка си.

— Скоро ще се видим отново, младежо.

Иво вдигна очи.

— Ще пазиш мама, нали?

Иво се усмихна.
Какво повече му трябваше от това?

[\[1\]](#) Дух, Свети Дух (лат). — Б. пр. [↑](#)

Последния ден и половина всичко беше като че ли нереално, първите взривове — включително и този във Ватикана — бяха по-скоро прелюдия към лудостта на изминалите девет часа. Вълната от страх, примесена с ярост, в крайна сметка оказа такава подкрепа, каквато Харис никога не бе усещал през годините на обществените си прояви. Включиха се дори и най-твърдоглавите. Религиозното общение — чиято смърт скептиците бяха обявили преди години — се възроди в най-истинския си вид. Спонтанни митинги и демонстрации ставаха във всяко селище, беззащитността на вярата очевидно подтикваше хората към действие. Групите от по стотина души, които започнаха, за броени часове се удесеторяваха — мъже и жени излизаха на площадите с декларации и петиции, други се събираха пред държавните институции и настояваха за по-голяма „духовна“ сигурност.

И навсякъде сляпата омраза и моралното възпламеняване вървяха заедно. Алиансът беше готов.

Вяра с огнена сила.

Онези, които нямаха късмета да споделят правилната вяра, започнаха да чувстват натиска. Във всеки голям град се случваха инциденти — срещу араби, индийци, дори срещу китайски общности — както в Европа, така и в Щатите. Кройцберг, район в Берлин, с най-голямата група турци извън Турция, стана прицел на продължителни буйства и нападения. Въпреки факта, че няколко от най-изтъкнатите коментатори напомняха на слушателите си да не забравят кой би могъл да се възползва от сблъсъка между християни и мюсюлмани и че може да се включи някой от старите фаворити в разпалването на антисемитизма.

Междувременно Харис бе повикан от премиер-министъра, за да помогне в разработката на план за успокояване на растящата истерия. На хората от „Даунинг Стрийт“ № 10 (Седалището на британското правителство в Лондон. — Б. пр.) им беше намекнато, че трябва да поизчакат. Харис трябваше да обмисли последните подробности за

публичната си проява събота следобед на стадион „Уембли“. Беше я планирал от месеци — по онова време това се приемаше просто за проява, съвпадаща с обявяването на Алианса. Всъщност Шефан Клайст бе предложил датата. Първоначалната продажба на трийсетте хиляди билета бе отскочила на седемдесет хиляди през последните дванайсет часа. На английските телевизионни екипи беше наредено да оставят място за колеги от чужбина, огромният екран на площад „Таймс“ в Ню Йорк щеше да предава откъси от събитието.

Очевидно Савонарола все пак бе стигнал до своя ден.

Петстотинкилометровият път от Вишеград до Загреб бе неестествено спокоен; всичко, към което Пиърс поглеждаше, на практика бе изоставено. Като че ли Босна и Хърватско се бяха изнесли. И защо не? Кой по-добре от тези хора знаеше кога трябва да се измъкне от тътнещия конфликт, който се задаваше на хоризонта? Те живееха на граничната му полоса от векове.

На два пъти се бе обаждал в болницата. И двата пъти тя спеше. Иво също. Нямаше причина да ги буди. Щеше да звънне отново.

Излезе на автомагистралата към Загреб и се насочи към гарата. Преди час бе решил, че му трябва време, за да разгледа свитъка. В дванайсет без пет през нощта се качи на последния вечерен влак за Италия, свитъкът — обвит в кадифе — бе дълбоко в раницата му. Желязната кутия и всичко, което Рибаденейра беше оставил вътре, остана в буса на паркинга.

С изключение на монетите. Тях ги запази за Иво.

Намери празно купе в края на един от вагоните и седна. Изчака да мине кондукторът и се зачете в свитъка.

И да беше очаквал да почувства някакво просветление или чудо, докато разтваряше листата, остана разочарован. Свитъкът по-скоро не беше библейско писание, съществуващо в себе си и за себе си. Имаше съвсем друга, определена цел, независимо от предполагаемата чистота на посланието му. Просто беше още едно средство, което можеше да бъде използвано. И Пиърс знаеше, че не се различава от манихеите в това отношение. Те искаха да наложат своята църква; той искаше да спаси Аниели и да се върне при Петра и Иво. Кой можеше да каже кое е по-благородно?

Тъй като нямаше на разположение вакуумен похлупак, той се постара да пипа колкото се може по-внимателно и потъна в четене.

Трябваша му близо четири и половина часа, за да прегледа текста, само с едно прекъсване на словашката граница, някъде двайсетина минути от цялото пътуване. Митничарят повери документите му, без да се интересува от свитъка, поставен на малката масичка до прозореца. Предвид събитията от предния ден един американски свещеник не беше човек, който да го обезпокои.

След това Пиърс продължи да чете. Учудването му растеше с всеки прочетен ред. Средство или не, „Ходопория“ беше много повече, отколкото бе очаквал, особено последните стихове. Запознаването му с тях отначало го изнерви. Почти го обърка. Защо тези неща бяха тук? Докато не разбра какво всъщност чете. Толкова беше обзет от мисълта за манихеите, че най-очевидното се бе изплъзнало от съзнанието му.

„Q“.

Боже мой!

Осемстотин и четирийсет и пет стиха, за да разбере най-същностното едва при прочита на последните десетина.

„Агиа Ходопория“ беше така търсеното „Q“, от германската дума „Die Quelle“, означаваща „източник“. Отговорът на една педантична, болезнена мечта.

„Q“.

Гледаше древния ръкопис и му беше трудно да повярва, че точно това е търсил толкова дълго. Невероятно.

До този момент „Q“ не беше нищо друго освен хипотеза, начин, по който един учен търсеше смисъла в основната дилема на християнската теология. Ставаше дума за авторството на Евангелията. Накратко: ако Матей и Лука бяха използвали Марк като общ източник (което сигурно бяха направили), откъде се бяха появили еднакви откъси в двете Евангелия, които въобще нямаха нищо общо с писанието на Марк? С други думи, как би могъл един писател — без дори да е видял книгата на другия — да стигне до почти еднакви изрази при описанието на историята? Как? Единственият отговор: съществуваше друг източник, извън Марк. И такъв, който определено предшествах Евангелията.

Един източник, съвременник на Христос, и разбира се, съвсем друг, различен от четирите Евангелия.

„Q“

Като го четеше, Пиърс разбираше, че това е нещо много повече от средство за библейско тълкувание. Това беше последната голяма загадка, дори много по-значима от свитъците от Мъртво море.

Връзка с Божественото. Словата на Иисус, недокоснати, чисти, написани по време на Неговия живот.

Яснота, докосната от ръцете му.

Макар че не беше специалист, Пиърс беше добре запознат с теологията, за да разпознае „Q“ в няколко от последните стиха. „Идването на Йоан Кръстител“, „Йоан проповядващ покаяние“, „Йоан, проповядващ идването на Единствения“, „Покръстването на Иисус“ Матей 3:1-17, Лука 3:1 — 22, първата от творбите, несвързани с Марк. По-нататък — „Встъпителна проповед“, „Иисус за благослова и разкаянието“, „Отплата“, „Възмездие“. Още истории — „Изкушението на Христа“, „Изцелението на роба на римския центурион“, „Изгонването на злите сили от глухонемия“. И разбира се — критичният пасаж за всеки учен, занимаващ се с „Q“ — Лука 10:4-6, Матей 10:10-13:

„Не носете ни кесия, ни торба, ни обуца, и никого по пътя не поздравявайте. И в която къща влезете, първо казвайте: мир на тая къща! И ако бъде там синът на мира, върху него ще почива вашият мир; ако ли не, ще се върне у вас“

Беше поразяващо да видиш тези писания едно до друго, оголени от обичайното им обкръжение, изписани върху парче пергамент, стар почти две хиляди години. Истинското чудо обаче лежеше в по-ранните пасажки — в огромната част от свитъка — онези, които въобще не съществуваха в каноничните Евангелия и даваха на словото смисъл, който Пиърс никога не бе подозирал; това ги издигаше далеч над тесните рамки на учеността.

Това, което правеше свитъка толкова забележителен, не беше просто сборът от слова на Иисус, непознати досега, а самата му структура, формата на проповед, на трактат, което поставяше древния

пергамент в невероятен контекст; Пиърс почти не можеше да го повярва.

„Q“ беше наполовин евангелие, наполовина дневник, който отразяваше двадесет години от живота на един учител — Менип от школата на киниците. Както и Диоген — бащата на Киническата школа, който посред бял ден се бе разхождал с фенер, за да търси честния човек — Менип се бе скитал без кесия, без торба и сандали. Задачата му била да запознава хората с идеала на киниците: осмиване на установеното, подигравка с властниците, неверие в самата цивилизация, доброволно приемане на бедността, която може да гарантира както свобода, така също и една царственост. Да бъдеш цар в едно царство, непознато за онези, които още се мъчат в материалния свят.

Един изцяло завършен киник.

Както всяка друга школа на мисълта.

Движен от сила, която не можеше да обясни, Менип беше започнал своята „Агия Ходопория“ от дома си в Гадара — гръцки град, на изток от река Йордан, на брега на Галилейско море — пътувайки на запад до толкова далечни точки като Солун, на изток — до Джайпур, Индия. По пътя беше живял в Сепфорис, недалеч от Назарет, после бе прекарал няколко години с Нозрим ха Брит, есейската общност в Кумран — онези, които бяха сътворили свитъците от Мъртво море, Пазителите на Завета. Но не сам. Никога сам:

„Открих Го, когато Той беше само момче, но с такава мощ, с такава мисъл. Знам защо бях заведен до Неговия дом.“

Менип се бе скитал с един спътник, отначало като учител на момчето, после негов ученик, накрая негов „любящ последовател“. Менип, човекът, никога споменаван в Евангелията, сега се появяваше в свитъка на „Ходопория“.

„Q“ не беше нищо освен историята на неизвестните години от живота на Исус, развитието му от дванайсет до трийсетгодишна възраст, всичко излязло под перото на един преподавател от школата на киниците.

Пиърс седеше зашеметен.

Като четеше словата, у него възникваше съвсем друга представа за Иисус, за която дори и не бе предполагал:

Благословени са онези, които са добили увереност и са открили вярата за себе си!

Не се тревожете от сутрин до вечер и от вечер до сутрин за това, което ще облечете. Мислете за парцаливата наметка като за лъвска кожа.

Когато познаете себе си, тогава ще бъдете познати, и ще разберете, че сте деца на живия Отец. Делото е във вас, пътуването е само за вас. Не гледайте другаде, за да намерите пътя към себе си. Той няма да бъде там.

Когато направите мъж и жена в едно, когато мъжът не е мъж, а жената не бъде жена, тогава ще влезете в царството.

И така след всички напътствия и учения, мъжът и жената са равни в съвършенството си. Това, което е в мен, е нито мъж, нито жена.

Иисус всъщност беше млад еврейски бунтар, усвоил здраво учението на една от най-противоречивите школи на гръцката мисъл. Неговата задача: да проведе обществен експеримент, основан на отхвърляне на традиционните задръжки в интерес на личността като част от по-широкото човешко семейство. Ритуалите, свързани с яденето и пиенето, призивите за доброволна бедност, обичта към врага, дори изборът на дрехи, за който бе настоявал Иисус, бяха пряко следствие от влиянието на киниците.

И как е възможно един мъж, който няма нищо, който е гол, бездомен, беден, без град, да може да прекара живота си в мир? Виж, Бог ти е пратил човек, за да ти покаже, че това е възможно. Погледни ме. И какво искам аз? Не съм ли безгрижен? Не съм ли безстрашен? Не съм ли свободен?

Самият Диоген би могъл да каже това.

Това, което обаче ставаше най-ясно от „Q“, беше странный начин, по който посланието се бе променило в ръцете на авторите на Евангелията, а и след тях. Не само че бяха вмъкнали някои събития — Тайната вечеря и Причастието не се срещаха никъде, — но за това пък бяха премахнати части, които, Пиърс можеше само да предполага, са били в противоречие с нуждите на ранната църква. Ролята на жените като проповедници (в духа на киническата традиция), постоянното напомняне за отговорността на личността да поддържа делото, всичко това бе зачеркнато от оригиналния ръкопис.

Защо без жени? Защо такова значение се отдаваше на Тайната вечеря и на Причастието? Несъмнено, за да се потвърди изключителната роля на мъжете апостоли след смъртта на Иисус.

И още — в „Q“ нямаше място за могъщата организация на многото подбрани ученици. Менип надълго и широко описваше няколко проповеди на Иисус — още през двайсетте му години, — които определено бяха против такава йерархия. Неговото движение беше било популистко, предназначено за хората като общност. Всичко рисуваше Христос не като строител на огромна организация, а като демонстрант срещу подобни монолити:

И Той им каза: И защо трябва да търсите в другите, какво не може да откриете в мен? Каква стена може да приюти силата ми? И ако те се опитат, аз бих разрушил тези сгради, и никой не, би могъл да ги построи отново.

Защото Бог няма дом, каменен зид, издигнат като храм, мрачен и безсилен, погребел, която носи беди на мнозина, а един, който не може да се види от земята, нито да се измери с очите на смъртен, защото не е изграден от ръце на смъртни.

Ясно бе, че Иисус бе почувствал Собствената си сила и бе направил всичко, което може, за да предпази хората от грешни тълкувания и клопки. Неговото общество бе братство от вярващи, а не църква с последователи. Истинската власт идваше от самия Бог.

Катализатор на тази власт бе личната, творческата изява на вярата на отделния човек, а не указите на една институция:

За онези, които се наричат епископи, а също дякони, ако не са получили властта си от Бога, те са, истина ви казвам, безводни канали.

В това се криеше разковничето. Вярата в нейния най-личностен, а и затова най-могъщ вид. Тук ясно личеше осъждането на неговото собствено издигане в сан. „Безводни канали“. И освен това „Q“ предлагаше най-съвършеното потвърждение на неговата собствена вяра, отхвърляща системата, изградена около една изолирана йерархия.

Простотата на словата на Иисус беше загубена, прекарана през Марк, Матей, Лука, Йоан, Петър и Павел, за да се осигури връзка с месианското минало — пророчествата на Исаия — и да се положат основите на една несъкрушима църква. Но това ли беше посланието?

Не и според „Q“. Иисус бе учил на мъдрост, да. Иисус като апокалиптичен Спасител — не.

Нищо по-ясно нямаше по този въпрос от разказа на Любящия ученик за посещението на гроба на Иисус три дни след Неговата смърт:

И по това време голям шум се вдигна из цял Ерусалим, плач и мъка за смъртта на този Син человечески. И заедно с това се чу дума за възкресение. Неговият гроб бил празен, Неговото същество се било издигнало и възпеело. „Но това няма да бъде така — ми бе казал Той, — макар че някои ще искат да кажат друго. Само лудостта и глупостта на хората се нуждаят от такива знаци, глупостта им да слагат вярата в тялото, а не в духа.“

С една-единствена фраза Менип бе разрушил две хиляди години църковен авторитет. „Но това няма да бъде така — ми бе казал Той, — макар че някои ще искат да кажат друго.“ Не от дистанцията на

канонически или гностични евангелия, а от човек, прекарал живота си с Иисус, живял до горчивия Му край и след това. Без необходимост от тълкуватели. Без нужда от обяснение. Без потребност от един Лутер, обожествяващ пред всички вярващи духовния си сан с един двусмислен текст. Посланието беше ясно като ден. И ако деветдесетте и пет тезиса на Лутер бяха достатъчни, за да се разклати самата основа на християнството, това беше Словото на Христа, чисто и неуязвимо.

В съзнанието му изплуваха думите на Аниели, че без словата, изречени от Петър — в смисъл, че той може да потвърди Неговото завръщане, без доктрината на телесното възкресение, няма начин да се узакони поредицата от епископи.

Няма начин да се говори за папство.

Издърпваш болта и цялата структура се разпада.

Отначало му бе странно как толкова величествена промяна би могла да изисква толкова малко мастило. Именно затова Матей и Лука толкова лесно бяха подминали този текст. Но колкото повече четеше, толкова повече му се изясняваше съвършеният смисъл. „Q“ не беше историята на Иисус Предопределения. Това беше за Евангелията. Това беше историята на един живот, основан на вярата и пътешествията, на мечтата за революция, вдъхновена от такива идеи като любов, уважение и духовно равенство. Нещо повече, тя показваше образ на Христа, който никой никога не бе виждал — буен или самоуверен, или каквото там очертаваше иконоборческия образ, надигнал се през столетията, за да разбие митологията. Това беше най-същественото от Иисус. Месията все още беше тук, но това беше месианско послание, измъкнато от книгите на кинизма, от индуисткия мистицизъм и есейската мъдрост. Възкресението и събитията, подобни нему, само разсейваха и замъгляваха посланието. Същността бе в живота, не в смъртта.

И за Пиърс това правеше Иисус още по-могъщ, още по-свят. Чиста божественост.

Това, което „Q“ потвърждаваше съвсем ясно, бе, че революцията е в самата вяра — в духа, а не в тялото — останалото от структурата по-скоро беше уловка, насочена към използването на хората, отколкото към спасението им, нещо, което самият Пиърс винаги бе вярвал. Промяната от „Q“ към Евангелията беше промяна и отдалечаване от личността към една тромава и изолирана структура. Нищо чудно, че

манихеите виждаха това като отговор на проблема си. Тук имаше нещо, което можеше да разруши съществуващата религиозна система.

В пети век църквата е била вярата. Изместваш едното, изместваш и другото. За Рибаденейра от шестнайсетия век това не е било от значение. За повече от хиляда години „Q“ наистина бе пазила тази мощ.

Въпросът бе можеше ли това да бъде такава заплаха днес? С изключение на пасажите за Възкресението, „Q“ очертаваше образа на Иисус и на вярата, която съвременната църква с радост би възприела. Това, че в „Q“ се говореше за правата на личността, за нейната отговорност, ясното отношение към жените и ролята им в църквата — анатема на мисленето от петнайсети или шестнайсети век — щеше да свърши идеална работа за решаването на редицата спорове, разкъсващи католицизма отвътре. И всичко това чрез думите на Христа. Къде беше хипераскетизмът, който обещаваха манихеите? Всичко в „Q“ беше ясно като ден. Пиърс осъзна голямата ирония, че любимият им трактат, свитъкът, предназначен да разруши Църквата, всъщност е могъщ инструмент, способен да спаси Църквата от самата нея. Така беше, ако някой можеше да изличи пасажите за Възкресението. Те също бяха недвусмислени. И предвид последните събития, Пиърс не беше сигурен дали Църквата би могла да преживее такъв вид атака, истинска или не.

Освен това разбра защо манихеите така силно се мъчеха да турят ръка върху списъка, особено сега. Каквато и лудост смятаха да предизвикат, тя не би означавала нищо, без да може по някакъв начин да се оправдае появата на единната им църква; нещо, което да покаже, че старата е била лъжовна и фалшива от самото начало. Единственият отговор за един полудял свят? Римейк на църквата. Да се прегърне единението чрез ново отношение към вярата. Несъмнено по-голямата част от свитъка щеше да остане „скрита“ или „загубена“. Щяха да запазят само необходимото. Да използват Иисус, за да подсигурят Мани. Разделът за Възкресението щеше да изчезне.

На манихеите много подхождаше да объркват посланията в името на гносиса.

Вратата на вагона внезапно се отвори и Пиърс за първи път от часове вдигна глава от пергамента. Минаваше друг паспортен контролор. Италианската граница. Той погледна през прозореца.

Слънцето вече се издигаше над хълмовете в далечината. Часовникът показваше 6:15. Толкова бе погълнат от „Q“, че изобщо не бе забелязал изгрева. Неочаквано почувства страшна жажда.

— Кога ще бъдем в Триест? — попита той, докато мъжът взимаше документите му.

— След четирийсет минути. — Служителят понечи да удари печат върху паспорта на Пиърс, но спря. — Вие сте от Ватикана?

Пиърс не беше сигурен какво да отговори.

— Току-що съобщиха, че са преброили мъртвите, отче. Оцелели са осем кардинали. — Той се прекръсти. — Онези типове са животни. — Още един бърз поглед към документа.

Пиърс също се прекръсти и каза:

— Трябва да се научим да прощаваме.

— Да, отче. — Той му подаде документите и докато затваряше вратата, каза:

— Така казват.

Гарата беше пълна с ранобудни пътници. Сега, отново в Италия, Пиърс знаеше, че може да се качи на самолет — нямаше компютърна мрежа, която да проверява паспорта му, нямаше хора от Сигурността. Дори манихеите да можеха да прегледат всички списъци на пътуващите, той щеше да е в Рим час след отлитането — твърде кратко време, за да могат да направят нещо.

Само в случай обаче, че решише да надуе тръбата за атака. Загадката бе решена. Беше време някой друг да използва това и да сложи край на тази лудост.

Той спря пред най-близката вестникарска будка, взе един вестник и погледна раздела за частни съобщения — телефонния номер на неговите „приятели в Рим... денонощно“. Фактът, че Салко бе прекъснал разговора с тях, бе достатъчна причина, за да им звънне.

Разгледа страницата. Беше пълна с истории за травестити, разпространяващи се като горски пожар из цяла Европа, статия за Ватиканската банка и сирийското проникване там. „Каква подходяща дума“, помисли си той.

Но обявата в каре я нямаше.

Прелисти още няколко страници. Продавачът се дразнеше все повече и повече.

— Или купувайте, или се дръпнете — каза той накрая.

— Имате ли някой от вчера? — попита Пиърс.

— От вчера ли? Кой купува вчерашни вестници?

— Вчерашен вестник имате ли? — настоя той.

Раздразнението на продавача нарастваше.

— Имам днешни. Ако искате нещо друго, опитайте извън гарата.

Вижте в магазинчето за цигари.

След пет минути Пиърс влезе в едно малко магазинче за цигари. По стените бяха натрупани вестници от цял свят. Последният екземпляр от вестник „Хелсинки саномат“, от Финландия, беше отпреди два дни. Той го смъкна от лавицата и незабавно забеляза карето в долния ъгъл на дясната страница.

Където и да си в Атон,
имаш приятели, отче. В Рим.
Денонощно: 39 69884728

Записа номера на дланта си, купи си телефонна карта и излезе. След половин минута беше в една будка и набираше.

В телефона прозвуча глас, записан на магнетофон.

— Съжаляваме, номерът, който набирате, вече не работи. Моля, проверете в указателя и опитайте отново... Съжаляваме...

Той бавно затвори.

Защо бяха откачили линията? По принцип възможностите му бяха ограничени — имаше голяма вероятност манихеите да проследят номера, да открият кой стои на другия край и да го елиминират. След като Салко бе прекъснал линията, този канал бе прекъснат.

Полетът със самолет вече не изглеждаше толкова разумно решение. Какво можеше да направи без „приятелите в Рим“? Да иде във Ватикана и да им каже, че папата е манихей, но да не се тревожат — свитъкът ще реши всичко? Или по-добре да даде „Ходопория“ на фон Нойрат и да му обясни, че не е това, което той се е надявал да бъде? Добре беше да опита, но по-хубаво следващия път. Сега, моля, кажете на всеослушание, че ислямът не е нашият враг, така че всички да можем да се приберем спокойно по домовете си.

Необяснимо защо Пиърс се разсмя. Беше чудесно. Една манихейска мечта се бе превърнала в действителност. Всичко се бе стоварило на главата му. Сега, след като притежаваше „Ходопория“, не можеше да я използва. Тя само го правеше по-уязвим. Ако избягаше със свитъка, Братството скоро щеше да го открие — тук или в Рим. И ако пергаментът беше у него, всичко и всички щяха да са изложени на опасност. Кое му оставяше само един избор: да атакува пръв. Той вдигна телефона и избра номера на Аниели. Отново чу същото съобщение както преди.

— Обажда се Иън Пиърс. Намерих „Ходопория“. — Той изчака. — Ало... Ало...

След петнайсет минути мълчание затвори и бавно опря глава в стъклото.

Те не биха...

Внезапно се изправи. Разбира се. След като не искаше да намесва никой друг в тази работа, нямаше друга възможност. Вдигна телефона и започна да набира.

Надяваше се, че Блейни се е върнал в Рим.

— Осем минути, господин Харис.

Бързо кимване и глътка леденостудена вода от една чаша. Стадион „Уембли“ бе натъпкан докрай, включително специалните трибуни. Харис изчака мъжът да се отдръпне, след това се обърна и изгледа тълпата. Графинята, настанена удобно, беше втренчила поглед в него.

— Вашата нова армия — каза тя.

— Не мисля, че е само моя. — Бегла усмивка.

— О, не знам. Все пак това едва ли ви тревожи, нали?

— Не ви разбирам. — Той я погледна за миг, изглеждаше напрегнат.

— Така ли? — Тя изчака. — Църквите. Ватиканът. Заложихте на бърза печалба, нали така, полковник? И тук, мислех си, че ще говорим реторично, а не да предизвикваме масова истерия. Очевидно не съм приемала буквално понятието „свещена война“.

— Това не е начинът, по който работя, графиньо. — Той леко присви очи. Тя не отговори и Харис продължи: — Не бих казал, че това не улеснява нещата. Истерията събира отрядите по особен начин.

Но не извличам полза от нещо, което не съм направил. Предполагам, че това са вашите хора.

— И кои са точно моите хора според вас? — Тя не беше много убедена. — Или господин Клайст не е успял да ви информира своевременно?

— Мисля си дали аз не би трябвало да ви задам този въпрос. — Тя не отвърна нищо. — Имам връзки, графиньо, но дори и аз не бих могъл да организирам за няколко дни това, което се случи през последните дванайсет часа. Нещо подобно отнема седмици, ако не и месеци, само за да се планира. Не бих казал, че се изпълвам с увереност, като чувам, че и вие не сте съвсем наясно кой ръководи атаките. — Отново пауза. — Или може би това сте вие, но още не искате да си признаете? — Той остави чашата. — Както и да е, трябва да слизам долу. — Тръгна към вратата, после се обърна. — Предполагам, че ще се обадите по няколко телефона, докато това още продължава. А, предайте на кардинала и най-добрите ми чувства. И моите поздравления. Кажете му, че оценявам всичко, което направи. — И Харис кимна и излезе.

Тя седеше и гледаше вратата. Бе дошла да го обуздае, да се увери, че той разбира ролята си. Какво друго беше бомбата в Рим освен послание, начин, по който полковникът им напомняше, че знае точно кои и къде са те? Тя почти можеше да разбере останалите от църквите, първите семена на свещената война, уцелени добре или не. Очевидно не в това се състоеше проблемът.

По-обезпокояващо беше неговото не толкова уважително споменаване на Ерих. Очевидно Харис не бе повлиян напълно от намеците на Клайст, както на нея ѝ се искаше да вярва.

Тълпата ревеше. Тя се изправи и отиде до прозореца. Харис излизаше от един от проходите, телохранителите се виждаха ясно. Тя наблюдаваше как той си проправя път към огромната трибуна, издигната десетина метра над терена в отсрещния край на стадиона. Два огромни екрана се издигаха от двете страни на овалната сцена. Появата му беше невероятно бляскава. Работеше един-единствен оператор — отстъпваше назад, за да хване Харис в крупен план. Харис махна към огромната тълпа. Беше ясно, че се е възползвал много добре от престоя си в Америка. Когато накрая стигна до подиума, придружаващите изостанаха назад; само операторът приклекна, за да

улови кадъра. Мъжът се струваше странно познат на графинята, дори и в гръб — начинът, по който се движеше, начинът по който раменете му се наместваха към камерата. Тя вдигна бинокъла си, за да го види по-добре.

Половин минута диви възторжени приветствия. Графинята продължаваше да оглежда оператора.

— Приятели... — вдигна ръка Харис.

Но не можа да свърши изречението. Приветствията преминаха в писъци, защото по високоговорителите отекнаха четири гърмежа. Операторът тичаше към Харис с пистолет в ръка, всичко бе опръскано с кръв. Чак тогава го позна. Косата и лицето му бяха по-тъмни, но това беше той, лицето му бе изкривено в див вик, очите бяха полудели.

Щефан.

Миг по-късно охраната хвърли Клайст през ръба на платформата. Той падаше — някак си забавено за нея, — тялото му се извиваше във въздуха и се стовари тежко на игрището.

Графинята гледаше невярващо. Какво правеше Ерих?

Може би беше време и тя да се замисли за това.

— Тук завийте наляво — Пиърс се наведе напред и посочи другия край на площада.

— Не, не, синьоре — каза шофьорът. — „Авигонези“ е надясно.

— Знам. Просто завийте наляво.

Мъжът вдигна рамене и направи както му бе казано.

Пиърс бе наел таксито от летището; полетът и пристигането му минаха без приключения, що се отнасяше до манихеите. Внезапната промяна на плановите му беше свързана изцяло със свитъка. Не искаше да изпробва още дълго късмета си, като го държи при себе си. Ако нещо се случеше, това щеше да бъде единствената му разменна монета. По-добре беше да го пази надеждно. Освен това нямаше причина да излага Блейни на по-голям риск, отколкото бе нужно.

— Тук — каза Пиърс.

Шофьорът спря до тротоара и Пиърс се измъкна от колата. След три минути се изкачваше по стъпалата към канцеларията на църквата „Сан Бернардо“. Почука на вратата.

Мина половин минута преди да чуе звука на тътрещите се нозе. Вратата се отвори и той видя сънения свещеник; очите му бяха

подпухнали от съня, но не по-малко огромни зад дебелиите лещи.

— Добър ден. С какво мога да ви помогна?

— Бях тук миналата седмица. — Старият човек не даваше знак, че го е познал. — Свещеникът... който бе заспал на...

— А, да. — Бавно кимване. — От Америка. Онзи без якичката. Разбира се. Влезте, влезте.

Пиърс пристъпи вътре, изчака, докато свещеникът седне зад бюрото си, седна и той и каза:

— Отче, имам нужда от помощта ви...

След двама минути Пиърс беше пред входа на улица „Авигонези“ 31. Джанета го въведе. Както винаги косата ѝ беше хваната на стегнат кок. Беше нисичка, не повече от метър и петдесет, с тъничка фигура, като че ли изрязана от хартия, скрита под груб черен пуловер и пола, и ѝ трябваше известно усилие, за да бутне дебелията дъбова врата. После го покани във фоайето, заведе го до вратата на библиотеката и почука.

Пиърс чу познатия глас.

— Си?

— Падре Пиърс, падре. — И без да чака отговор, тя се усмихна и пое към кухнята.

— Иън. Заповядай — чу се гласът на Блейни зад вратата. Пиърс отвори вратата и пристъпи вътре. Блейни седеше пред празната камина. Изглеждаше много по-стар, отколкото когато се бяха видели последния път.

— Здравей, Иън. Здравей.

Огромното помещение беше същото, каквото го помнеше — направо университетска читалня с пръснати из нея жълтеникави кожени столове и дивани, с библиотечни шкафове по всички стени. Блейни стана и двамата се прегърнаха.

— Много се радвам да те видя, Джон Джей.

Седнаха.

— Изглеждаш уморен, Иън.

— Добре съм. Засега. — Пиърс се усмихна.

— Как са майка ти и баща ти?

— Добре са. Мисля, че са отишли да подишат въздух на Кейп. Краят на лятото е. Веднъж бяхме там, помниш ли?

— Да. Спомням си едно много студено среднощно плуване.

— Семейна традиция.

— Да — каза Блейни. — Е... знаеш, че винаги много се радвам да те видя, но твоето съобщение... Това не ми прилича на светско посещение. Какво е станало?

— Може ли първо чаша вода?

— Разбира се. — Блейни натисна бутона на интеркома до себе си. — Джанета, донеси вода и плодове. — Не изчака за отговор. — Настояха да поставя това нещо преди няколко месеца. Много се стараят да се чувствам колкото се може по-стар.

— Изглеждаш добре — каза Пиърс.

— Не, не изглеждам. Ти също. — През очите му премина изражение на мъчителна тревога. — Не става въпрос отново за свети Амвросий, нали? Не си потънал отново в онези безсънни изследвания? Не е здравословно, Иън. — Бащата си е баща. Пиърс отдавна бе свикнал с бащинското държане на Блейни.

— Трябва да си починеш — продължи Блейни. — Да се излегнеш на плажа.

— Малко среднощно плуване ли? — Пиърс млъкна, защото Джанета отвори вратата.

— Чудесно — каза Блейни и посочи масата между двамата. — Благодаря, Джанета.

— Си, падре. — Тя остави подноса на масата и наля две чаши. После тръгна към вратата.

Пиърс изчака да останат сами, наведе се към Блейни и каза:

— Открих „Q“.

Блейни, който тъкмо посягаше към чашата си, се облегна на стола и го погледна.

— „Q“?

— „Ди Квеле“. Проблемът със съвпаденията. Открих свитъка.

— Това е... забележително. Къде?

— „Как“ би бил по-правилният въпрос. Или „защо“.

— Сигурен ли си, че е „Q“?

Пиърс кимна.

— И е сборник от слова и проповеди на Иисус?

На Пиърс му се стори, че долавя лека нотка на разочарование в тона на Блейни.

— Да. Но в невероятен контекст. Това са изгубените години, Джон. Иисус от дванайсет до трийсет.

— Иисус от... Невероятно!

— И това е само върхът на айсберга. Оказва се, че „Любящият ученик“ всъщност е бил мъж от киническата школа, който се е скитал с Него. Има безценни разговори с Иисус, записи на ранните проповеди. Отразени са две години, когато Той е бил в Джайпур с група будистки монаси. Източното и киническото влияние си личат безпогрешно.

— Киници? Искаш да кажеш, че проповедите са... — Блейни за момент се замисли. — Не искаш да кажеш, че има опасност от необходимостта да преосмислим цялата традиция, нали?

— Не. Именно това е изключителното. „Q“ ни дава същия Иисус, същата вяра, която сме познавали винаги, с изключение на малки отклонения тук-там. Всъщност трябва да се промени отношението, което имаме към Църквата.

— Към Църквата? — Ентусиазмът на Блейни като че ли се върна. — Мислиш, че това би могло да създаде проблеми?

— Не знам — въздъхна Пиърс. — Точно там е тънкостта. В „Q“ има неща, които биха могли да разклатят силно основите, които познаваме.

— Значи има нещо опасно?

— Да, но това не е реалната опасност. Не заради това дойдох при теб. — Той отново се наведе напред. — Връзките ти с Ватикана са още...

— Мога ли да го видя? — прекъсна го Блейни и бавно остави чашата си на масата.

— „Q“ не е проблемът, Джон. Повярвай ми. Може би няма да ми повярваш, но има една група хора...

— Все пак бих искал да го видя.

Пиърс се поколеба. За момент изпита неудобство от настойчивостта на Блейни.

— Не е у мен — каза той.

— Защо?

— Трябва да е на сигурно място. Точно това се опитвам да ти кажа.

— Къде е?

— Не бива да се тревожиш за свитъка, Джон.

— „Агиа Ходопория“, — Блейни замълча. — Къде е, Иън?

Гледаха се. Близко половин минута. После Пиърс бавно се облегна в стола си.

— Надявах се, че ще ми го донесеш — каза Блейни.

Пиърс продължаваше да го гледа.

— Допускам, че нямаш много други възможности. — Изчака за отговор. Не чу никакъв отговор и посегна към чашата си. — „Q“. Това е малко изненадващо. Макар че предполагах, че в това има смисъл.

Отново дълго мълчание. Накрая Пиърс попита:

— Откога? — В гласа му нямаше гняв или обвинение. — От Слитна? В Чикаго?

— Малко по-сложно е, отколкото си мислиш. — Блейни държеше чашата в скута си.

— Откога? — повтори Пиърс. — Искам да знам кога съм спрял да взимам сам решенията си.

— Не драматизирай нещата, Иън. Винаги си взимал решенията си сам.

— Всичко, което си ми говорил за „чистотата на Словото“, за „свободната, необвързана вяра“. Само че ти не говореше за вярата ми, нали.

— Вярата в Словото е вяра в Словото. Стига се винаги до същото нещо. Къде е свитъкът?

— Кога? — попита Пиърс отново, все така спокойно.

— Това всъщност няма значение, нали?

Пиърс не отговори.

— Добре — кимна Блейни. — Преди... година и половина. Когато намерихме и последния пакет от „Съвършена светлина“. Когато разбрахме, че се приближаваме към търсенето.

— Значи ти и фон Нойрат? — попита Пиърс.

— Ерих ли? Не. Той няма представа кой си ти. Това е основният въпрос.

— Основният въпрос?

— Стават неща, които не разбираш.

Пиърс го погледна.

— Значи ти си един от онези, които изпратиха австриеца във Ватикана?

— Австриецът ли? — Блейни се замисли. — А, да. Господин Клайст. — Той поклати глава. — Не. Всъщност моите хора направиха така, че да можеш да се измъкнеш онази нощ. Защо мислиш, че изпратих Мендравич в Кукеш? През цялото време се опитвах да те опазя.

— Да ме опазиш ли? — Първите признаци на гняв. — Толкова ли беше нужно да се замесват жената и момчето?

— Хората на фон Нойрат ги бяха проследили — отвърна Блейни. — Използваха ги като стръв, дори още по-лошо. Така направиха и с твоята приятелка Аниели. Точно затова Мендравич ги разкара. За да може да ги защитава.

— Значи си знаел за Аниели и не си се намесил!

— Намесата би разкрила, че се намесвам. Нямах избор.

— От кого ме защитаваше? — попита Пиърс. — Фон Нойрат?

— Къде е, Иън?

— Защо?

— Трябва ми.

— А как разбрахте, че молитвата „Съвършена светлина“ е попаднала в ръцете ми?

Блейни не каза нищо.

— Как?

— Не ме поставяй в трудно положение, Иън. Искam „Ходопория“.

— И мислиш, че ще ти я дам, така ли?

— Да. Мисля, че ще ми я дадеш. — Преди Пиърс да може да отговори, Блейни натисна интеркома. — Можеш да ги доведеш, Джанета. — После освободи бутона и погледна Пиърс.

— Казвал ли съм ти да ходиш в семинарията дори и когато се съмняваш? Не. Казвал ли съм ти да продължиш с класическите езици след семинарията? С древните загадки? Не. Ти сам направи избора си. Това също е била волята на Мани. Сигурен съм, че можеш да го разбереш.

Двамата се гледаха мълчаливо.

След малко Джанета отвори и въведе Иво. Непосредствено зад него бе Мендравич. Влязоха и двама телохранители.

— Жената е горе — каза Блейни.

Пиърс погледна момчето. Иво явно бе притеснен, но все пак, както винаги, се държеше спокойно.

— Здравсти, Иън — каза момчето.

— Здравсти, Ивчо. — Иън се опитваше да се съсредоточи.

— Возих се на самолет — каза Иво. Ръката му се губеше в лапата на Мендравич.

— Страшно ли беше? — попита Пиърс. Изчака малкия да кимне, после се обърна към Блейни. Думите почти засядаха в гърлото му. — Знаел си всичко предварително, нали? Дори преди да се върна в семинарията?

Блейни не каза нищо.

— Знаел си за тях и не си ми казвал нищо. — Пиърс никога не бе усещал такъв прилив на гняв. — Година и половина? Това отива много по-назад.

— Стават някои неща, които...

— Които не разбирам. Да. Вече го каза.

— Искаше ли да позволя хората на фон Нойрат да ги открият?

— Ти си превърнал сина ми в един от вас. — Пиърс едва сдържаше гнева си. — Не можеше ли да намериш друг, който да знае как да си играе със свитъците? Който би могъл да разчита криптограмите? Или просто си знаел, че като използваш тях двамата, ще ме държиш на верижка? Просто за всеки случай.

— Иън...

— Искам да я видя — каза Пиърс.

Блейни не отговори.

— Искам да разбера как е.

— Когато получа „Ходопория“.

— Все още ме защитаваш нали? — Пиърс изчака. — Или тях? — Продължи да се взира в Блейни. После стана. Мъжете от охраната пристъпиха по-навътре в стаята — Пиърс не им обърна внимание. — Искаш свитъка, така ли? Трябва ми половин час.

— Мисля, че може да изпратим някой от моите хора.

— Не искам да „защитиш“ и личността, която пази свитъка. — Пиърс го изглежда ядосано. — Ако търсиш „Ходопория“, оставяш ме да изляза. — Погледна Иво, после отново Блейни. — Освен това си се подсигурил, че ще се върна.

Блейни помисли за момент, после каза:

— Добре. Но с теб ще дойдат моите хора. За да съм сигурен, че ще се върнеш невредим.

Без да отговори, Пиърс пристъпи към Иво и приклепна до него. Опита се да се усмихне.

— Забавно ли беше в самолета?

— Малко ме боляха ушите.

— И на мен ми се случва. Малко дъвка обикновено помага.

— Мама не ми дава да дъвча дъвка.

— Мисля, че мога да говоря с мама за това.

— Мама каза... — Иво се усмихна — каза, че това, което се случи вчера, не било моя грешка.

— Права е, Ивчо. Нищо от това няма нищо общо с тебе. Уверявам те.

Детето кимна. После шепнешком добави:

— Каза, че не е и твоя грешка.

Пиърс нежно придърпа Иво. Изведнъж малките ръчички се обвиха около раменете му, слабичката бузка изгори страната му. Момчето се отпусна. На Пиърс му трябваше доста време, за да го пусне и да стане. После се обърна към Блейни.

— Ще ти донеса свитъка, но жената и момчето тръгват с мен. И ни оставяш на мира.

— Знаеш, че ще го направя, Иън.

— Не, не знам. — Той го погледна за момент, после се обърна към Иво. — Ще изляза за малко, Ивчо, но скоро ще се върна. Грижи се за мама, нали? — Детето кимна. Пиърс се обърна и мина покрай Мендравич. Не можа да се насили да го погледне.

После, без да обръща внимание на пазачите, прекачи прага.

След две минути тримата бяха на улицата. Тръгнаха към един „ягуар“, паркиран близо до ъгъла. Единият мъж се пресегна и отвори вратата, Пиърс наведе глава, за да влезе вътре...

И внезапно го блъснаха на пода на колата. Опита се да стане, но го повалиха пак и болезнено извиха ръката му. Успя да види, че двамата телохранители са проснати на паважа в безсъзнание; над тях стояха двама мъже с високи жълти обувки. Една лимузина рязко спря зад ягуара и преди да разбере какво става, Пиърс беше прехвърлен на задната ѝ седалка. Стъклата на купето бяха затъмнени. Вратата се затвори с трясък и колата потегли.

— Това още не обяснява защо сте тук — каза фон Нойрат. — А и не сте избрали най-подходящото време.

Графинята го гледаше мълчаливо и напрегнато. Той изглеждаше странно — не много внушителен, скрит зад бюрото си дълбоко в бункера. На фона на околната обстановка изглеждаше направо смален. Човек, който се нуждаеше от закрила. Едва отговаряше на образа на един манихейски папа с „Ходопория“ в ръцете си. А може би точно така си бе представяла водача на новата обединена църква.

Строгийт частен кабинет в Габиа — няколко стола, диван и легло на вътрешната стена — напълно съответстваше с това, което бе видяла на идване от летището. Беше върхът на туристическия сезон, но край Колизея не се виждаше никой, нямаше и тълпи на площад „Венеция“ или по „Корсо“; Рим беше пуст. Още по-потискащи бяха бариерите на всяка улица, водеща към площад „Свети Петър“. Неестествена картина, комбинирана с присъствието на редовните военни части пред стените на Ватикана. Те караха хората от охраната при портите да изглеждат съвсем незначителни и малобройни.

— Видях как Харис умира и как Щефан натисна спусъка — отвърна тя. — Мислите, че това не е достатъчна причина, за да ви посетя ли?

Фон Нойрат се забави с отговора си. Накрая каза:

— Не знаех, че сте тук.

— Значи всички сме много изненадани, така ли?

Той си наля чаша вода.

— Би трябвало да знаете, че откликът беше извънреден. До последния час. Поразяващо е как петстотин години на стабилност могат да се стопят, когато се покаже самият Дявол.

— Не предполагах, че стремежите ви са толкова високи.

— Изглежда, сте поизостанали, графиньо — изсмя се той. — Аз ще бъда техният спасител. Бащата на новата църква, която осъзнава нуждата от обединен фронт срещу общия враг. Докато ние с вас си говорим, посланието вече е разпространено.

— Всичко върви според плана, така ли?

— Не бъдете толкова иронична. Не вярвам да сте толкова невинна.

— Не говорим за мен.

— Защо всъщност сте тук? Не мисля, че загубата на един любовник значи нещо за жена с вашето... положение. Или може би бяха двама в един ден? Моите съболезнования.

— Винаги сте бил джентълмен, Ерих. Така е, но това няма ни най-малко значение за мен.

— Тогава защо дойдохте? Само привличате вниманието. Както вече ви казах, не е най-удобният момент.

— Моментът е неудобен за много неща.

— Харис вече е мъченик — каза той след кратко мълчание. — За нас той е ще по-ценен мъртъв, отколкото жив. Отзвукът от низините е огромен. Наистина направихте много добър избор.

— Аз ли? Мислех си, че и двамата знаем, че това няма нищо общо. Особено по отношение на покойния полковник. Той ме помоли да ви изпратя поздравленията му и да ви благодаря за всичко, което сте направили. — Тя изчака. — Той бе предвиден отчасти да ме разсее, нали така? Да ме занимава с хиляди неща, докато се изкачите на трона?

— Имате много живо въображение. Винаги съм харесвал това у вас.

— Да, сигурна съм, че е така. — Графинята го наблюдаваше как оставя чашата на бюрото и как тя бавно потъва в малкото кръгче вода, образувало се под нея. — Сигурно и убийството на Артуро е част от въображението ми? — Фон Нойрат вдигна поглед. — Безредието очевидно действа. Блейни бе много по-бърз в това от мен.

Той пусна чашата.

— Вие двамата наистина сте прекарвали доста време заедно. Джон Джоузеф винаги е бил добър, когато се съсредоточи в молитвите си. Но не бих се доверявал на всичко, което казва.

— Защо Щефан?

— Не обичам предателствата.

— Срещу кого?

— Харесаха ли ви файловете, които ви изпрати? Дадох му възможност да си поправи грешката и той се възползва.

Тя не каза нищо и той продължи:

— Блейни стигна до „Ходопория“. Нали всичко бе заради това? Оказва се, че свещеникът му е стар приятел. Отне ни доста дълго време, за да разберем това. — Той замълча. — Отвсякъде изненади.

Твърденията му я накараха да застане нащрек. Не беше приятно изживяване за една жена, прекарала целия си живот с убеждението, че знае всичко. Постепенно започна да разбира за какво говори той.

— Всичко това е свързано с надпреварата за по-изгодна позиция, нали? — И преди фон Нойрат да може да отговори, продължи: — Моите извинения. Обикновено съм много по-умна от сега. И двамата никога не сте се интересували какво представлява „Ходопория“.

— Всъщност не е точно така. За да съм честен към добрия отец, ще кажа, че той винаги истински е вярвал, че съхранява „чистотата на Словото“. — Той поклати глава. — Колко пъти съм чувал тази фраза! Твърде мило, не мислите ли?

Особено ако си позволите да направите всичко това, което се опитваме да направим ние.

— И какво точно е то, Ерих?

— Започвате да говорите като него. — Той се разсмя.

— Почти мога да приема взривовете. Не съм такъв идеалист като Джон Джей. — Тя си наля вода. — Но Артуро, Щефан... трудно ми е да повярвам, че са пожертвани само за да се създаде още по-голяма паника. Може да си представите как смъртта им се отразява на някого като мен, нали?

— Доста заплашително, предполагам.

— Интересен избор на думи.

— Да.

— Казал паякът на мухата. — Тя отпи глътка и огледа стаята. — Харесва ми как сте се обзавели. Създава чувство за уют, за някаква островна затвореност. Дори може да се каже... изолираност.

— Не трябваше да правите така, знаете го.

— Не отговорихте на въпроса ми. — Тя го погледна и остави чашата на бюрото. — Какво точно се опитвате да направите сега?

— Знаете. Нашата истинска единна и света църква. Не е ли така?

— Защо ми звучи толкова кухо от вашата уста, Ерих?

— Все повече и повече заприличвате на Джон Джей. — Фон Нойрат се усмихна.

— Той е прав. „Ходопория“ не означава нищо за вас.

— Това само показва колко трудно се ориентирате в обстановката.

— Не мисля, че е така.

— Какво искате да кажете? — За първи път спокойствието му като че ли се пропука.

— Очевидно нещо, от което сте се отказали отдавна. Досега не го бях забелязвала. — Тя се обърна встрани и бръкна под блузата си. Когато отново застана с лице към него, държеше револвер, едва показващ се между дланите ѝ.

— Няма да ви питам къде сте държали тази играчка. — Фон Нойрат не помръдна.

— Мерките за охрана на папата напоследък са засилени. — Тя замълча. — Такъв е манихейският папа, нали, Ерих?

— Не правете тази грешка. — Той натисна един бутон отстрани на бюрото си.

— Твърде дълго я правиха. Тук съм само за да оправя бъркотията.

— Знаете, че никога няма да имаме възможност като тази.

— Не, вие няма да имате повече възможност като тази. Другите — като нас — винаги са били много добри в изчакването на подходящия момент. Винаги сме избягвали изненадите. Така се губи основната идея. — Тя млъкна за момент. — И жертвите са напразни.

Вратата на помещението се отвори. Влезе човек от охраната с изваден пистолет.

Графинята се прицели и стреля.

— Насам, отче. — Един мъж го чакаше до отворената врата на колата. Пиърс нямаше какво друго да направи, освен да излезе. Бяха в някакъв тъмен гараж; в един ред бяха строени пет еднакви коли. Миришеше на бензин и масло. Той погледна през малкото прозорче — дървета, път, изчезващ зад хълма. Въведоха го през една врата на отсрещната стена; зад него застанаха още двама придружители. Никой не промълви нито дума.

Като стигнаха до вратата, първият мъж се обърна и започна да го претърсва — опипа краката и ръцете му, мина с изопъната длан по гърба и гърдите му. Накрая извади от джоба на самото си малка кутия, щракна един ключ и я прекара по тялото му. Кутията остана тиха. Мъжът се обърна и отвори вратата. Стълби, водещи нагоре.

След две минути Пиърс стоеше в една библиотека с чудесен изглед от двата високи еркерни прозореца. С изключение на

съвременното бюро между двата прозореца, стаята можеше да мине за галерия от Ватикана. Мъжете застанаха до вратата. Все още нито дума за обяснение.

Пиърс стоеше мълчаливо. Отдавна беше престанал да се учудва, но беше вцепенен — съвсем леко. Знаеше го. Но механизмът за преодоляване на шоковете като че ли се бе изтощил. До последно. На негово място се бе настанила тъпа умора, усещане за тежест, от която трудно можеше да помръдне. Но също така и спокойствие — блажен дар на психиката, прехвърлила всякаква граница. Вече бяха минали повече от трийсет часа, откак не бе спал, но знаеше, че не това е причината. Той сложи ръце в скута си и зачака.

Накрая вратата се отвори, но той дори не се обърна. Съсредоточи се чак когато кардинал Перети зае мястото си зад бюрото.

Кардиналът изглеждаше много по-стар, отколкото по телевизията, и по-стар, отколкото Пиърс си го спомняше — бе го срещал един-два пъти през последните няколко години. Внимателно лице с благородни черти и маслиненна кожа. Само очите издаваха напрежението му.

— Съжалявам за всички тези предпазни мерки — започна Перети, — но трябваше да сме сигурни, че не носите микрофон или други подобни неща. Разбирате ме. Стават прекалено много неочаквани неща.

Пиърс го гледаше втренчено.

— Нещо за пиене, отче? — попита Перети. — Или за ядене?

Пиърс бавно поклати глава.

— Чудите се какво става, нали? — Перети дълбоко пое дъх.

— Може би не съм най-добрият за тази работа, но... — Той погледна към мъжете край вратата и кимна. Пиърс чу как вратата се отваря и затваря. Перети се опита да се усмихне.

— Преживяхте много неща. Знам. Бих искал... — Изглеждаше искрено загрижен. — Бих искал да се намеся по-рано. Но като разбрах, че сте намерили свитъка...

— Ще го дам на Блейни — каза Пиърс съвсем спокойно. — Но може би ще искате да знаете и други подробности. Въобще не се интересувам какво ще направи с него след това.

— Напротив, интересувате се.

Гласът прозвуча зад него. Пиърс се обърна. В средата на стаята стоеше професор Аниели.

— Знаете, че се интересувате, Иън.

Без да мисли, Иън стана и тръгна към нея. Прегръдката им бе бърза; тя го стегна като менгеме и това като че ли го върна малко към живота.

— Толкова се радвам да ви видя, Иън — каза тя.

— Не бях сигурен, че... — започна Пиърс.

— За известно време и аз не бях сигурна.

Той я пусна и седна, а тя се подпря на бюрото и скръсти ръце на гърдите си. Младата Аниели.

— Кардиналът беше така любезен да дойде и да ме отърве.

— Преди Пиърс да може да отговори, бързо продължи: — Всъщност хората в моя апартамент бяха доста приятни. Малко заплашване отначало, но след това — или по-точно, след като се обадохте — ме оставиха да си работя, без да ме разсейват и да ми пречат да завърша статията за английското списание. Наистина би трябвало да им благодаря. Разбира се, не ми даваха да излизам, но аз и така си стоя по цели дни у дома. Беше дори хубаво, че имаше някой да готви. — Тя погледна Перети. — Разбира се, все още стои въпросът за счупените прозорци. И искам изцяло нова входна врата.

— Да. Знам — отвърна Перети. — Както казах... ще се погрижим за това, професоре. — Той се наведе към Пиърс. — Значи, доколкото разбирам, Блейни още не разполага с него.

— Разбира се, че не — каза Аниели и махна ръка, за да успокои Перети. Очите ѝ бяха втренчени в Пиърс. — Иън е достатъчно умен.

Очите ѝ блестяха.

— Е... какво е това?

Погледът на Пиърс обаче беше прикован в Перети.

— Как ме открихте при Блейни? — попита той.

— Проследихме ви от Триест — отвърна кардиналът.

— Били сте на летището — каза Пиърс. Главата му се проясняваше. — Тогава защо не ме заловихте още там? Можели сте да вземете свитъка още тогава.

— Да, но искахме да разберем къде отивате и с кого ще се срещнете. Искахме да знаем кой още е забъркан.

— Ако аз бях забъркан, щях да им го дам.

— Сега вече знаем, че не сте.

— Сега ли? — повтори Пиърс.

— Преди три дни започнахме да ви свързваме с това, което става: един свещеник липсва от Ватикана, името му е регистрирано на ферибот за Гърция, един ден до кражбата в Атон, после сте в лагера в Косово. Ден по-късно открихме вашия приятел Андракос. Той беше доста учуден, като разбра, че сте свещеник.

— Сигурно.

— Той ни разказа за професор Аниели, която открихме преди два дни и доведохме тук. Чак тогава разбрахме до каква степен сте замесен. Но дори и тогава...

— Сте си мислили, че съм един от тях.

Перети кимна.

— Не отговорихте на обявите, които пуснахме във вестниците. И предвид начина, по който се отнесохте към хората ни в Кукеш — хора, които бяхме пратили да ви помогнат — да, така си помислихме.

— Момчетата с жълтите туристически обувки ли?

Перети кимна.

— Салко сигурно е знаел — каза Пиърс.

— Какво?

— Нищо.

— Да не споменавам — добави Перети, — че узнахме за старите ви връзки в Щатите с Блейни.

— Значи сте знаели, че е замесен?

— И да, и не. Само подозирахме. Знаехме обаче, че фон Нойрат и Лудовизи са се срещали много пъти.

— Защо? — попита Пиърс.

— Това е следата към ватиканската банка. Името на Блейни също се появи, но съвсем мимоходом.

— Значи сте знаели за манихейската връзка?

— Да ви кажа истината, не. Чухме за „Съвършена светлина“, но нямахме представа какво означава това. Тази информация, за нещастие, умря заедно с Бонифаций. Отначало предположихме, че има нещо общо с банката. Допуснахме, че фон Нойрат използва призрака на манихейството, за да отклони вниманието, докато измъква суми, за да подsigури избирането си. Нямахме представа, че това е нещо много по-... Всъщност не знам коя дума точно да използвам.

— Промиване на мозъци? — предложи Аниели. — Ще прибавя и това към моя списък заедно с „малцинствен съюз“ и „благодетели“.

Перети кимна разсеяно и отново се обърна към Пиърс.

— Вашето посещение при Блейни беше потвърждението, от което се нуждаехме.

— Но аз не знаех, че Блейни е свързан, докато не пристигнах тук — каза Пиърс. — Отидох при него за помощ и не взех свитъка само за да го предпазя от неприятности.

— Предположихме, че няма да сте толкова леснодостъпен и беззащитен, когато се върнете в Рим.

— Това си беше чист късмет.

— Професор Аниели понякога е много убедителна.

Пиърс поклати глава.

— Това не обяснява как Блейни е разбрал, че ще ми попадне в ръцете.

— Какво да ви попадне в ръцете? — попита Аниели.

— „Съвършената светлина“. Нищо от това не би се случило, ако не бях взел първия свитък.

Аниели бавно погледна Перети и каза:

— Може да е казал на Иън, за да ни помогне да се ориентираме в цялата тази история.

Перети не каза нищо.

— Кой да ми е казал? — попита Пиърс.

Перети гледаше пред себе си; после се обърна към Пиърс.

— Имаше... известно несъответствие в това, което ни разказа професорката.

— Не разбирам — рече Пиърс.

Перети отново погледна Аниели.

— Е, може би си заслужава да опитаме. — Той стана. — Елате с мен.

После се измъкна иззад бюрото и тръгна към вратата. Пиърс го последва, Аниели заситни след него.

Минаха по коридора и изкачиха няколко стъпала в дъното. На горната площадка имаше само една врата. Перети отключи и влезе.

До прозореца стоеше Данте Чезаре. Изобщо не се обърна да ги погледне.

— Ето го едното несъответствие — каза Перети.

— Аз... не разбирам. — Пиърс беше смаян. — Вие сте го спасили?

— Едва ли — каза Перети. — Ние също бяхме много изненадани, че свитъкът „Съвършена светлина“ впоследствие се е оказал във ваши ръце, затова решихме да проверим пътя. Професор Аниели ми каза, че сте й съобщили, че хората от сигурността на Ватикана са посетили Чезаре и са говорили с неговия абат. Представете си изненадата ни, когато открихме, че последователността на вашата история не е съвсем точна. Според абата хората от Ватикана бяха посетили Чезаре, но след погребението на Руини, а не преди това.

— След това ли? — Пиърс се втренчи в Чезаре.

— Което означава — допълни Аниели, — че всичко, което ви е разказал, е било чиста измислица.

— Не е бил изобщо в опасност, така ли?

— Не и до скоро — каза Перети. — Открихме го, че прави разкопки в „Сан Клементе“. Отказва да говори.

— Но аз си мислех, че хората на фон Нойрат... — почна Пиърс. Чезаре тихо се засмя; все така се взираше в прозореца.

— Искам да говоря с него. Насаме — каза Пиърс на Перети.

— Добре — каза Перети. — Но съм сигурен, че няма да получите никакъв отговор. Моите хора ще са отвън. — Хвърли още един поглед към Чезаре и после двамата с Аниели излязоха.

Пиърс изчака вратата да се затвори и седна на леглото. Чак сега видя белезниците, закачени на една метална релса до прозореца.

— Не се тревожи — каза Чезаре и ги раздрънка. — Взеха всички предпазни мерки.

— Мислех си, че не говориш.

— Никой от тях не е чел „Ходопория“. Но ти си я прочел, нали? Завиждам ти. Това означава, че разбираш какво се опитваме да направим.

— Ти си бил открай време с Блейни, нали? — Пиърс го гледаше напрегнато.

— Точно така.

— И не е имало никаква възможност за среща в парка.

— Не.

— Впечатляващо изпълнение. — бавно каза Пиърс. — Изпусна едно още по-добро, от хората на фон Нойрат.

— Учуден съм, че не са те убили.

— Отецът се погрижи за това.

Нова усмивка.

— Ти много бързо стана интересен за кардинала и Блейни схвана това.

— Той ми каза, че се опитвал да ме защити.

— О, така беше. Но знаеше, че малко огън под краката ти ще те накара по-бързо да намериш „Ходопория“. А и хората на фон Нойрат винаги бяха на няколко стъпки зад теб и нямаше нужда да се безпокои.

— Щом Блейни е знаел как да намери „Съвършена светлина“, защо ме е използвал? Защо не е изпратил теб?

— Знанието как да се намери нещо е доста по-различно от истинското намиране.

— Руини — каза Пиърс.

— Абсолютен глупак. — Погледът на Чезаре се отнесе за момент. — Бонифаций го прати да търси нещо съвсем друго, а той случайно се натъкнал на „Съвършена светлина“. — Той се засмя. — Късмет... Но след като Руини вече притежаваше свитъка, знаехме, че фон Нойрат ще направи всичко възможно, за да го вземе от него. А също така, че кардиналът ще е следващият папа. — Чезаре най-последно погледна Пиърс, очите му бяха лишени от всякакво чувство. — Сега разбра ли? — Пиърс не отговори. Чезаре отново се обърна към прозореца и пое дълбоко дъх. — Ако позволих на фон Нойрат да сложи ръка върху „Ходопория“, това щеше да го направи неконтролируем. Кой знае какво щеше да направи с този свитък? Никога не е вярвал на Словото. И не разбира неговата мощ. Така че Блейни искаше някой, който не е част от това, някой, за когото фон Нойрат нямаше да знае, и се надяваше той да го намери първи. За да му го донесе. За да се запази равновесието. И Мани бе приготвил теб.

Отново се обърна към Пиърс.

— Нещо неясно?

— Значи Руини намери свитъка и вие го убихте, така ли?

— Хората на фон Нойрат го убиха. Знаехме, че ще го убият. Затова изпратиха мен. Да те вкарам в играта. — Отново дълга въздишка. — Предполагам, че за известно време Блейни си е мислил, че и аз бих се справил. Но аз нямах твоята подготовка. Освен това имаше възможност фон Нойрат да ме свърже с Блейни. Твоята връзка

беше много по-далечна. Знаехме, че ще им трябва поне седмица, за да я открият. Дотогава трябваше да си се върнал. Или да си мъртъв. — Обърна се с гръб към прозореца. — Е, поне вече няма да ми се налага да слушам за бейзбол.

— Значи си правил жертви, за да се запознаем?

— Да.

Пиърс не можеше да гледа повече фалшивата му усмивка и стана.

— Значи Блейни е минал през всичко това само за да може да удържа фон Нойрат, така ли?

— Да. За да е сигурен, че словото на Мани ще остане чисто.

— В най-чистия си вид.

— Учуден съм — обади се след миг Чезаре. — Мислех си, че след прочита на „Ходопория“ ще си по-малко враждебен. Но ти наистина смяташ, че ние сме група фанатици, нали? Това не е ли... странно?

— Защо трябва да мисля така? — Тонът му беше също толкова безразличен, като този на монаха. — Взривяването на църквите, Ватиканът, банката, истерията срещу ислямския фундаментализъм. Нещо изпускам ли? А, разбира се, истинската и свята църква за посветените. Трябва ли сега всички да станем манихеи, водени от такива като вас, които са запознати с гносиса? Не звучи ли това съвсем като фанатизъм, Данте?

— Десет милиона манихеи са повече от достатъчно.

— Впечатляващо.

— Не искаме да покръстваме тълпите.

— А само да ги водите за носа.

Нещо в Чезаре като че ли се промени. Той се обърна към Пиърс и го изгледа предизвикателно.

— Не като католическата църква, нали, отче? Ами ако ти кажа, че имаме инициативи за благо на децата, програми за борба срещу дрогата, центрове за планиране на семейството, всички посещавани от стотици хиляди — както в Европа, така и в Щатите? Вие различно ли мислите? Ние просто премахваме тъмнината, мрака, за да освободим светлината. В абстрактен план, предполагам, това звучи фанатично. Но не и когато има практическо лице. Ние сме вкарали милиони долари в тези области, а също и в други, така че да създадем нашата база, за да

можем да използваме нашите клетки както трябва. Католическата църква не е способна да види разликата. Вие сте остарял и безсилен монолит. Дори не сте се приближили до половината от тези области, заради остарялата си доктрина. Е, ние отиваме на място и правим нещо за хората. Преди петстотин години искахме да ви унищожим, заради изкривяването на определени теологически истини. Сега просто желаем да ви измъкнем от вашето нещастие, да превърнем Църквата в нещо с реална сила, способно отново да обедини света.

— Това са две различни цели.

— Не и ако разбираш какво се опитваме да направим.

— Имаш предвид създаването на огромна паника? Да, няма нищо по-практично от това. Не съм уверен обаче, че точно това има предвид „Ходопория“.

— Съгласен съм. И ние нямаме това предвид.

— Но аз виждам друго.

Чезаре изглеждаше готов да продължава атаката, но спря. На устните му отново се изписа усмивка и той пак се зазяпа през прозореца.

— Това ще бъде поправено.

— А — кимна Пиърс, — схванах. Блейни е добрият манихей. Фон Нойрат просто е малко по-груб. — Чезаре не отговори и Пиърс продължи: — Наистина ли искаш да ме убедиш, че Блейни не е имал представа какво прави фон Нойрат? Наистина ли вярваш в това? Ако не съм пропуснал нещо, вие трябва да унищожите всяка църква, за да се появи вашата свята, единна и истинска. Което означава, че фон Нойрат винаги е бил част от това, което е вършил и манихейт Блейни, и може би е бил дори по-важен от него. И Нойрат, и Блейни се нуждаят от насилието и истерията.

Чезаре го погледна.

— Той се нуждае от „Ходопория“ по причините, които ти изтъкна. Толкова ли си наивен да мислиш, че не е имало папи манихеи и преди? Бенедикт Девети, Целестин Пети — те също са били отдадени на „Ходопория“, както и ние. И не са прибегвали до разрушителни сили както фон Нойрат. Отказвали са да правят каквото и да било — всъщност са знаели, че не биха могли да направят нищо, — защото посланието на „Ходопория“ не е само разрушение. Става дума за възраждане. Ти, повече от всеки друг, знаеш, че свитъкът

обяснява какво означава единството над равнището на корумпираната църква. Без „Ходопория“ и нейното пълно обещание онези папи не са имали избор, освен да съхраняват мощта си и да служат на подкупната църква. Но човек като фон Нойрат не разбира това.

— Наистина ли? Може би онези папи са осъзнали големия парадокс. Че вместо да постигнат триумф тук, на земята — вашата единствена, чиста църква — е трябвало да разпространят мрак, който би затъмнил всяка следваща светлина, независимо от това колко е чиста. Блейни само е убеждавал себе си, че „Ходопория“ може да се издигне над това. Колко удобно!

— Ти наистина не си разбрал нищо, така ли? — Чезаре спря да се усмихва.

— Така изглежда.

Тишина. Чезаре отново се обърна към прозореца.

— Е, тогава си изпуснал възможността, която има Блейни сега.

— О, няма я.

За момент Чезаре се намръщи, но бързо възвърна самообладанието си.

— Но скоро ще я има. — Той бавно се обърна към Пиърс. — Как е момчето? Просто питам. То има добра памет за молитви.

Пиърс впери поглед в него. Чезаре се обърна към прозореца.

— Такъв прекрасен детски сопран...

Пиърс застина. Обзе го ярост. С последното самообладание, което имаше, той тръгна към вратата.

— Сбогом, Иън.

След половин минута Пиърс застана пред Аниели в библиотеката.

— Е? — попита тя.

Пиърс не каза нищо.

— Какво има, Иън? — Аниели усети, че става нещо.

— Каза ли нещо? — попита Перети от мястото си зад бюрото.

Пиърс се приближи към тях. Гледаше напрегнато кардинала. Накрая каза:

— Не мога да ви дам свитъка.

— Трябва да ми повярвате, че ние не сме замесени... — почна кардиналът.

— Не това е причината — каза Пиърс.

— Тогава е в самия свитък, така ли? — каза Аниели. Пиърс понечи да поклати отрицателно глава, но тя вече беше подхванала темата. — Знаех го! Какво има вътре, Иън? — Блясъкът в очите ѝ отново се бе появил. — За какво е цялата тази шумотевица?

Той започна да обяснява, но тя го прекъсна:

— Какво са крили всичките тези години?

Пиърс видя очакването в очите ѝ. Знаеше, че няма да го остави на мира. И накрая много тихо каза:

— „Q“.

— „Q“?! — Тя се облещи. — Искате да кажете, че това е... О, разбира се!

Тя обикаляше библиотеката с цигара в ръка и не спираше да говори.

— Това е забележително! Невероятно. Дори само откъсите за Възкресението...

Спря и погледна двамата мъже.

— Не е чудно, че манихеите са искали да сложат ръка върху него. Извън старата църква, само с новата. Това е идеално решение. Най-после цялата тази история с исляма добива смисъл.

Ентусиазмът ѝ имаше съвсем различен ефект върху Перети.

— Това би могло да бъде опасно оръжие в нечий ръце — каза той студено. — Мога да разбера колебанието ви.

— Не, не можете — отвърна Пиърс, седнал на ръба на бюрото. И без никаква емоция добави: — Ще го дам на Блейни.

— Какво?! — изохка Аниели. — Да го дадете на... Ако тези пасажии наистина са там.

— Знам — каза Пиърс. — Но нямам избор.

— Страхувам се, че изборът е мой — каза Перети.

— За съжаление е така. — Пиърс се запъна. — Животът на сина ми зависи от това.

Стаята потъна в мълчание.

— Нямах... представа, че... — обади се Аниели.

— Аз също — каза Пиърс все така без никаква емоция.

— Как стана...

— В Босна, по време на войната. Още преди да облека свещеническите одежди.

— Тоест, вие не сте знаели досега за момчето, така ли? — попита Перети след дълго мълчание.

Пиърс кимна.

— И как така Блейни го е оплел в мрежата си?

— Той е знаел за него от самото начало. Искал е да е сигурен, че ще е възпитан като манихей. И е направил така, че никога да не разбере. Може би е имал предвид именно този момент. — Пиърс млъкна за секунда, после продължи: — При него е и майка му. И тя е била в неведение като мен.

— Сигурен ли сте в това? — попита кардиналът, после видя как го гледа Пиърс и кимна. — Добре. Но това едва ли променя нещо.

— Мисля, че променя — каза Пиърс. — Свитъкът е у мен.

— Не говорите сериозно — каза Перети. Пиърс само го гледаше.

— Всъщност... май го мисли сериозно — обади се Аниели. Беше ясно, че главата ѝ работи на пълни обороти. — Казвате, че свитъкът недвусмислено засяга проблема с Възкресението? — Пиърс кимна. — Но също така казахте, че има ясни постановки за личната отговорност, самостоятелността и жените?

Отново кимване. Тя погледна Перети.

— Това би могло да бъде от полза за Църквата в този момент, ваше преосвещенство.

— Какво искате да кажете?

— Мисля, че е съвсем ясно.

— Не. — Перети поклати глава. — Не може да имате едното без другото.

— Защо не? — попита тя.

— Просто не може да премахнете нещата, които не ви харесват.

— Защо? — на свой ред попита Пиърс.

— Защо ли? — Перети като че ли бе изненадан, че тъкмо Пиърс пита. — Защото, отче, говорим за Святото Слово на Христа. Не може да го подменяте.

— Авторите на Евангелията са го направили — каза Пиърс. — Те са притежавали „Q“ и са избрали това, което са си харесали от ръкописа. Може би сега Църквата се нуждае именно от това, за да

оцелее през следващото хилядолетие. Още една доза от подбрани текстове.

— От това, което госпожа професорът ми е казала за вас, вие сте последната личност, от която очаквах да чуя подобно нещо.

— Нещата се променят. — Пиърс въздъхна. — Вижте, единствената причина, според мен, да махнете онези четирийсет реда за Възкресението от текста е, че ще разполагате с много могъщ документ, нещо, което ще ни отведе много по-напред от тухлените стени, още откак сме изградили Ватикана. Модернизиране на Църквата, без да се губи допирът с Христа, такъв, какъвто сме го познавали винаги. „Q“ може да е именно отговорът на тази задача.

— Това са Слова на Христос — натърти Перети. — Не мога да позволя това. Нито пък вие. Знаете го.

— Работила съм със стотици свитъци, ваше преосвещенство — почти викна Аниели. — Никой от тези, които съм разглеждала, не е приличал на този, който описва Пиърс. Ние винаги сме се радвали, ако открием поне няколко парченца пергамент. Фактът, че този е запазен изцяло, го прави почти... нереален. Може би ще трябва да се загубят някои откъси, за да изглежда по-автентичен. — Тя вдигна ръка преди той да може да я прекъсне. — Добре, може да съм малко лицемерна, но вие разбирате основния въпрос. Може би това е единственият миг, когато може не само да си получите литургийния сладкиш, но и да го изядете.

Перети бавно поклати глава.

— Това ще създаде много проблеми с канона. Причастието е елемент на литургията. Документ като този би трябвало да потвърждава важната му роля.

— Не и ако пасажите липсват — отвърна тя. — Аз имам доста добра репутация, когато става въпрос за попълване на празнини в свитъците като този. Доколкото изрязванията ще бъдат направени фино, мисля, че няма да е толкова трудно да оставим подходящи празноти на местата, които застрашават съществуването на основните неща, които литургията утвърждава.

Перети помисли за момент и отново поклати отрицателно глава.

— Какво питахте...

— Какви други възможности имате? — повтори Пиърс. — Да го скриете? Кой тогава ще се грижи за чистотата на Словото на Христа?

— И двамата изпускате най-важното — продължи Аниели. — Без пасажите за Възкресението „Q“ ще е необходимо средство, за да се изтегли чергата изпод краката на манихеите. — Тя ухапа цигарата си и дръпна силно два пъти, преди да я смачка в пепелника. — „Q“ е техният Граал, нали? Това е сърцевината на всичко, в което вярват. Смятам, че Блейни и този монах също вярват в това.

Пиърс помисли за момент, после кимна.

— Добре, ето ви възможност да покриете Светия Граал със стара патина и да го оставите в ръцете им. Да им покажете, че няма опасност за Църквата, че това всъщност само ще я заздравя. Хиляда години търсене и тяхната най-голяма надежда се превръща в едно празно обещание. Тогава чии основи ще бъдат разклатени?

— Не съм много убеден, че Ерих фон Нойрат се нуждае от Граал, за да задоволи амбицията си — каза Перети.

— Добре — каза Пиърс твърдо. — Тогава отивам при Блейни и му го давам, както е.

— Знаете, че не мога да позволя това — каза Перети.

— Значи сте изправени пред проблем. — Пиърс го погледна право в очите. — Защото ако не го взема до довечера, то така или иначе ще отиде в ръцете на Блейни. Точно такива нареждания дадох. Така ми се стори логично.

Перети го гледаше. После попита:

— Наистина ли вярвате, че Блейни ще направи размяната и ще ви пусне да си вървите?

— Да. — Нямаше колебание. — Той ми дължи това. И го знае.

Перети понечи да отговори, но телефонът иззвъня и той вдигна слушалката.

— Да? — Няколко секунди слуша напрегнато и изненадано. — Сигурен ли сте?... Знаем ли коя е тя?... Добре... добре. — Без да спира да слуша, той погледна Пиърс. — Не, мисля, че можем да направим нещо по-добро. Изчакайте, ще ви се обадя.

Затвори телефона и каза:

— Фон Нойрат е мъртъв. — Бавно вдигна погледа си към Аниели. — Колко време ви трябва, за да... ревизирате свитъка?

Тя помисли за момент, после каза:

— Не знам. Два-три часа. Зависи от...

— Тогава го направете. — Той се обърна към Пиърс. — Когато свършите, звъннете на Блейни. Дотогава ще знам на кое място да поискате да се направи размяната. Приемате ли, отче?

Пиърс само кимна.

В сумрака вила „Боргезе“ имаше почти въздушен, призрачен вид, особено на фона на градините „Пинчио“, разположени точно над площад „Дел Пополо“, където дългите алеи — повечето кръстени на светци и папи — минаваха под покроба на борове и дъбове, осветени от улични лампи. Там звуците на Рим заглъхваха, заместени от случайни стъпки по чакъла, ставащи все по-редки след залез слънце, когато светлините на уличните лампи засияваха по-силно.

Пиърс крачеше по широката алея „Лъв IX“ и се вслушваше в шума на собствените си стъпки. Както винаги Аниели се бе справила съвсем навреме — за два и половина часа бе променила свитъка и смуцаващите откъси бяха отделени с точността на хирург. Но когато трябваше да унищожат нежеланите парчета, тя се поколеба. И двамата гледаха парчетата, поставени в една малка купа на масата. Именно Пиърс беше този, който извади кибрита.

Разговорът с Перети бе кратък. Мястото и времето. Обаждането на Блейни също беше лесна работа, макар че беше ясно, че той не бе го очаквал. Сам ли щял да дойде Пиърс? Да. Кой му бил помогнал? Пиърс искаше само момчето и жената. Блейни трябваше да му се довери. След един час.

После бе говорил с Петра и Иво. Тя му бе обещала да е нащрек. Само Иво хареса идеята за ново приключение.

Блейни седеше на една пейка в средата на алеята, пресичаща „Лъв IX“, На петнайсет метра от него стоеше Мендравич, до бяха него Иво и Петра в един инвалиден стол. Никой друг. Пиърс тръгна към тях. На пет метра от Блейни спря и попита:

— Тя може ли да ходи?

— Да — отвърна Блейни.

— Тогава им кажи да тръгнат към мен.

— Дай да видя „Ходопория“.

Пиърс отвори кутията и я обърна към Блейни така, че да може да види свитъка вътре.

— Как мога да съм сигурен, че това е „Ходопория“?

— Прати ги тук.

— Дай ми кутията.

Пиърс не помръдна.

— Знаеш, че фон Нойрат е мъртъв, нали.

— Да — спокойно каза Блейни. — И не, ако предполагаш, че аз съм го поръчал.

— Прати ги тук — каза Пиърс.

Блейни погледна Мендравич и му кимна и хърватинът отиде до инвалидния стол на Петра, за да ѝ помогне да стане. Тя се отказа от помощта му и бавно се изправи и хвана ръката на Иво.

— Добре — каза Блейни. — Сега ми дай кутията.

— Ще изчакаме, докато дойдат при мен. — Блейни го погледна внимателно, като че ли искаше да види нещо, но после пое дълбоко дъх и отново кимна на Мендравич. Петра и Иво бавно закрачиха напред.

— Прав ли съм, че Дейли се е опитал да ти помогне? — попита Блейни.

— Перети — отвърна Пиърс, — Чезаре ти праща много здраве.

Отново никаква реакция.

— Така или иначе трябваше да бъде или единият или другият. И несъмнено един от тях ще е следващият папа. — Пиърс никога не бе виждал Блейни толкова самодоволен. — Предполагам, че неговите хора са се разположили около парка, нали?

— Казах, че ще дойда сам.

— Все пак малко се съмнявам.

Пиърс не отговори нищо.

Петра и Иво минаха край Блейни и се запътиха към Пиърс. Тя сграбчи ръката му и той незабавно я притисна до себе си.

— Здравсти, Иън — каза момчето.

— Здравсти, Ивчо.

Пиърс тихо прошепна на Петра:

— Отидете до пейката срещу нас.

Тя кимна и хвана ръчичката на Иво. Когато се отдалечиха достатъчно, Пиърс пак се обърна към Блейни, пристъпи към пейката и седна до него.

— Тук няма никой друг, Джон. Разчитам на думата ти.

— Значи си по-наивен, отколкото мислех.

— Може би — каза Пиърс. — А може би не. — И му подаде свитъка.

— Върви си — каза Блейни. Пръстите му опипваха каишките. — Нали си взе жената и момчето.

— Още ли ме защитаваш?

— Повече, отколкото предполагаш.

— И защо стана така, Джон?

Старите пръсти трудно се справяха с възлите.

— Няколко от хората на фон Нойрат са тук — каза Блейни. — Но не аз ги повиках. През последните няколко часа много се чудеха какво да правят. Не бяха много склонни на тази размяна.

Пиърс небрежно огледа околните дървета, като че ли не бе особено впечатлен от новината.

— Тогава защо тази шарада? — попита той. — Защо просто не я хванаха?

— Защото съм сигурен, че няколко от хората на Перети също са тук. Няма смисъл да правим глупости. Само че не съм убеден колко време могат да чакат. Нямам същото влияние върху тях, както Ерих. Трябва да се махаш. Веднага.

— Не — каза Пиърс. Очите му бяха вперени в дърветата. — Искам да видя как преглеждаш текста.

— И защо?

— Може би няма да е това, което си си мислил.

— Разбирам — кимна Блейни. Вече бе успял да се справи с възлите. — Е, ти очевидно не знаеш как да го четеш.

За един кратък миг Пиърс си помисли, че може би е забравил основното правило на манихеите. Скритото познание. Бе ли пропуснал нещо в стиховете, нещо по-дълбоко от откъсите за Възкресението? Имаше ли някаква последна игрословица, която някак си бе пропуснал? Веднага разбра, че едва ли е така. Беше написано от Менип, киник от първи век, двеста години преди раждането на Мани. Дори и манихеите не стигаха толкова назад във времето.

— В текста има празноти — каза Пиърс. — Мога да ти кажа какво липсва.

Блейни се обърна към него.

— Какво?

— Откъси, които заплашват Църквата. Повечето от тях не са тук.

Блейни понечи да отговори, но спря и зачете свитъка.

— Не би могъл да направиш това. Познавам те, Иън. — А после стигна до първата празнота в текста.

— Не прилича на естествено увреждане, нали, Джон?

Блейни несигурно гледаше пергаментовите листа.

— Не се безпокой — добави Пиърс. — Аниели ми каза, че ще изглежда напълно автентично „Q“ по времето, когато Перети го представи на Библейската комисия.

Блейни продължи да чете, откри нова празнота и пак спря.

— Защо? — Беше почти въздишка. Лицето му се разкриви от смущение. — Защо си направил това? — Той бавно вдигна очи към Пиърс. — Винаги си вярвал в светостта на Словото. Аз те научих да вярваш в светостта на Словото. Как си могъл да направиш това?

Пиърс гледаше встрани. Накрая каза:

— Ако прочетеш целия ръкопис, ще разбереш, че това въобще не му вреди. Всъщност това е — как го каза Данте? — едно прераждане. Всичко е тук. С тази разлика, че сега католическата църква ще може да го използва. Перети ме помоли да ти предам благодарностите му.

Блейни го изгледа продължително, после отново сведе очи към свитъка. Пръстите му пробягаха по празните места. Като че ли галеше рана.

— Това е Словото на Христа. Кой си ти, че да решиш какво може да бъде махнато? Аз те избрах заради вярата ти в Словото. В Словото!

— Става дума за отричане на телесното Възкресение — каза Пиърс хладно. — Това е, което липсва. Опасна тема. — Наблюдаваше как Блейни се взира в свитъка, само главата му леко се поклащаше. — Сега ти имаш право на избор, Джон. Да позволиш на Перети да тури ръка върху свитъка и да влее нов живот в Църквата или да го унищожиш, надявайки се, че Църквата постепенно ще рухне сама. Проблемът е, че ако наистина го унищожиш, няма да имате „Ходопория“, която да ви води към целта. Няма да разполагате с онези писмена, в които всеки добър манихей вярва и смята, че са последният му водач. — Той изчака. — Нямах особено голям избор, нали?

Блейни започна да навива свитъка. Очите му шареха, сякаш търсеха нещо, което да му подсказе, че Пиърс не е прав.

— Няма да откриеш нищо — каза Пиърс. — Постарахме се добре. Повярвай ми.

Ръката на Блейни затрепери, после главата му внезапно се разтърси от спазми. Пиърс се наведе и взе свитъка.

— Джон? — Цялото тяло на Блейни се тресеше. — Джон...

Започна направо да се тресе. Пиърс бе очаквал някаква реакция, но не и това.

Внезапно Салко тръгна към тях. Пиърс пусна свитъка и посегна към Блейни. Незабавно от дърветата, на около двајсетина метра, се появиха шестима — между тях беше и великанът, когото Пиърс помнеше от бягството си от Ватикана. Всички се насочваха към пейката, с извадени пистолети. Изгърмя първият изстрел.

Но не от хората, които бързаха към тях.

Напълно объркан, Пиърс се обърна. И тогава видя хората на Перети — излизаха от друга група дървета и оръжията им бълваха огън. Пиърс се просна на чакъла, като дръпна и Блейни. Старият свещеник вече не се тресеше. Всъщност изобщо бе спрял да мърда. Пиърс повдигна главата му и погледна очите му. Блейни бе мъртъв.

Чак тогава чу вика на Петра.

— Иво! Не!

Всичко бе като на забавен кадър. Пиърс пусна Блейни и скочи. Иво обаче беше твърде далеч, а изстрелите отекваха отвсякъде. Навсякъде около него падаха хора — и само Иво тичаше. С крайчеца на окото си Пиърс видя последния от хората на фон Нойрат да се приближава, без да прекъсва стрелбата, пистолетът му бе насочен право към детето. Пиѐре скочи напред, внезапна разкъсваща болка в левия крак го повали на земята. За миг не виждаше нищо — само чакъла и Иво, сина си. Отново бе неспособен да го защити, отново можеше да го загуби. Отново.

Последен изстрел. Иво изпищя. Пиърс надигна глава.

Пред момчето лежеше Мендравич, гърдите му бяха в кръв. Иво викаше диво и дърпаше Мендравич за ръката.

— Ставай, Салко! Стани!

Беше невредим! Чудесно! Пиърс дълбоко си пое дъх, после погледна Мендравич.

Дори и сега хърватинът правеше всичко възможно да успокои момчето. Пиърс успя да стане и закуцука към тях. Петра го изправи и прегърна Иво. Той продължаваше да пищи. Пиърс стигна до тях, прегърна ги за миг и после коленичи до Мендравич.

Иво спря да плаче. Пиърс взе главата на Мендравич в ръцете си. Хърватинът с усилие вдигна поглед към него.

— Аз го научих да бяга така. — Говореше пресекнато, после се закашля. — Навън, на широкото, Ивчо. Навън, на свобода. — Погледна Пиърс в очите. — Нищо му няма, нали?

— Нищо — каза Пиърс.

— Добре... това е добре. — Мендравич се опита да преглътне. — Никога не бих помислил да... — Той стисна ръката на Пиърс с могъщата си хватка. — Трябва да знаеш това, Иън.

Пиърс кимна. По бузите му започнаха да се стичат сълзи. Последен акт на изкупление на греха.

— Знам.

Мендравич се опита да кимне, но внезапно потрепери. За миг погледът му се проясни. После хватката му отслабна и той се отпусна.

Пиърс нежно притисна главата на Мендравич към гърдите си. Тялото му се разтrese от ридания, проливаше сълзи за човека, когото бе познавал. За мъжа, когото никога нямаше да забрави.

После бавно отпусна главата на Мендравич на чакълената пътека, избърса сълзите си, затвори очите на хърватина и го прекръсти. А след това стана и тръгна към Петра и Иво.

Четирима мъже лежаха мъртви, останалите бяха в ръцете на хората на Перети. Свитъкът беше там, където бе паднал Блейни, до безпомощно протегната му ръка.

Вече нищо не го интересувахе. Стигна до Петра и Иво и ги прегърна. И отново заплака. И тримата плачеха.

Бяха минали два часа. Пиърс държеше ръката на Петра. Иво се беше настанил в скута ѝ. Седяха в библиотеката на Перети.

Аниели също беше до тях, свитъкът бе до нозете ѝ.

Докторът си бе тръгнал преди двайсет минути. Повърхностната рана на Пиърс бе оправена лесно; повече внимание бе отделено на хълбока на Петра, но тя се възстановяваше добре.

— Не мога да ви убедя да постъпите иначе, така ли? — попита Перети.

— Така мисля, ваше преосвещенство — отвърна Пиърс.

— Това е изключителна възможност, Иън — каза Аниели с надежда. — А аз бих могла да използвам помощта ти.

Пиърс само поклати глава.

— Не е защото се тревожите за нестабилността в Църквата, нали? — попита Перети. — Може би ще ви е интересно да узнаете, че сме решили да направим фон Нойрат мъченик. — Той видя реакцията на Пиърс и добави: — О, да. Жената, която го е убила, има достатъчно интересна биография, за да направим от нея и Блейни прекрасни модели за едно фанатично движение в самата църква.

— Трудно е да се повярва — каза Аниели, — но те наистина са се готвели да унищожат наскоро открит документ, един много свещен свитък, който, според някои, може да освети една изцяло обновена, либерализирана църква. Представяте ли си? — Тя се усмихна. — Добре че ги заловихме навреме.

— Звучи достатъчно смислено, нали? — попита Перети.

— Едва ли и за манихеите — каза Пиърс.

— Да — отвърна Перети. — Но нещо толкова добре заровено едва ли ще може да избухне толкова бързо. По този начин много ефикасно ще разредем сегашното напрежение.

— И после? — попита Пиърс.

— После... — Перети поклати глава. — После публикуваме „Q“ и казваме на света, че това е нещо, наричано всъщност „Агия Ходопория“. Това ще изпрати ударна вълна през всички манихейски клетки. Безсилието има възможността да подкопае и най-мощните ереси. Предполагам, че това ще направи вашия приятел Чезаре по-разговорлив.

Пиърс кимна.

— Но не става дума за нестабилност, нали? — Перети продължи да го гледа напрегнато.

— Не, ваше преосвещенство.

— Тогава защо? — И когато Пиърс не отвърна, той продължи: — Разбирам, че свещеничеството може би сега не е това, което желаете — той погледна за момент Петра и Иво — и бих ви разбрал, но имате възможност да отведете Църквата там, където тя никога не е била.

— Но построена върху какво, ваше преосвещенство? Преди няколко часа имахме Словото в най-чистия му вид и решихме да го променим, за да защитим Църквата.

— Вярно — съгласи се Перети. — Но ако си спомняте, вие тогава казахте, че няма друга възможност.

— Точно така. Но винаги има спор, нали? Защитата на Църквата, пазенето на здравината ѝ, не зависи от това дали трябва да променим посланието.

— То все още е едно могъщо послание.

— В известен смисъл, ваше преосвещенство. Предполагам, че именно допирът ми до „Ходопория“ ме накара да разсъждавам така.

Тонът на Перети стана малко по-официален.

— И какъв е той?

— Винаги съм мислил — каза Пиърс, — че ако открия нещо достатъчно чисто, всичко ще си дойде на мястото, независимо от съществуващите очаквания. Но в случая не е така. Нищо не остава съвсем чисто, щом трябва да се съобразява с изградена от човека структура. И Христос е знаел това. Ето защо той е оформил посланието с мисъл за всеки отделен дух. Това е Неговата непогрешимост, Неговата сила. Да се знае, че всеки поставя своята собствена вяра на масата, строго индивидуално, съвсем отделно — и именно в тази съвършена самостоятелност се крие смисълът на посланието. То определя взаимоотношенията, построени на голата истина: наша е отговорността да открием връзката със света извън нас. Не нечия друга. И определено не на Църквата. Странно е как манихеите ми показаха това. — Без да съзнава, Пиърс хвана ръката на Петра. — И тази връзка лежи в сърцевината на чистата обич и прави възможна яснотата.

Перети го гледаше. После каза:

— Знаете, разбира се, че единствената основна задача на Църквата е да поддържа и засилва тази връзка.

— Не съм сигурен, че вече бих се съгласил с това.

— Добре — каза Перети. — Тогава, за съжаление, ще трябва да ви загубим.

— Така е — добави Аниели и стана. Усмихна се, за да намали напрежението, и каза: — Оставете ме сама с Негово преосвещенство.

После погледна Перети и се засмя.

— Казах ви, че с мен не се работи лесно.

— Ще го запомня — усмихна се кардиналът.

— Пепелници — каза Пиърс. — Препоръчвам ви ги като средство за помиряване.

— Много смешно — нацупи се Аниели. — Значи се връщате в Щатите?

— Ще видим — каза Пиърс и погледна към Петра.

— Имам някои добри приятели в Библейския институт в Бостън. Те ще се радват да се запознаят с вас.

Той се усмихна на Аниели, после пак се обърна към Петра.

— Мисля, че първото нещо е да сложим този младеж да поспи.

— Разбира се — каза Перети и се изправи. — Подредили са ви стаи на горния етаж. Вилата е ваша, докогато поискате.

— Благодаря ви, ваше преосвещенство.

— Не — каза кардиналът. — Аз ви благодаря... отче.

Пиърс вдигна Иво и хвана Петра за ръката.

— Чакайте, чакайте — викна Аниели и целуна Пиърс по бузата.
— Ще ми липсвате.

Усмихна им се и веднага се обърна към Перети.

— Както виждам нещата, ваше преосвещенство, имаме два избора. Е, всъщност един, ако разберем как... — Тримата вече излизаха в коридора.

— Много бързо говори — каза Иво.

Пиърс и Петра се засмяха.

— Да, Ивчо — каза Петра. — И мисли бързо.

ЕПИЛОГ

БРУСТЪР, МАСАЧУЗЕТС

Слънцето се потапяше зад хоризонта, по-жълто от портокал. Нямаше вятър и жегата на плажа беше по-малка отпреди час. Всеки полъх носеше аромата на сол.

Пиърс гледаше вълните. Три седмици у дома и едва сега започваше да осмисля случилото се.

Блейни беше прав. Папството премина в ръцете на Перети седмица след първите новини. Изборите бяха ограничени до шест дни, бяха повикани осемте оцелели кардинали и мнозина епископи, за да проведат конклава. И бяха избрали Перети още на първия тур.

По-интересното обаче беше свитъкът — „Книгата на «Q»“ според учените, който Перети бе спасил от лапите на така наречените заговорници. Охраняван по-зорко и от свитъците от Мъртво море, „Q“ бе помогнал на хората да възстановят равновесието си след бомбените атентати. Аниели бе разпространила новината и важни хора бяха започнали да сядат около масите. Първата стъпка. Щеше да трябва известно време преди чувството за нормалност — каквото и да означаваше това — да се завърне.

Все пак имаше положителни признаци. Трупa методистки проповедници в Щатите твърдяха, че Ватиканът пазел „Q“ само за себе си — появиха се слухове, че католически учени били дописали повечето неща в свитъка за свои цели. Дрязгите пак започваха.

И разбира се, никакво споменаване на манихеите.

Някой го напръска и Пиърс се обърна. Беше Иво. В очите му се четеше израз на предвкусвана отплата. Само преди няколко дни бе започнал да се държи по-естествено — смъртта на Салко бе все още скорошна.

— Ох, Ивчо — каза Пиърс. — Май започва да вали.

Взрив от смях.

— Не беше дъжд! Не беше дъжд!

— Хм — каза сериозно, Пиърс. — Да не би да е...

Не можа да завърши — шепа вода отново се изля върху главата му. Пиърс скочи. Петра и Иво веднага побягнаха встрани.

Пиърс се приведе и изръмжа като звяр. Но очите му бляскаха закачливо.

— Мисля, че го пощурихме, Ивчо — каза Петра.

— Мама го направи — засмя се момчето. — Мама те поля, не съм аз. Мама беше.

Пиърс скочи, сграбчи го и го понесе към водата.

— Не! — пицеше Иво и се смееше. Пиърс го хвърли във водата.

— Пак ме хвана! — викна Иво, щом се показа над водата.

— Дай сега да хванем мама — каза Пиърс, обърна се и тръгна към брега.

Лицето на Петра бе прекрасно. Момент на паника, после пълна капитулация. Иво тържествуваше.

Пиърс разтвори ръце, готов да я метне на рамо. Вместо това бавно се изправи и я прегърна. Топлото ѝ тяло се притисна до гърдите му.

Тя го целуна.

— Вече не приличаш на свещеник.

— Защо, това проблем ли е?

Тя се усмихна и попита:

— Каза ли на семейството си?

— Те знаят от момента, в който слях от самолета. — Той я вдигна и я понесе към водата.

— Не, Иън. Не сега. Лекарят каза, че не бива да влизам във водата.

— До днес. Това каза.

Беше нагазил до колене, Иво беше до него.

— Ей сега ще видиш ти, мамо! — засмя се момчето.

Пиърс ѝ прошепна в ухото:

— Или може би ще изчакаме до среднощното плуване, а?

— Да, бихме могли — прошепна тя.

Той нежно я целуна, после я сложи да стъпи във водата. Миг по-късно вече гонеше Иво.

— Значи аз ще си го получа заради мама, така ли?

Иво се мъчеше да избяга. Но нямаше начин.

Заедно паднаха във водата. Пиърс го грабна и го притисна до гърдите си. Заплуваха, главите им заподскачаха едновременно над водата.

Далеч от незначителното, в едно море, на пръв поглед пусто.

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

Би било невъзможно да се захвана с тази книга, без да се възползвам от предимството на наистина изключителната научна литература за ранното християнство. За трудовете им върху гностицизма съм извънредно задължен на Илейн Пейджълс, Кърт Рудолф, Ханс Йонас, Робърт М. Грант, Чарлз У. Хедрик и Робърт Ходжсън, Джио Уидънгред, Дейвид М. Шолър и Бентли Лейтън. За изследванията им върху „Q“ — на Джон С. Клоупънбърг, Кристофър М. Тъкит и Бъртън Л. Мак, чиито произведения бяха неоценими. И за техните по-общи произведения — на Джон Доминик Кроусан (чиято книга „Иисус: биографията на един революционер“ е просто чудесна), Лейф И. Вааг, Ярослав Пеликан, Робърт В. Фънк, Рой Хувър и Християнския семинар — и накрая на Питър Браун, който ми предостави сериозните предположения, върху които изградих моя собствен „Q“.

Светът на манихеите беше по-труден за проникване, но открих, че и в тази сфера има достатъчно богати изследвания. Иейн Гарднър, Луиджи Чирило, Джон С. Рийвз, Пол Мирецки и Джейъсън Бидън са събрали някои от най-любопитните текстове и коментари върху манихейските писания.

Трудът за манихеите на Питър Браун е забележително четиво.

Трудно бих си представил Гърция и Балканите, както по времето на войната, така и след нея, без изключителните книги на Уилям Далримпъл, Майкл С. Селс, Сабрина Петра Ремит, Миша Глени, Лора Зилбър и Алън Литъл, Ноел Малкълм и Питър Маас.

Всички заедно направиха изследването ми истинско удоволствие.

Издание:

Издательство „Бард“, 2002

CROWN PUBLISHERS, NEW YORK

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.